

Vlaanderen
verbeelding werkt

Ondernemingsplan Departement WEWIS

Planning 2025

DEPARTEMENT
WERK, ECONOMIE
WETENSCHAP, INNOVATIE &
SOCIALE ECONOMIE

departementwewis.be

INHOUD

Het voorliggend Ondernemingsplan Departement WEWIS 2025 bestaat uit 3 delen:

- Ondernemingsplan Departement WEWIS Onderdelen Economie, Wetenschap en Innovatie
- Ondernemingsplan Departement WEWIS Onderdeel Sociale Economie
- Ondernemingsplan Departement WEWIS Onderdeel Werk – Competenties

Het departement Werk, Economie, Wetenschap, Innovatie en Sociale Economie koos er voor om 3 afzonderlijke delen van het ondernemingsplan op te maken per bevoegde minister. De verschillende delen zijn uiteraard op elkaar afgestemd aangezien het werd opgesteld door eenzelfde departement. In overeenstemming met de beleidsnota's 2024-2029 van de voorgedijministers van het nieuwe departement, zijnde minister-president **Matthias Diependaele** (beleidsonderdelen economie, wetenschap, innovatie en industriebeleid), minister **Zuhal Demir** (werk en competenties) en minister **Hilde Crevits** (sociale economie) worden de verschillende strategische en operationele doelstellingen in de respectievelijke delen verder toegelicht.

Vlaanderen
verbeelding werkt

Ondernemingsplan Departement WEWIS

Onderdelen Economie, Wetenschap en Innovatie

Planning 2025

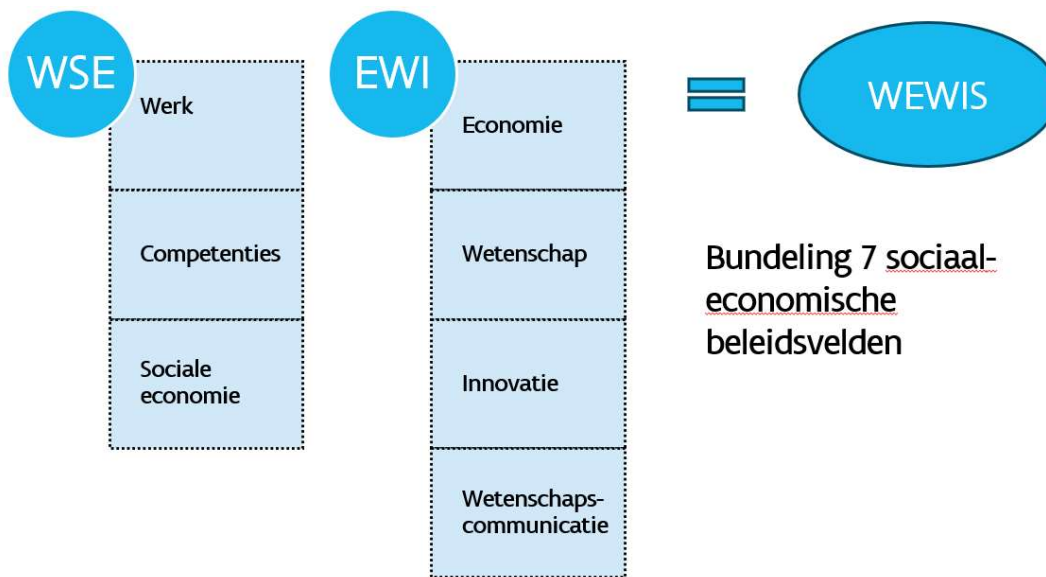
DEPARTEMENT
WERK, ECONOMIE
WETENSCHAP, INNOVATIE &
SOCIALE ECONOMIE

departementwewis.be

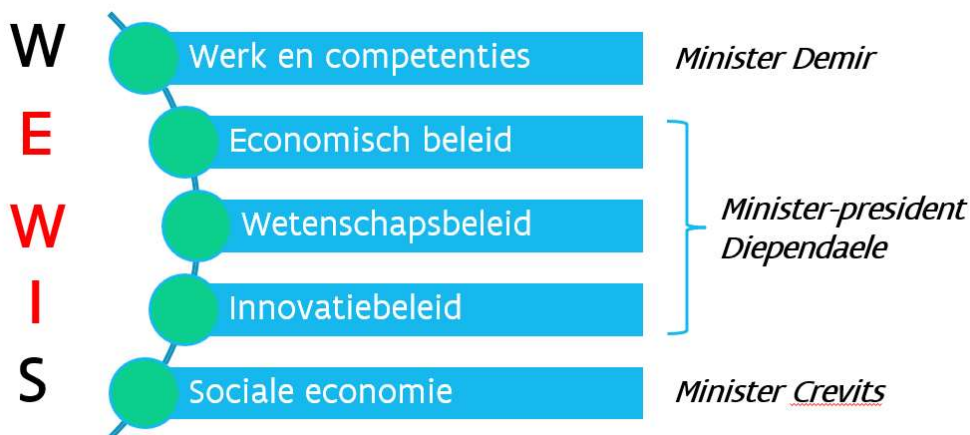
Woord vooraf

Het voorliggend document betreft het Jaarondernemingsplan 2025 van het Departement Werk, Economie, Wetenschap, Innovatie en Sociale Economie (WEWIS), **voor wat betreft de EWI-bevoegdheden: Economie, Wetenschap en Innovatie** onder de verantwoordelijkheid van minister-president Matthias Diependaele.

Het Departement WEWIS is **in 2025 immers ontstaan** uit het samengaan van de vroegere Departementen EWI en WSE. De belangrijke sociaaleconomische beleidsinstrumenten van het arbeidsmarkt- en competentiebeleid, economisch beleid, wetenschapsbeleid, innovatiebeleid en sociale economie kwamen zo samen in één organisatie.

Ingevolge de bevoegdheidsverdeling binnen de **Vlaamse regering Diependaele**, na haar eedaflegging op **30 september 2024**, heeft het nieuwe Departement WEWIS **drie voorgedijministers**:

Voorliggend Jaarondernemingsplan 2025 slaat dus **enkel op de bevoegdheden Economie, Wetenschap en Innovatie**. Voor de bevoegdheden **Werk en Sociale**

Economie is er een ander Ondernemingsplan onder verantwoordelijkheid van andere ministers, maar uiteraard **afgestemd** met het voorliggende ondernemingsplan, aangezien het opgesteld werd door eenzelfde departement.

Vooraleer dieper in te gaan op het Jaarondernemingsplan, wordt evenwel eerst het **Departement WEWIS gesitueerd** binnen het op 1 januari 2024 opgerichte gefusioneerde **Beleidsdomein Werk, Economie, Wetenschap, Innovatie, Landbouw en Sociale Economie (WEWILS)**¹ binnen de Vlaamse overheid.

Vervolgens worden de **beleidsacties binnen het Departement WEWIS weergegeven** die verband houden met de bevoegdheden **Economie, Wetenschap en Innovatie**.

Daarna worden de maatregelen inzake:
de interne organisatie (zogenaamde beheerdoelstellingen);
de horizontale strategische doelstellingen;
de doelstellingen m.b.t. de energiebesparing toegelicht.

Ten slotte vindt de lezer in bijlage:

- een gedetailleerd overzicht van de **EWI-begroting op basisallocatieniveau**;
- **de lijst van vertegenwoordigingen** van leden van het Departement WEWIS voor het EWI-luik in supranationale, federale en Vlaamse organen;
- het **personeelsoverzicht** van het EWI-luik binnen het Departement WEWIS
- het **Beleidsgericht rapport van Audit Vlaanderen**.

Johan Hanssens
Secretaris-generaal van het Departement WEWIS

¹ Fusie van drie vroegere beleidsdomeinen: Economie, Wetenschap en Innovatie / Werk en Sociale Economie / Landbouw en Visserij.

**SITUERING VAN HET DEPARTEMENT WERK,
ECONOMIE, WETENSCHAP, INNOVATIE EN
SOCIALE ECONOMIE (WEWIS) BINNEN DE
VLAAMSE OVERHEID**

Situering van het Departement Werk, Economie, Wetenschap, Innovatie en Sociale Economie (WEWIS) binnen de Vlaamse overheid

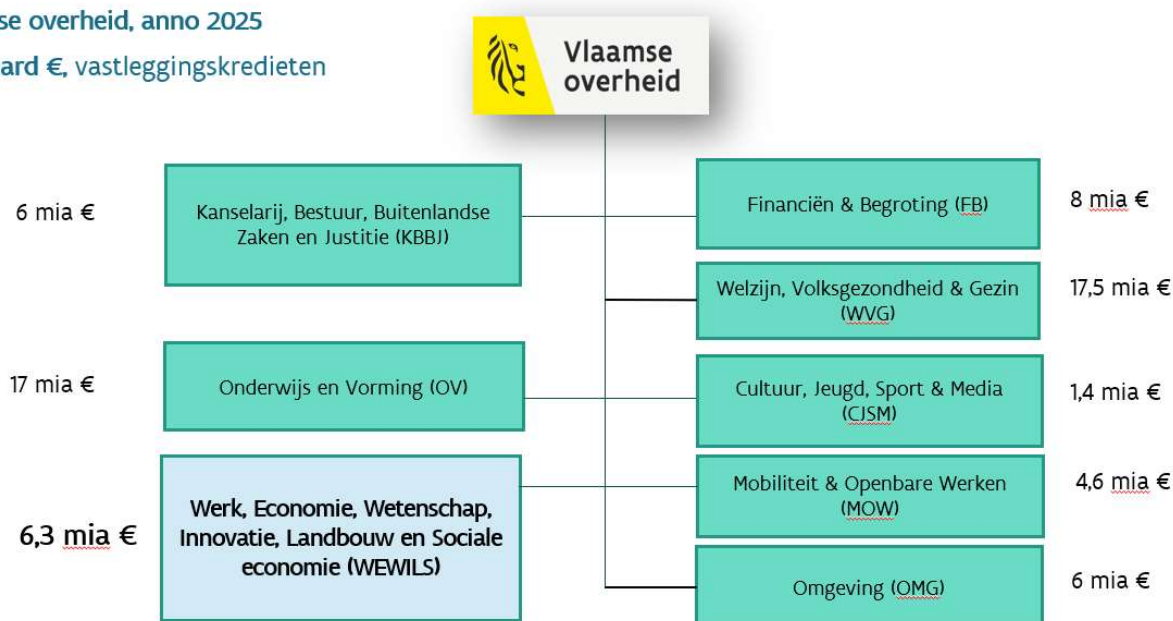
De Vlaamse overheid kent vandaag **8 beleidsdomeinen**, waaronder het **Beleidsdomein WEWILS**: Werk, Economie, Wetenschap, Innovatie, Landbouw en Sociale Economie.

Het **Departement WEWIS** behoort tot het Beleidsdomein WEWILS.

Onderstaand worden deze beleidsdomeinen weergegeven met bijhorende budgetten 2025 in vastleggingskredieten.

Vlaamse overheid, anno 2025

67 miljard €, vastleggingskredieten

Binnen elk beleidsdomein van de Vlaamse overheid bestaat er een **departement** en zijn er diverse **agentschappen**.

Op **1 januari 2024** werden de beleidsdomeinen EWI, WSE en LV samengevoegd tot **één nieuw beleidsdomein**.

Op **1 januari 2025** werden de voormalige departementen Economie, Wetenschap en Innovatie (EWI) en Werk en Sociale Economie (WSE) geïntegreerd worden tot **één nieuw departement** bevoegd voor economie, wetenschap, innovatie, werk en sociale economie.

Merk dus op dat de **bevoegdheid landbouw** tot het Beleidsdomein WEWILS behoort, maar niet tot de bevoegdheden van het Departement WEWIS. De bevoegdheid landbouw wordt immers uitgeoefend via het Agentschap Landbouw en Zeevisserij.

Entiteiten behorende tot het Beleidsdomein WEWILS

Beleidsdomein WEWILS: tien entiteiten

Bovenstaande agentschappen (groene kleur) vallen ingevolge het bevoegdheidsbesluit (VR 2024 3009 DOC.1137/2) onder de verantwoordelijkheid van de minister-president Diependaele, uitgezonderd de VDAB (minister Demir) en het ILVO, de VLAM en het Agentschap Landbouw en Zeevisserij (minister Brouns). Het Departement WEWIS daarentegen heeft dus drie voogdijministers.

Verder in dit document focussen we op het Departement WEWIS.

Departement WEWIS: tien strategische doelstellingen

In overeenstemming met de beleidsnota's 2024-2029 van de voorgedijministers van het nieuwe Departement, zijnde minister-president **Matthias Diependaele** (beleidsonderdelen economie, wetenschap, innovatie en industriebeleid), minister **Zuhail Demir** (werk en competenties) en minister **Hilde Crevits** (sociale economie) zal het nieuwe Departement focussen op onderstaande **tien strategische doelstellingen**:

1. De productiviteit en concurrentiekracht van onze economie en industrie duurzaam versterken;
2. Strategische sectoren ondersteunen en strategische autonomie verhogen;
3. Een ondernemers- en kmo-vriendelijke overheid en omgeving creëren;
4. Extra investeren in onderzoek, ontwikkeling en innovatie (O&O&I) en tegelijkertijd inzetten op een sterkere economische valorisatie;
5. Meer talent aan de slag krijgen op een inclusieve arbeidsmarkt, zowel werkzoekenden als niet-beroepsactieven;
6. Talent aan de slag houden in actieve, werkbare en duurzame loopbanen;
7. Talent slimmer inzetten op werkbare en inclusieve werkvloeren;
8. Talent opleiden, omscholen en bijscholen;
9. Talent van buiten Vlaanderen aantrekken;
10. Versterken van de tewerkstellingskansen voor personen met een arbeidsbeperkingen en een betere wisselwerking tussen de sociale en reguliere economie.

De realisatie van deze doelstellingen zal onder meer bijdragen aan het integraal **Vlaams industriebeleid** en aan de **Vlaamse productiviteitsagenda**, die als belangrijke prioriteiten in het Vlaams regeerakkoord zijn opgenomen.

Verder in dit document focussen we ons enkel op de **entiteit Departement WEWIS** en enkel voor wat de **bevoegdheden Economie, Wetenschap en Innovatie** betreft.

In het vervolg van dit hoofdstuk worden de **tien kernopdrachten** weergegeven van het EWI-luik binnen het Departement WEWIS, daarna ook met **bijhorende budgetten 2025** in vastleggingskredieten en ten slotte worden de budgetten 2025 van het EWI-luik binnen het Departement WEWIS gesitueerd **in samenhang met de vastleggingskredieten van het Vlaams Agentschap Innoveren en Ondernemen (VLAIO)**.

Dit wegens hun sterke inhoudelijke samenhang vanuit O&O&I-systemisch oogpunt.

De 10 kernopdrachten van het EWI-luik binnen het Departement WEWIS, bijdragend tot de vier overkoepelende strategische doelstellingen uit de Beleidsnota 2024-2029 minister-president Diependaele

1. Het ondersteunen en financieren in Vlaanderen van het **fundamenteel en strategisch basisonderzoek** via de kanalen van het Fonds Wetenschappelijk Onderzoek – Vlaanderen (**FWO**), en de Bijzondere Onderzoeksfondsen (**BOF**). In totaal betreft het **afgerond 740 mio € Vlaamse overheidsmiddelen**.
2. Het ondersteunen en financieren in Vlaanderen van het **toegepast wetenschappelijk onderzoek en de daaruit voortvloeiende transfer en valorisatie van kennis** via de kanalen van de Industriële Onderzoeksfondsen (**IOF**) en de **Interfacediensten**. In totaal betreft het **afgerond 70 mio € Vlaamse overheidsmiddelen**.
3. Het ondersteunen en financieren van **dertien domeinspecifieke kennisinstellingen** zoals de Plantentuin Meise, het Vlaams Instituut voor de Zee (VLIZ), het Instituut voor Tropische Geneeskunde (ITG), UNU-CRIS, Vlaams Unesco Trustfonds voor Wetenschappen, Alamire, EnergyVille, ... ten belope van afgerond **45 mio € overheidsmiddelen**.
4. Het ondersteunen en financieren van de **brugfunctie tussen fundamenteel en toegepast onderzoek** via de financiering van **vier strategische onderzoekscentra** imec, VIB, VITO en Flanders Make. In totaal betreft het afgerond **370 mio € overheidsmiddelen**.
5. Het ondersteunen en financieren van het beleid inzake **wetenschapscommunicatie en –popularisering en burgerwetenschap, via structurele en occasionele partnerschappen**. In totaal betreft het afgerond **11 mio € overheidsmiddelen**.
6. Het proactief opvolgen en mee vorm geven van het **internationale en vooral Europese economisch-, wetenschaps- en innovatiebeleid via o.a. de Raad Concurrentievermogen (onderdelen Onderzoek - Industrie - Interne Markt) en via vertegenwoordigingen in talrijke EU-overlegorganen** met daarbij horend voorafgaand **Vlaamse stakeholderoverleg**.
7. **Vlaamse én Europese beleidsvorming** in welbepaalde (vandaag 14) **thematische economie-, wetenschaps-, technologie- en/of innovatiedomeinen** zoals digitalisering (industrie 4.0, artificiële intelligentie, cybersecurity, 5G, open data, ...), klimaat, energie, bio- en circulaire economie, industrieel beleid, financieringsbeleid ondernemingen, gezondheidszorg, voeding, blauwe economie, luchtvaart- en defensie-industrie, ruimtevaart-economie en nucleaire technologie.. Belangrijk daarbij zijn de Europese ondersteuningsprogramma's zoals Horizon Europe 2021-2027, het Invest EU fund, het Digital Europe Programma, het European Space Programme, het European Defense Fund, de Connecting Europe Facility, RRF, REpowerEU, ...
8. Het **monitoren, analyseren, evalueren en ontsluiten** van het economisch, wetenschaps- en innovatiebeleid via de ondersteuning van het Expertisecentrum O&O-Monitoring (ECOOM; inclusief het in 2021 in ECOOM geïntegreerde steunpunt Economie en Ondernemen), het steunpunt

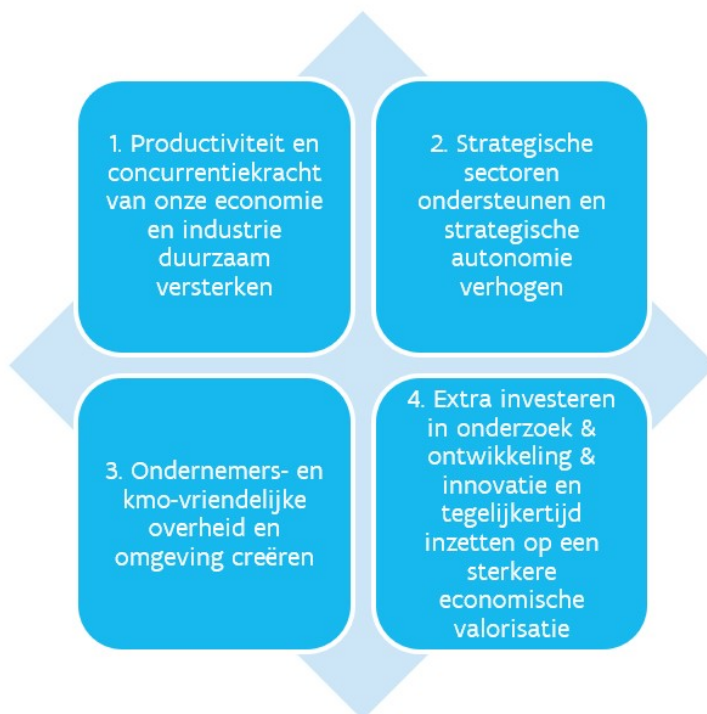
Circulaire Economie (vroeger Duurzaam Materialenbeheer) evenals via de drie eigen Evaluatie-, Kennis- en Flanders Research Information Space (FRIS) - cellen binnen het departement.

9. Ondersteunen van de **Vlaamse Adviesraad Innoveren en Ondernemen (VARIO)** via personeel en werkingsmiddelen. De VARIO adviseert de Vlaamse Regering en het Vlaams Parlement over het wetenschaps-, technologie-, innovatie-, industrie-, en ondernemersschapsbeleid. De raad doet dit zowel op eigen initiatief als op vraag.

10. Uitvoeren van **beleidscoördinerende en -rapporterende taken** binnen het eigen Departement, binnen het beleidsdomein EWI en binnen de Vlaamse overheid als geheel, evenals naar Europa en de OESO: begrotings- en juridische ondersteuning, interne en externe communicatie, organisatiebeheersing, parlementaire vragen en vragen om uitleg, opstellen beleidsnota en de Beleids- en BegrotingsToelichting (BBT), opvolgen fact finding missions Europese Commissie en OESO, beleidscyclus van het Europees Semester, coördinatie en monitoring van het Vlaams relanceplan *Vlaamse Veerkracht*, Voorzitterscollege, ...

Onderstaand worden deze **10 kernopdrachten schematisch weergegeven**, met daar waar relevant, de **bijhorende Vlaamse overheidsbudgetten**.

Deze 10 kernopdrachten van het Departement WEWIS maken het (mede²) mogelijke de **vier overkoepelende strategische doelstellingen te realiseren** opgenomen in de Beleidsnota Economie, Wetenschap, Innovatie en Sociale Economie 2025 van minister-president Diependaele:

² Want ook de andere entiteiten onder verantwoordelijkheid van minister-president Diependaele dragen bij tot de realisatie van de vier overkoepelende strategische doelstellingen.

Kernopdrachten van het EWI-luik binnen het Departement WEWIS: verder detail en budgetten 2025

	(in mio euro)
1. Het ondersteunen en financieren in Vlaanderen van het fundamenteel en strategisch basisonderzoek via twee financieringskanalen:	740
1.1. Financieringskanaal voor het fundamenteel en strategisch basisonderzoek via het Fonds Wetenschappelijk Onderzoek - Vlaanderen (FWO)	468
1.1.1. Algemeen fundamenteel onderzoek (onderzoeksmandaten en -projecten)	312
1.1.2. Domeinspecifiek fundamenteel onderzoek (toegepast biomedisch onderzoek en fundamenteel klinische mandaten)	20,6
1.1.3. Strategisch basisonderzoek met economische en/of maatschappelijke finaliteit (mandaten en projecten)	93,4
1.1.4. Onderzoeksinfrastructuur (middelzware en zware / internationale / Vlaamse Super Computer)	19,2
1.1.5. Personeels- en werkingsmiddelen FWO	22,8
1.2. Financieringskanaal voor het fundamenteel en strategisch basisonderzoek via de Bijzondere Onderzoeksfondsen (BOF) bij de vijf Vlaamse universiteiten	272
1.2.1. Bijzondere Onderzoeksfondsen (BOF)	233
1.2.2. Methusalem financiering (LT-financiering toponderzoekers)	22
1.2.3. Tenure track stelsel	11,1
1.2.4. Omkadering Jonge Onderzoekers (OJO)	6,2
2. Het ondersteunen en financieren in Vlaanderen van het toegepast wetenschappelijk onderzoek en de daaruit voortvloeiende transfer en valorisatie van kennis:	70
2.1. Financieringskanaal voor het toegepast onderzoek en valorisatie via de Industriële Onderzoeksfondsen (IOF)	62,7
2.2. Financieren van de Interfacediensten bij de vijf Vlaamse associaties van universiteiten en hogescholen	7
3. Het financieren van 13 domeinspecifieke kennisinstellingen voor fundamenteel en toegepast onderzoek	44
3.1. Plantentuin Meise	15,5
3.2. Vlaams Instituut voor de Zee (VLIZ) in Oostende	9,8
3.3. Instituut voor Tropische Geneeskunde (ITG) in Antwerpen	5,7
3.4. UNESCO-Trust Fund Wetenschappen (wetenschappelijke activiteiten van UNESCO in wetenschapsdomeinen waterbeheer en oceanen)	1,3
3.5. Koninklijke Vlaamse Academie van België voor Wetenschappen en Kunsten (KVAB) te Brussel	1,1
3.6. Koninklijke Maatschappij voor Dierkunde Antwerpen (KMDA)	1,2
3.7. Alamire Foundation (archiefonderzoek muziekleven Lage Landen) te Leuven	1
3.8. United Nations University Institute on Comparative Regional Integration Studies (UNU-CRIS) te Brugge	1

3.9. Vlerick Business School	0,852
3.10. Orpheus Instituut te Gent (artistiek onderzoek naar 'processen van muziek maken')	0,782
3.11. Antwerp Management School (AMS)	0,437
3.12 Kenniscentrum Data en Maatschappij	0,756
3.13 EnergyVille	3,6
4. Het financieren van de brugfunctie tussen fundamenteel en toegepast onderzoek via de vier strategische onderzoekscentra	374
4.1. imec in het domein van nano- en digitale technologie	157,4
4.2. VIB in het domein van de werking van het menselijk lichaam, planten en micro-organismen	88
4.3. VITO in het domein van cleantech en duurzame ontwikkeling	73,3
4.4. Flanders Make in het domein van de maakindustrie	55
5. Ondersteunen van het beleid inzake wetenschapscommunicatie en -popularisering	11,5
5.1. Vormgeven van het beleid en ondersteunen structurele partners, o.a.	
5.1.1. Technopolis NV te Mechelen	5,113
5.1.2. Roger Van Overstraten Stichting (RVO-society) te Leuven	0,847
5.1.3. Expertisecellen Wetenschapscommunicatie bij de associaties van universiteiten en hogescholen	2,319
5.2. Ondersteunen Burgerwetenschap ('Citizen Science'), o.a. via RVO-society	
6. Het proactief opvolgen en mee vorm geven van het internationale en Europese economisch-, wetenschaps- en innovatiebeleid (geen specifieke Vlaamse budgetten aan gekoppeld, maar belangrijk om Europese budgetten naar Vlaamse actoren te laten vloeien -> jaarlijks meer dan 300 mio € Europese middelen vloeien zo naar Vlaamse O&O-actoren !)	
6.1. Europees economisch-, wetenschaps- en innovatiebeleid	
6.1.1. Pro-actief opvolgen binnen de Europese Unie van de werkzaamheden in de schoot van de Raad Concurrentievermogen (drieluik: Onderzoek - Industrie - Interne Markt)	
6.1.2. Pro-actief opvolgen van de Europese ondersteuningsprogramma's voor economie, wetenschap en innovatie: voornamelijk het aflopende Horizon 2020 en huidige Horizon Europe programma 2021-2027, het Invest EU fund, het Digital Europe Programma, het European Space Programme, het European Defense Fund, de Connecting Europe Facility, RRF, REPowerEU, ...	
6.1.3. Vertegenwoordigen van Vlaanderen in diverse (expert)groepen, opgezet door de Europese Commissie en/of de Europese Raad (zie bijlage voor details)	
6.1.4. Intra-Belgische beleidsafstemming standpuntnamen op Europese fora (via CIS-CFS, IEC en DGE's) evenals voorafgaand Vlaams stakeholderoverleg in Europese dossiers	
6.2. Vormgeven van Interregionale samenwerkingsverbanden	
6.2.1. Vlaams-Nederlandse samenwerking in acht high tech domeinen	
6.2.2. Samenwerking Vlaanderen - Noordrijn-Westfalen	
6.2.3. Trilaterale samenwerking Vlaanderen-Nederland-Noordrijn-Westfalen inzake chemie	

6.2.4. Vanguard Initiative (netwerk van inmiddels 39 EU-regio's; Vlaanderen mede-oprichter)	
6.3. Internationaal economisch, wetenschaps-, en innovatiebeleid in OESO-verband (o.a. Staal, Committee for Scientific and Technological Policy, Global Science Forum, Working Party on Biotechnology,-Nanotechnology and-Converging Technologies, ...)	
7. Beleidsvorming in 12 thematische economie-, wetenschaps-, technologie- en innovatiedomeinen	
7.1. Het industrieel beleid in Vlaanderen (o.a. via Industrieforum) en Europa	
7.2. De digitale (data) economie	
7.2.1. Artificiële Intelligentie	
7.2.2. Cybersecurity	
7.2.3. Uitrol 5-G in Vlaanderen	
7.2.4. Open Data en Open Science beleid via o.a. European Open Science Cloud (EOSC) en de Europese Supercomputer (EURO-HPC)	
7.2.5. Industrie 4.0	
7.2.6. Geconnecteerd en autonoom rijden: smart mobility (o.a. Mobili-data project)	
7.2.7. Digitaliseringsontwikkelingen in het onderwijs: smart education	
7.2.8. Het Europese wetgevend kader m.b.t. de 'Digital Single Market (DSM)' en het Europese ondersteuningsprogramma 'Digital Europe Programme (DEP)'	
7.3. Klimaatbeleid (o.a. het Vlaams Klimaat- en Energieplan 2021-2030; de 'Klimaatprong')	
7.4. Energietransitie (inclusief waterstof)	
7.5. Circulaire economie (o.a. via Vlaanderen Circulair)	
7.6. Bio-economie (o.a. via het Actieplan bio-economie)	
7.7. Onderzoek en innovatie op gebied van gezondheid (o.a. Regmed XB; 3,2 mio €) en gezondheidszorg (Flanders Care 4.0)	
7.8. Onderzoek en Innovatie in de blauwe economie	
7.9. Onderzoek en Innovatie in de luchtvaart- en defensie industrie	
7.10. Onderzoek en Innovatie in de ruimtevaart economie	
7.11. Onderzoek en Innovatie in de voedingsindustrie	
7.12. Financieringsbeleid t.a.v. ondernemingen (o.a. via PMV en LRM)	
7.13 Onderzoek inzake nucleaire technologie, inzonderheid m.b.t. de small modular reactors (SMR's)	
8. Het monitoren, analyseren, evalueren en ontsluiten van het economisch, wetenschaps- en innovatiebeleid	
8.1. Monitoren: economie en O&O-statistieken en indicatoren via interne Kenniscel	
8.2. Analyseren: o.a. beleidsondersteunend wetenschappelijk onderzoek via het interuniversitaire Expertisecentrum Onderzoeks- en Ontwikkelingsmonitoring (ECOOM; 4 mio €) en het Steunpunt Duurzaam Materialenbeheer (0,188 mio €)	
8.3. Evalueren: evaluaties beleidsinstrumenten en instellingen binnen en buiten het Departement EWI via de Evaluatiecel van het Departement	

8.4. Ontsluiten: uitbouw onderzoeksportaal Flanders Research Information Space (FRIS) en Open Science beleid via de Flanders Open Science Board (FOSB)	
9. Ondersteunen van de Vlaamse Adviesraad Innoveren en Ondernemen (VARIO) o.a. via personeel (7,6 VTE) en werkingsmiddelen	
10. Voeren van beleidscoördinerende en -rapporterende taken binnen het eigen Departement, binnen het beleidsdomein EWI en binnen de Vlaamse overheid als geheel	
10.1 Beleidscoördinerende taken binnen het eigen Departement: staf, interne en externe communicatie, organisatiebeheersing, ...	
10.2 Beleidscoördinerende taken binnen het beleidsdomein EWI: beleidsnota en beleids- en begrotingstoelichtingen (BBT), begroting, parlementaire vragen en vragen om uitleg, Beleidsraad, juridisch advies, relanceplan Vlaamse Veerkracht, ...	
10.3 Beleidscoördinerende taken binnen de Vlaamse overheid als geheel: Voorzitterscollege, Stuurorgaan ICT, ...	
10.4. Beleidsrapporterende taken intra-Vlaanderen en extra-Vlaanderen richting vooral Europese Unie (o.a. Europees Semester, fact finding missions, ...) en OESO (o.a. landenrapporten, fact finding missions, ...)	
Totaal budget EWI-luik binnen Departement WEWIS	> 1,3 miljard euro

Binnen de economische- en innovatiewetenschap wordt traditioneel een **conceptueel onderscheid** gemaakt tussen drie, door Joseph Schumpeter in de eerste helft van de 20ste eeuw geïntroduceerde begrippen: inventie, innovatie en diffusie.

Een **inventie** is een (wetenschappelijke en/of praktijkgerichte) uitvinding, een ontdekking zeg maar. Die is vaak, maar zeker niet altijd, het gevolg van (fundamenteel en/of toegepast en/of praktijkgericht) onderzoek, gedreven door nieuwsgierigheid.

Innovatie is de toepassing van de vinding in een product, een dienst, een proces(technologie) of een organisatievorm. In het innovatieproces speelt ondernemerschap een sleutelrol. In het ondernemerschapsproces worden nieuwe ideeën, producten en of diensten, waarvoor een economische en/of maatschappelijke vraag is geïdentificeerd, ontwikkeld en benut.

Diffusie tenslotte is de verspreiding van de innovatie in de economie en/of de samenleving.

Voor een toelichting van deze begrippen wordt verwezen naar de WEWIS-publicatie Speurgids.

Zowel het Departement WEWIS als het agentschap VLAIO ondersteunen **instellingen en instrumenten** die de drie (**samenhangende**) **processen** van inventie, innovatie en diffusie ondersteunen.

Budgettair betreffen het de **vastleggingskredieten** van zowel het EWI-luik binnen het Departement WEWIS als van het Vlaams Agentschap Innoveren en Ondernemen (VLAIO), waarmee het Departement WEWIS nauw samenwerkt. Samen totaliseren deze middelen tot meer dan 2,3 miljard euro en deze middelen worden dan ook **systemisch** ingezet.

Links in de tabel worden de overheidsmiddelen weergegeven die onder de verantwoordelijkheid van het EWI-luik binnen het **Departement WEWIS** vallen.

Rechts vindt men de middelen onder verantwoordelijkheid van de collega's van **VLAIO**.

Ter informatie worden rechtsonder in de tabel ook de voor O&O relevante overheidsmiddelen van de **andere beleidsdomeinen van de Vlaamse overheid** weergegeven (inzonderheid de 1ste geldstroom – de zgn. werkingsmiddelen - voor de universiteiten en hogescholen, die eveneens meer dan 2,3 miljard euro bedragen).

Rechts onderaan wordt eveneens de **fiscale O&O-ondersteuning**, die een federale bevoegdheid is, weergegeven en die overschrijdt eveneens de kaap van 2 miljard.

Van inventie over innovatie tot diffusie:
Vlaamse begrotingsmiddelen 2025 voor het wetenschaps- (fundamenteel, strategisch basis- en toegepast onderzoek en valorisatie)
en het innovatie- en economisch beleid* : 2,6 miljard euro

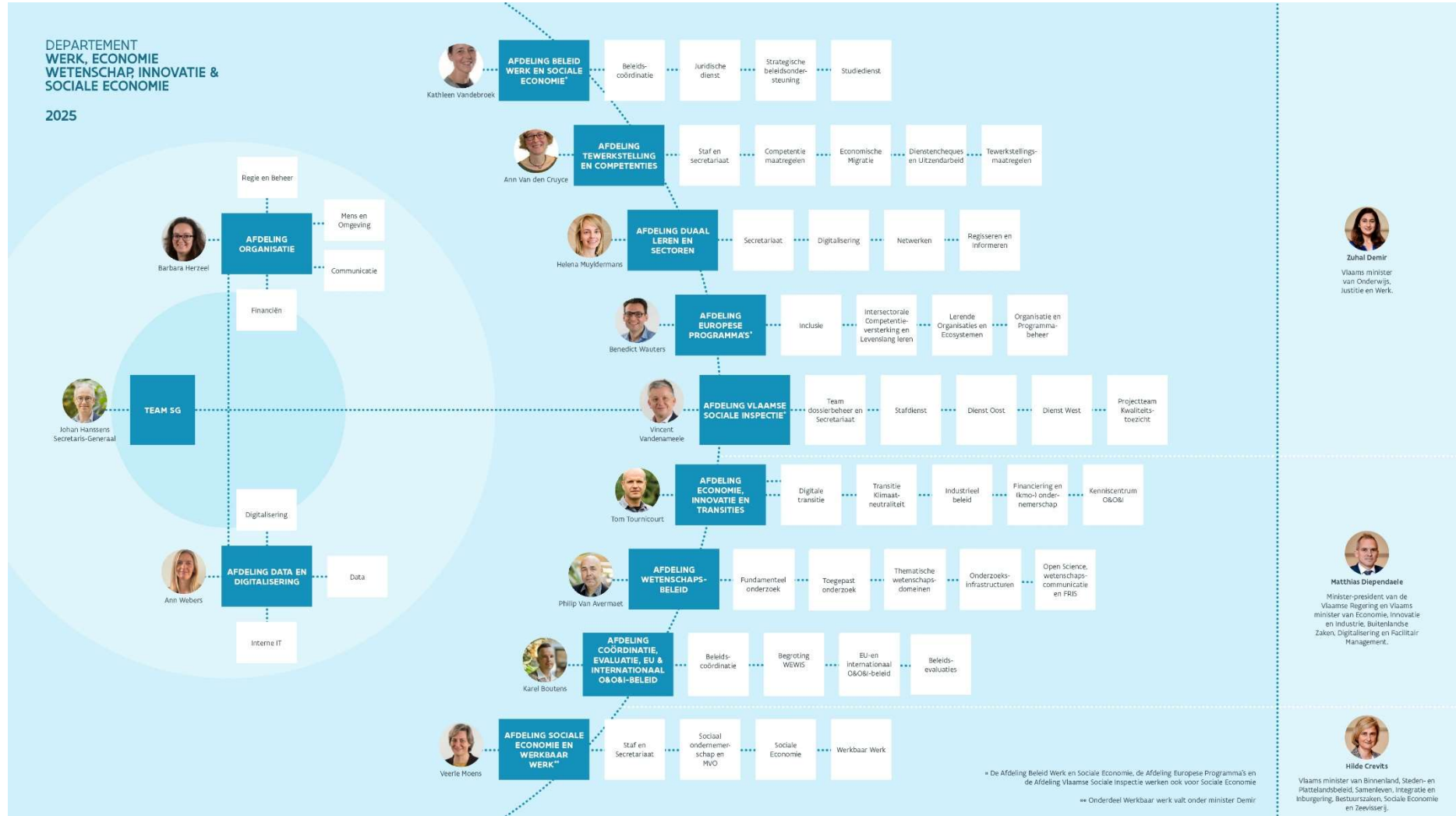
I. MIDDELEN VIA HET DEPARTEMENT WEWIS (Werk, Economie, Wetenschap, Innovatie en Sociale Economie)		II. MIDDELEN VIA HET VLAIO		
mio €		mio €		
A. open financieringskanalen op initiatief van de ONDERZOEKER (voornamelijk bij een universiteit) voor fundamenteel, strategisch basis- en toegepast onderzoek evenals voor valorisatie -> 'nieuwsgierigheids-gedreven'	1. FWO (voornamelijk de 5 universiteiten)	467,9	II.1. Innovatie	
	algemeen fundamenteel onderzoek	311,9		
	toegepast biomedisch en klinische mandaten	20,6		
	strategisch basisonderzoek	93,4		
	onderzoeksinfrastructuur	19,2		
	werking FWO	22,8		
	2. Bijzondere Onderzoeksfondsen (BOF) (bij de vijf universiteiten)	272,5		
	BOF-middelen	233,2		
	Methusalem financiering	22		
	Tenure Track stelsel	11,1		
Omkadering Jonge Onderzoekers (OJO)	6,2	idem, maar dan binnen de domeinen van de zeven Speerpuntclusters		
3. Industriële Onderzoeksfondsen (IOF) (bij de vijf associaties)	69,7			
Industriële Onderzoeksfondsen	62,7			
Interfacediensten	7			
subtotaal A	810,1			
4. onderzoeksdeel werkmiddelen universiteiten 2025 (middelen komen via het Departement Onderwijs, beleid via Departement EWI; werkingsuitkeringen 2025 = 1,226 mia € -> 25% = 316 mio €)	316		idem, maar dan binnen specifieke domeinen	
subtotaal (A + 4)	1.126,1			
5. imec (nano- en digitale technologie)	157,4			
6. vib (biotechnologie: werking menselijk lichaam, planten en micro-organismen)	88			
7. vito (duurzame ontwikkeling)	73,3			
8. Flanders Make (maakindustrie)	55			
subtotaal B	373,7			
9. Onderzoeksruimte Artificiële Intelligentie	14	interactie kennisinstelling - bedrijf		
10. Onderzoeksruimte Cybersecurity	9,6			
11. Regeneratieve Geneeskunde (RegMed XB)	3,4			
subtotaal C	27			
12. Agentschap Plantentuin Meise	15,5		kennisdiffusie	
13. Vlaams Instituut voor de Zee (VLIZ)	9,8			
14. Instituut Tropische Geneeskunde (ITG)	5,7			
15. UNESCO-Trust Fund	1,3			
16. Koninklijke Maatschappij Dierkunde Antwerpen (KMDA)	1,2			
17. Alamire Foundation (archiefonderzoek muzieklevens Lage Landen)	1			
18. United Nations University on Comparative Regional Integration Studies (UNU-CRIS)	1			
19. Orpheus Instituut (artistiek onderzoek processen muziek maken)	0,782			
20. Energyville (imec/KUL/vito/UHasselt)	3,6			
21. Eigen Vermogen Instituut Landbouw en Visserij Onderzoek (ILVO)	5,8			
subtotaal D	45,682	transversaal		
22. Vlerick Business School	0,852			
23. Antwerp Management School (AMS)	0,437			
subtotaal E	1,289			
24. Vlaamse Adviesraad Innoveren en Ondernemen (VARIO)	1		II.2. Economisch beleid	
25. Koninklijke Vlaamse Academie van België voor Wetenschappen en Kunsten (KVAB)	1,184			
26. Vlaamse Interuniversitaire Raad (VLIR)	0,121			
subtotaal F	2,305			
27. Expertisecentrum Onderzoeks- en Ontwikkelingsmonitoring (ECCOOM) + Steunpunt Ondernemen en Economie	4,532			ondernemerschap stimuleren
28. Kenniscentrum Data en Maatschappij	0,756			
29. Steunpunt Circulaire Economie	0,231			
subtotaal G	5,519			
30. Flanders Open Science Board (bij FWO)	5	groei-ondersteuning en vergroening		
31. Flanders Research Information Space (FRIS) bij Departement	1,5			
subtotaal H	6,5			
32. Technopolis NV	5,113		opleiding en advies	
33. Expertisecellen bij Associaties	2,319			
34. RVO-Society	0,847			
35. andere partners	3,249			
subtotaal I	11,528			
36. PMV (o.a. kost waarborgverlening)	26			(sub)regionaal beleid
37. Flanders Future Tech Fund (via PMV)	0,459			
38. LRM (Limburg)	-			
subtotaal J	26,459			
39. Incubatieprogr. defensie: DIANA (Navo)	1,468	III. VIA ANDERE BELEIDSDOMEINEN		
40. Provisie door de minister nog toe te wijzen in 2025, ingevolge opstap 2025 van 50 mio € in nieuw Vlaams regeerakkoord	79,74			
subtotaal K	1,468			
subtotaal L	79,74			
Totaal aan middelen via Departement EWI (exclusief de 25% werkmiddelen universiteiten)	1.391,3		Beleidsdomein Onderwijs & Vorming	
Totaal aan middelen (inclusief de 25% werkmiddelen universiteiten)	1.707,3			
algemene werkmiddelen universiteiten 2025 (1,266 mia €) én hogescholen (1,049 mia €) (cfr supra I.A: 25% werkmiddelen van de universiteiten = onderzoeksmiddelen bij hypothese)	2.315			
middelen Praktijkgericht Wetenschappelijk Onderzoek (PWO) voor de hogescholen	36			
Instituut voor Landbouw en Visserij Onderzoek (ILVO)	-			
Instituut voor Natuur en Bos (INBO)	-			
Agentschap Onroerend Erfgoed	-			
Koninklijk Museum voor Schone Kunsten Antwerpen (KMSKA)	-			
Waterbouwkundig Laboratorium	-			
Studiecentrum Kernenergie Mol	-			
Federale Wetenschappelijke Instellingen	-			
Von Karman Instituut (stromingsdynamica)	-			
Collectieve centra (WTCB, ...) / SCK	-			
Zeer belangrijk voor het Vlaamse O&O-landschap vormen de fiscale en parafiscale O&O-stimuli (cijfers 2022 voor België: meer dan 2,3 miljard € gedeelde federale fiscale inkomsten): o.a. vrijstelling doorstorting bedrijfsvoorheffing 1,5 miljard € (1 mia € voor bedrijven en 0,5 mia € voor kennisinstellingen) / aftrek octrooi-inkomsten (tot 2021) 0,123 mia en innovatie-inkomsten 0,514 mia € / belastingkrediet O&O 0,245 mia €.	2.377			
vooral Horizon Europe: middelen competitief naar Vlaamse actoren per jaar	300			
EFRO + INTERREG: per jaar	75			

*In de parlementaire stukken "Beleidsnota 2024-2029 Economie, Wetenschap, Innovatie en Industrie" en "Beleids- en Begrotingstoelichting Economie, Wetenschap, Innovatie en Industrie Begrotingsjaar 2025" van minister-president Matthias Diependaele vindt de lezer duiding bij hoger vermelde cijfers.

Naast middelen zet het departement natuurlijk ook **mensen** in, werkzaam binnen enerzijds de ondersteunende afdelingen **Organisatie** en **Data en Digitalisering** en anderzijds de **drie 'beleidsafdelingen'**:

- Economie, Innovatie en Transitie;
- Wetenschapsbeleid;
- Coördinatie, EU- en Internationaal O&O&I-beleid en Evaluaties.

Onderstaand wordt het organogram van het Departement WEWIS weergegeven.

De kernopdrachten van de beleidsafdelingen verantwoordelijk voor de EWI-bevoegdheden zijn de volgende :

- **Kernopdrachten afdeling Coördinatie, Evaluatie, EU- en internationaal O&O&I-beleid:**
 - coördinatie beleidscyclus: beleidsnota, begrotingsopmaak en -controle, parlementaire vragen en vragen om uitleg, kabinetsoverleg, managementcomité;
 - coördinatie beleidsrapporteringen voor hele beleidsdomein: Vlaams, Belgisch, Europees, OESO;
 - beleidsevaluaties;
 - strategisch onderzoekscentrum Flanders Make;
 - internationale samenwerking;
 - High Performance Computing (HPC);
 - juridische dienstverlening;
 - prospectief beleid,
 - kennis- en economisch veiligheidsbeleid,
 - klimaatbeleid,
 - energie-intensieve industrie.

- **Kernopdrachten afdeling Wetenschapsbeleid:**
 - fundamenteel onderzoek (FWO, BOF);
 - toegepast onderzoek & valorisatie (IOF, interface);
 - (internationale) onderzoeksinfrastructuur;
 - strategische onderzoekscentrum VIB;
 - specifieke kennisinstellingen (VLIZ, KVAB, KMDA-CRC, Plantentuin Meise, Orpheus, AMS, Vlerick, ITG,...);
 - (internationaal) onderzoeksbeleid in diverse wetenschapsgebieden;
 - thematische beleidsontwikkeling ;
 - 'Flanders Research Information Space' (FRIS) en 'Open Science';
 - wetenschapscommunicatie en 'Citizen Science'.

- **Kernopdrachten afdeling Economie, Innovatie en Transities:**
 - 'Kenniscentrum' Ondernemen en Innoveren;
 - beleidsvoorbereiding en -monitoring 'ondernemerschap';
 - beleidsvoorbereiding en -monitoring 'financiering ondernemingen';
 - strategische onderzoekscentra IMEC en VITO; convenant EnergyVille
 - thematische beleidsontwikkeling: digitalisering (industrie 4.0, artificiële intelligentie, cybersecurity, 5G, ...), klimaat, energie, bio- en circulaire economie, industrieel beleid, financiële economie, gezondheidszorg, voeding, blauwe economie, luchtvaart- en defensie industrie, ruimtevaart economie, nucleaire technologie, ...;
 - regionaal specialisatiebeleid (o.a. Vanguard,...).

Allemaal samen zullen deze afdelingen in 2025, in uitvoering van dit ondernemingsplan, het beste van zichzelf geven zodat het Departement WEWIS haar steen(tje) bijdraagt in het laten evolueren van Vlaanderen tot een van de meest vooruitstrevende, wendbare en welvarende regio's in de wereld.

In het vervolg van dit document wordt de structuur van de kernopdrachten niet verder aangehouden, maar worden deze opdrachten vertaald naar de structuur van de Beleids- en Begrotingstoelichting 2025.

A: JAARONDERNEMINGSPLAN 2025

Ten geleide

Voorliggend Jaarondernemingsplan is zo goed als mogelijk opgesteld conform de instructies vervat in de mededeling 'Instructies ondernemingsplannen 2024-2029', door de Vlaamse Regering goedgekeurd op 24 januari 2025 (VR 2025 2401 MED.0017/1).

De mededeling schrijft voor de structuur van de ondernemingsplannen af te stemmen op de structuur van de Beleidsnota en de Beleids- en Begrotingstoelichting. Op die manier zijn de beleidsnota's en de beleids- en begrotingstoelichtingen enerzijds en de ondernemingsplannen anderzijds complementair en vormen ze één logisch geheel.

De Beleids- en Begrotingstoelichting 2025 is gestructureerd op basis van vier beleidsvelden van het EWI-luik binnen het Departement WEWIS, met daarbinnen de gedefinieerde inhoudelijke structuurelementen:

BELEIDSVELD I: ECONOMIE

- Inhoudelijk structuurelement 1 :Financiering ondernemingen
- Inhoudelijk structuurelement 2 : Ondernemerschap
- Inhoudelijk structuurelement 3 :Groeï-ondersteuning KMO's en groeibedrijven
- Inhoudelijk structuurelement 4 : Vergroening/klimaat
- Inhoudelijk structuurelement 5 :Ruimtelijke Economie

BELEIDSVELD II: WETENSCHAPPELIJK ONDERZOEK

- Inhoudelijk Structuurelement 1: Algemeen fundamenteel wetenschappelijk onderzoek
- Inhoudelijk structuurelement 2 : Domeïnspecifiek fundamenteel onderzoek
- Inhoudelijk structuurelement 3 :Strategisch basisonderzoek
- Inhoudelijk structuurelement 4 : Onderzoeksinfrastructuur
- Inhoudelijk structuurelement 5 :Post-initieel onderwijs

BELEIDSVELD III: INNOVATIE

- Inhoudelijk structuurelement 1 : Brugfunctie tussen fundamenteel en toegepast onderzoek
- Inhoudelijk structuurelement 2 :Valorisatie onderzoeksresultaten
- Inhoudelijk structuurelement 3 :Innovatiekracht ondernemingen

BELEIDSVELD IV: WETENSCHAPSCOMMUNICATIE

- Inhoudelijk structuurelement: Wetenschapscommunicatie

APPARAATSKREDIETEN ENBEGROTINGSPROGRAMMA'S ZONDER BELEIDSVELD

In de beleidsnota Economie, Wetenschap, Innovatie en Industrie 2024-2029 van minister-president Diependaele worden vier overkoepelende strategische doelstellingen gedefinieerd:

Om deze vier strategische doelstellingen te realiseren nam de Vlaamse regering, in uitvoering van de beleidsnota, **twee regeringsbrede agenda's** aan, waarbij het Departement WEWIS een trekkende rol werd toebedeeld:

- Op 14 februari 2025 nam de Vlaamse regering akte van de mededeling getiteld '**Vlaamse productiviteits- en competitiviteitsagenda – Visie en acties 2025**' (VR 2025 1402 MED.0052/1TER);
- Op 14 maart 2025 nam de Vlaamse regering akte van de mededeling getiteld '**GEÏNTEGREERD ACTIEPLAN VOOR DE VLAAMSE INDUSTRIE**' (VR 2025 1403 MED.0081/1)

De **instellingen** en **instrumenten** binnen de vier EWI-beleidsvelden zullen dan ook **geïntegreerd** ingezet worden ten einde de vier overkoepelende strategische doelstellingen evenals de twee regeringsbrede agenda's te realiseren.

Inhoudstafel

A: JAARONDERNEMINGSPLAN 2025	20
Ten geleide	21
I. Overkoepelende strategische doelstelling: productiviteit en competitiviteit van onze economie en industrie duurzaam versterken	27
Vlaamse productiviteits-, competitiviteits- en industriebeleid	27
1. <i>De Vlaamse productiviteits- en competitiviteitsagenda</i>	27
2. <i>Geïntegreerd actieplan voor de Vlaamse industrie</i>	28
3. <i>Kernenergie: inzetten op kleine modulaire reactoren</i>	29
4. <i>Vlaamse Waterstofstrategie</i>	30
5. <i>Energiebeleidsovereenkomsten</i>	31
6. <i>Uitvoering Vlaams Energie- en Klimaatplan 2021-2030 en Vlaamse Klimaatstrategie 2050</i>	32
Europese en internationale inbedding van het Vlaams beleid	35
7. <i>Europees Industriebeleid</i>	35
8. <i>Vorbereiding en opvolging van de werkzaamheden van de Raad van Ministers (Raad Concurrentievermogen en Raad Telecom) van de Europese Unie en beïnvloeding van het Europese beleid</i>	36
9. <i>Strategie internationalisering binnen beleidsvelden Economie, Wetenschap en Innovatie</i>	39
10. <i>Stakeholdersoverleg via EU-platform</i>	47
11. <i>Samenwerking Vlaanderen-Nederland</i>	48
12. <i>Samenwerking met Noordrijn-Westfalen en Saksen</i>	50
II. Extra investeren in O&O&I en tegelijkertijd inzetten op een sterkere economische valorisatie	51
A. Beleidsveld ‘Wetenschappelijk Onderzoek’	51
13. <i>Uitvoering geven aan de systeemanalyse O&O&I</i>	51
ISE ‘Algemeen fundamenteel wetenschappelijk onderzoek’	55
14. <i>Financiering en ondersteunen van het Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek – Vlaanderen (FWO)</i>	55
15. <i>Financiering en stimuleren van fundamenteel onderzoek onder andere via de Bijzondere Onderzoeksfondsen (BOF) bij de universiteiten</i>	57
16. <i>Menselijk kapitaal: loopbaan kenniswerkers en onderzoekers</i>	58
ISE ‘Domeinspecifiek fundamenteel onderzoek’	60
17. <i>Agentschap Plantentuin Meise</i>	60
18. <i>Kennisinstellingen VLIZ, KVAB, KMDA-CRC, Alamire, UNU-CRIS</i>	62
ISE ‘Strategisch basisonderzoek’	65

19. Strategisch basisonderzoek binnen het Fonds Wetenschappelijk Onderzoek - Vlaanderen.....	65
ISE ‘Onderzoeksinfrastructuur’	66
20. Het Vlaamse en Europese beleid inzake grote (internationale) onderzoeksinfrastructuren	66
21. Voorbereiding Einstein-telescoop	72
22. Vlaams Onderzoeksnetwerk (VON) – BELNET: verdere uitbouw en upgrade.....	74
ISE ‘Post-initieel onderwijs’	76
23. Hogere instituten voor Schone Kunsten en Instelling voor post-initieel onderwijs: Orpheus en ITG	76
24. Business Schools: AMS en Vlerick	78
B. Beleidsveld ‘Innovatie’	79
ISE ‘Brugfunctie tussen fundamenteel en toegepast onderzoek’	79
25. Strategische onderzoekscentra (SOC’s): imec, VIB, VITO, Flanders Make en EnergyVille	79
26. Imec EU pilot line NV.....	85
27. Regeneratieve geneeskunde: RegMed XB	86
28. Vlaamse Wetenschappelijke Instellingen (VWI’s).....	88
ISE ‘Valorisatie onderzoeksresultaten’	89
29. Techtransfer en kennisvalorisatie van onderzoek via Industriële Onderzoeksfondsen (IOF) en interfacediensten	89
30. Hogescholen in Vlaanderen	91
31. Technologie infrastructuur	93
32. Open Science-beleid: Open Access, Open Data en de European Open Science Cloud	94
33. Flanders Research Information Space (FRIS): architectuur.....	96
34. FRIS: juridisch kader.....	99
35. FRIS: beleidsrapporteringen.....	101
36. FRIS: verbreden, verdiepen en vermarkten.....	102
C. Beleidsveld ‘Wetenschapscommunicatie’	104
ISE ‘Wetenschapscommunicatie’	104
37. Flanders Technology & Innovation	104
38. Uitvoering beleidsplan Wetenschapscommunicatie.....	105
39. Actieplan Artificiële Intelligentie en Cybersecurity: luik flankerende maatregelen.....	107
III. Strategische sectoren ondersteunen en strategische autonomie verhogen	110
ISE ‘Innovatiekracht ondernemingen’	110
40. Energietransitie: onderzoek en innovatie	110
41. Vlaams defensieplan.....	112
42. Vlaams ruimtevaartbeleid	114
43. Circulaire economie: beleidsontwikkelingen.....	115

44. <i>Biotechnologie en bio-economie: beleidsontwikkelingen</i>	118
45. <i>Toekomstgerichte chemiestrategie: trilaterale beleidscoördinatie met Nederland en Noordrijn-Westfalen</i>	121
46. <i>Onderzoek en Innovatie in het agro-voeding systeem en de Vlaamse voedselstrategie</i>	123
47. <i>Life sciences – Biotech - Health</i>	125
48. <i>Impulsprogramma innovatie in Gezondheid en Zorg</i>	127
49. <i>Gepersonaliseerde geneeskunde – Biotech Valley Flanders: RIS3 en prioriteiten in Vlaanderen</i>	128
50. <i>Onderzoek en innovatie rond geavanceerde materialen</i>	130
51. <i>Marien onderzoek en Blue Growth</i>	131
52. <i>Smart Mobility: voertuigen en mobiliteit van de toekomst</i>	132
53. <i>Vlaams Trustfonds ter ondersteuning van wetenschappelijke activiteiten van de Science Divisie van UNESCO (FUST)</i>	134
54. <i>Kennis- en economische veiligheidsbeleid</i>	135
IV. Een ondernemers en kmo-vriendelijke overheid en omgeving creëren	137
A. De digitale transitie versnellen	137
55. <i>Vlaams Actieplan Artificiële intelligentie (AI) – luik onderzoek</i>	137
56. <i>Vlaams Actieplan Cybersecurity (CS) – luik onderzoek en flankerend beleid</i>	139
57. <i>Coördineren van het Digital Europe Programme (DEP) voor Vlaanderen</i>	141
58. <i>A Europe fit for the digital age</i>	143
59. <i>Smart Cities en Internet of Things via het covenant met imec</i>	145
60. <i>Digitalisering: Kenniscentrum Data en Maatschappij</i>	148
B. Financiering voor onze ondernemingen garanderen	150
ISE ‘Financiering ondernemingen’	150
61. <i>Beleidsvoorbereiding en monitoring met betrekking tot financiering ondernemingen</i>	150
62. <i>Vlaamse kmo-innovatie in Europese context</i>	152
63. <i>Flanders Future Tech Fund binnen PMV</i>	154
C. Ondernemerschap stimuleren	155
ISE ‘Ondernemerschap’	155
64. <i>Beleidsvoorbereiding en monitoring met betrekking tot ondernemerschap</i>	155
D. Regionale specialisatie ondersteunen	156
65. <i>Regionale specialisatie in Limburg via de Limburgse Reconvertiemaatschappij (LRM)</i>	156
E. Een beleid gedreven door feiten en cijfers	157
66. <i>Kenniscentrum over O&O, economie, wetenschap, innovatie in Vlaanderen</i>	157
F. Beleidsevaluaties	159

67. Evaluaties betreffende de beleidsvelden Economie, Wetenschappelijk Onderzoek, Innovatie en Wetenschapscommunicatie die in 2025 worden afgewerkt, voorbereid en/of uitgevoerd	159
G. Beleids- en begrotingscoördinatie	162
68. Begrotingscoördinatie binnen het Departement WEWIS, beleidsvelden Economie, Wetenschap, Innovatie en Wetenschapscommunicatie.....	162
69. Beantwoorden parlementaire vragen en vragen om uitleg (VOU): coördinatie binnen het beleidsdomein WEWILS	163
70. Juridische dienstverlening en reguleringsmanagement	164
H. Beleidsadvisering	165
71. Vlaamse Adviesraad voor Innoveren en Ondernemen (VARIO).....	165
72. Opvolging Expertisecentrum O&O-monitoring (ECOOM).....	167
73. Blijven inzetten op het versterken van onderbouwd beleid en foresight.....	170
I. Beleidsrapportering	171
74. Beleidsrapporteringen voor het hele beleidsdomein WEWILS i.k.v. Europees Semester en ten aanzien van Europese en internationale instanties	171
V. Interne organisatie: Departement WEWIS.....	172
VI. Horizontale strategische doelstellingen	178
VII. Een doelstelling m.b.t. energiebesparing.....	180
B: BIJLAGEN.....	181
Bijlage 1: Lijst met afkortingen.....	182
Bijlage 2: Personeelsoverzicht Departement EWI	190
Bijlage 3: Uitgavenbegroting Departement WEWIS luik EWI bij begrotingsopmaak 2025	195
Bijlage 4: Lijst van vertegenwoordigingen in supranationale, federale en Vlaamse gremia ter voorbereiding van Europese en internationale dossiers.....	201
Bijlage 5: Beleidsgericht rapport.....	212

I. OVERKOEPELENDE STRATEGISCHE DOELSTELLING: PRODUCTIVITEIT EN COMPETITIVITEIT VAN ONZE ECONOMIE EN INDUSTRIE DUURZAAM VERSTERKEN

Vlaamse productiviteits-, competitiviteits- en industriebeleid

1. De Vlaamse productiviteits- en competitiviteitsagenda

Projectverantwoordelijke	Hanssens Johan
Betrokken personeelsleden	Velen
Contactpersoon kabinet	Holvoet Pieter-Jan
Begroting (artikel: basisallocatie)	
Budget	

<i>Omschrijving actie</i>
<p>De beleidsnota Economie, Wetenschap, Innovatie en Industrie stelt het verhogen van de productiviteit en competitiviteit van de Vlaamse economie als centrale doelstelling voorop voor de bestuursperiode 2024-2029.</p> <p>De mededeling 'Vlaamse productiviteits- en competitiviteitsagenda – Visie en acties 2025' (VR 2025 1402 MED.0052/1TER) schetst het kader voor de opstart, uitrol en uitvoering van deze productiviteit- en competitiviteitsagenda.</p> <p>Er worden drie centrale werven opgestart om de productiviteit en concurrentiekracht van onze economie duurzaam te versterken:</p> <ul style="list-style-type: none">• Een gecoördineerde en versterkte inzet op vlak van economie, wetenschap, innovatie, industrie, buitenlandse (handels)zaken en digitalisering;• Een verhoogde aandacht voor (kritische) infrastructuur die essentieel is voor economische ontwikkeling. Met name inzake mobiliteit, (haven)infrastructuur, omgevingsbeleid, circulaire economie, en energie;• Menselijk kapitaal: het versterken van de vaardigheden en kennis van onze arbeidskrachten evenals de managementvaardigheden van ondernemers. Een aanklappend arbeidsmarktbeleid en activerend sociaal beleid zijn hierbij cruciaal. <p>Binnen elke werf zijn voor 2025 telkens concrete beleidsacties opgesomd.</p> <p>Het Departement WEWIS coördineert de opvolging van de beleidsacties.</p>

2. Geïntegreerd actieplan voor de Vlaamse industrie

Projectverantwoordelijke	Cattoor Barbara
Betrokken personeelsleden	Rigaux Laure-Anne Boijmans Philippe In samenwerking met diverse personeelsleden Departement WEWIS
Contactpersoon kabinet	Van den Brande Karoline
Begroting	
Budget	

Omschrijving actie

Vlaanderen heeft nood aan een sterke en duurzame industrie als motor voor onze hele economie, tewerkstelling en export. Een competitieve en duurzame Vlaamse industrie die instaat voor economische groei is een belangrijk fundament van onze Vlaamse welvaart.

Op 14 maart 2025 nam de Vlaamse Regering akte van een mededeling **Geïntegreerd actieplan voor de Vlaamse industrie** (VR 2025 1403 MED.0081/1).

De geïntegreerde agenda voor het industriebeleid in Vlaanderen vertrekt van de prioriteiten die in overleg met de industriefederaties zijn aangeduid in het kader van het Industrieforum en zet deze om in concrete acties van de Vlaamse Regering. De prioritaire actiedomeinen zijn: innovatie, decarbonisatie, omgevingsbeleid en circulaire economie, talent, infrastructuur, een gealigneerd industriebeleid met het federale en Europese niveau, en bescherming van de internationale concurrentiekracht.

Het Industrieplan mikt zowel op acties op korte termijn (2025) als op middellange termijn vooruitkijkend naar 2030.

Dit geïntegreerd actieplan voor de Vlaamse industrie is niet exhaustief bedoeld en zal een dynamisch beleidsinstrument zijn dat inspeelt op de snel veranderende economische en geopolitieke realiteit. Het succes ervan hangt af van nauwe samenwerking tussen overheid, industrie, kennisinstellingen en burgers.

De uitvoering van het actieplan wordt jaarlijks opgevolgd binnen het Industrieforum, samen met de industriesectoren.

Wat de opvolging van het actieplan betreft zal het Departement WEWIS volgende taken op zich nemen:

- Uitvoeren van de acties die tot het beleidsdomein WEWIS behoren.
- Deelnemen aan de werkgroepen die onder het Industrieforum zijn opgericht en die op technisch niveau de prioriteiten van het actieplan behandelen.
- Voorbereiden van de tweejaarlijkse samenkomst van het Industrieforum.

3. Kernenergie: inzetten op kleine modulaire reactoren

Projectverantwoordelijke	Boutens Karel
Betrokken personeelsleden	Oleo Michele
Contactpersoon kabinet	Holvoet Pieter-Jan
Begroting	
Budget	

Omschrijving actie

De Beleidsnota 'Economie, Wetenschap, Innovatie en Industrie 2024-2029' stelt dat kernenergie een belangrijke rol zal blijven spelen bij de realisatie van onze ambitie voor koolstofvrije en betaalbare stroom.

Om die reden onderzoeken we de mogelijkheden rond kleine, modulaire reactoren in Vlaanderen. We bekijken de eventuele mogelijkheden om waar mogelijk en verstandig mee te (laten) investeren. We gaan na op welke manier we investeringen in onderzoek naar kernenergie kunnen stimuleren.

In het kader van betaalbaarheid en bevoorradingszekerheid is het belangrijk dat we pleiten voor een evenwichtige energiemix, waar naast hernieuwbare energie ook kernenergie deel uitmaakt van het Europees beleid.

Het Departement WEWIS werkt in overleg met PMV, VLAIO en de relevante stakeholders en met het (federaal gesteunde) SCK CEN een actieplan uit om het onderzoek naar en de ontwikkeling van de kleine modulaire actoren in Vlaanderen te versnellen.

4. Vlaamse Waterstofstrategie

Projectverantwoordelijke	Bollen Lut
Betrokken personeelsleden	Volckaert Astrid, In samenwerking met VLAIO
Contactpersoon kabinet	Van den Brande Karoline
Begroting	
Budget	

Omschrijving actie

Waterstof zal een belangrijk onderdeel zijn om de Vlaamse klimaattransitie te realiseren, en de duurzame innovatie in waterstof zien we als een economische opportuniteit om duurzame groei te realiseren. Vlaanderen heeft in 2020 met de lancering van de Vlaamse Waterstofstrategie de ambitie gelanceerd om een Europese koploper te worden in waterstof. Deze ambitie gaat over een koploperspositie in de technologische ontwikkeling en de strategische technologieproductie in de brede waardeketen van waterstof: zowel voor de synthese, distributie, opslag, en het gebruik van waterstof in verschillende duurzame toepassingen.

De Vlaamse Waterstofstrategie wordt geactualiseerd om rekening te houden met de meest recente evoluties en met de hernieuwbare brandstof van niet-biologische oorsprong (RFNBO) doelstelling. Samen met de minister bevoegd voor Energie worden de bepalingen uit REDIII met betrekking tot RFNBO omgezet in Vlaamse regelgeving.

Er wordt in overleg met de Minister bevoegd voor Energie een studie opgestart om na te gaan op welke wijze, met welke hoeveelheden, onder welke voorwaarden, met welke infrastructuur en met welke timing koolstofarme waterstof en zijn derivaten optimaal kunnen ingezet worden in Vlaanderen. Er wordt specifiek gekeken naar de mogelijke steun voor de gebruikers van waterstof die reeds vallen onder deze doelstelling.

De studie zal tevens mogelijke ondersteuning nagaan voor de import, de productie, de infrastructuur en het gebruik van waterstof en zijn derivaten. Waar relevant wordt overlegd met de federale overheid over de nodige infrastructuur en wordt nagegaan of Europese fondsen kunnen aangewend worden.

Daarnaast bepleiten we actief binnen België, bij andere lidstaten en de Europese Unie om de doelstelling (RFNBO) bij te sturen, zodat ook koolstofarme waterstof kan bijdragen aan deze doelstellingen en opdat we meer dan enkel groene waterstof kunnen gebruiken om onze industrie verder te verduurzamen.

Ook bij de verdere uitwerking van de relevante Europese regelgeving zullen we blijven pleiten voor voldoende flexibiliteit en mogelijkheden bij de invulling van deze doelstellingen, zolang de effectiviteit ervan in het bereiken van de klimaatdoelen gegarandeerd blijft.

De actualisatie van de Vlaamse waterstofstrategie kadert in de Vlaamse productiviteits- en competitiviteitsagenda en het geïntegreerd actieplan voor de Vlaamse industrie.

Het Departement WEWIS trekt de Vlaamse waterstofstrategie en werkt daartoe nauw samen met VLAIO.

5. Energiebeleidsovereenkomsten

Projectverantwoordelijke	Volckaert Astrid
Betrokken personeelsleden	
Contactpersoon kabinet	Van den Brande Karoline
Begroting	
Budget	

Omschrijving actie

De Energiebeleidsovereenkomsten (EBO's) vormen momenteel het speerpunt van het Vlaams beleid voor de energie-intensieve ondernemingen, met als focus het verbeteren van de energie-efficiëntie van de bestaande (voornamelijk) fossiele processen in de energie-intensieve industrie via het uitvoeren van rendabele maatregelen.

Deze vrijwillige overeenkomsten werden voor een eerste keer ingevoerd eind 2002.

Vlaanderen heeft nu meer dan 20 jaar ervaring met deze vrijwillige overeenkomsten. De huidige, derde generatie van vrijwillige overeenkomst met de energie-intensieve ondernemingen, de EBO2 voor de periode 2023-2026, heeft tot doel dat de Vlaamse energie-intensieve ondernemingen vooraanstaand zijn en blijven op gebied van energie-efficiëntie.

De toegetreden ondernemingen engageren zich ertoe om op energetisch vlak een audit te laten uitvoeren. Op basis van de audit wordt een energieplan voor de onderneming opgemaakt dat de onderneming gefaseerd dient uit te voeren over de looptijd van de overeenkomst. Dit energieplan bestaat uit financieel voldoende rendabele maatregelen, waarbij bij deze nieuwe generatie EBO's voorwaarden voor het uitvoeren van een rendabele maatregel verstrengd werden t.o.v. de EBO's van 2015-2022. Elke onderneming dient jaarlijks te rapporteren aan het Verificatiebureau over de in het voorafgaande kalenderjaar uitgevoerde maatregelen, studies en herrekeningen van potentieel rendabele maatregelen.

De EBO-Commissie is het bestuursorgaan voor de energiebeleidsovereenkomsten. Ze is samengesteld uit een voorzitter, een vertegenwoordiger van de minister bevoegd voor economie (WEWIS), een vertegenwoordiger van de minister bevoegd voor energie (VEKA), een vertegenwoordiger van elke toegetreden sectororganisatie, en het Verificatiebureau. De EBO-Commissie vergadert maandelijks over de voortgang van de EBO's.

Het Departement WEWIS maakt in 2025 een grondige analyse en de verlenging van de EBO's na 2026 wordt in overleg met de betrokken sectoren geëvalueerd, rekening houdend met de impact van de prestaties én tegenprestaties op het huidig en het toekomstig klimaat- en energiebeleid, het maximaal vermijden van bijkomende administratieve lasten, alsook een blijvende duurzame verankering van onze Vlaamse industrie. De volledige evaluatie zal afgerond zijn tegen december 2025 en dit in samenwerking met de minister bevoegd voor Energie.

6. Uitvoering Vlaams Energie- en Klimaatplan 2021-2030 en Vlaamse Klimaatstrategie 2050

Projectverantwoordelijke	Volckaert Astrid
Betrokken personeelsleden	Bollen Lut Maes Dries
Contactpersoon kabinet	
Begroting	
Budget	

Omschrijving actie

A. Het Europees kader

In 2021 werd de Europese klimaatwet aangenomen waarin het objectief voor de EU om klimaatneutraal te zijn tegen 2050 wettelijk verankerd is. Daarnaast bevat de klimaatwet ook de doelstelling om de emissies van broeikasgassen tegen 2030 met 55% te verminderen t.o.v. 1990.

In 2021 lanceerde de Europese Commissie een reeks wetgevende voorstellen 'fit for 55', die moeten helpen om bovenstaande doelstelling te realiseren.

De voorstellen die sindsdien aangenomen zijn, omvatten:

- een herziening van de EU-regeling voor de emissiehandel (EU-ETS), waarbij deze wordt uitgebreid tot de scheepvaart, een herziening van de regels voor luchtvaartemissies, en de instelling van een afzonderlijk emissiehandelssysteem voor wegvervoer en gebouwen
- een herziening van de verordening inzake de verdeling van de inspanningen tussen de lidstaten wat betreft de reductiedoelstellingen in sectoren die niet onder de EU-ETS vallen
- een herziening van de verordening inzake de opname van broeikasgasemissies en -verwijderingen door landgebruik, verandering in landgebruik en bosbouw (LULUCF)
- een wijziging van de verordening tot vaststelling van CO₂-emissienormen voor auto's en bestelwagens
- een herziening van de richtlijn hernieuwbare energie
- een herschikking van de richtlijn energie-efficiëntie
- een herziening van de richtlijn energiebelasting
- een mechanisme voor koolstofcorrectie aan de grens (CBAM)
- een herziening van de richtlijn betreffende de uitrol van infrastructuur voor alternatieve brandstoffen
- ReFuelEU Luchtvaart – voor duurzame vliegtuigbrandstoffen
- FuelEU Zeevaart – voor een groene Europese maritieme ruimte
- een sociaal klimaatfonds
- een herziening van de richtlijn energiestaat van gebouwen
- een vermindering van de methaanemissies in de energiesector
- een herziening van het derde energiepakket voor gas

Binnen dit Europees beleid, wordt een belangrijk **onderscheid gemaakt tussen de ETS en de niet-ETS sectoren** om de doelstellingen te realiseren. Op vandaag gelden de volgende doelstellingen:

De energie-intensieve industrie en de elektriciteitssector beogen via het Emission Trading System (ETS) een reductie van 43% tegen 2030 t.o.v. 2005. Het FF55-pakket stelt een ambitieverhoging tot -61%. Voor de overige sectoren, met name transport, gebouwen, landbouw, niet-ETS industrie en afval, was een gezamenlijke reductie van 30% voorzien tegen 2030 t.o.v. 2005. Sinds het fit for 55 pakket is dit -40%.

Op basis van dit nieuwe kader, hebben alle lidstaten een specifieke niet-ETS-doelstelling toegewezen gekregen. Voor België bedraagt deze bindende doelstelling -47% tegen 2030 t.o.v. 2005.

De Europese doelstelling inzake de inzet van **hernieuwbare energiebronnen** bedraagt een aandeel van 42,5% tegen 2030, met een indicatieve bijdrage van België van 33%. Wat **energie-efficiëntie** betreft, beoogt de EU een finale energiebesparing van 11,7% t.o.v. 2020, met een indicatieve bijdrage van België van 13%.

B. Het Vlaams Energie- en Klimaatplan 2021-2030

In december 2019 keurde de Vlaamse Regering het **Vlaams Energie- en Klimaatplan 2021-2030** (VR 2019 0912 DOC 1208/1BIS en 1208/3BIS) en de **Vlaamse klimaatstrategie 2050** (VR 2019 2012 DOC. 1356/1 en 1356/2) goed. Dit werd geïntegreerd in het Belgisch plan. Voor de inhoud wordt verwezen naar hogervermelde documenten.

Op 5 november 2021 besliste de Vlaamse regering tot '**Bijkomende maatregelen klimaat**' (VR 2021 0511 DOC 1237/1) waarbij de reductie-ambitie voor niet-ETS-sectoren in 2030 t.o.v. 2005 steeg, door een extra pakket maatregelen. Het reductiedoel voor de sector van niet-ETS-bedrijven werd met 10% verscherpt. Tevens werd de visienota over het 'Fit for 55'-voorstel aangenomen (VR 2021 0511 DOC 1222/1 Quarter).

Op 17 december 2021 werd een '**Afsprakenkader inzake het VEKP**' (VR 2021 1712 DOC 1602/1BIS) aangenomen, met o.a. aanduiding verantwoordelijke entiteiten voor bijkomende acties.

Op 12 mei 2023 heeft de Vlaamse Regering een nieuw Vlaams Energie- en Klimaatplan (VEKP) goedgekeurd. Het gaat om een update van het initiële VEKP uit 2019. De ambitie in het nieuwe VEKP 2021-2030 wat betreft de reductie van broeikasgasemissies in de ESR-sectoren werd opgeschroefd tot -40% tegen 2030 (t.o.v. 2005). Dit plan werd geïntegreerd in het Belgische plan, en overgemaakt aan de Europese Commissie. Zij heeft vervolgens reviews opgesteld over de totale resultaten van de plannen van alle lidstaten, en een review per lidstaat. Uit het VEKP-voortgangsrapport 2024 (voorgesteld aan de Vlaamse Regering in januari 2025), blijkt dat de emissies in de ESR-industrie gedaald zijn van 5,7 Mton CO₂-eq naar 4,7 Mton CO₂-eq in 2022. Volgens de nieuwe prognosedoorrekening van VEKA, uitgevoerd in samenwerking met de betrokken entiteiten (WEWIS, VLAIO), zal de uitstoot van de ESR-industrie in 2030 3,6 Mton CO₂-eq bedragen. De sectorale doelstelling voor ESR-industrie bedraagt echter 3,2 Mton CO₂-eq, wat betekent dat er een te remediëren tekort overblijft van 0,4 Mton CO₂-eq. Om hieraan te voldoen wordt gekeken naar een verdere doorrekening van de vergroening van de Ecologiesteun (VLAIO), het doorrekenen van de Vlaamse en federale tax shifts en eventuele bijkomende maatregelen. Het aangepaste VEKP wordt in de eerste helft van 2025 gefinaliseerd, waarna het geïntegreerd zal worden in het nationaal plan (NEPK) en aan de Europese Commissie zal worden overgemaakt.

Dit geïntegreerd plan moet de vijf dimensies van de Energie-unie behandelen.

De vijf thema's zijn bevoorradingszekerheid, interne markt, energie-efficiëntie, decarbonisatie en onderzoek en innovatie en concurrentievermogen. Hierbij moeten steeds doelstellingen, maatregelen en onderbouwde prognoses naar voor geschoven worden.

In dit Vlaams Energie- en Klimaatplan (VEKP) wordt voor klimaat (onderdeel dimensie decarbonisatie) gefocust op de sectoren die niet gevat worden door het Europees Stelsel van Verhandelbare Emissierechten (EU ETS). Het is immers enkel voor deze niet-ETS sectoren - **de gebouwen, transport, landbouw, afval en een klein deel van de industrie** - dat de lidstaten zelf CO₂- reductiedoelstellingen moeten naleven. Voor de overige dimensies (inclusief het luik hernieuwbare energie in de dimensie decarbonisatie) dienen doelstellingen en maatregelen uitgewerkt voor zowel ETS als non-ETS sectoren. Het departement WEWIS levert een bijdrage voor de economische prognoses die het VEKP onderbouwen en voor de dimensies onderzoek, innovatie en competitiviteit.

C. Klimaatsprong

Door onze hoge bevolkingsdichtheid, hoge export, hoog energieverbruik, het gebrek aan ruimte en een industrie die sterk afhankelijk is van fossiele brandstoffen is de groene transitie en het verhogen van de energie-efficiëntie in Vlaanderen geen evidentie. Ons doel moet zijn om de toegevoegde waarde per ton koolstof te vergroten (bv. via toegenomen circulariteit, waardoor eenzelfde koolstofatoom meerdere keren waarde genereert). Het blijkt op dit moment echter dat de tot hiertoe genomen, incrementele stappen

onvoldoende zullen zijn om de emissies en het energieverbruik in overeenstemming te brengen met de gestelde doelen. Om die reden is er een noodzaak aan een industriële transitie in de komende decennia (met oog voor onze concurrentiepositie) – hiertoe nam de Vlaamse regering reeds het initiatief van de moonshots sinds begin 2019.

Om een **industriële transitie op bredere schaal** te bewerkstelligen werd er een **beleidskader en overlegstructuur** opgezet onder de naam 'Klimaat sprong'. Dit werd in 2022 decretaal verankerd. Hierin wordt gewerkt aan:

- Het versnellen van de klimaatinnovatie in en voor de Vlaamse basisindustrie (chemie, petroleum, ijzer, staal)
- Het nemen van stappen om de noodzakelijke basisinfrastructuur van de toekomst te verzekeren
- De economie beginnen opbouwen rond alternatieve grondstoffen, waterstof en circulariteit
- Het garanderen van competitieve en voldoende energie

Er werd een **permanent overlegorgaan** opgericht en verschillende **thematische werkgroepen** zijn in 2023 van start gegaan en werken rond een **transitie-instrument, infrastructuur** en **innovatie**. WEWIS neemt deel aan het permanent overlegorgaan en twee thematische werkgroepen: transitie-instrument en innovatie.

In 2020 werd voor het eerst de routekaart 'Naar een koolstofcirculaire en CO2-arme Vlaamse industrie' voorgesteld. Deze roadmap-studie bracht technologieën in kaart die de benodigde CO2-reductie kunnen bewerkstelligen. Hieruit blijkt dat enkel gecombineerde scenario's waarin ingezet wordt op biomassa, circulariteit, elektrificatie en waterstof en carbon capture and storage/utilisation erin kunnen slagen om de ambitieuze doelen te behalen.

In de eerste helft van 2025 wordt deze routekaart herzien. Hierbij wordt gekeken naar de huidige beleidscontext (o.a. de nieuwe Europese initiatieven, de federale en Vlaamse regeerakkoorden) en de evolutie van de Vlaamse industriële activiteit in de sectoren chemie, raffinage en staal (in termen van emissies, toegevoegde waarde, investeringen, tewerkstelling, ...). Deze routekaart zal voor het eerst ook een uitgebreide competitiviteitsanalyse bevatten waarbij de positie van België vergeleken wordt t.o.v. Europa, Verenigde Staten en China.

Voor de evaluatie van de technologische opties wordt onderzocht of de bestaande technologielijst verder kan worden aangevuld en of er aanpassingen nodig zijn aan de technologie-shares en timing zoals voorgesteld in 2020. Waar nodig worden deze aannames bijgesteld.

De analyses uit de routekaart zullen mee in rekening worden genomen bij het opstellen van de programma nota 2025.

Het Departement WEWIS werkt actief mee aan de totstandkoming van alle bovenvermelde plannen en zal dit ook doen voor de uitvoering ervan in 2025. Dit steeds doorheen de bril kijkend, van de **implicaties van deze plannen voor de Vlaamse economie**.

Europese en internationale inbedding van het Vlaams beleid

7. Europees Industriebeleid

Projectverantwoordelijke	Cattoor Barbara
Betrokken personeelsleden	Rigaux Laure-Anne Boijmans Philippe In samenwerking met diverse personeelsleden departement WEWIS en VLAIO
Contactpersoon kabinet	Van den Brande Karoline
Begroting	
Budget	

Omschrijving actie

Een krachtig Europees industriebeleid biedt de Vlaamse industrie diverse voordelen. Het waarborgt eerlijke concurrentie en strategische autonomie door een gelijk speelveld te garanderen en de afhankelijkheid van buitenlandse actoren te verminderen. Dit versterkt de concurrentiepositie van Vlaamse bedrijven. Daarnaast stimuleert het innovatie en investeringen in onderzoek en ontwikkeling. Hierdoor kunnen bedrijven technologische vooruitgang boeken en innovatieve productiemethodes implementeren. Verder draagt een sterk Europees industriebeleid bij aan duurzaamheid en klimaatneutraliteit tegen 2050 en vergemakkelijkt het beleid de toegang tot de interne markt en tot internationale handelsakkoorden, waardoor Vlaamse bedrijven nieuwe groeikansen krijgen en hun internationale aanwezigheid kunnen versterken.

Ondanks de voordelen zijn er ook uitdagingen waar de Europese (en Vlaamse) industrie mee geconfronteerd worden. De regelgevingsdruk en administratieve lasten vormen een struikelblok, vooral voor kmo's. Het is cruciaal dat Europese regelgeving werkbaar blijft en niet leidt tot buitensporige administratieve rompslomp. Een andere uitdaging is de noodzaak aan gerichte investeringen in sleuteltechnologieën om de industriële concurrentiekracht te behouden en te versterken. Het Europees industriebeleid dient om de juiste voorwaarden creëren om deze investeringen te stimuleren.

Verder moet Vlaanderen een voortrekkersrol spelen in de versterking en verdieping van de interne markt. Dit houdt in dat er blijvend wordt ingezet op het wegnemen van onnodige barrières en dat er wordt gewerkt aan een geharmoniseerd regelgevingskader dat de concurrentiekracht van Vlaamse bedrijven ondersteunt.

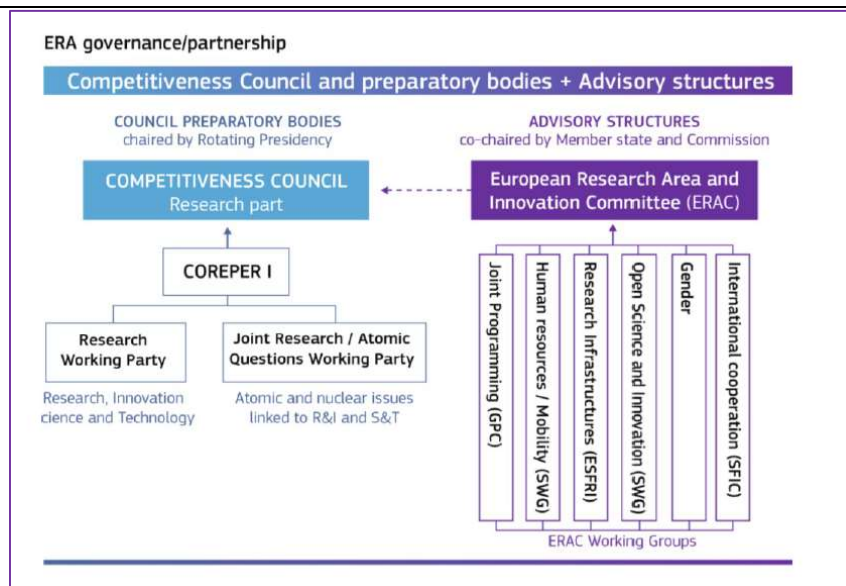
In deze context zal het departement WEWIS van nabij de uitvoering van de Clean Industrial Deal (CID) opvolgen en de diverse (niet-) wetgevende beleidsinitiatieven die hieruit voortvloeien (zoals de Industrial Decarbonisation Accelerator act, het Chemicals Industry Package, de Maritime Industry Strategy, de Circular Economy act, uitbreiding CBAM, het TechEU investeringsprogramma voor scale-ups, etc.) alsook andere beleidsinitiatieven die niet onder de CID vallen en toch uiterst relevant zijn voor de Vlaamse industriële spelers zoals de wetgeving kritieke medicijnen, de omnibus-wetgevingen die gericht zijn op administratieve vereenvoudiging en de aangekondigde Biotech wetgeving. De beleidsinitiatieven die de verdere verdieping van de interne markt beogen worden ook van nabij opgevolgd door departement WEWIS.

Vanuit Vlaanderen behartigen we de belangen van de Vlaamse industrie en spelen we proactief in op Europese beleidsinitiatieven door een actieve en constructieve rol op te nemen in de vormgeving van het Europese industriebeleid en daaruit resulterende wetgeving.

8. Voorbereiding en opvolging van de werkzaamheden van de Raad van Ministers (Raad Concurrentievermogen en Raad Telecom) van de Europese Unie en beïnvloeding van het Europese beleid

Projectverantwoordelijke	Scheere David Feldmann Theresia
Betrokken personeelsleden	
Contactpersoon kabinet	Van den Brande Karoline
Begroting	
Budget	

<i>Omschrijving actie</i>
<p>Het kader waarbinnen het <i>Vlaamse</i> economische, wetenschaps- en innovatiebeleid kan worden uitgetekend, wordt in hoge mate bepaald door de Europese Unie. De Europese interne markt – afgerond 450 miljoen consumenten – is een gigantische troef voor de Vlaamse exportgerichte economie.</p> <p>De Beleidsnota stelt dan ook een strategische en proactieve aanpak te hanteren ten aanzien van de Europese Unie via een co-creatief proces: op basis van een consultatie van de stakeholders (zoals d.m.v. het Vlaams Europaplatform van het Departement WEWIS), identificeren we vanuit offensieve belangen de concrete initiatieven die we van Europa verwachten. We beïnvloeden in een zo vroeg mogelijke fase het beleid van de Europese Commissie op het gebied van onderzoek, innovatie, regionale ontwikkeling, industrie en interne markt (incl. digitale interne markt). We wegen op de vormgeving, de omvang en de implementatie van Europese steunprogramma's binnen het Europese budget.</p> <p>Dit wordt als volgt geoperationaliseerd door het Departement WEWIS.</p> <p>Om deze beleidsdoelstellingen waar te maken heeft het Departement WEWIS een voltijdse beleidsmedewerker als attaché afgevaardigd naar de Diplomatieke Vertegenwoordiging van Vlaanderen bij de EU (DVV EU) binnen de Permanente Vertegenwoordiging van België bij de EU (PV) om er de voorbereidingen rond de Raad Concurrentievermogen (luik Industrie & Interne Markt) en de Raad Telecom mee op te volgen.</p> <p>De DVV EU telt een reeks attachés vanuit de verschillende Vlaamse beleidsdomeinen (dus ook vanuit WEWIS) en wordt geleid door een Diplomatiek Vertegenwoordiger van Vlaanderen. De attachés nemen, net zoals de collega's van andere Belgische overheden bij de PV, deel aan de werkgroepen van de Raad waar de Raden van ministers van de EU worden voorbereid en treden daarbij ook soms als woordvoerder voor België op (steeds in nauw overleg met alle betrokken overheden).</p> <p>De DVV EU vormt de “front office” die de Europese dossiers van zeer nabij opvolgt en rapporteert over de jongste Europese ontwikkelingen, met het oog op standpuntbepaling. Hiervoor koppelt ze terug naar de verschillende administraties (de “back offices”) en de kabinetten die instaan voor de uiteindelijke inhoudelijke lijnen en de opmaak van het Vlaamse standpunt. De attachés nemen dit standpunt mee naar in intra-Belgische besluitvorming en voeden zo het Belgische standpunt dat op Europees niveau wordt verdedigd, altijd in nauw overleg met administratie en – indien nodig – het kabinet.</p> <p>Onderstaande figuur duidt specifiek de Europese governance inzake O&I waarop het Departement WEWIS proactief inspeelt. Links situeren zich de werkzaamheden van de Raad Concurrentievermogen (luik Onderzoek), rechts de werkzaamheden van de adviesstructuren die verbonden zijn aan het European Research Area and Innovation Committee (ERAC).</p>

De WEWIS-attachés voor Onderzoek en Industrie/Interne Markt bij de DVV EU vervullen een sleutelrol binnen de raads werkgroepen Onderzoek, Industrie (en Interne Markt) waar alle voorstellen, die finaal in de Raad Concurrentievermogen kunnen landen, **voorafgaandelijk op technisch niveau** tussen de lidstaten en de Europese Commissie worden besproken. Aangezien de Raad Telecom volgens het Samenwerkingsakkoord inzake de EU valt binnen categorie 1 (i.e. een federale bevoegdheid) volgt de WEWIS-attaché voor Digitalisering bij de DVV EU de werkzaamheden van de Raad Telecom steeds in nauwe samenwerking met de federale collega's op. Aangezien de Raad Concurrentievermogen (luik Onderzoek/Interne Markt) volgens het Samenwerkingsakkoord in categorie 3 valt, gebeurt dit in nauwe samenwerking met de collega's van de andere gefedereerde entiteiten. De WEWIS-afgevaardigden capteren de voor (het beleidsdomein) WEWIS relevante evoluties op EU-niveau en onderhouden contacten met de Europese Commissie en andere lidstaten om een (pro-)actieve verdediging van de Vlaamse belangen mogelijk te maken in de diverse Raads werkgroepen bestaande uit vertegenwoordigers van de lidstaten.

De WEWIS-attachés voor Onderzoek en Industrie/Interne Markt zorgen eveneens voor de **ondersteuning van minister-president Diependaele**, wanneer hij België vertegenwoordigt in de Raad Concurrentievermogen of tijdens informele ministeriële vergaderingen, volgens de geldende toerbeurtregeling onder de Gewesten/Gemeenschappen.

Volgende Raden zijn voorzien in 2025:

- Informele Raad Concurrentievermogen (luik Industrie/Interne Markt) van 3-4 februari 2025 (tWarschau)
- Informele Raad Concurrentievermogen (luik Onderzoek) van 10-11 maart 2025 (Warschau)
- Raad Concurrentievermogen (luiken Industrie/Interne Markt) van 12 maart 2025 (Brussel)
- Raad Concurrentievermogen (luiken Industrie/interne markt & Onderzoek) van 22-23 mei 2025 (Brussel)
- Raad Concurrentievermogen (luik Onderzoek) op 30 september 2025 (Brussel) - ovb.
- Informele Raad Concurrentievermogen (luiken Onderzoek & Industrie/Interne Markt) van 16-18 juli 2025 (Denemarken)
- Raad Concurrentievermogen (luiken Industrie/Interne Markt & Onderzoek) van 8-9 december 2025 (Brussel)

De WEWIS-attachés voor Onderzoek en Industrie/Interne Markt bij de VVEU nemen daarnaast ook doorgaans deel aan de **vergaderingen van de CIS-CFS** (Commissie Internationale Samenwerking – Commissie Federale Samenwerking), de werkgroepen en stuurgroep van het **EU-platform**, de vergaderingen van de **IEC** (Interministeriële Conferentie Economie) en van de **DGE** (Directie-generaal Europese Zaken van de FOD

Buitenlandse Zaken), vergaderingen bij WEWIS en ook wel eens aan een vergadering van een concreet EU-initiatief om een goed overzicht te blijven houden en om relevante informatie vanuit de Raad door te spelen.

9. Strategie internationalisering binnen beleidsvelden Economie, Wetenschap en Innovatie

Projectverantwoordelijke	Spyns Peter
Betrokken personeelsleden	<p>Agten Stephanie Bollen Lut Callens Mauro Cattoor Barbara Claessens Eva</p> <p>De Proft Marleen De Vos Liselotte Dewallef Erwin D'Hondt Kathleen Dumolyn Bart Feldmann Theresia</p> <p>Hauchecorne Rita Houwen Mieke Maes Dries Oleo Michele</p> <p>Van Grootel Geert Van Paesschen Paris Vermander Els Vermeulen Hilde Verreet Ger Verschaeren Simon</p>
Contactpersoon kabinet	Van den Brande Karoline
Begroting	BAWM
Budget	

<p><i>Omschrijving actie</i></p> <p>Het Departement WEWIS hanteert een strategische en proactieve aanpak ten aanzien van de Europese Unie via een co-creatief proces. Het is dan ook – zowel van de Europese Commissie als van Vlaanderen – de uitdrukkelijke intentie om de stakeholders actief te betrekken bij het O&I-beleid, o.a. op basis van consultaties d.m.v. het Vlaams Europaplatform waarin alle relevante stakeholders vertegenwoordigd zijn.</p> <p>In 2025 zal het Departement WEWIS werken aan volgende voor het Beleidsdomein EWI belangrijke Europese dossiers:</p> <ol style="list-style-type: none"> I. Het Werkprogramma van de Europese Commissie 2025; II. De Europese ondersteuningsprogramma's Horizon Europe, Digital Europe Programme, Connecting Europe Facility en het Single Market Programme; III. De vernieuwing van de European Research Area/european Policy Agenda en ERA-acties (via het ERA Forum); IV. Het Horizon Europe partnerschappen (en de Knowledge Hub for Partnerships); V. De missie-gerichte benadering <p>I. Het Werkprogramma van de Europese Commissie</p> <p>Jaarlijks legt de Europese Commissie haar beleidsintenties voor het werkjaar vast in een beleidsdocument. Voor 2025 ligt de nadruk op het versterken van de concurrentiekracht, het verbeteren van de veiligheid en het vergroten van de economische veerkracht binnen de Europese Unie. Aansluitend streeft de Commissie naar het verminderen van administratieve lasten en het vereenvoudigen van EU-regelgeving. Het werkprogramma 2025 is opgebouwd rond 7 kerndoelstellingen:</p>
--

1. Duurzame welvaart en concurrentievermogen
2. Defensie en veiligheid
3. Ondersteuning van mensen, versterking van onze samenlevingen en ons sociaal model versterken
4. Het behoud van onze levenskwaliteit: landbouw, voedselzekerheid, water en natuur
5. Onze democratie beschermen en onze waarden handhaven
6. Een wereldwijd Europa: onze kracht en partnerschappen benutten
7. Gezamenlijk resultaten boeken en onze Unie voorbereiden op de toekomst

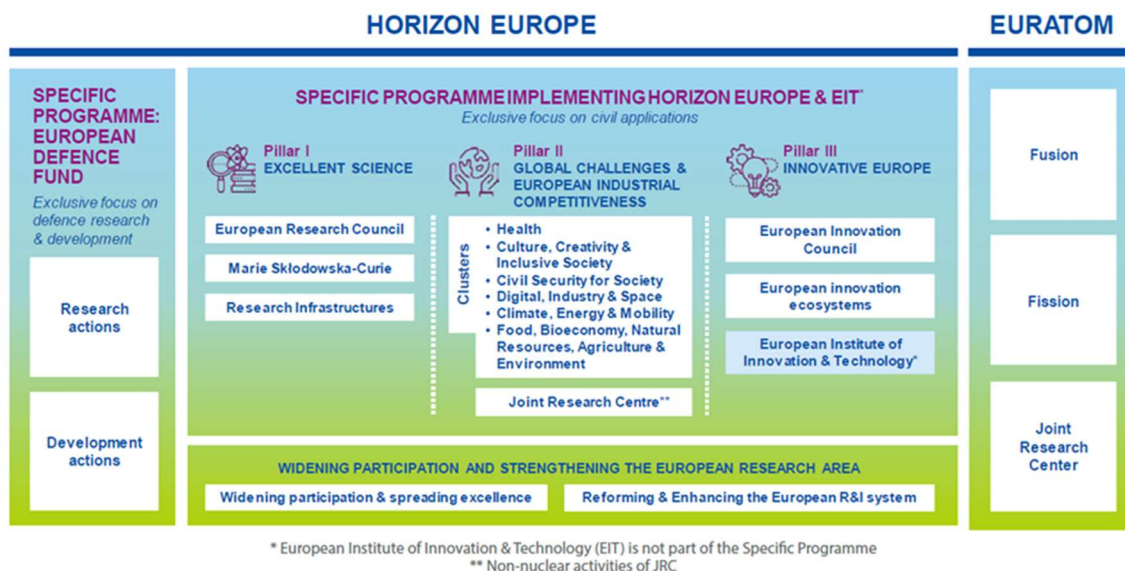
Binnen de Vlaamse overheid worden al deze beleidsinitiatieven nauwgezet opgevolgd en gecoördineerd via het SOIA-overleg. Bepaalde administraties worden aangeduid als trekkers, anderen als betrokkenen.

II. De Europese ondersteuningsprogramma's Horizon Europe, het Digital Europe Programme, de Connecting Europe Facility en het Single market Programme

Door het relatief grootste belang van Horizon Europe, gaan we enkel op dit programma dieper in. De andere programma's kwamen reeds aan bod in andere fiches.

Horizon Europe borduurt voort op het succes van Horizon 2020, met de focus op excellent onderzoek en innovatie, met missie-georiënteerd O&I-beleid als nieuw accent.

HORIZON EUROPE STRUCTURE

De structuur van Horizon Europe is vergelijkbaar met de pijlerstructuur van Horizon 2020:

- Pijler 1: Excellent science (inclusief de European Research Council (ERC) en Marie Skłodowska-Curie Acties (MSCA) en de onderzoeksinfrastructuren);
- Pijler 2: Global Challenges and European Industrial Competitiveness met de clusters en de JRC;
- Pijler 3: Innovative Europe (inclusief de European innovation Council (EIC) en het European Institute for Innovation and Technology (EIT));
- En dwars overheen: Widening Participation Strengthening the European Research Area.

Het is belangrijk vanuit het Departement WEWIS de Vlaamse kennis- en innovatieactoren maximaal te ondersteunen opdat hun slaagkansen in de financieringskanalen van Horizon Europe zo groot mogelijk zouden zijn.

In deze spelen de **Programmacomités die de calls voorbereiden**, een belangrijke rol. In die Programmacomités zetelen vertegenwoordigers van het Departement WEWIS (zie bijlage voor 'een overzicht van de Programmacomités).

Deze vertegenwoordigers onderhouden nauwe contacten met de belanghebbenden om de informatie snel te laten doorstromen van en naar de Europese Commissie (zowel rechtstreeks op informele wijze als via formele weg in consensus met de andere Belgische entiteiten). Ze nemen ook deel aan de Belgische spiegelcomités, vaak als trekker.

III. De vernieuwde Europese Onderzoeksruimte

Het Departement WEWIS bouwt mee aan de totstandkoming van de **European Research Area** (ERA – Eengemaakte Onderzoeksruimte). Die kan omschreven worden als de Europese ruimte waarbinnen wetenschappelijke en technologische kennis vrij kan circuleren en die de Europese kennisbasis dient te versterken, niet alleen op vlak van wetenschappelijk onderzoek maar ook van technologische ontwikkeling ten behoeve van de concurrentiepositie van de Europese industrie. De vrije circulatie van kennis wordt ook de **“vijfde Europese vrijheid”** genoemd. Het belang hiervan werd zowel in het Letta-rapport over de eengemaakte markt als door Commissievoorzitter von der Leyen met haar voorstel voor wetgevend initiatief (cf. Competitiviteitskompas) benadrukt.

Belangrijke stappen die de afgelopen jaren zijn gezet:

- Mededeling van de Commissie 'A new ERA for research and innovation' (d.d. 30.09.2020);
- Conclusies van de Raad Concurrentievermogen 'on the new ERA' (d.d. 01.12.2020);
- Conclusies van de Raad Concurrentievermogen 'The future governance of the ERA' (d.d. 19.11.2021);
- Raadsaanbeveling 'A pact for research and innovation in Europe' (d.d. 19.11.2021).

Een **nieuw 'Pact voor O&I'** in Europa biedt het bredere beleidskader. Daarbij worden bepaalde fundamentele waarden en principes naar voor geschoven waarop O&I in de Europese Unie moet steunen. Tevens wordt een aantal brede thema's (**zogenaamde ERA-prioriteiten**) opgenomen in een ERA-beleidsagenda evenals de intentie uitgesproken voor een betere coördinatie van initiatieven en middelen. Tot slot worden de lidstaten opgeroepen om hun investeringen in de ERA vol te houden en op te drijven. Concreet wenst de Commissie dat de 3% bbp O&I-intensiteit gehaald wordt op Europees niveau. De Commissie nodigt daartoe de lidstaten uit om op vrijwillige basis op nationaal niveau enkele deeldoelstellingen te halen. Vlaanderen wil de langetermijndoelstelling voor gezamenlijke investeringen in O&O verhogen naar 5% van het bruto binnenlands product (bbp). Deze legislatuur zullen zetten we verder stappen richting de 1% voor de overheid.

Om deze algemene doelstellingen concreet in te vullen werd een **ERA-beleidsagenda** goedgekeurd (voor de periode 2022-2024, verlengd tot midden 2025) die een lijst bevat van **18 ERA-acties** (waarvan sommige ook sub-acties hebben). Lidstaten kiezen zelf, opnieuw op vrijwillige basis, welke ERA-acties ze op welke manier ondersteunen en rapporteren jaarlijks over de stand van zaken, wat in een nationaal dashboard (niet publiek) wordt opgenomen. De voortgang op een geaggregeerd Europees niveau wordt gemonitord via een aantal indicatoren door de Commissie en die stand van zaken is publiek beschikbaar. Los daarvan vormt de ERA in alle aspecten ook het voorwerp van wetenschappelijk onderzoek en andere studies. In 2025 wordt de lijst met ERA-acties herzien, en zal onder het Pools Voorzitterschap een Raadsaanbeveling betreffende een ERA-beleidsagenda 2025-2027 worden onderhandeld. Eens deze aangenomen zijn is het de bedoeling om vanaf midden 2025 te starten met een vernieuwde lijst van 11 acties rond zogenaamd structureel beleid (langer dan drie jaar) en 8 meer punctuele acties (lopend over drie jaar)

Om de implementatie van de vernieuwde ERA in goede banen te leiden, werd het **ERA Forum** opgericht. Daarnaast werd de rol van de ERAC opnieuw gedefinieerd als een adviesverlenend comité van Europese leidende O&I-ambtenaren.

De Commissie wendt daarbij het Europese Kaderprogramma voor Onderzoek en Ontwikkeling aan, bv. door open toegang te vragen tot publicatie en onderzoeksdata, door allerlei ondersteuning te bieden voor mobiliteit van onderzoekers. Of nog meer, door een Europees pensioenfonds op te richten.

Zowel van de ERAC als van het ERA Forum maakt een vertegenwoordiger van het Departement WEWIS deel uit van de Belgische delegatie, en neemt deze deel aan de vergaderingen van het betreffende spiegelcomité op Belgisch niveau.

Binnen het ERA Forum zijn verscheidene "grote" sub-werkgroepen actief die verantwoordelijk zijn voor de uitwerking van een ERA-actie waarbij het departement in vele gevallen de eigenlijke vertegenwoordiger en anders de reservevertegenwoordiger aanlevert. Voor vele ERA-acties worden zogenaamde "mutual learning exercises" (MLE) opgezet die informatie- en ervaringsuitwisseling rond beleid tussen de deelnemende landen ondersteunt. En verder worden ook (vele) ad hoc-vergaderingen of workshops georganiseerd rond (onderdelen van) ERA-acties. Vlaanderen neemt aan bijna alle ERA-acties en vele MLEs deel met verschillende vertegenwoordigers.

Ook in 2025 worden de belanghebbenden geïnformeerd via het Europaplatform over de ERA-acties waaraan Vlaanderen deelneemt. Naast overheidsinitiatieven hebben immers de Vlaamse O&I-actoren ook een belangrijke rol te spelen in de uitvoering van vele ERA-acties.

IV. Het vernieuwde landschap van de Europese partnerschappen

Vanuit de COM beoogt men via het Horizon Europe programma **een rationalisering van het Europees partnerlandschap**. Concreet betekent dit dat er nog **drie soorten** partnerschappen zullen georganiseerd worden in het Horizon Europe-programma.

- **Co-programmed European Partnerships:** Partnerschap tussen de COM en private en/of publieke partners (EU-lidstaten/geassocieerde landen), gebaseerd op Memoranda of Understanding en/of contractuele afspraken met partners (cf. huidige contractual Public Private Partnership-model) om complementaire onderzoeksactiviteiten door de partners te beschrijven (terwijl de Commissie haar activiteiten in de werkplannen van het kaderprogramma opneemt);
- **Co-funded European Partnerships:** Europese partnerschap dat medegefinancierd is, en een min of meer gecentraliseerde combinatie van EU- en nationale publieke en/of andere O&I-financieringsbronnen (cf. huidige ERA-Net, European Joint Programme) betreft voor een reeks van activiteiten beschreven in een voorstel dat geselecteerd werd via open oproepen in het kaderprogramma ;
- **Institutionalised European Partnerships:** Dit zijn partnerschappen waarbij de COM deelneemt aan financieringsprogramma's voor onderzoek en innovatie die worden uitgevoerd door een aantal EU-landen. Ze zijn gebaseerd op **artikel 185 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU)**, op basis waarvan de EU aan dergelijke programma's kan deelnemen. Dit kunnen ook publiek-private partnerschappen zijn die zijn opgericht op grond van **artikel 187 VWEU**, zoals gemeenschappelijke ondernemingen of EIT-kennis- en innovatiegemeenschappen. Deze partnerschappen worden alleen geïmplementeerd wanneer andere onderdelen van het Horizon Europe-programma de gewenste of verwachte effecten niet zouden bereiken.

Deze partnerschappen situeren zich hoofdzakelijk binnen 'pijler twee' van Horizon Europe met als titel 'Global Challenges & Industrial Competitiveness'.

Vlaanderen is actief in volgende partnerschappen:

1. European Open Science Cloud (EOSC) Partnership
2. European Partnership for Chemicals Risk Assessment
3. European Partnership - ERA for Health
4. European Partnership on Transforming Health and Care Systems
5. European Partnership – Driving urban transitions to a sustainable future
6. European Partnership for Clean Energy Transition

7. European Partnership Rescuing Biodiversity to Safeguard Life on Earth (Biodiversa +)
8. European Partnership for Sustainable Blue Economy
9. European Partnership Water Security for the Planet
10. European Partnership for Innovative SMEs
11. European Partnership on Metrology
12. EU-Africa Global Health Partnership
13. European Partnership for High Performance ComputingEuropean Partnership for Key Digital Technologies
14. European Partnership on Personalised Medicine
15. Joint Undertaking Innovative Health Initiative IHI
16. Joint Undertaking Europe and Developing Countries network for Clinical Trials EDCTP3
17. European Partnership on Agroecology
18. European Partnership on Animal Health and Welfare
19. European Partnership on Safe and Sustainable Food Systems (lancering juni 2024)
20. Joint Undertaking Circular Biobased Europe
21. Brain Health
22. Forests and Forestry for a Sustainable Future
23. Raw Materials for the Green and Digital Transition
24. Resilient Cultural Heritage
25. Pandemic Preparedness
26. Innovative Materials for EU
27. Solar Photovoltaics
28. Textiles of the Future
29. Virtual worlds

Het Departement WEWIS vertegenwoordigt ook België in de States Representative Group van verschillende gecoprogrammeerde partnerschappen zoals Zero emissie wegvervoer (ZZERO), en coöperatief, geconnecteerde en geautomatiseerd wegvervoer CCAM en Joint Undertakings (voor zover van toepassing).

Een bijzondere vorm van partnerschap betreft het **European Institute of Innovation & Technology (EIT)**.

Het EIT heeft als belangrijkste ambitie het optimaal op elkaar afstemmen van de drie elementen van de kennisdriehoek (onderwijs, onderzoek en innovatie) om te komen tot één en dezelfde doelstelling, namelijk het opvoeren van de Europese economische groei en concurrentiepositie door het verstevigen van de innovatiecapaciteit van de EU en haar lidstaten.

Om die ambitie waar te maken, hanteert het EIT het concept van de **Knowledge and Innovation Communities (KIC's)**. Dat zijn grensoverschrijdende publiek-private partnerschappen bestaande uit individuen en/of teams die worden gerekruteerd door hoger onderwijsinstellingen (vooral universiteiten), onderzoeksinstituten en bedrijven in de EU. Vlaanderen is lid van de Member States Representatives Group (MSRG) die adviezen verleent omtrent de aansturing van het EIT. De WEWIS-medewerker is tevens co-chair van de MSRG.

Er bestaan ook diverse programma's die bijdragen tot de ERA waarvoor geen (of in beperkte mate) communautaire financiering is voorzien, en lidstaten en regio's dus aangewezen zijn op eigen middelen indien men kiest om deel te nemen (er bestaat een vrije keuze).

Het algemene principe is dat de lidstaten door samen te werken en hun budgetten te bundelen meer kunnen bereiken (door hefboomeffecten en schaalvoordelen en het wegwerken van overlappingsen) en dit vaak met een kleiner budget dan wanneer elke lidstaat in verspreide slagorde opereert (= de zogenaamde fragmentatie).

Dit geldt in het bijzonder voor **maatschappelijke uitdagingen die de landsgrenzen overstijgen** en betreft hoofdzakelijk de Gezamenlijke Programmeringsinitiatieven (**Joint Programming Initiative – JPI**) die middelen bundelen om O&O-investeringen te optimaliseren in het kader van grote maatschappelijke uitdagingen zoals klimaat, resistentie tegen antibiotica, neurodegeneratieve ziektes enz.

Bestuursmatig worden de partners (lidstaten) vertegenwoordigd in een governance/management board en wordt het strategisch proces opgevolgd binnen de Knowledge Hub on European R&I Partnerships die bestaat uit vertegenwoordigers van de lidstaten en de Commissie.

Het departement vertegenwoordigt België in de Knowledge Hub on European R&I Partnerships, evenals in verschillende bestuursraden van partnerschappen, en de EIT Member States Configuration. WEWIS-vertegenwoordigers zijn zeer actief in de JPI Oceans en JPI FACCE en volgen ook enkele andere JPI's op (zie de bijlage).

Een soortgelijke constructie bestaat voor de **grote onderzoeksinfrastructuren** (de European Research Infrastructure Consortia – ERIC) waarvoor de strategie bepaald wordt binnen het European Strategy Forum on Research Infrastructures (ESFRI). Ook hier is het departement vertegenwoordigd in de beheerstructuur.

Binnen het Digital Europe Programma werd een analoge constructie opgezet voor digitale infrastructuren (de European Digital Infrastructure Consortia – EDIC). Hier bestaat de mogelijkheid dat regio's deelnemen (zonder een nationale overheid). Zo is Vlaanderen lid van de Alliance for Language Technology EDIC, waarbij een WEWIS-medewerker lid is van de Assembly of Members. Andere EDICs zijn in voorbereiding.

EUREKA, ten slotte, is een intergouvernementeel initiatief tussen 41 landen uit Europa maar ook met landen buiten Europa zoals Canada of Zuid-Korea bv. voor de bevordering van de internationale samenwerking in projecten voor toegepast en marktgericht industrieel O&O.

V. De Europese missiegerichte aanpak

Binnen Horizon Europe wordt het concept van een “missie” uitgewerkt. Dit is een nieuwe manier om aan onderzoek en innovatie te doen om zo de impact ervan op de samenleving te vergroten. Het is ook een manier om te communiceren naar het brede publiek, waarbij de Europese Commissie hoopt om met O&I tot de verbeelding te spreken.

Missies hebben de ambitie om niet enkel oplossingen voor problemen te ontwikkelen, maar om maatschappelijke uitdagingen zo aan te pakken opdat een samenleving verandert.

Een missie behelst meer dan enkel O&I-projecten, maar kunnen o.a. prijzen, wetgevende initiatieven enz. als instrument mee ingezet worden.

Een kenmerk van missie-gedreven O&I-beleid is de **doelgerichtheid van het onderzoek**, ondersteund door een **sterke burgerbetrokkenheid**. Het doel van co-creatie is zowel de beleidsmakers als alle relevante stakeholders en meer specifiek het brede publiek te betrekken in het besluitvormingsproces.

Het opzet is draagvlak/mede-eigenaarschap creëren bij de burgers om zo de impact van O&I te vergroten, maar ook om de burger maatschappelijk te betrekken en te activeren. Hoewel deze missies zich situeren binnen het Horizon Europaprogramma is het de verwachting dat ook lidstaten zich aansluiten bij de Europese activiteiten en deze ook lokaal ondersteunen, waarbij de hogervermelde partnerschappen een rol kunnen spelen.

Het missie-gedreven onderzoeks- en innovatiebeleid krijgt een centrale plaats binnen Horizon Europe. Professor Mariana Mazzucato werd in 2017 door toenmalig Europees commissaris voor Onderzoek, Wetenschap en Innovatie Carlos Moedas aangesteld om dit verder uit te werken.

Dit heeft geleid tot **vijf criteria** waaraan missies moeten voldoen, met name:

1. een missie moet in staat zijn een breed publiek te betrekken en aan te sluiten bij wat er speelt in het hedendaags maatschappelijk debat;
2. een missie heeft een duidelijke termijn en een tastbaar, duidelijk omschreven en meetbaar doel;
3. een missie moet ambitieus zijn, maar wel haalbaar, en moet daarbij de gehele innovatieketen betrekken;
4. missies moeten multidisciplinair en cross-sectoraal zijn en private actoren uitnodigen te investeren;

5. een missie is duidelijk over de verwachte uitkomst, maar meerdere bottom-up oplossingen zijn denkbaar. Ook werden een aantal aanbevelingen geformuleerd om deze missies te doen slagen die – samen met nog een aantal andere criteria – opgenomen zijn in de Verordening.

Typend voor het missie-gedreven onderzoek is de rol die de burger en het maatschappelijke middenveld zullen innemen. De burgers zullen van meet af aan betrokken worden bij de ontwikkeling, implementatie en evaluatie van de missies. De Europese Commissie gaat de dialoog aan met de burger, de belanghebbenden en de overheid, en verwacht van lidstaten dat ook zij dergelijke processen en structuren opzetten op nationaal/regionaal niveau.

In de Horizon Europe teksten zijn reeds **gebieden voor mogelijke missies (mission areas) opgelijst:**

1. Missiegebied 1: Adaptation to climate change
2. Missiegebied 2: Cancer
3. Missiegebied 3: Restore oceans and waters
4. Missiegebied 4: Climate-neutral and smart cities
5. Missiegebied 5: A soil deal for Europe

Tevens bestaat ook een “officieuze” missie, namelijk het *New European Bauhaus (NEB)*, dat in plaats van een “mission board” (zie hieronder) gecoördineerd wordt door wat heet een “mission facility”. Verder fungeert het NEB op ongeveer dezelfde wijze als een reguliere missie.

Rond deze mission areas is een governance gebouwd.

Mission boards (MB)

Voor ieder missiegebied werd er een mission board geïnstalleerd. Een mission board bestaat uit maximum 15 onafhankelijke experts met brede expertise – zij zijn zowel voor hun kennis, alsook voor hun kunde om de media te bespelen geselecteerd –, incl. Social Sciences and Humanities experts en relevante vertegenwoordigers van eindgebruikers.

Sub-groups per missiegebied

Het betreft hier telkens een **werkgroep van nationale/regionale experts per missiegebied**.

Dit comité hangt formeel onder het Strategisch Comité (zie hoger, i.e. Strategic Configuration of the Horizon Europe Programme Committee) en verleent eveneens advies aan de MB.

Deze nationale experts vormen een directe link tussen het Europese beleid (in dit geval de Mission Board) en de burgers en nationale/regionale belanghebbenden. **In vier van de vijf expert-subgroepen is de Belgische vertegenwoordiger een medewerker van het Departement WEWIS.**

Eén van de taken is het aanmoedigen van het **burger-engagement**. Hierbij dienen de experts o.m. nationale/regionale evenementen te identificeren die aanleunen bij het missiegebied waarin zij actief zijn of evt. nieuwe evenementen te organiseren.

Zij detecteren de mogelijke aanspreekpunten (burgers of belanghebbenden) en stimuleren op die manier het co-creatie-proces.

Deze experts kunnen eveneens een klankbordgroep/reflectiegroep van belanghebbenden opstarten, maar het is vnl. de bedoeling dat zij de burgers betrekken/raadplegen.

Ook Vlaanderen zet zich achter het missie-gedreven onderzoek. Dit impliceert dat voldoende personele inzet nodig is om alle activiteiten op te volgen en ertoe bij te dragen, o.a. onder de vorm van inbreng die het resultaat is van burgerparticipatieprocessen.

VI. Verbinden van de Europese Onderzoeksruimte met de Europese Onderwijsruimte

De Europese Commissie zet sterk in op het verbinden van de Europese Onderzoeksruimte met de Europese Hoger Onderwijsruimte. Het initiatief '**Europese Universiteiten**' speelt daarin een belangrijke rol. Het Departement WEWIS zal deze verbinding maximaal faciliteren.

Tot slot, zal het departement de nodige inbreng aanleveren voor de op stapel staande Raadsconclusies, Raadsaanbevelingen, wetgevende initiatieven, en andere werkzaamheden die binnen de Raad Concurrentievermogen, luik Onderzoek aan bod zullen komen (cf. fiche "Voorbereiding en opvolging van de werkzaamheden van de Raad van Ministers (Raad Concurrentievermogen en Raad Telecom) van de Europese Unie en beïnvloeding van het Europese beleid.>").

10. Stakeholdersoverleg via EU-platform

Projectverantwoordelijke	Dewallef Erwin
Betrokken personeelsleden	Agten Stephanie De Proft Marleen Dierickx Visschers Manu Oleo Michele Spyns Peter Verschaeren Simon Feldmann Theresia Scheere David
Contactpersoon kabinet	
Begroting	BAWM
Budget	

Omschrijving actie

Het Vlaams Platform voor Europese Programma's (kortweg EU-Platform) werd in 2010 opgericht vanuit de nood aan een **overkoepelend platform om de deelname van Vlaamse onderzoekers en bedrijven aan Europese programma's** en initiatieven op het gebied van economie, wetenschap en innovatie te versterken. Het **tweeledige doel** van het EU-Platform is meer bepaald:

1. Het stimuleren en ondersteunen van de Vlaamse deelname aan de EWI-gerelateerde Europese programma's en -initiatieven;
2. Het bewerkstelligen van een betere stroomlijning van de Vlaamse standpuntbepaling (ook binnen de Belgische [beleids]context) ten opzichte van de WEWIS-gerelateerde Europese (beleids)agenda.

Het EU-Platform groepeerde de WEWIS-gerelateerde beleidsactoren en stakeholders in Vlaanderen en wordt gecoördineerd door het Departement WEWIS. Momenteel bestaat het EU-Platform **uit een stuurgroep en vier werkgroepen**.

In de **Stuurgroep EU-Platform (SEP)** zetelen vertegenwoordigers van de betrokken EWI-beleidsentiteiten (Departement WEWIS en Agentschappen VLAIO en FWO), de VLIR (namens de Vlaamse universiteiten), de VLHORA (namens de Vlaamse hogescholen), de Vlaamse Strategische Onderzoekscentra (SOCs) (via een SOC-vertegenwoordiger die door het SOC-forum wordt aangeduid), de industrie (vertegenwoordigd door Agoria, Voka, Unizo en BIR&D), het middenveld (vertegenwoordigd door de Verenigde Verenigingen) en VLEVA. De WEWIS-gerelateerde adviesraden VARIO en SERV nemen met raadgevende stem deel aan de SEP. Ook het beleidsdomein BUZA (Departement Buitenlandse Zaken en Agentschap FIT) is in de SEP vertegenwoordigd. Tenslotte hebben ook de WEWIS-vertegenwoordigers bij de Vertegenwoordiging van Vlaanderen bij de Europese Unie (VVEU) zitting in de SEP. De SEP staat in voor de definitie van de algemene strategie van het EU-Platform en legitimeert ook de werkzaamheden ervan.

De **vijf operationele thematische werkgroepen** van het EU-Platform zijn opgericht met een bredere samenstelling. Deze werkgroepen volgen elk vanuit hun eigen invalshoek de EWI-gerelateerde Europese programma's en initiatieven op, faciliteren de Vlaamse deelname aan de EWI-gerelateerde Europese programma's en initiatieven en dragen bij tot de Vlaamse standpuntbepaling over en prioriteitstelling in het Europese WEWIS-beleid. Ook formuleren de werkgroepen concrete voorstellen voor de uitwerking van nieuwe initiatieven die door de SEP worden voorgesteld.

11. Samenwerking Vlaanderen-Nederland

Projectverantwoordelijke	Dewallef Erwin
Betrokken personeelsleden	Boutens Karel
Contactpersoon kabinet	Vermunicht Emma
Begroting	
Budget	

Omschrijving actie

De (strategische) samenwerking tussen Vlaanderen en Nederland op het gebied van economie, wetenschap en innovatie (EWI) wordt beleidsmatig nog steeds omkaderd door de **intentieverklaringen van 7 april 2004 en van 17 april 2008**.

Om deze intentieverklaringen inhoudelijk invulling te geven en concreet uitvoering te geven aan de verklaarde gezamenlijke beleidsintenties vinden om de twee jaar **topontmoetingen** plaats tussen de Vlaamse en Nederlandse minister-presidenten (en vakministers in functie van de agenda). Tot hertoe hebben dergelijke topontmoetingen plaatsgevonden op 4 juli 2011, 8 oktober 2013, 7 november 2016, 5 november 2018, 4 november 2020, 31 januari 2023 en 1 april 2025.

Op de topontmoeting van 8 oktober 2013 werd afgesproken om de thematische focus van de verdere Vlaams-Nederlandse EWI-samenwerking te leggen op hightech systemen en materialen, (duurzame) chemie en biogebaseerde economie, levenswetenschappen en gezondheid, en transport en logistiek. Voor hightech systemen en materialen en voor (duurzame) chemie moest op korte termijn een gezamenlijke toekomstvisie en -strategie worden uitgewerkt.

Die oefeningen werden opgeleverd en aan de bewindslieden voorgelegd op de topontmoeting van 7 november 2016 in de vorm van respectievelijk de bilaterale HighTech Samenwerkingsagenda en de trilaterale Chemiestrategie (met naast Nederland ook Noordrijn-Westfalen).

Wat betreft de samenwerking op vlak van hightech werd begin 2016 de Vlaams-Nederlandse HighTech Stakeholdersgroep opgericht waarin de hightech sleutelspelers uit het veld evenals de betrokken overheidsinstanties zijn vertegenwoordigd.

Deze groep heeft de Vlaams-Nederlandse HighTech Samenwerkingsagenda opgemaakt die, uitgezet langsheen de gehele waardeketen, is toegespitst op acht specifieke thema's (in alfabetische volgorde):

- Artificiële Intelligentie (AI),
- Energie-innovatie,
- Factories of the Future,
- Flexibele Elektronica,
- Fotonica,
- Life Sciences & Health,
- Nieuwe Materialen, en
- Waterstof.

De Vlaams-Nederlandse HighTech Samenwerkingsagenda werd aan de bewindslieden gepresenteerd (en door hen onderschreven) op de ministeriële topontmoeting van 7 november 2016, en is sindsdien onder toezicht van de stakeholdersgroep in uitvoering. De samenwerkingsagenda (en stakeholdersgroep) is een dynamisch gegeven en leidraad om Vlaanderen en Nederland gezamenlijk verder te laten inspelen op economische en maatschappelijke uitdagingen zoals zorg en gezondheid, energietransitie en duurzaamheid (m.i.v. verduurzaming van de industrie en CO2-reductie), digitalisering en verduurzaming (van de industrie), cyberveiligheid, etc. Op de ministeriële topontmoeting van 4 november 2020 werd afgesproken om de samenwerkingsagenda te actualiseren en uit te breiden met de thema's AI en Waterstof, wat in 2021 gebeurde.

Voor de realisatie van de agenda werden/worden onder meer een aantal concrete samenwerkingsprojecten uitgevoerd in het kader van **Interreg** (vooral Interreg Vlaanderen-Nederland).

Naast de (continue) focus op Interreg als 'evident' steuninstrument voor grensoverschrijdende samenwerking, wordt (o.a. vanuit de stakeholdersgroep) ook gekeken naar opportuniteiten en (nationale, Europese, ...) beleids- en steuninstrumenten voor samenwerking 'beyond' Interreg.

Op de ministeriële topontmoeting van 31 januari 2023 onderschreven de bewindslieden de intentie om de kansen en opportuniteiten te exploreren voor concrete samenwerking vanuit de HighTech Samenwerkingsagenda (en de onderliggende thema's) in het kader van het Nederlandse **Nationaal Groeifonds**. Dat fonds werd in 2020 opgericht met als doel het duurzame verdienvermogen van Nederland op lange termijn te versterken. Tot hiertoe waren de initiatieven in het kader van het Nationaal Groeifonds sterk op Nederland gefocust. Om meer impact te kunnen genereren en sneller en sterker stappen te kunnen zetten, wilde Nederland vanuit zijn Nationaal Groeifonds ook internationale samenwerking opzetten, onder meer met Vlaanderen. De huidige Nederlandse bewindsploeg heeft het Nationaal Groeifonds 'bevroren' maar de goedgekeurde projecten lopen door en bieden mogelijk nog kansen voor aansluiting vanuit Vlaanderen.

Specifiek wat betreft **AI** wordt vanuit het Vlaams Beleidsplan AI (VBAI) verder gepoogd een nauwere samenwerking op te zetten op verscheidene vlakken als onderdeel van een internationale strategie van het VBAI.

Ook voor andere hightech thema's zoals energie-innovatie, fotonica en waterstof wordt de verdere versterking en verdieping van de samenwerking opgevolgd en waar mogelijk/opportuun ondersteund.

Een werkpunt in 2025 is de 'hernieuwing' van de samenwerkingsagenda en de stakeholdersgroep, na enkele jaren van een eerder sluimerend bestaan van de hightech samenwerking (mede doordat Nederland zich vooral focuste op de uitrol van het Nationaal Groeifonds). De geopolitieke context maakt immers alsmaar duidelijker dat een sterke wetenschappelijke en technologische basis essentieel is om de Europese concurrentiekracht te behouden en versterken. Hiertoe bracht de Europese Commissie begin dit jaar het **Competitiveness Compass** uit. Vlaanderen en Nederland hebben er alle belang bij om hier gezamenlijk in op te trekken en ook hun onderlinge hightech samenwerking te reactiveren en te versterken. Daarom hebben beide Lage Landen de koppen bij elkaar gestoken om hun hightech samenwerking te actualiseren. Met het Europese Competitiveness Compass, de Nederlandse **Nationale Technologiestrategie** en de Vlaamse productiviteits- en competitiviteitsagenda **Vlaamse Versnelling** als beleidskaders, verkennen Vlaanderen en Nederland hoe ze tot een uitdieping en verdere versterking van de hightech samenwerking kunnen komen. Tot dit doel wordt een hernieuwde Vlaams-Nederlandse HighTech Samenwerkingsagenda uitgewerkt waarvoor, mede vanuit de vermelde beleidskaders, de volgende (hoogpotentiële) thema's werden geïdentificeerd: artificiële intelligentie (AI), biotechnologie, energie-innovatie, fotonica, quantum, semicon en waterstof.

Een stand van zaken van de hernieuwde samenwerkingsagenda werd gepresenteerd aan de bewindslieden op de ministeriële topontmoeting van 1 april 2025. Daarbij onderschreven de bewindslieden (in de slotverklaring) om de hightech samenwerking verder te verdiepen, met specifieke aandacht voor de genoemde thema's, teneinde de (gezamenlijke) onderzoeks- en innovatiecapaciteit en concurrentiekracht te versterken en in te zetten in de Europese context.

12. Samenwerking met Noordrijn-Westfalen en Saksen

Projectverantwoordelijke	Boutens Karel
Betrokken personeelsleden	Top Lieven Volckaert Astrid Himpe Winnie Bollen Lut Callens Mauro
Contactpersoon kabinet	
Begroting	BAWM
Budget	

Omschrijving actie

Noordrijn-Westfalen en Saksen

Samenwerking tussen Vlaanderen en NRW bestaat al heel lang. Een eerste basis voor de samenwerking tussen Vlaanderen en NRW dateert uit 1991 met de ondertekening van een internationale NRW-Vlaamse samenwerkingsovereenkomst. Heel diverse samenwerkingen zijn gevolgd op verschillende domeinen. De Vlaamse week in maart 2019 was daar een exponent van.

Deze deelstaat is met 18 miljoen inwoners, de grootste van Duitsland. Een derde van de Vlaamse export naar Duitsland is gericht op NRW, alias het Ruhrgebied. NRW vormt samen met Vlaanderen en Nederland ook een sterke driehoek, die één van de grootste logistieke en chemische clusters ter wereld omvat (met de havens van Antwerpen, Rotterdam, Duisburg en het Ruhrgebied). De samenwerking met Noordrijn-Westfalen is daarom een prioriteit van het Vlaamse buitenlands beleid.

Eind 2023 ondertekenden Noordrijn-Westfalen en Vlaanderen een Memorandum of Understanding (MoU) voor meer samenwerking inzake circulaire economie. Verwacht wordt dat Nederland hier in 2025 ook bij aansluit. Daarnaast is er nauwe samenwerking met Noordrijn-Westfalen binnen de trilaterale chemiestrategie (cfr. Fiche 42), en binnen de EMR-kandidatuur voor de Einsteintelecoop (cf. Fiche 20).

In juni 2025 vindt een gezamenlijke regeringszitting Vlaanderen-NRW plaats, waarbij er onder meer aandacht zal zijn voor het verdiepen van de samenwerking in EU-industriedossiers en de samenwerking in het kader van de trilaterale chemiestrategie.

Semicon alliance met Saksen

Vlaanderen en Saksen hebben in september 2023 besloten om nauwer te gaan samenwerken. Daartoe werd op 7 september 2023 een verklaring getekend door beide regio's. Het is de bedoeling om de banden te versterken wat betreft technologie, innovatie en de klimaattransitie. Er wordt een bilaterale werkgroep gelanceerd voor micro-elektronica, met als doel om via samenwerking de positie van beide deelstaten in de EU en wereldwijd te versterken en te consolideren. Vlaanderen zal ook nauw samenwerken met Saksen binnen het kader van de ESRA of 'European Semiconductor Regional Alliance'.

Binnen dat verband, dat getrokken wordt door Saksen, komen Europese regio's samen om hun banden te versterken op vlak van micro-elektronicabeleid. De bedoeling is om de Chips Act zo goed mogelijk te implementeren, publieke en private investeringen aan te wakkeren, kennis en beste praktijken te delen, en het juridische kader te versterken. ESRA betreft voorlopig al 27 regio's uit 12 verschillende EU-lidstaten en Wales.

Naast micro-elektronica, wordt er ook een bilaterale werkgroep met Saksen opgericht rond waterstof. Beide regio's beschikken over uitgebreide chemische clusters, windwatertechnologie en netwerken van pijpleidingen. Vlaanderen beschikt over veel expertise en infrastructuur op vlak van havens, en Saksen over heel wat potentieel voor opslag.

II. EXTRA INVESTEREN IN O&O&I EN TEGELIJKERTIJD INZETTEN OP EEN STERKERE ECONOMISCHE VALORISATIE

A. Beleidsveld 'Wetenschappelijk Onderzoek'

13. Uitvoering geven aan de systeemanalyse O&O&I

Projectverantwoordelijke	Hanssens Johan
Betrokken personeelsleden	De wael Annelies Vermander Els Hauchecorne Rita Claessen Eva Oleo Michele De Bal Ils Dengis Pascale Van Avermaet Philip Velen
Contactpersoon kabinet	Titeca Els
Begroting	
Budget	

<p><i>Omschrijving actie</i></p> <p>Naar aanleiding van de start van een nieuwe Vlaamse legislatuur 2024-2029 heeft het voormalige Departement EWI, in haar beleidsvoorbereidende rol, een systeemanalyse 'Onderzoek, Ontwikkeling en Innovatie (O&O&I) uitgevoerd, gekoppeld aan een uitgaventoetsing 'Vlaams beleid in het kader van productiviteit'. O&O&I vormen immers belangrijke drijvers van productiviteit(sgroei). IDEA Consult heeft deze oefening begeleid en een rapport opgesteld op basis van deskresearch en documentanalyse, data-analyse en mapping, bench learning, diepte-interviews, focusgroepen en de inzet van een internationaal expertenpanel.</p> <p>Het nieuwe Vlaams regeerakkoord 2024-2029 'Samen werken aan een warm en welvarend Vlaanderen' verwijst naar deze systeemanalyse en stelt: <i>'op basis van de lopende O&O&I-systeemevaluatie bekijken we de wenselijkheid om de verschillende financieringskanalen te rationaliseren zodat daar efficiëntiewinsten uit te halen zijn.'</i></p> <p>In de beleidsnota van minister-president Diependaele wordt eveneens verwezen naar de systeemanalyse op volgende wijze:</p> <p><i>' (...) Daarom zet de Vlaamse Regering ook volop verder in op het stimuleren van onderzoek & ontwikkeling & innovatie en de bijdrage die O&O&I kan leveren aan de productiviteitsgroei. Het Departement EWI rondt daartoe in het najaar 2024 de systeemanalyse O&O&I en uitgaventoetsing 'Vlaams beleid in het kader van productiviteit' af. De systeemanalyse benadrukt dat een productiviteitsbeleid verder gaat dan een O&O&I-beleid en ook complementaire investeringen vraagt in onderwijs, menselijk kapitaal, (digitale) vaardigheden, levenslang leren, vlot werkende arbeidsmarkt, digitale en fysieke infrastructuur, verminderen van regeldruk, ... Deze systeemanalyse zal de basis vormen voor het opstarten van een strategische dialoog met alle relevante stakeholders, met het oog op het vormgeven van een Vlaamse productiviteitsagenda en het omkeren van de trend van haperende productiviteitsgroei. De dialoog moet leiden tot overkoepelende en/of sectorale kennis-, -innovatie-, valorisatie- en vereenvoudigingsagenda's met wederzijdse engagementen vanwege de publieke en private actoren.'</i></p> <p>In uitvoering van deze bepalingen startte de minister-president vijf specifieke trajecten binnen O&O&I op, met name:</p>
--

- Traject 1: Naar een grotere valorisatie van de O&O&I-investeringen in Vlaanderen;
- Traject 2: Toegang tot de O&O&I-financieringskanalen, waaronder het FWO;
- Traject 3: Strategische investeringen in state-of-the-art O&O&I-onderzoeksinfrastructuur in en buiten Vlaanderen;
- Traject 4: Compliance én verminderen regeldruk en administratieve lasten voor onderzoekers;
- Traject 5: Versterking van O&O&I binnen de hogescholen.

Om dit beleid zowel evidence-informed vorm te geven als om voort te bouwen op de expertise die aanwezig is bij zowel de Vlaamse bedrijven als de Vlaamse kennisinstellingen, werd een centrale stuurgroep samengesteld die coördinerend de eerste vier trajecten zal opvolgen. Voor het 5de traject wordt een aparte stuurgroep opgericht die deze taak op zich zal nemen.

Deze centrale stuurgroep zal bestaan uit de volgende leden:

- Vertegenwoordiging kennisactoren:
 - Vijf vertegenwoordigers universiteiten: één vertegenwoordiger per universiteit;
 - Vier vertegenwoordigers strategische onderzoekscentra: één vertegenwoordiger per SOC;
 - Eén vertegenwoordiger voor de hogescholen;
 - Eén vertegenwoordiger voor de Vlaamse Wetenschappelijke Instellingen (VWI's);
 - Eén vertegenwoordiger voor de andere wetenschappelijke instellingen.
- Vertegenwoordiging ondernemingswereld:
 - Eén vertegenwoordiger van VOKA;
 - Eén vertegenwoordiger van Unizo;
 - Eén vertegenwoordiger van de industriële sectoren.
- Vertegenwoordiging beleidsactoren:
 - Secretaris-generaal Departement WEWIS;
 - Administrateur-generaal VLAIO;
 - Secretaris-generaal FWO;
 - Kabinet minister-president.

Per traject wordt volgende werkwijze gehanteerd, gecoördineerd en getrokken door het Departement WEWIS:

Traject 1: Naar een grotere valorisatie van de O&O&I-investeringen in Vlaanderen

Te behandelen onderwerpen:

- Naar een Vlaamse valorisatiestrategie
 - Valorisatiestrategie universiteiten via de TTO's
 - Valorisatiestrategie hogescholen via Blikopener
 - Valorisatiestrategie strategische onderzoekscentra
 - Valorisatiestrategie VWI's en andere wetenschappelijke instellingen
 - Versterken vraagarticulatie vanuit de bedrijfswereld en matchmaking
- Hernieuwd speerpuntclusterbeleid: *'inzet op missiegerichtheid, bedrijfsgedrevenheid, internationalisering, samenwerking en kmo-betrokkenheid'*, timing zomer 2025
- FTI als vliegwiel voor valorisatie en outreach, timing najaar 2026
- Uitwerken geharmoniseerd kpi-kader, timing zomer 2025
- Begeleiden uitgaventoetsing: *'Evaluatie van de valorisatie van O&O bij de hogescholen en universiteiten ten bate van de Vlaamse economie'*

Traject 2: Rationalisatie van en toegang tot de verschillende O&O&I financieringskanalen;

Te behandelen onderwerpen, timing zomer 2025:

- Verklarende factoren voor de gestegen aanvraagmassa bij de FWO-kanalen vanuit systeemblik (inclusief aandacht voor te verwachten stijging in de toekomst)
- Evolutie van de slaagpercentages binnen de FWO-kanalen vanuit systeemblik
- Modaliteiten van de verschillende financieringsprogramma's bij het FWO

- Definiëren taakstellingen en rol(len) van de diverse geledingen binnen het O&O&I-ecosysteem: universiteiten, hogescholen, strategische onderzoekscentra, Vlaamse wetenschappelijke instellingen, instellingen voor het post-initieel onderwijs en andere onderzoekscentra
- Invulling van het concept *'FWO als huis van iedere excellente onderzoeker in Vlaanderen'*
- Begeleiden uitgaventoetsing: *'Evaluatie van de organisatie van de financiering van strategisch basisonderzoek'*

Traject 3: Strategische investeringen in state-of-the-art O&O&I-onderzoeksinfrastructuur in en buiten Vlaanderen

Te behandelen onderwerpen, timing najaar 2025:

- Inventaris opstellen van de verschillende onderzoeksinfrastructuren bij de Vlaamse kennisinstellingen en hun benuttingsgraden (inclusief de zogenaamde middelzware, zware en internationale onderzoeksinfrastructuren).
- Hoe kunnen we dit beter ontsluiten?
- Ontwikkelen strategische visie op financieringsnoden onderzoeksinfrastructuur in Vlaanderen en deelname aan internationale onderzoeksinfrastructuren evenals op piloot-, test- en demonstratie infrastructuren voor versnelde valorisatie
- Vormgeven van een Vlaamse roadmap
- Positionering van en toekomstvisie op de Vlaamse Super Computer
 - Hoe zien we quantum in dit geheel?
 - Hoe capteren we de nood aan geavanceerde infrastructuur voor massale gegevensverwerking (vb. petascale/exascale voor genomische verwerking voor gepersonaliseerde geneeskunde/biotech)?

Traject 4: Compliance én verminderen regeldruk en administratieve lasten voor onderzoekers

Te behandelen onderwerpen:

- In kaart brengen relevante wetgevende kaders waaraan onderzoekers onderworpen zijn tijdens het aanvraagproces voor onderzoeksfinanciering, tijdens de looptijd van het onderzoek, bij de valorisatie en disseminatie en in het rapporteringsproces
- Voorstellen tot administratieve vereenvoudiging en planlastvermindering
- Uitwerking digitale procesflow
- Kennisopbouw van verschillende regelgevende kaders; denk hierbij aan de Medical Device Regulation, AI Act, ...
- Waar willen we naartoe met ondersteunende programma's voor Vlaamse onderzoekers:
 - Open Science
 - FRIS
 - Vlaamse kennisveiligheidsbeleid
- ...

Het **vijfde traject, versterken O&O&I hogescholen**, wordt opgestart met de hogescholen, de vertegenwoordigers van het bedrijfsleven, het kabinet en de administratie en heeft volgende doelstelling voor ogen:

- In kaart brengen en aanpakken van knelpunten in het huidig O&O&I instrumentarium voor de participatie van hogescholen.
- Scherpstellen van de positie van de hogescholen in het O&O&I-landschap en linken aan de Productiviteit en Competitiviteitsagenda.
- Verkennen van het bundelen van de projectmatige & recurrente Vlaamse O&O&I-financieringsinstrumenten voor de hogescholen, die in de toekomst kunnen samengevoegd worden en ingezet als convenantenwerking.
- Plan van aanpak uitwerken voor het afsluiten van convenanten voor 5-jaar met KPI's en beschrijvingen van de doelstellingen & resultaten op basis van de input van de hogescholen en met aandacht voor de verschillende disciplines.

- Plan van aanpak, op basis van voorgaande, voor het versterken en professionaliseren van de hogescholen doorheen de volledige valorisatietrechter (kennisopbouw, -vertaling, -diffusie) en op de verschillende onderzoeksdomeinen die zich binnen de hogescholen bevinden.

ISE 'Algemeen fundamenteel wetenschappelijk onderzoek'

14. Financiering en ondersteunen van het Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek – Vlaanderen (FWO)

Projectverantwoordelijke	Vermander Els
Betrokken personeelsleden	Hauchecorne Rita
Contactpersoon kabinet	Titeca Els
Begroting (artikel: basisallocatie)	Werking: TBO-1TEA2GT-IS (1TE176) Beleid: TBO-1TEA5GT-IS (1TE177, 1TE178, 1TE179, 1TE180)
Budget	Werking: 22,7 miljoen € VAK en 22,7 miljoen € VEK Beleid: 445,2 miljoen € VAK en 463,5 miljoen € VEK

Omschrijving actie

Het Regeerakkoord onderschrijft het belang van fundamenteel onderzoek als basis voor toekomstige technologische doorbraken en met aandacht voor sterke valorisatie. Dit belang wordt ook weerspiegelt in de ambitie om samen met het bedrijfsleven naar een verhoging van de gezamenlijke investeringen in O&O naar 5% van het bruto binnenlands product te gaan. Hierbij wil men in deze legislatuur ook verdere stappen zetten richting de 1% voor de overheid.

Naast deze bevestiging van het essentieel karakter van fundamenteel onderzoek wil men ook de wenselijkheid om de verschillende financieringskanalen bekijken en indien nodig rationaliseren waar er **efficiëntiewinsten** uit te halen zijn.

In het Vlaams beleidsarsenaal zijn er **twee kanalen** voor financiering van fundamenteel en strategisch basisonderzoek op competitieve basis.

Eenzijds is er het kanaal van het **Fonds Wetenschappelijk Onderzoek - Vlaanderen (FWO)** waarbij de middelen worden verdeeld onder de Vlaamse onderzoekers op basis van een **interuniversitaire** competitie.

Anderzijds is er het kanaal van de **Bijzondere Onderzoeksfondsen (BOF)** waarbij de middelen eerst verdeeld worden onder de vijf Vlaamse universiteiten via de zogenaamde 'BOF-sleutel' en vervolgens via een **intra-universitaire** competitie worden verdeeld onder de onderzoekers van de respectievelijke universiteit.

In voorliggende fiche wordt duiding gegeven bij het FWO, in de volgende bij die van de BOF.

FWO wil de eerste en belangrijkste financieringspartner zijn voor onderzoekers in Vlaanderen en dit met een focus op initiatief van de onderzoeker zelf. In de beleidsnota wordt duidelijk aangegeven dat men het gehele Vlaamse onderzoekslandschap wil versterken en dit door FWO verder te laten inzetten op een programma-aanbod bij de tijd met soepele en rechtvaardige aanvraag- en evaluatieprocedures. Hierbij is het belangrijk dat **élke** excellente onderzoeker ongeacht onderzoeksdiscipline, gender, nationaliteit, etnisch-culturele achtergrond, fase in de onderzoekloopbaan, etc. bij het FWO terecht. Zowel het Regeerakkoord als de Beleidsnota legt er dan ook de nadruk op dat FWO het huis van iedere excellente onderzoeker in Vlaanderen dient te worden.

De huidige samenwerkingsovereenkomst tussen de Vlaamse Gemeenschap en het FWO loopt van 2024 t.e.m. 2028 en bevat het takenpakket van het FWO.

Voor de verwezenlijking van deze opdrachten ontvangt het FWO op jaarlijkse basis via het Departement WEWIS een **toelage**.

De toegang tot en de werking van het FWO maken onderdeel uit van de O&O&I-systeemanalyse in traject 2.
Het departement WEWIS volgt deze systeemanalyse nauwgezet op.

15. Financiering en stimuleren van fundamenteel onderzoek onder andere via de Bijzondere Onderzoeksfondsen (BOF) bij de universiteiten

Projectverantwoordelijke	Vermander Els
Betrokken personeelsleden	Maes Dries Viaene Peter
Contactpersoon kabinet	Titeca Els
Begroting (artikel: basisallocatie)	TB0-1TEA2GS-IS (1TE128, 1TE138, 1TE165)
Budget	266,3 miljoen euro

Omschrijving actie

Zoals hoger gesteld kent Vlaanderen voor de stimulering van het fundamenteel en strategisch basisonderzoek 2 kanalen:

- de financiering van het FWO;
- de financiering via de Bijzondere Onderzoeksfondsen.

De Bijzondere Onderzoeksfondsen (BOF) zijn middelen voor de uitvoering van fundamenteel onderzoek die aan de **universiteiten** worden uitgekeerd op basis van een jaarlijkse verdeelsleutel, de zgn. 'BOF-sleutel'.

Voor andere acties die onder dit beleidsthema vallen, kan verwezen worden naar de desbetreffende fiches: het Programma ter Omkadering Jonge Onderzoekers (OJO), het Menselijk kapitaal: loopbaan onderzoekers en kenniswerkers en het Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek (FWO) .

Gezien er systemisch gekeken zal worden naar de verschillende financieringskanalen zal ook het BOF en hoe dit past binnen het O&O&I-systeem past, bekeken worden.

Daarnaast zal het Departement WEWIS in 2025 de uitvoering van BOF actief opvolgen, en berekent i.s.m. ECOOM de BOF-verdeelsleutel.

16. Menselijk kapitaal: loopbaan kenniswerkers en onderzoekers

Projectverantwoordelijke	Van Avermaet Philip
Betrokken personeelsleden	Vermander Els De Bolster Olivier (Euraxess) Viaene Peter (OJO-sleutel) De Bal IIs (ERA Talent Platform) Schruers Liesbet (Gender & Diversiteit)
Contactpersoon kabinet	Titeca Els
Begroting (artikel: basisallocatie)	TBO-1TEA2GS-IS (1TE101)
Budget	6,2 miljoen euro

Omschrijving actie

A. Excellent onderzoek kan enkel bestaan indien de onderzoeksinstellingen kunnen beschikken over excellente onderzoekers, dus menselijk kapitaal. Dit kapitaal kan zowel uit eigen onderzoeksinstellingen afkomstig zijn, dan wel aangetrokken worden via internationale mobiliteit. **Het beleid is erop gericht om dit kapitaal te ondersteunen en te optimaliseren.**

Prioritaire aandacht blijft gaan naar jonge onderzoekers en de doorstroom van doctorandi naar de arbeidsmarkt, zowel academisch als niet-academisch. Maar ook de problematiek van onderzoekers die ten gevolge van opeenvolgende projectfinancieringen een preciaire arbeidssituatie hebben (zelfs als ze vele jaren dienst hebben), volgen we op.

B. Euraxess is een Europees netwerk, gecoördineerd door de Europese Commissie, bestaande uit nationale portals (websites) en lokale servicecentra die ondersteuning aanbieden aan mobiele onderzoekers. Wat Vlaanderen betreft fungeert het Departement WEWIS als **Bridgehead Organisation (BHO)**. De EURAXESS Portal is een one-stop-shop voor onderzoekers die hun carrière en persoonlijke ontwikkeling wensen te bevorderen door (tijdelijk) te gaan werken in een ander land. De portaalsite is voor hen dé elektronische toegangspoort met een schat aan praktische informatie over wonen, opleiding, werken en ontspannen in de betrokken Europese landen en daarbuiten.

De Euraxess.be website wordt in 2025 verder beheerd in nauwe samenwerking met het federale niveau en de gefedereerde entiteiten. Binnen het Vlaamse luik werd ook een link gelegd met de Flanders.be website. Euraxess zal ook actief gepromoot worden bij de doelgroep bv. op de PhD-afstudeerbeurs. In 2025 zal WEWIS opnieuw deelnemen aan de EURAXESS Bridgehead- en Portal Administrators meetings.

C. Het programma ter Omkadering van Jonge Onderzoekers (OJO) werd decretaal verankerd in 2013. Het programma telt vier doelstellingen:

1. training van jonge onderzoekers;
2. loopbaanontwikkeling en bevordering van loopbaanperspectieven van jonge onderzoekers;
3. versterken van de internationale oriëntatie in de loopbaan van jonge onderzoekers;
4. samenwerking binnen Vlaanderen met betrekking tot voorgaande objectieven.

Ook in 2025 zullen de universiteiten een toelage krijgen voor dit programma. Het Departement WEWIS zal instaan voor de berekening van de OJO-verdeelsleutel, het geven van de toelage en de actieve controle op OJO.

D. Ook in 2025 zal het **thema gender en diversiteit** door Departement WEWIS verder opgevolgd worden door deelname op Vlaams niveau aan de VLIR-werkgroep Diversiteit en Sociaal Beleid en op Europees niveau aan de Horizon 2020 GenderAction. Cijfers tonen aan dat diversiteit innovatie stimuleert.

Om het volledige onderzoeks- en innovatiepotentieel dat aanwezig is in de Europese Onderzoeksruimte (ERA - European Research Area) te benutten, is een **GEP Gender Equality Plan** een nieuwe vereiste voor alle belanghebbenden van het Horizon Europe Kaderprogramma. Het Departement WEWIS volgt deze ontwikkelingen nauw op.

ISE 'Domeinspecifiek fundamenteel onderzoek'

17. Agentschap Plantentuin Meise

Projectverantwoordelijke	De Vos Liselotte
Betrokken personeelsleden	Boutens Karel Hauchecorne Rita
Contactpersoon kabinet	Titeca Els
Begroting (artikel: basisallocatie)	Toelage = TB0-1TEA2HU-IS (1TE173) Investerings = TB0-1TEA5HU-IS (1TE174)
Budget	Toelage = 15,513 miljoen euro VAK en VEK Investerings = 52 keuro VAK en 6.297 keuro VEK (Masterplan)

Omschrijving actie

De overdracht van de Nationale Plantentuin van België naar de Vlaamse Gemeenschap met uitzondering van het wetenschappelijk patrimonium (voornamelijk bestaande uit een herbarium, een bibliotheek en levend plantenmateriaal) gebeurde op **1 januari 2014**. Het wetenschappelijk patrimonium blijft eigendom van de federale staat die het in bruikleen geeft voor de duur van het samenwerkingsakkoord. De Vlaamse Gemeenschap trad op de dag van de overdracht in de rechten en plichten van de Nationale Plantentuin van België.

De **gebouwen en de infrastructuur** van de Plantentuin worden gerenoveerd, teneinde de waardevolle collecties op aangepaste wijze te kunnen beheren en bewaren en het negatieve imago van de Plantentuin (vervallen infrastructuur) om te buigen. De renovatie werd gestart in 2016 en wordt uitgevoerd aan de hand van een gefaseerd masterplan.

Uitvoering Masterplan: Fase 2 van het masterplan is bijna uitgevoerd. Fase 3 van het masterplan wordt gestart. De werken van fase 3 van het masterplan zijn gepland vanaf 2025, onder voorbehoud van toekenning van de middelen voor deze fase door de Vlaamse regering.

Voor haar jaarlijkse werking ontvangt het Agentschap Plantentuin Meise (APM) een jaarlijkse toelage. In 2024 werd gestart met de voorbereiding van een institutionele evaluatie van APM gecoördineerd door het Departement WEWIS en uitgevoerd door een externe consultant. De evaluatie zal afgerond worden tegen half 2025.

Voorziene acties 2025:

De ex-post en ex-ante evaluatie, gecoördineerd door Dep WEWIS, die moet opgeleverd worden op 30 juni 2025. Het plaatsbezoek door externe internationale experts vindt plaats op 24 en 25 april.

Het meerjarige ondernemingsplan 2025-2029 werd goedgekeurd door de RvB op 25/3/2025.

Masterplan gebouwen: afwerken van fase 2. Door de stijgende bouwprijzen werden een aantal renovaties die gepland waren voor 2024 niet kunnen worden uitgevoerd: oa de renovatie van de buitenschil van het Plantentpaleis, de 2de fase van de parking en de renovatie van de wegen en het kasteel. De renovatie van de wegen en het kasteel worden nu voorzien voor 2027. In 2026 zal de renovatie van de buitenste schil van het Plantentpaleis en de 2de fase van de parking in 2025 worden uitgevoerd. ER werden hiervoor bijkomende middelen aangevraagd maar nog niet toegekend op moment van opmaak JOP 2025. Tevens zullen de voorbereidingen van Fase 3 opgestart worden (vastlegging bouwteam) voor de renovatie van de onderzoekscampus en de orangerie. In 2025 staat ook de verdere renovatie van de Pachthof-zone ingepland met opening van het nieuwe restaurant [2025]

Energetisch Masterplan: In 2024 werden belangrijke stappen gezet. De daken van de tropische serres werden voorzien van superisolerend glas, de sturing van de ketels in het Energiehuis werd geoptimaliseerd, en extra zonnepanelen werden geplaatst op de fietsparkeerplaats. Deze maatregelen droegen bij aan een significante

daling van het primair energieverbruik (met 35%) en de CO2-uitstoot (met ruim 40%) ten opzichte van 2020. De daling in CO2-uitstoot, ingezet in 2021, werd hiermee bestendigd. De uitvoering van het energetisch masterplan zou moeten leiden tot een verdere daling van de CO2-uitstoot in 2025 en 2026. De ingebruikname van een warmtepomp met een groot vermogen in 2025 is een volgende belangrijke mijlpaal.

18. Kennisinstellingen VLIZ, KVAB, KMDA-CRC, Alamire, UNU-CRIS

Projectverantwoordelijke	De Bolster Olivier
Betrokken personeelsleden	Dumolyn Bart Verreet Gert Schruers Liesbet De Vos Liselotte
Contactpersoon kabinet	Titeca Els
Begroting (artikel: basisallocatie)	VLIZ-werking: TB0-1TEA2HQ-IS (1TE108): 8,894 mio € VLIZ-investering: TB0-1TEA2HQ-IS (1TE139): 0,91 mio € KVAB: TB0-1TEA2GR-IS (1TE168): 1,184 mio € KMDA: TB0-1TEA2HB-WT (1TE194): 1,197 mio € Alamire: TB0-1TEA2HA-WT (1TE183): 1,005 mio € UNU-CRIS: TB0-1TBA2AK-WT (1TB013): 1,048 mio €
Budget	14,238 miljoen euro

Omschrijving actie

Naast de Strategische Onderzoekscentra en de wetenschappelijke instellingen, zijn ook KMDA-CRC, VLIZ, KVAB, UNU-CRIS en Alamire van belang voor het onderzoeks- en innovatiepotentieel van Vlaanderen. Bovendien hebben ze een functie m.b.t. het communiceren van wetenschappelijke resultaten, het verhogen van het maatschappelijk draagvlak voor onderzoek en de uitstraling van de wetenschap.

A. Vlaams Instituut voor de Zee (VLIZ) (ca. 9,8 mio €)

Rol van Departement WEWIS:

- Uitvoering van nieuwe taken onder convenant 2022-2026 waar nodig bijstaan: onder andere de valorisatie wetenschappelijke kennis t.b.v. 'Blauwe Economie', de verdere uitbouw van de onderzoeksinfrastructuren, de versterking van samenwerking met andere actoren en de focus van een eigen onderzoeksagenda;
- Jaarlijkse beleidscyclus: als waarnemer deelname aan het beleidsorgaan en Algemene Vergadering van VLIZ vzw, waar de VLIZ-begroting wordt behandeld, de werking wordt aangestuurd en de belangrijke beslissingen worden voorgelegd;
- Jaarlijkse financiële cyclus: toezicht op de besteding van de middelen van voorafgaand jaar en verificatie van het behalen van KPI's, voorbereiden van de MB's en zorgen voor de financiële stappen (vastleggingen, ordonnancering en betaalkalender);
- Met adviserende rol bijdragen aan de werking van de wetenschappelijke commissie (als waarnemer) waar rond lopende relevante ontwikkelingen toelichting wordt gegeven en voor sommige aspecten van de werking een beslissing van het beleidsorgaan worden voorbereid;
- Voor een aantal werkingsgebieden permanent in contact staan, zoals vb. een aantal internationale engagementen waarvoor ook Departement WEWIS beleidsverantwoordelijkheid heeft (EU en UNESCO kaders);
- Onderzoeksschip Simon Stevin: inzet opvolgen. Dit schip is in de vaart sinds 2012, en wordt nautisch beheerd door MOW DAB Vloot. WEWIS monitort mee de kostenstructuur en inzet (in het bijzonder hoe vraag naar scheepstijd evolueert i.v.m. externe factoren, en inzet voor internationale campagnes).
- InnovOcean Campus – Opvolging nieuwe huisvesting in Oostende - VLIZ, ILVO en Departement WEWIS werken nauw samen om het gebruik van deze nieuwe huisvesting verder op te volgen.

B. Koninklijke Maatschappij voor Dierkunde Antwerpen (KMDA) (1,197mio €)

Rol van Departement WEWIS:

- Jaarlijkse beleids- en financiële cyclus: toezicht op de besteding van de middelen van voorafgaand jaar en verificatie van het behalen van KPI's, voorbereiden van de MB's en zorgen voor de financiële stappen (vastleggingen, ordonnanciering, betaalkalender);
- Opvolgen van de (nieuwe) taken onder het vernieuwde convenant 2022-2026 waaronder (nieuw) het ontwikkelen van een datamanagementplan, initiatieven inzake Open Science en de nieuwe onderzoekslijn rond De Zegge;
- Opvolgen van ontwikkelingen en samenwerking op vlak van Europese Infrastructuur (DisscSSCo) (Michele Oleo).

C. Koninklijke Vlaamse Academie van België voor Wetenschappen en Kunsten (KVAB) (1,184mio €)

Rol van Departement WEWIS:

- Jaarlijkse financiële cyclus: toezicht op de besteding van de middelen van voorafgaand jaar en verificatie van het behalen van KPI's, voorbereiden van de MB's en zorgen voor de financiële stappen (vastleggingen, ordonnanciering, betaalkalender);
- Administratief opvolgen van eventuele benoemingen;
- Onderhandeling nieuw convenant 2025-2029 tussen de KVAB en de Vlaamse Gemeenschap (misschien)

De evaluatie van de KVAB werd in 2023 onder toezicht van de Evaluatiecel uitgevoerd. Op basis van de bevindingen van de evaluatie blijkt het echter onmogelijk om in te gaan op de aanbevelingen uit de evaluatie zonder dit te laten voorafgaan op een diepgaande discussie over de basisopdracht van de Academie tussen de bevoegde voogdijoverheid en de KVAB. Er dient immers gereflecteerd te worden over (1) de vernieuwing van de organisatiestructuur, (2) de samenwerking tussen de diverse interne geleding en (3) de cultuur inzake degelijk bestuur. Omwille hiervan werd er besloten om het lopend convenant met een jaar te verlengen d.m.v. een addendum bij het convenant.

De onderhandelingen over een nieuw convenant zijn lopende. Hierin zal er de nodige aandacht besteed worden aan de opstelling van de strategische & operationele doeleinden (alsook de KPI's) welke beantwoorden aan de voorgestelde aanbevelingen uit de evaluatie van 2024.

Tegelijk wordt de piste bekeken om de VCWI middels een addendum aan het convenant met de VLIR bij de VLIR onder te brengen.

D. Alamire vzw (1,005 mio €):

In juli 2024 werd een nieuw convenant afgesloten met Alamire vzw voor de periode 2024-2029.

De Alamire Foundation vzw werd in 1991 opgericht als een joint venture tussen KU Leuven (Onderzoeksgroep Musicologie) en Musica (Impulscentrum voor Muziek).

Als internationaal studieceterum stelt de Alamire Foundation zich tot doel academisch en praktijkonderzoek te stimuleren, te coördineren en uit te voeren.

Daarbij concentreert zij zich specifiek op de muziek en het muzikleven in de Nederlanden van de middeleeuwen tot 1800.

Bijzondere aandacht gaat uit naar het in kaart brengen en ter beschikking stellen van onbekend of onontgonnen materiaal. Met inzet van state of the art-methodes, onder meer op het vlak van digitalisering en doorgedreven auralisatietechnologie, wordt dit muzikaal erfgoed geconserveerd, bestudeerd en gevaloriseerd.

Ten einde aan de financiële verplichtingen van het convenant te voldoen, zal er bij de begrotingsaanpassing 2025 51.000 € bijkomstig vastgelegd worden voor de Alamire Foundation. Er zal hierna een tweede subsidiebesluit opgemaakt worden.

Taken WEWIS in 2025:

- Jaarlijkse beleids- en financiële cyclus: toezicht op de besteding van de middelen van voorafgaand jaar en verificatie van het behalen van KPI's, voorbereiden van de MB's en zorgen voor de financiële stappen (vastleggingen, ordonnanciering, betaalkalender).

E. UNU-CRIS (1,048 mio €)

De United Nations University Institute on Comparative Regional Integration Studies (UNU-CRIS) is een onderzoeksinstituut van de Verenigde Naties (VN), dat financiering ontvangt van de Vlaamse overheid via een Memorandum of Understanding (MoU). Er werd in 2014 een evaluatie afgerond van het instituut. In 2016 werd UNU-CRIS ingekanteld via een samenwerking tussen VUB en UGent waarbij een deel van de financiering van UNU-CRIS opgenomen wordt door de universiteiten.

In 2021 werd UNU-CRIS geëvalueerd en werd een nieuw MoU (2022-2026) met dezelfde partners goedgekeurd. Vanaf 2022, onder de nieuwe modaliteiten van het MoU, wordt er 1 mio euro voorzien voor de werking van UNU-CRIS. UNU-CRIS richt zich op nieuwe patronen van regionale samenwerking en het beleid op alle niveaus en wereldwijd, waarbij de implicaties van deze veranderende patronen voor het overheidsbeleid centraal staan. Via haar activiteiten op het gebied van onderzoek en capaciteitsopbouw verbindt zij wetenschappelijke kennis met beleid en draagt zij rechtstreeks bij aan de VN Agenda voor Duurzame Ontwikkeling 2030.

UNU-CRIS wordt gedreven door het doel om de veranderende behoeften van de VN en haar belanghebbenden op het gebied van regionale samenwerking en beleid te beoordelen. Voor de periode 2022-2026 heeft UNU-CRIS een aantal van de meest urgente en complexe beleidsgebieden geïdentificeerd waar onderzoek kan aansluiten bij de kracht van zijn expertise en netwerk, waarbij onderzoeksprogramma's en clusters worden gevormd als knooppunten van kennis en betrokkenheid. Deze clusters streven ernaar rigoureuus beleidsrelevant onderzoek te produceren dat beleidsmakers op alle niveaus kan informeren bij hun inspanningen om enkele van de belangrijkste maatschappelijke uitdagingen van onze tijd aan te pakken.

De clusters zijn: Kennissysteem Regionale Integratie (RIKS), Migratie en sociaal beleid, Economische interacties, Natuur, klimaat en gezondheid en Digitale overheid.

Taken departement WEWIS:

- Jaarlijkse beleids- en financiële cyclus: toezicht op de besteding van de middelen van voorafgaand jaar en verificatie van het behalen van KPI's, voorbereiden van de MB's en zorgen voor de financiële stappen (vastleggingen, ordonnanciering, betaalkalender);
- Evaluatie van UNU-CRIS: de eerstvolgende evaluatie vindt plaats in 2026;
- Opvolgen van de taken onder het MoU 2022-2026.

ISE 'Strategisch basisonderzoek'

19. Strategisch basisonderzoek binnen het Fonds Wetenschappelijk Onderzoek - Vlaanderen

Projectverantwoordelijke	Vermander Els
Betrokken personeelsleden	
Contactpersoon kabinet	Titeca Els
Begroting (artikel: basisallocatie)	TB0-1TEA5GT-IS (1TE178)
Budget	93,4 miljoen euro VAK en 88,6 miljoen euro VEK binnen de FWO-dotatie

Omschrijving actie

Het strategisch basisonderzoek vormt **een onderdeel van het continuüm van onderzoekstypen** gaande van fundamenteel onderzoek tot valorisatie. Specifiek beoogt het de omzetting van fundamentele inzichten naar toepassingsgerichte kennis en/of technologie.

Het financieringsprogramma voor strategisch basisonderzoek situeert zich binnen het FWO en beoogt de ondersteuning van vernieuwend wetenschappelijk onderzoek dat tot concrete nieuwe toepassingen moet leiden.

Het is opgedeeld in **twee finaliteitsdelen**: een **economisch programmadeel** voor projecten die bedrijfseconomische toepassingen onder de vorm van nieuwe producten of dienstverlening nastreven en een **maatschappelijk programmadeel** voor projecten die een antwoord willen geven op huidige maatschappelijke noden of toekomstige maatschappelijke uitdagingen.

SBO staat **open voor alle wetenschappelijke disciplines en toepassingsgebieden** en wordt uitgevoerd door één onderzoekscentrum of een samenwerkingsverband van onderzoekcentra in nauw partnerschap met maatschappelijke en/of industriële belanghebbenden.

De opvolging van het strategisch basisonderzoek binnen FWO valt onder de reguliere opvolging van FWO en zal ook in 2025 de nodige aandacht krijgen.

Ook hier zijn er naast de reguliere taken ook een aantal extra elementen die aandacht zullen krijgen in 2025 binnen traject 2 (zie II.A.12).

20. Het Vlaamse en Europese beleid inzake grote (internationale) onderzoeksinfrastructuren

Projectverantwoordelijke	Van Avermaet Philip
Betrokken personeelsleden	Oleo Michele Dumolyn Bart Vandenbogaerde Tom Verreet Gert De Vos Liselotte Van Avermaet Philip Van Grootel Geert Maes Dries Spyns Peter Claessen Eva Hauchecorne Rita
Contactpersoon kabinet	Titeca Els
Begroting (artikel: basisallocatie)	BAWM
Budget	5,46 miljoen Euro via FWO

Omschrijving actie

1. Europees beleid via vertegenwoordiging in het ESFRI

Om de deelname van Vlaamse onderzoekers aan een aantal internationale infrastructuren te ondersteunen, dient Vlaanderen zich te positioneren in de internationale fora die hierop betrekking hebben.

Deze internationale fora zijn onder meer: het ESFRI-Forum, het ERIC-Comité, het Horizon Europe infrastructuurprogramma en de verschillende beleidsorganen van de infrastructuren zelf (General Assembly, Assembly of Members, Governance Board, voorbereidende werkgroepen, ...).

Het Departement WEWIS heeft een vertegenwoordiger in het **ESFRI-Forum, in het ERIC-comité en in het infrastructuurprogramma van Horizon.**

Ook in 4 van de 6 de Strategische werkgroepen en in de Implementation Group van het ESFRI-Forum is Vlaanderen (voor België) vertegenwoordigd en bekleedt het in een aantal van deze werkgroepen sleutelposities zoals het voorzitterschap. Vlaanderen blijft op deze manier erg goed op de hoogte, levert een bijdrage tot het internationaal beleid en verdedigt via deze fora, de belangen van Vlaanderen/België en van de Vlaamse/Belgische onderzoekers en andere stakeholders.

Het **ESFRI-Forum** publiceert de '*Europese Roadmap voor internationale onderzoeksinfrastructuren*' en selecteert daartoe de ESFRI-voorstellen. Het evalueert de voortgang van de opbouw van de ESFRI-projecten en de werkzaamheden binnen de ESFRI-Landmarks (meestal een ERIC). Het tekent een strategisch beleid uit rond verschillende issues waarmee elke infrastructuur geconfronteerd wordt (levenscyclus, hernieuwing, datamanagement, deelname van bedrijven, KPI en Impact ...). Het stemt af met de Europese Commissie (infrastructuur programma Horizon) inzake toekomstscenario's en noden van subsidiëring en met de EOSC voor wat open data betreft.

Op de agenda van het huidig voorzitterschap van het ESFRI-Forum staan een aantal werven van eerder strategische aard zoals meten van impact van onderzoeksinfrastructuren en financiering. Momenteel bereidt het ESFRI-Forum de opmaak van de ESFRI Roadmap 2026 voor. Het lanceerde daartoe een oproep voor nieuwe onderzoeksinfrastructuren. Via een procedure wordt nagegaan of de voorstellen voldoen aan de voorwaarden om een succesvolle internationale onderzoeksinfrastructuur te worden. De aangesloten landen maken hiertoe ook hun eigen Roadmap op. Via deze weg weten andere landen leden welke

onderzoeksinfrastructuren door wie worden gesteund. Ook Vlaanderen zal een zijn Roadmap updaten dit jaar. Het FWO lanceert hiertoe de zogenaamde IRI Roadmapoproep. Via deze oproep worden aanvragen voor nieuwe onderzoeksinfrastructuren of nieuwe aanvragen voor toetreding tot bestaande onderzoeksinfrastructuren geselcteed binnen Vlaanderen. Via de IRI-financieringsoproepen van het FWO wordt de beslissing genomen tot financiering van de Vlaamse deelname aan internationale onderzoeksinfrastructuren.

Gezien ook de federale overheid, het Waals Gewest en de Franse Gemeenschap betrokken partijen zijn, is **permanent overleg** met de Belgische actoren vereist. Het is namelijk binnen dat Belgisch overleg dat beslist wordt aan welke onderzoeksinfrastructuren België (en dus Vlaamse onderzoekers) deelneemt. Het finale doel is de belangen van de betrokken Vlaamse onderzoekers te verdedigen.

De aanpak van het beleid inzake ESFRI kan samengevat worden als volgt:

- opvolgen van het ESFRI-Forum en het ERIC-comité en er de Vlaamse/Belgische belangen verdedigen;
- deelnemen aan de ESFRI Strategische werkgroepen (6 waarvan 1 voorzitter); governance en beleid van elke Europese (ESFRI) of internationale onderzoeksinfrastructuur (29) waaraan Vlaanderen deelneemt; lidmaatschap.
- rol opnemen als host country voor EMPHASIS, de eerste internationale onderzoeksinfrastructuur van wie Vlaanderen Gastland/regio zal zijn;
- onderzoek om na te gaan of Vlaanderen co-host wordt van Einstein Telescoop;
- coördineren met de federale en gefedereerde entiteiten m.b.t. het Belgisch standpunt;
- opvolgen van het Horizon Infrastructuurprogramma, stakeholders informeren en belangen van die stakeholders verdedigen;
- veelvuldig overleggen met de Vlaamse deelnemende consortia om de vinger aan de pols te houden en hun positie binnen de internationale infrastructuur te versterken;
- nog niet deelnemende Vlaamse onderzoekers informeren over de werkwijze internationaal en begeleiden en ondersteunen in dossiers die internationaal vorm krijgen is belangrijk om hen toe te laten te anticiperen op opportuniteiten.
- de werkgroep onderzoeksinfrastructuur van het Europaplatform blijvend organiseren met het oog op informatiedoorstroming.

Onderstaande tabel geeft overzicht van de onderzoeksinfrastructuren en de internationale fora waaraan Vlaanderen deelneemt en de Vlaamse betrokken delegate evenals de (legale) status van elk van hen.

acronym	status	VL delegate	info
ANAEE	ERIC	Tom vandenbogaerde	Lid van de ERIC
CERN	Intergov organisation	economie fed	
ACTRIS	ERIC	Gert Verreet	
CLARIN	ERIC	Peter Spyns	In Vlaanderen samengegaan met Dariah;
Dariah	ERIC	Bart Dumolyn	In Vlaanderen samengegaan met Clarin
DISSCO	Prep Phase	Michele Oleo	STEP 1 Ingediend
DUBBEL	Legal status	Bespo	Caroline Volckaert mee op
EINSTEIN	Prep Phase 2021	Hans Plets	Mauro Callens
EIRENE	Prep Phase 2021	Eva Claessen	
ELIXIR	Legal status	Michele Oleo	

EMBRC	ERIC	Gert Verreet	
			host, STEP 1 ingediend LDV voorzitter legale werkgroep
EMPHASIS	Prep Phase 2016	Liselotte De Vos	
ESS	ERIC	Bart Dumolyn	
EUFAR		NN	
EUROBIO IMAGING	ERIC	Michele Oleo	
			Statuten in finale versie, aanvraag voor STEP 1 voor 2024 wordt voorbereid.
IBISBA	Prep Fase 2018	Dries Maes	
	internationaal samenwerkingsverband		
ICECUBE		niet nodig	
ICOS	ERIC	Gert Verreet	
INSTRUCT	ERIC	Michele Oleo	
ISOLDE	Legal status	economie fed	
LIFEWATCH	ERIC	Gert Verreet	Terugtrekking uit ERIC
MARINERGI	prep phase 2021	Eva Claessen	
MERCATOR	Legal status	BUZA	
METIS	ESO	Belpo	
SHARE	ERIC	Bart Dumolyn	
SLICES	Prep phase 2021	Michele Oleo	
SPIRAL2	Legal status	economie fed	
ESFRI-FORUM	Forum	Michele Oleo	
SWG PSE ESFRI-Forum	Forum	Koen Janssens	UAntwerpen
SWG Environment ESFRI-Forum	Forum	Gert Verreet	WEWIS voorzitter
SWG H&F	Forum	Annelies Debucquoi	KULeuven
SWG SCI ESFRI-Forum	Forum	Sally Chambers	UGent
SWG Digit ESFRI-Forum	Forum	Frederik Coppens	VIB
Implementation Group	Forum	Caroline Volckaert	FWO
ERIC Committee		Michele Oleo	

2. Het Vlaams beleid

A. Om de **deelname van Vlaamse onderzoekers** aan internationale infrastructuur te bewerkstelligen, is eveneens een Vlaams beleid nodig dat de nodige ondersteuning biedt aan de betrokken onderzoekers. Ondersteuning dient te gebeuren op verschillende niveaus zodat het Vlaams onderzoek maximaal van de voordelen kan genieten die dergelijk internationaal kader biedt.

In 2017 werd in samenwerking met het FWO een Vlaams kader uitgetekend voor de financiering van de deelname van Vlaamse onderzoekers aan internationale infrastructuur (Het IRI programma). De bestaande Vlaamse programma's die onderzoeksinfrastructuur of deelname aan internationale infrastructuur financierden, werden gestroomlijnd en op elkaar afgestemd. In 2023-2024 werd het legaal kader voor IRI hertekend om vanaf 2025 operationeel te zijn.

Het IRI-programma werd in 2018 gelanceerd. Inmiddels werden **vier IRI-Calls** afgerond (IRI-1-2018; IRI-2-2020; IRI-3-2022; IRI-4 2024). De IRI-Calls gebeuren in nauwe samenwerking tussen FWO (science component) en WEWIS (beleidscomponent).

In 2025 vindt de eerste IRI Roadmap call plaats onder het nieuwe IRI legaal kader. Via deze oproep zullen nieuwe IRI worden geselecteerd en na selectie verkrijgen ze dan de status van politieke steun. In het Europees jargon betekent dit dat Vlaamse onderzoekers kunnen deelnemen aan de internationale onderzoeksinfrastructuur in kwestie. In de volgende IRI-financieringsoproep (2026) kunnen de aanvragers dan financiering verkrijgen voor hun deelname. De Roadmapcall werd gelanceerd en de selectieprocedure zal afgerond zijn ten laatste in december 2025 wat naadloos aansluit bij de timing van de ESFRI Roadmap. WEWIS werkt hiervoor samen met FWO bij de voorbereiding van het proces. Het begeleidt beide commissies en zit de commissie strategie voor.

B. In 2026 zal het ESFRI-Forum een nieuwe Europese roadmap voor onderzoeksinfrastructuren publiceren. Ten einde aan de Europese collega's kenbaar te maken aan welke toekomstige en bestaande ESFRI's Vlaanderen wil deelnemen, zal in 2025 de opmaak van de 2de Vlaamse Roadmap opgemaakt worden om gefinaliseerd te worden begin 2026. Deze Roadmap die de opvolger is van de Vlaamse Roadmap opgemaakt in 2020, zal eveneens een overzicht geven van de Zware onderzoeksinfrastructuren (> 1 mio Euro per infrastructuur) die sinds 2020 door het FWO werden gefinancierd.

Daarnaast is zal onder Traject 3 van de zogenaamde "Vlaamse versnelling" een aantal werven opgestart worden m.b.t. onderzoeksinfrastructuren. Zo zal er een prioriteitsbepalingsoefening plaatsvinden die zal gebruikt worden bij de selectie van aanvragen bij de Roadmapcall en voor het toekomstig beleid inzake onderzoeksinfrastructuren. Een bredere inventaris van onderzoeksinfrastructuren en een beleid naar meer open toegang van onderzoeksinfrastructuren staat op het programma om onderzocht te worden. Ook zal nagegaan worden of het beleid inzake High performance computing/AI/sensitive data dient bijgestuurd te worden.

C. Op het FRIS-portaal **kun je heel wat verschillende 'onderzoeksinfrastructuren'** van de instellingen raadplegen. Instellingen werken momenteel nog verder om de infrastructuren in kaart te brengen en die informatie naar FRIS te sturen.

In 2025 zal de focus gelegd worden om nog meer infrastructuren te captureren in FRIS en om de link tussen project en infrastructuur te optimaliseren. In kader van de Roadmap is het essentieel dat zoveel mogelijk infrastructuren zichtbaar zijn via het FRIS-portaal.

D. Vele internationale infrastructuren zijn producenten van (big) data en/of implementeren scenario's voor het gemeenschappelijk gebruik van bestaande databanken.

Het is een tendens die plaatsgrijpt in alle onderzoeksdomeinen en ook van belang is voor hen die niet deelnemen aan internationale infrastructuren. Via FOSB en de Vlaamse supercomputer wordt hiertoe mede het Vlaamse kader vormgegeven.

E. Via de HEC-raad binnen het FWO wordt het beleid m.b.t. **Vlaamse supercomputer** uitgetekend. In 2024 leverde VSC een aangepaste lange termijnvisie waarbij de focus bleef liggen op de VSC as-it-is in weerwil van de ondertussen nog sneller gewijzigde omgevingsparameters zoals het disruptief effect van generatieve AI, de verder ontwikkeling van Quantum technologieën en de geopolitiek wendingen. In 2024 is het duidelijk geworden dat een gefragmenteerde aanpak rondom digitale onderzoeksinfrastructuur, waar supercomputing een belangrijk onderdeel van is, tot gevolg heeft dat snelle reactie van Europe op generatieve AI via de aanpassing van de EuroHPC reglementering onder het Belgisch voorzitterschap onder de VSC-radar bleef. Er is nu nood aan de uitwerking van een brede strategie voor digitale onderzoeksinfrastructuur, waar het leveren van high-end compute en datadiensten aan alle belanghebbende de taak van een VSC 2.0 blijft en dit positioneert wordt in een overkoepelende structuur/organisatie die de verantwoordelijkheid draagt voor zowel de uitwerking van de strategie als de implementatie ervan. Dit model wordt succesvol toegepast,

onder anderen in Zweden, Noorwegen en Finland wat in deze landen voor een hoge mate van wendbaarheid zorgt. Ondertussen werken we naar een stabielere financiering voor Tier 1 in Vlaanderen.

Het is van groot belang om de deelname van Vlaanderen in een AI Factory Antenne, in associatie met één of meerdere high end EuroHPC AI Factories te realiseren. Dit opportuniteitsvenster sluit in juli 2025 met de afsluiting van de AI Factory Antennas oproep van EuroHPC. Het is belangrijk voor Vlaanderen om de aansluiting met dit snel ontwikkelende Europees AI-ecosysteem te realiseren.

Het toenemende Tier 0 gebruik op de LUMI-supercomputer toont de noodzaak voor het borgen ervan op de nieuwe LUMI AIF machine die begin 2026 operationeel wordt en opvolger is van de huidige LUMI-supercomputer.

3. Specifieke infrastructuurdossiers

A. Einsteintelecoop

Zie fiche 21.

B. Emphasis

Voor deze belangrijke onderzoeksinfrastructuur heeft Vlaanderen zich in 2023 kandidaat gesteld om als gastregio op te treden en de Vlaamse kandidatuur werd weerhouden. Vlaanderen zal nu voor het eerste in de Belgische geschiedenis als gastregio/land optreden. Dit is een primeur. Het Vlaams Instituut voor Biotechnologie (VIB) wordt de gastinstelling. Middelen worden vrijgemaakt om als gastland te kunnen optreden.

Sinds 2015 werd het dossier voorbereid met alle Europese partners. De eerste stap tot verwording van een internationale onderzoeksinfrastructuur werd genomen in 2024. De zogenaamde STEP 1 (zie ook de ERIC regulation) werd ingediend bij de Europese Commissie. Na analyse van de Europese Commissie en mogelijke aanpassingen zal de STEP 2 worden ingediend in 2025. Hiertoe dienen minstens 3 Europese landen zich financieel te engageren. De procedure is omvangrijk en traag, maar biedt sterke garanties om een robuuste internationale onderzoeksinfrastructuur te bewerkstelligen.

C. Een aantal extra gefinancierde Vlaamse infrastructuren

Bovenop het reguliere kader (de oproepen van het FWO inzake zware en internationale infrastructuren) besliste de Vlaamse Regering in 2016 op advies van de RVB van het FWO, in het kader van de éénmalige investeringsmiddelen O&O, tot **steunverlening aan 5 projecten**.

De onderstaande 5 projecten 'investeringen in zware onderzoeksinfrastructuur' worden administratief opgevolgd door Departement WEWIS en betaald via het Fonds Innoveren en Ondernemen VLAIO (BVR 15 juli 2016).

De status op 1 januari 2025 is, nog één project van de 5 lopende:

1. **Silicon Tracker Endcap for the upgraded CMS experiment at the High-Luminosity LHC at CERN.** Dit project loopt zeer veel vertraging op door de Corona-maatregelen en het feit dat het een internationaal project is waarbij er een zeer grote afhankelijkheid is van de andere deelnemende partners en de toeleveranciers voor de zeer gespecialiseerde unieke technische componenten. In 2022 heeft het toenmalige Departement EWI, op schriftelijke vraag van de VUB-promotor, een projectverlenging van 3 jaar toegekend mits te voldoen aan de voorwaarde (Art. 5. 2°) de wijziging brengt geen budgettaire meerkost teweeg; hierdoor is de einddatum verplaatst van dec 2022 tot december 2025. Op vraag is het initiële tijdschema voor de betaling van de subsidieschijven behouden en rest enkel nog de rapportering, plaatsbezoek en uitbetaling van de saldo schijf.

Vier infrastructuren zijn gerealiseerd en de dossiers werden succesvol afgesloten:

2. **800 MHz solid state nuclear magnetic resonance (NMR) spectrometer for materials and food science** in 2021;
3. **Next Generation Screening in Quantitative Biology & Drug Discovery (NextGenQBio)** in 2022;
4. Cofinanciering van twee onderzoeksinfrastructuren voor **protontherapie in UZ Leuven** in 2023;
5. **Hybrid Laser-based additive & subtractive research platform (HyLaForm)** in KUL en VUB in 2023.

21. Voorbereiding Einstein-telescoop

Projectverantwoordelijke	Callens Mauro (FWO)
Betrokken personeelsleden	Van Avermaet Philip
Contactpersoon kabinet	Titeca Els
Begroting (artikel: basisallocatie)	Middelen via WEWIS, FIO en FWO
Budget	7.949.000 (bij FWO)

Omschrijving actie

Deze fiche is nauw verweven met fiche 19.

De Einstein-telescoop is een internationale onderzoeksinfrastructuur die door het ESFRI-Forum voor de ESFRI-Roadmap 2021 werd geselecteerd als prioritair project. Het project beoogt de uitbouw van een single-sited infrastructuur van heel grote omvang en dito kostprijs.

Deze infrastructuur zal tot dusver een wereldprimeur zijn en zal meer inzicht geven in het ontstaan van het heelal. De locatie is nog niet gekend, maar het drielandenpunt België (incl. de Voerstreek in Vlaanderen)/Nederland/Duitsland is een grote kanshebber.

Daarom werd in april 2022 een **projectmanager** aangeworven (bij het FWO als standplaats), die dit dossier specifiek opvolgt. De taak van deze persoon is te onderbouwen wat de voor- en nadelen (kosten versus baten) zijn van deelname aan of co-hosting van ET. In december 2022 werd **het actieplan** (voor 3 jaar) Einstein-telescoop goedgekeurd op de Vlaamse regering. Dit actieplan zal een zo goed mogelijk antwoord bieden op de hierboven gestelde vragen. Via dit actieplan werd in 2023 het Vlaams projectteam Einstein-telescoop verder uitgebouwd.

De financiering van de projectmanager en het projectteam werd in 2024 verlengd tot juni 2027, i.e. net na de verwachte datum voor de locatiebeslissing voor het project. De opdracht van de projectmanager en het projectteam vervelde intussen naar een actieve deelname aan de kandidatuur van de Euregio Maas-Rijn (de zogenaamde EMR-kandidatuur) voor het binnenhalen van de Einstein-telescoop, en de uitrol van verschillende beleidsacties inzake Einstein-telescoop binnen Vlaanderen.

Onder impuls van Minister Brouns werd naast het projectteam ook een **Vlaamse stuurgroep Einstein-telescoop** opgericht. Deze stuurgroep bestaat uit high-level leden uit de kennisinstellingen, captains of industry, bedrijfsorganisaties, betrokken Vlaamse en provinciale overheden, Vlaamse agentschappen en beleidsactoren, en komt sinds 13 februari 2023 regelmatig samen.

Naast de activiteiten op Vlaams niveau, werd in 2023 ook de samenwerking tussen de landen en regio's die meewerken aan de EMR-kandidatuur geformaliseerd via een Declaration of Intent. Deze structuur omvat een zogenaamde ET Ministerial Meeting als hoogste politieke orgaan, en de ET-EMR Taskforce als hoogste ambtelijke orgaan. Het ET-EMR Project Office werd erkend als coördinator van de haalbaarheidsstudies voor de EMR-kandidatuur. In 2024 kreeg dit Project Office bijkomend de opdracht om de voorbereiding voor het EMR-bidbook te coördineren, in nauw overleg met de betrokken ministeries.

Het FWO stapte van bij de oprichting mee in het ET-EMR Project Office, als eerste niet-Nederlandse partner. Begin 2024 trad de Vlaamse projectmanager toe tot de directie van het ET-EMR Project Office en werd de samenwerking tussen het FWO en Nikhef (de Nederlandse kennisinstelling die het ET-EMR Project Office inricht) geformaliseerd in een overeenkomst. Vlaanderen levert voor de periode 2024-2026 een financiële bijdrage aan de werking van dit ET-EMR Project Office, met name met oog op de haalbaarheidsstudies die de EMR-kandidatuur moeten onderbouwen.

Eveneens wordt een financiële bijdrage geleverd aan de werking van de ET Organisation, die het project voorbereidt op Europees (site-onafhankelijk) niveau. Tot slot heeft de nieuwe Vlaamse Regering een reservering van 200 miljoen euro opgenomen voor de Vlaamse bijdrage aan de bouwfase van het project.

In 2025 werkt dit projectteam verder op de volgende niveaus:

- Strategische positionering Vlaanderen
- Vlaams valorisatieplan ET
- Vlaamse communicatiestrategie ET
- Internationale strategie t.a.v. niet-gastlanden, in nauwe samenwerking met DKBUZA
- Haalbaarheidsstudies en bidbookvoorbereidingen via ET-EMR Project Office

22. Vlaams Onderzoekswaarnetwerk (VON) – BELNET: verdere uitbouw en upgrade

Projectverantwoordelijke	De Bolster Olivier
Betrokken personeelsleden	
Contactpersoon kabinet	Titeca Els
Begroting (artikel: basisallocatie)	FIO + gedeeltelijk op TB0-1TEA2JA-WT (1TE102)
Budget	13 mio € periode 2019-2026

Omschrijving actie

A. **BELNET** is een Belgisch nationaal onderzoekswaarnetwerk dat internettoegang levert aan zeer hoge bandbreedte en internetdiensten aan Belgische universiteiten, (hoge)scholen, onderzoekswaarnetcentra en overheidswaarnetdiensten.

Het Vlaams Onderzoekswaarnetwerk (**VON**) is een deel van het Vlaams glasvezelwaarnetwerk dat onze kennisinstellingen toegang geeft tot BELNET, en hiermee tevens tot elkaar en tot de internationale onderzoekswaarnetruimte.

B. Tot en met eind 2022 liep een raamovereenkomst 'BELNET - Vlaamse overheid' wordt op heden de verdere vermazing van het Gigabit-project nog steeds gecontinueerd.

Ondertussen is de **nieuwe raamovereenkomst** (vanaf 2023 voor 15 jaar) ondertekend.

De mogelijkheden tot het ter beschikking stellen van nieuwe "dark fibre" trajecten aan BELNET werden in 2022 onderzocht, en deze zijn in rekening gebracht voor het "kortingsmodel aan de Vlaamse kennisinstellingen", in lijn met de vorige overeenkomst. In dit verband is er reeds intensief overleg geweest tussen het toenmalige Departement EWI, Belnet en het Agentschap Wegen & Verkeer.

C. De nieuwe uitdaging van de upgrade naar de **volgende generatie 10 Gigabit connecties**, die niet enkel upgrades van actieve componenten in de sites vergt, maar ook aanpassingen aan de 'ringen' en de infrastructuur van het Vlaams Onderzoekswaarnetwerk is volop bezig.

De afdeling Onderzoek van het toenmalige Departement EWI had in samenwerking met de afdeling Telematica van het Agentschap Wegen & Verkeer in 2018 **een plan opgesteld voor verdere upgrading**, teneinde met het Vlaams Onderzoekswaarnetwerk blijvend een state-of-the-art hoog-performant waarnetwerk voor de Vlaamse kennisinstellingen te voorzien.

Dit plan, dat een voorziene **uitrol heeft tussen 2018 en 2026**, moet het volledige waarnetwerk '100 gigabit ready' (en een gedeelte ervan '400 gigabit ready') maken, maximaal 66% van de aangesloten kennisinstellingen een 10 gigabit connectie verschaffen, en ad-hoc 100 gigabit aansluitingen mogelijk maken. Dit plan verloopt volgens schema.

In 2019 werd dit plan '100 gigabit ready' op de Vlaamse Regering goedgekeurd. Het zal verder worden gefinancierd via de éénmalige investeringsenveloppe. De totale budgettaire investeringskost voor het nieuwe waarnetwerk, inclusief de kosten ten gevolge van het prijsmodel tot en met 2026 werd geraamd op 12.437.815 euro incl. BTW. Binnen de bestaande raamcontracten kon indertijd 5.242.138 worden aangerekend op het Hermesfonds.

Voor de voltooiing van dit project zal nog maximaal 7.719.677 euro incl. BTW dienen te worden vastgelegd op toekomstige raamcontracten waarvoor (voor een deel van deze middelen) een nieuwe nota VR werd opgemaakt in 2021, in samenwerking met het Agentschap Wegen en Verkeer.

Eind 2022 werd het dossier "Vervolg 100 Gigabit plan" op de VR goedgekeurd, wat aanleiding gaf tot 2 bijkomende vastleggingen op FIO, ten bedrage van een totaal van 5,5 miljoen euro inclusief btw.

M.b.t. de aansluiting van VUB Green Energy Park aan het Vlaamse Glasvezelwaarnetwerk zijn de werken van start gegaan onder coördinatie van AWV.

Specifieke acties in 2025:

1. Opvolging van de nieuwe overeenkomst 2023-2038;
2. Ter beschikking stellen van de nieuwe “dark fibre” trajecten aan BELNET, die een deel van deze nieuwe overeenkomst uitmaken;
3. Continuering van het upgrade project naar volgende generatie 10 gigabit-connecties;
4. Verdere opvolging van de aansluiting VUB Green Energy Park.

ISE 'Post-initieel onderwijs'

23. Hogere instituten voor Schone Kunsten en Instelling voor post-initieel onderwijs: Orpheus en ITG

Projectverantwoordelijke	Vermander Els D'Hondt Kathleen
Betrokken personeelsleden	
Contactpersoon kabinet	Titeca Els
Begroting (artikel: basisallocatie)	Orpheus: TB0-1TEA2HC-WT (1TE195): 0,782 mio € ITG: TB0-1TEA2GU-IS (1TE192): 5,689 mio euro
Budget	6,471 mio €

Omschrijving actie

De post-initiële instellingen voor hoger onderwijs krijgen een niet-gereguleerde subsidie voor **wetenschappelijk onderzoek** naast een subsidie voor hun **onderwijs**. De overeenkomsten (convenanten, beheersovereenkomsten) met deze instellingen met enerzijds het Departement OV (AHOVOKS) en anderzijds het Departement WEWIS werden op elkaar afgestemd in het kader van de administratieve vereenvoudiging en betere financiële opvolging.

A. Orpheus Instituut (782 K euro)

Het Orpheus Instituut is een onderzoeks- en opleidingscentrum inzake muziek in Gent. Het werd opgericht in 1996 als 'Hoger instituut voor Muziek'. In 2007 opende het Orpheus Instituut zijn eigen onderzoekscentrum in muziek: het Orpheus Research Centre (afgekort ORC). Dit onderzoekscentrum (ORC) van het Orpheus Instituut is gespecialiseerd in artistiek onderzoek. Het Departement WEWIS volgt de samenwerkingsovereenkomst met het ORC op.

In 2025 is er een werkingssubsidie voorzien van 782.000 euro (eventueel nog aan te passen aan bijkomende indexeringen) in het kader van het convenant tussen het Orpheus Instituut en de Vlaamse overheid.

B. Instituut voor Tropische Geneeskunde (ITG) (5.689 K euro)

Het Instituut voor Tropische Geneeskunde (ITG) is een onderzoeksinstelling die zich specialiseert in het onderzoek, onderwijs en dienstverlening op het gebied van tropische ziekten en de mondiale gezondheidszorg, met bijzondere aandacht voor laag- en middeninkomenslanden.

Het ITG is een internationaal erkend instituut in de tropische geneeskunde en staat wetenschappelijk aan de top van het onderzoek en onderwijs in de tropische geneeskunde, infectieziekten en de gezondheidszorg in laag- en middeninkomenslanden. Op het instituut werken meer dan 500 wetenschappers, technici en ondersteunend personeel, in drie wetenschappelijke departementen, de centrale diensten, en een gespecialiseerde polikliniek. Artsen van het ITG werken samen met artsen van het UZA op de hospitalisatiedienst Infectiologie in het Universitair Ziekenhuis Antwerpen.

ITG neemt een prominente plaats in het Vlaamse biomedische ecosysteem door de specialisatie in tropische infectieziekten. De uitdagingen waar we voor staan en het potentieel van ITG, kunnen niet beter geïllustreerd worden dan met de COVID pandemie, de uitbraak van Mpox, of de opeenvolgende ebola uitbraken in Afrika. ITG was steeds een centrale speler om de uitbraken te karakteriseren en onder controle te brengen. In het licht van de klimaatverandering en het daarmee gepaard gaande groeiende risico op zoönose en andere infectieziekten die voorheen enkel in warmere streken voorkwamen, is dit geen overbodige investering.

Beleidsacties 2025:

A. Orpheus Instituut

Het actief opvolgen van het Orpheus Instituut als onderzoeksinstituut, naast de reguliere opvolging van de jaarlijkse subsidie en de bijkomende investeringssubsidie m.b.t. de Ton Koopmancollectie van 2023. Er wordt hier ook bekeken of een addendum aan het convenant aangewezen is als vervolgtraject van deze investeringssubsidie.

B. ITG

Het convenant 2020-2024 wordt in 2025 met een jaar verlengd, om een gemeenschappelijk convenant 2026-2030 met het beleidsdomein OV voor te bereiden. De aanbevelingen van de evaluatie 2024 zullen in overweging genomen worden. Een budgetverhoging om het ITG te laten uitgroeien tot een mature onderzoeksinstituut op gebied van tropische ziekten in het Vlaamse biomedische ecosysteem was één van de belangrijkste aanbevelingen. Dit zou de financiering van het instituut voor onderzoek in overeenstemming brengen met de verwachtingen en de performantie van de instelling en de subsidies aan de andere instellingen. De KPIs zullen hierbij ook aangepast worden om de impact van de subsidie op het ecosysteem te volgen.

Een eerste budgetverhoging voor 2025 tot 10 mio euro zal bepleit worden om de focus op innovatie te ondersteunen door de dienst 'Health Innovations for All' (HI4A). Met HI4A zet ITG in op valorisatie op basis van het opgebouwde innovatieportfolio. Verdere budgetverhoging wordt in een volgende fase van het convenant gepland. ITG heeft hiervoor een institutioneel beleidsplan voorgelegd.

24. Business Schools: AMS en Vlerick

Projectverantwoordelijke	Boeykens Ilse
Betrokken personeelsleden	Tournicourt Tom Van Avermaet Philip
Contactpersoon kabinet	Titeca Els
Begroting (artikel: basisallocatie)	Vlerick: TB0-1TEA2KA-WT (1TE182): 852 keuro AMS: TB0-1TEA2KA-WT (1TE160): 437 keuro
Budget	1,289 miljoen euro

Omschrijving actie

A. Vlerick Business School (852 K euro)

De oorsprong van Vlerick Business School gaat terug naar 1953, toen André Vlerick het seminarie voor productiviteitsstudie en -onderzoek oprichtte onder de vleugels van de toenmalige Rijksuniversiteit Gent.

Ze kreeg haar huidige vorm in 1999 door het samengaan van het Instituut Professor Vlerick voor Management van de Universiteit Gent en de MBA-opleiding van de KU Leuven.

In Vlaanderen beschikt ze momenteel over 3 campussen: Gent, Leuven en Brussel.

B. Antwerp Management School (437 K euro)

De Antwerp Management School is een managementschool met een rijke geschiedenis die teruggaat tot 1959, toen de school werd opgericht als het Instituut voor Postuniversitair Onderwijs van de Universiteit Antwerpen.

In het jaar 2000 werd UAMS (Universiteit Antwerpen Management School) formeel opgericht waarbij verschillende managementsopleidingen van de Universiteit Antwerpen, de UFSIA en de RUCA werden samengevoegd. Ze heeft één campus in Antwerpen.

Bovenvermelde instellingen krijgen een niet-gereguleerde subsidie voor **wetenschappelijk onderzoek** naast een subsidie voor hun **onderwijs**. De overeenkomsten (convenanten, beheersovereenkomsten) met deze instellingen met enerzijds het Departement OV en anderzijds het Departement WEWIS werden op elkaar afgestemd in het kader van de administratieve vereenvoudiging en betere financiële opvolging.

Beleidsacties 2025

- Voor beide business-schools het opstellen van de MB's voor de werkingssubsidies 2025.
- Voor beide business-schools de jaarverslagen 2024 (financieel en inhoudelijk) controleren.
- Voor beide business-schools voorbereiden van een gemeenschappelijk convenant 2026-2030 met het beleidsdomein OV.

B. Beleidsveld 'Innovatie'

ISE 'Brugfunctie tussen fundamenteel en toegepast onderzoek'

25. Strategische onderzoekscentra (SOC's): imec, VIB, VITO, Flanders Make en EnergyVille

Projectverantwoordelijke	Himpe Winnie De wael Annelies De Vos Liselotte Dewallef Erwin Bollen Lut
Betrokken personeelsleden	Verschaeren Simon (opvolgen imec) D'hondt Kathleen, Roovers Jolien (VIB)
Contactpersoon kabinet	Lenaerts Maarten Titeca Els
Begroting (artikel: basisallocatie)	VIB: TBO-1TFA2LW-IS (1TF123): 88,0 mio € VITO: TBO-1TFA2LX-IS (1TF110, 1TF111): 73,3 mio € Flanders Make: TBO-1TFA2LB-WT (1TF124): 54,9 mio € Imec-werking: TBO-1TFA2LA-WT (1TF100): 155,4 mio € Imec-investering: TBO-1TFA2LA-WT (1TF117): 2,0 mio € EnergyVille: TBO-1TFA2LD-WT (1TF135): 3 mio €
Budget	376,6 miljoen euro

Omschrijving actie

De SOC's imec, VIB, VITO en Flanders Make zijn belangrijke actoren in het Vlaams innovatielandschap. De doelstellingen (waaronder de valorisatie van onderzoeksresultaten) van de SOC's worden vastgelegd in convenanten. Daarin wordt expliciet voorzien dat de SOC's bijdragen leveren aan het beleid van de Vlaamse Regering.

De voortgang wordt jaarlijks door Departement WEWIS opgevolgd **op basis van de zogenaamde Key Performance Indicators (KPI's) en de jaarlijkse rapporteringen**. Deze performantiecriteriën hebben betrekking op wetenschappelijke output, technologietransfer, opleiding van onderzoekers, stimulering van economische activiteit en publiekscommunicatie. Een van die indicatoren is bijvoorbeeld het aantal spin-offs, wat een belangrijk aspect is ter versterking van het Vlaams industrieel weefsel.

Voor het innovatiebeleid en de valorisatie is een goede samenwerking met alle partners in Vlaanderen belangrijk en tussen SOC's onderling. Binnen het industriebeleid zal dan ook een kennisplatform opgericht worden.

EnergyVille is de onderzoekssamenwerking tussen IMEC, VITO, KULeuven en UHasselt in het domein van duurzame energie en intelligente energiesystemen.

A. VIB (ca. 88 mio euro)

Het VIB is het strategische onderzoekscentrum voor **biotech en life sciences**. Ter afloop van het convenant 2022-2026, zal in 2025 gestart worden met de afspraken voor de evaluatie die zal plaatsvinden in 2026.

Het **Biotope programma** en de Agro-incubator werden in 2021 opgenomen als investeringsdossier onder RRF. In 2024 werd een no-cost verlenging gevraagd tot november 2025.

Ondertussen werd in 2024 beslist om 1.3 mio euro bijkomende steun te verlenen voor het overgangsjaar 2025 waarin VIB een vervolgdossier zal voorbereiden voor het Biotope project en de Agro-incubator vanaf 2026.

Daarnaast is VIB ook host instelling van het EMPHASIS-project dat in 2025 finaal zal ingediend worden bij de Europese Commissie om een ERIC te worden. Het Departement WEWIS is hier nauw bij betrokken en zal er in 2025 ook voor zorgen dat er duidelijkheid is omtrent de host premium en het betalen van de lidgelden vanuit België.

Taken Departement WEWIS:

- Opvolgen beleids- en financiële cyclus: opstellen ministerieel besluit jaarlijkse subsidie, evaluatie jaarrapporten en KPI's;
- Opvolgen van voorwaarden en doelstellingen convenant 2022-2026;
- Deelname aan Algemene Vergadering van VIB;
- Opvolgen Biotope-programma (en RRF-dossier);
- Opvolgen EMPHASIS-onderzoeksinfrastructuur.

Specifieke doelstellingen 2025:

- Verdere ondersteuning hosting Emphasis in VIB, step 2 procedure voor ERIC.
- Biotech Act, Bioeconomy Strategy, Life Sciences Strategy
- Beoordelen vervolgdossier Biotope en Agro-incubator na 2025 (en na de RRF-middelen).
- Opvolgen Biotechdossiers, GDI en Biomanufacturing via VIB (zie ook fiche 44 en 46)

B. VITO (ca. 73,3 miljoen euro)

VITO is een strategisch onderzoekscentrum met focus op **technologie voor een leefbare omgeving en duurzame ontwikkeling**. VITO staat voor duurzaamheid, voortbouwend op een zeer grondige kennis van de mens en zijn omgeving, van technologie, en van digitale toepassingen.

Tot 2023 waren de onderzoekers bij VITO ingedeeld in de onderzoeksthema's duurzame energie, chemie, materialen, landgebruik en gezondheid. Vanaf 2024 zijn dit "**Materials & Chemistry**", "**Environmental Data Intelligence**", en "**Energy & Water Transition**".

VITO scherpt haar doelstelling in het nieuw afgesloten convenant voor de periode 2024-2028 aan: "*VITO heeft als doelstelling om, als preferentiële innovatie-partner van bedrijven en overheden, technologie en kennis aan te bieden die ervoor zorgen dat iedereen ook morgen voldoende grondstoffen, water, energie, en ruimte heeft om gezond te leven en te ondernemen.*"

Eventuele andere nieuwe **addenda** aan het convenant 2024-2028 van VITO worden ook door het Departement WEWIS mee opgevolgd.

Sinds 2024 vaardigt Departement WEWIS ook een waarnemer af naar de **raad van bestuur** van VITO, en worden op meer frequente basis overlegmomenten met VITO georganiseerd.

In 2024 startte ook het nieuwe onderzoeksprogramma VITO's **MateriNex**. Dit programma loopt gedurende de convenantperiode verder, en geeft invulling aan de blijvende nood aan bedrijfsgestuurd collaboratief, pre-competitief materiaalonderzoek, ook na het beëindigen van het Strategisch Initiatief Materialen (SIM) als speerpuntcluster eind 2023 (zie ook fiche geavanceerde materialen).

Bij het afsluiten van een **nieuw convenant voor de periode 2024-2028** werd aan VITO een opstap toegekend van 8 miljoen euro, in te zetten voor transversaal onderzoek, AI en data, valorisatie, branding en duurzaamheidsbarometer, en verbeterde processen "end-to-end".

VITO is bezig met een evolutie naar een meer transversale onderzoeksorganisatie. VITO zet daartoe in op drie transversale impactdomeinen: een veerkrachtig ecosysteem, een gezonde leefomgeving en een regeneratieve economie. VITO heeft de ambitie om deze impactdomeinen concreet te maken in 5

strategische missies, door het mobiliseren van een sterk publiek-privaat partnerschap: 'Havens als economische slagader', 'Fossielvrije weerbare wijken', 'Vlaams-Europese veerkracht-cockpit', 'Zorgvrije leefomgeving' en 'Ruimte voor regeneratieve landbouw'.

VITO rapporteert jaarlijks over de besteding van de convenantsmiddelen, en het behalen van de KPI's, alsook een narratieve rapportering aanleveren waarbij onder andere ook meer expliciet wordt gekeken naar Open Science, wetenschapscommunicatie en beleidsondersteuning.

Daarnaast werd aan VITO eenmalig een bijkomende investering toegekend van 10 miljoen euro voor investeringen in hun **nieuw labo gebouw "VITO Earth"**. Hiervoor wordt ook aan Departement WEWIS gerapporteerd over de vorderingen.

In 2024 werd het beheersreglement 2024-2028 voor de **referentietaken** (gecoördineerd door Departement Omgeving) goedgekeurd. Departement WEWIS volgt vanuit de overkoepelende stuurgroep de referentietaken mee op.

In 2025 wordt ook een eenmalige investeringssteun toegekend aan VITO voor investeringen in een bijkomende piloothal en in pilootinfrastructuren voor het de-risken van industriële implementaties.

C. Flanders Make (ca. 54,94 miljoen euro)

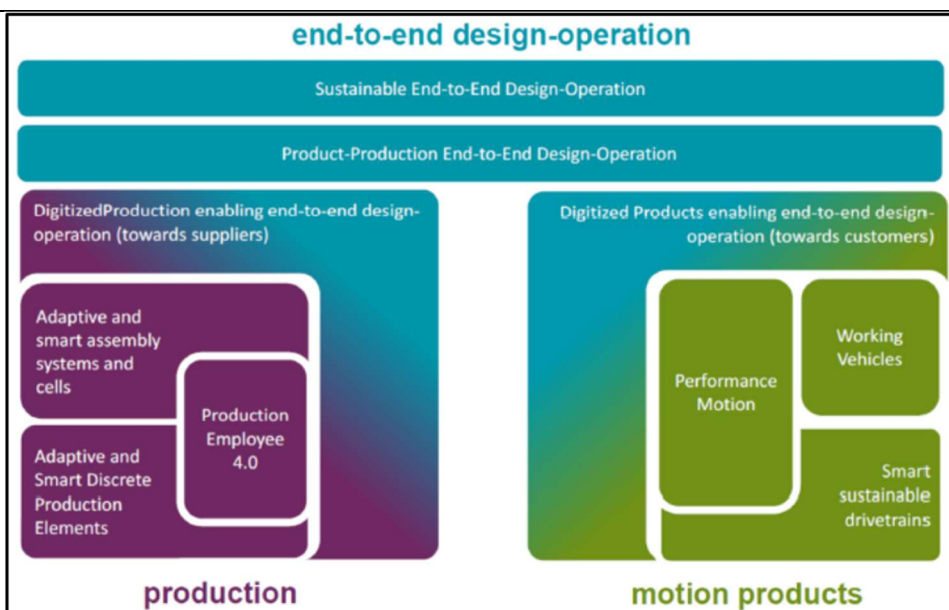
Flanders Make is het strategisch onderzoekscentrum dat de **maakindustrie in Vlaanderen** (zowel grote maakbedrijven als kmo's) ondersteunt met industrie-gedreven, precompetitief en uitstekend onderzoek in de toepassingsdomeinen 'producten' (voertuigen en machines) en 'productie' (assemblage).

Met zijn onderzoek wil Flanders Make de Vlaamse maakbedrijven helpen bij het realiseren van product- en procesinnovaties zodat zij (verder) richting 'Industrie 4.0' (integratie van intelligente *digitale* technologieën in producten en productieprocessen) en ook 'Industrie 5.0' (waarbij de *menselijke* en ook *duurzame* kant meer centraal komen te staan) kunnen evolueren en hun internationale concurrentiepositie kunnen verbeteren en versterken.

Hierdoor kan de Vlaamse maakindustrie (verder) in Vlaanderen worden verankerd en kunnen ook buitenlandse maakbedrijven naar Vlaanderen worden gehaald.

Naast de verdere 'digitale' transformatie (die in de werkingsperiode 2018-2022 centraal stond) zet Flanders Make in de werkingsperiode 2023-2027, in lijn met de Twin Transition en de evolutie naar 'Industrie 5.0' in Europa en wereldwijd, ook in op de 'duurzame' transformatie van de Vlaamse maakindustrie waarin de mens centraal staat (werkbaar werk).

Flanders Make werkt rond drie competentiedomeinen waarin modellering en virtualisatie telkens een belangrijke rol spelen: 'end-to-end design-operation', 'production' en 'motion products'. Schematisch ziet dit er als volgt uit:

Conform het **convenant 2023-2027** en ter uitvoering van zijn strategisch plan 2023-2027 bouwt Flanders Make in 2025 zijn drie competentiedomeinen en de hieraan gekoppelde/hiervoor benodigde governance en organisatiestructuur (de drie competentiedomeinen m.i.v. de universitaire Core Labo's), (onderzoeks)infrastructuur, en (onderzoeks)roadmaps en projectportfolio van onderzoeksprojecten (Strategisch Basisonderzoek (SBO), Interdisciplinair Coöperatief Onderzoek (ICON), Accelerator voor Industrieel Onderzoek en Valorisatie (IRVA) en additionele en/of bundeling van projecttypes passend binnen het WEWIS-beleidskader en conform de voorwaarden en criteria van de bestaande WEWIS-beleidsinstrumenten) en infrastructuurprojecten, verder uit. Dat doet Flanders Make onder meer vanuit zijn 'co-creatiecentra' (open innovatieomgevingen bestaande uit kantoorruimte en labo- en testruimte waar bedrijven en kennisinstellingen samen product- en productie-innovaties kunnen realiseren) in Lommel (co-creatiecentrum voor voertuigontwikkeling), Leuven (co-creatiecentrum voor machinebouw) en Kortrijk (co-creatiecentrum voor Industrie 4.0-productie).

Specifiek conform artikel 13 §2 van het convenant 2023-2027 kan Flanders Make op basis van een tussentijdse beoordeling, mits een positieve beoordeling en mits beschikbare budgettaire middelen, aanspraak maken op een bijkomende recurrente opstap van de jaarlijks subsidie vanaf 2026. De tussentijdse beoordeling komt in grote lijnen overeen met de evaluatie die op het einde van het convenant wordt uitgevoerd en omvat een ("ex post" 2023-2025 en "ex ante" 2026-2027) zelfevaluatie van Flanders Make evenals een door een externe partij (in dit geval IDEA Consult) uitgevoerde impactstudie (die de werkingsperiode 2018-2023 bestrijkt) en een door Flanders Make zelf uitgevoerde marktanalyse (in het kader van industrieel bereik en valorisatie en met focus op prioritaire sectoren, ook in lijn met de expertise van Flanders Make zelf en met de beleidsprioriteiten van Vlaanderen en Europa). De oefening zal tegen einde mei worden afgerond zodat ook de nodige voeding kan worden gegeven aan de onderhandelingen van de begrotingsopmaak 2026 (waarin de eventuele recurrente subsidieverhoging kan worden meegenomen).

D. imec (ca. 155.404.000 + 2.000.000 euro)

Imec is het strategische onderzoekscentrum voor **nano- en digitale technologie**. Vermits imec een brede waaier van activiteiten omvat en een heel breed pallet aan stakeholders dient, zullen er ook in 2023 heel wat focuspunten en prioriteiten zijn en dit conform de doelstellingen van het **convenant 2022-2026**.

Vanuit het continuïteitsperspectief is het belangrijk dat imec nieuwe inhoudelijke waarde blijft bieden aan zijn huidige industriële partners en erin slaagt om bijkomende bedrijven te overtuigen van zijn onderzoeks aanbod. Verder is het belangrijk om voldoende groei te realiseren binnen de domeinen van artificiële intelligentie, machine learning, cybersecurity, quantum computing, ... Het zal essentieel zijn om

een duidelijke differentiator te identificeren als onderzoekscentrum, om het verschil te kunnen maken zowel op regionaal als op internationaal vlak.

Imec heeft doelstelling om aan te sluiten op Europees niveau qua digitalisering, met name acties die verder gaan dan onderzoek en innovatie en die veelal voortkomen uit het Digital Europe Programme. Voorbeelden zijn: CitCom.ai (TEF SCC), x-CITE (Data Space SCC) en PrevAll. Hiervoor krijgt imec cofinanciering voor deelname van Departement WEWIS (bij uitgave EWI); WEWIS is ook betrokken bij deelname imec aan LLM4EU via lidmaatschap van de ALT-EDIC

Deze individuele subsidies worden opgevolgd door de medewerker van WEWIS die het Digital Europe Programme in zijn geheel opvolgt (zie fiche ...)

In het kader van het nieuwe convenant is er ook speciale aandacht voor de inzet van middelen op het vlak van **steemplatformen**, waarna valorisatie onder meer kan plaatsvinden in de vorm van een licentieerbaar systeemprototype of een sterke spin-off. Via deze steemplatformen heeft imec samenwerkingen kunnen bewerkstelligen met Vlaamse bedrijven aan de vraagzijde van de waardeketen en zijn er in 2024 twee projecten in een vergevorderd stadium van startup creatie.

Het imec-ICON-programma hervormde deels zijn werking richting missiegedreven onderzoek, met goedgekeurde missies rond levenslang leren, geneesmiddelen en kritische infrastructures. Zo bevordert imec technologische vooruitgang om maatschappelijke uitdagingen aan te pakken.

Imec bouwt de twee venturing initiatieven verder uit. Imec istart, voor digitale early-stage startups, zet de transitie naar een evergreen fonds van € 30,5 miljoen verder en bouwt nieuwe entiteiten in andere Europese landen (Nederland, Spanje, Italië) verder uit. Imec istart, met een kapitaalparticipatie van de Vlaamse overheid, heeft in 2023 de prijs ontvangen van UBI Global voor beste accelerator voor universiteitsverbonden technologie-startups. Met geormerkte convenantsmiddelen, zet imec istart sterk in op de ondersteuning van hun startups via een coachingsprogramma. Imec.xpand, met een kapitaalparticipatie van de Vlaamse overheid, is een uniek halfgeleider-georiënteerd fonds (2 kapitaalrondes, € 417 miljoen) dat de gigantische investeringen nodig voor startups in deze specifieke technologie mogelijk maakt. Imec xpand maakt geen onderdeel uit van het convenant, maar is wel een cruciale speler in de valorisatie van imec-technologie naar Vlaamse startups.

De ondersteuning door imec bij de aanpak door de Vlaamse overheid van transversale maatschappelijke uitdagingen, wordt gebundeld binnen de **Enabling Digital Transformation (EDiT)**-afdeling. Dit wordt verder opgevolgd door de EDiT-stuurgroep die trimestrieel bijeenkomt en bestaat uit vertegenwoordigers van imec en het Departement WEWIS. Imec doorliep in 2024 een interne herstructurering waarbij alle activiteiten ingedeeld worden in een matrix-structuur met expertisecenters (o.a. lab materials & device exploration, design & system R&D engineering, AI & Algorithms) en sectoren (o.a. health, automotive, industry & consumer, IC.link). Het edit-departement en alle activiteiten waarbij imec samenwerkt met de Vlaamse Overheid, komen terecht in de subsector "connected society".

In 2024 heeft imec zeer mooie technische resultaten geboekt binnen het kader van de sub 2 nm pilootlijn NanoIC. Imec heeft in 2024 alles in de steigers gezet om vanaf 2025 op kruissnelheid te komen op vlak van aanbestedingen voor de nieuwe cleanroom en machines, waar het gros van de Vlaamse investering naartoe zal gaan.

Imec heeft ook de doelstelling om aan te sluiten op Europees niveau qua digitalisering, met name acties die verder gaan dan onderzoek en innovatie en die veelal voortkomen uit het Digital Europe Programme.

E. EnergyVille (recurrent 3 mio euro)

EnergyVille is de onderzoekssamenwerking tussen IMEC, VITO, KULeuven en UHasselt in het domein van duurzame energie en intelligente energiesystemen.

In het kader van de versterking van het Vlaams energieonderzoek werd in 2022 een een meerjarig convenant 2022-2026 afgesloten met de stichting EnergyVille.

In 2023 werden twee bijkomende opdrachten aan EnergyVille toegekend via een addendum aan het EnergyVille convenant:

- o Addendum 1 : “Projectvoorstel innovatieve oplossingen voor ondergrondse hoogspanningsleidingen en –netten (14 mio euro)
- o Addendum 2 : Investeringsdossier Open Thor Living Lab (6,5 mio euro)

26. Imec EU pilot line NV

Projectverantwoordelijke	Himpe Winnie
Betrokken personeelsleden	Hanssens Johan Tournicourt Tom
Contactpersoon kabinet	Lenaerts Maarten
Begroting	Financiën en Begroting
Budget	750 miljoen euro

Omschrijving actie

De voorgestelde R&D pilootlijn in het kader van de EU-chips act is een cruciale stap in de verdere groei van Imec als het leidende strategische onderzoekscentrum voor chiptechnologie wereldwijd. Op basis van de investeringen is Imec in staat om zijn huidige R&D cleanroom uit te breiden naar een volwaardige R&D pilootlijn. In concreto betekent dit een uitgebreidere set van toestellen in een meer geautomatiseerde cleanroom die Imec in staat stelt om de cyclustijd verder te verlagen (en op die manier de leercycli in een complexer wordende technologie te verkorten) en de maturiteit van zijn technologie verder te verhogen. Dit is essentieel om de doelstelling te bereiken om chiponderzoek dichterbij de Europese industrie te brengen aangezien de brede Europese industrie nood heeft aan meer mature chipdemonstratoren alvorens zij het potentieel hiervan voor hun nieuwe generatie producten ten volle kunnen implementeren.

In 2024 is het consortium voor de sub 2 nm pilootlijn, NanoIC, van start gegaan. Uit de jaarlijkse review blijkt dat het consortium een vliegende start genomen heeft op vlak van de technologische enablers en zeer mooie resultaten geboekt heeft op korte tijd. De procedurele uitrol voor de joint procurement (gezamenlijke aankoop) van de toestellen, kende een vertraging, onder meer door vertragingen in contracten, maar is eind 2024 op punt gesteld en klaar om in 2025 op kruissnelheid te werken. Voor de bouw van de nieuwe cleanroom is de aanbestedingsprocedure vergevorderd in de onderhandelingsfase.

Eind 2024 werd een eerste kapitaalbreng naar de naamloze vennootschap Imec pilot line nv uitgevoerd ten belope van € 187.500.000,00, waarmee de Vlaamse overheid 7.500.000 aandelen verkreeg. De essentie van de aandeelhoudersovereenkomst betreft de creatie van een preferente aandelenstructuur waarbij de aandelen aangehouden door de Vlaamse overheid een preferent rendement hebben van 3,6%. Gelijktijdig met de ingang van deze kapitaalverhoging treedt ook de voorliggende lease-overeenkomst in werking waarbij Imec VZW de infrastructuur van de Imec EU pilot line NV leaset voor de periode en onder de voorwaarden zoals beschreven in de leasing overeenkomst teneinde een inkomstenstroom te verzekeren die het rendement op de Vlaamse aandelen onderbouwt.

De Vlaamse overheid in de persoon van de secretaris-generaal Johan Hanssens wordt vertegenwoordigd in de Raad van Bestuur van Imec EU pilot line NV.

27. Regeneratieve geneeskunde: RegMed XB

Projectverantwoordelijke	Roovers Jolien
Betrokken personeelsleden	D'Hondt Kathleen
Contactpersoon kabinet	Titeca Els
Begroting (artikel: basisallocatie)	TBO-1TFA2LC-WT (1TF129)
Budget	3,363 miljoen euro

Omschrijving actie

In RegMed XB (REGenerative MEDicine crossing Borders) werken Nederlandse en Vlaamse kennisinstellingen, universiteiten, academische ziekenhuizen, gezondheidsfondsen en bedrijven – ondersteund door regionale en nationale overheden – samen aan **nieuwe oplossingen van regeneratieve geneeskunde voor patiënten met diabetes, nierziekten en artrose**. RegMed XB versterkt en bundelt het onderzoek dat aan de deelnemende kennisinstellingen plaatsvindt en ontwikkelt het instrumentarium en het netwerk om dat onderzoek doeltreffend te valoriseren. Daarmee bevordert het de ontwikkeling van nieuwe oplossingen voor patiënten.

De doelstellingen van het RegMed XB-platform zijn vooral de uitbouw in een publiek-private partnerschap in Nederland en Vlaanderen om het nieuwe domein van de regeneratieve geneeskunde te ontwikkelen met een industriële dimensie.

RegMed XB is gebaseerd op **drie types activiteiten**: excellent wetenschappelijk onderzoek, publiek-private samenwerking en business development en acceleratie.

De ambitie is om binnen de 10 jaar een grensoverschrijdend virtueel instituut/platform met meer dan 500 onderzoekers en een budget van 250 miljoen euro te ontwikkelen dat koploper is in regeneratieve geneeskunde in Europa, niet alleen op vlak van wetenschappelijk onderzoek, maar ook op vlak van valorisatie.

RegMed XB wil het centrum worden van een **goed draaiend ecosysteem** dat de creatie van een nieuwe innovatieve, industriële sector katalyseert door de oprichting van start-ups en het bijeenbrengen van bestaande bedrijven met topwetenschappers in dit domein in een vroeg stadium van het onderzoek.

Vlaanderen ondersteunt RegMed XB sinds 2017 en heeft zich bij ondertekening van een MoU ertoe verbonden om **jaarlijks een budget van 3 miljoen euro voor RegMed XB activiteiten vrij te maken**. In de eerste fase werden twee projecten gefinancierd (BioJoint/OA moonshot en KioKidney), later kwam daar het weefselproductieplatform ORBIT bij. In 2024 werd de nieuwste moonshot opgestart: de oog-moonshot, die werkt aan een regeneratieve oplossing voor blindheid door een beschadigd of disfunctioneel hoornvlies.

In 2022 werd de **RegMed XB Flanders vzw** opgericht als een juridische entiteit zonder winstoogmerk (vzw). De raad van bestuur van de vzw bestaat uit Bart Geers (voorzitter, beleggingsbeheerder KU Leuven), Rik Audenaert (CFO VIB) en Bernard Mulder (algemeen directeur RegMed XB), met als waarnemers prof. Dr. Ir. Koenraad Debackere (gedelegeerd bestuurder KU Leuven R&D) en prof. Frank Luyten (joint medical & scientific director, RegMed XB) en heeft de primaire verantwoordelijkheid voor de activiteiten in Vlaanderen.

In 2022 werd ook de evaluatie van het Vlaamse luik van RegMed XB opgestart, dat financiering vanuit het Departement WEWIS ontving (RegMed VL). De opdracht omvatte zowel een ex-postevaluatie als een ex-ante-evaluatie van RegMed VL waarbij een evenwaardig evenwicht tussen deze beide evaluatielijken werd gegarandeerd.

In 2023 werd het werkprogramma en de operationele roadmap voor 2024-2028 opgesteld en verfijnd, inclusief strategische doelstelling, operationele doelstellingen en kritieke prestatie indicatoren. De bestuursstructuur werd herzien. De nieuwe RegMed XB-bestuursstructuur creëert een volledig

geïntegreerde, grensoverschrijdende organisatie en een gestroomlijnd managementteam en ondersteunend personeel bestaande uit leden uit Vlaanderen en Nederland

Beleidsacties 2025:

- Opvolgen tweede jaar van het meerjarenplan (2024-2028) m.b.t. de RegMed XB vzw governance en de verschillende moonshots: ORBIT, OA en oog moonshot.
- De afstemming van RegMed XB met het slimme specialisatie initiatief Vanguard Initiative (VI) 'Smart Health Pilot' en de speerpuntcluster Medvia wordt verdergezet.
- Opzetten en uitbouwen van Vlaamse ATMP hub, als onderdeel van de Vlaamse Cell&Gene hub, ook gelinkt aan biomanufacturing.

28. Vlaamse Wetenschappelijke Instellingen (VWI's)

Projectverantwoordelijke	Van Avermaet Philip
Betrokken personeelsleden	De Vos Liselotte De wael Annelies Vermander Els
Contactpersoon kabinet	Titeca Els
Begroting	BAWM
Budget	

Omschrijving actie

Het Departement WEWIS speelt volgende rol bij de Vlaamse Wetenschappelijke Instellingen (VWI's):

- De VWI's - Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO), Agentschap Onroerend Erfgoed, Koninklijk Museum voor Schone Kunsten – Antwerpen (KMSKA), Instituut voor Landbouw en Visserijonderzoek (ILVO) en het Waterbouwkundig labo - komen halfjaarlijks samen om gemeenschappelijke dossiers te bespreken; een vertegenwoordiger van WEWIS is aanwezig om toelichting te geven waar mogelijk;
- De VWI's zijn vertegenwoordigd in de Flemish Open Science Board (FOSB) en zijn zo betrokken bij het Vlaamse Open Science beleid;
- Er is samenwerking tussen FWO en de VWI's i.v.m. financieringsprojecten.

Beleidsacties 2025:

- WEWIS blijft deelnemen aan het halfjaarlijks overleg met de VWI's;
- Mogelijke opportuniteiten inzake toegang tot databanken, toegang tot FWO en het instrument van Dehoussebeurzen wordt verder opgevolgd, mede via IMCWB;
- WEWIS neemt deel aan de beheerscommissies van het Eigen Vermogen van INBO en ILVO;

29. Techtransfer en kennisvalorisatie van onderzoek via Industriële Onderzoeksfondsen (IOF) en interfacediensten

Projectverantwoordelijke	Hauchecorne Rita
Betrokken personeelsleden	Viaene Peter Vermander Els
Contactpersoon kabinet	Titeca Els
Begroting (artikel: basisallocatie)	IOF: TBO-1TFA2MS-IS (1TF130) Interfacediensten: TBO-1TFA2MS-IS (1TF126)
Budget	62,7 miljoen euro (IOF) 6,97 miljoen euro (interfacediensten)

Omschrijving actie

Optimalisatie worden verwacht vanuit de O&O&I systeemanalyse Traject 1 naar een grotere valorisatie van de O&O&I-investeringen in Vlaanderen.

A. Zoals in de fiches m.b.t. de ondersteuning van het fundamenteel en strategisch basisonderzoek gesteld, wordt sterk ingezet op het **verbinden van alle schakels** doorheen de hele wetenschaps- en innovatieketen.

Vanuit beleidsoogpunt wordt het wetenschaps-, innovatie en kennisvalorisatieproces bekeken als een **continuüm** gaande van fundamenteel en strategisch basisonderzoek over toepassingsgericht onderzoek tot proof of concept/proof of market om vervolgens via pre-seed/seed en early stage financiering te resulteren in economische en/of maatschappelijke meerwaarde.

Het kennisvalorisatieproces is in de praktijk echter geen lineair proces. De diverse actoren dienen dan vanuit een 'netwerkbenadering' voortdurend met elkaar in interactie te gaan om zo, via kruisbestuiving, interdisciplinaire waardevolle kennisvalorisatie te realiseren.

Met de beleidsinstrumenten industriële onderzoeksfondsen en de activiteiten van de interfacediensten, stimuleert de Vlaamse overheid de kennisvalorisatieprocessen in de universiteiten en hogescholen.

Uiteraard is er eveneens belangrijke kennisvalorisatie via de Strategische Onderzoekscentra (SOC's), de Vlaamse Wetenschappelijke Instellingen en andere type onderzoeksinstellingen, de speerpuntclusters enz. waar ook de universiteiten en hogescholen actief bij betrokken zijn.

B. Het beleid rond techtransfer en kennisvalorisatie omvat acties die onderzoekers en onderzoeksinstellingen moeten ondersteunen in het valoriseren van de kennis voortvloeiend uit het samenspel van hun onderzoek en hun voortdurende interactie met de maatschappij en de ondernemingen. Oplossingen bieden voor de maatschappelijke uitdagingen en tegemoetkomen aan de (innovatie)noden bij ondernemingen zijn de prioriteiten.

Via het '**Industrieel Onderzoeksfondsen**'-programma worden enerzijds onderzoeksprojecten gefinancierd om de marktrijpheid van vindingen te verhogen en anderzijds IOF-mandaathouders aangesteld met een liaisonrol die de onderzoekers in het valorisatietraject begeleiden.

De subsidie '**interfaceactiviteiten**' is een cofinanciering voor de interfacediensten (ook Kennis & Techtransfer Offices (KTTO) genoemd) operationeel net zoals IOF ondergebracht bij de universiteiten maar ten dienste van de volledige associatie, dus ook steun voor de kennisvalorisatie van het academisch en praktijkgericht wetenschappelijk onderzoek aan de hogescholen waaronder ook de kunsten.

De tweede jaargang van de strategische plannen 2024-2028 is in uitvoering.

In het kader van de O&O&I-systeemanalyse werd een specifiek traject opgestart teneinde valorisatie van onderzoeksresultaten te optimaliseren. In dit traject 1 zullen volgende onderwerpen worden behandeld:

- Naar een Vlaamse valorisatiestrategie
 - Valorisatiestrategie universiteiten via de TTO's
 - Valorisatiestrategie hogescholen via Blikopener
 - Valorisatiestrategie strategische onderzoekscentra
 - Valorisatiestrategie VWI's en andere wetenschappelijke instellingen
 - Versterken vraagarticulatie vanuit de bedrijfswereld en matchmaking
- Hernieuwd speerpuntclusterbeleid: *'inzet op missiegerichtheid, bedrijfsgedrevenheid, internationalisering, samenwerking en kmo-betrokkenheid'*, timing zomer 2025
- FTI als vliegwiel voor valorisatie en outreach, timing najaar 2026
- Uitwerken geharmoniseerd kpi-kader, timing zomer 2025

Tevens is het valorisatiebeleid in 2025 het voorwerp van een uitgaventoetsing: *'Evaluatie van de valorisatie van O&O bij de hogescholen en universiteiten ten bate van de Vlaamse economie'*

C. zie fiche: FRIS-beleidsrapportering

D. In een Europees kader wordt het thema 'Kennisvalorisatie' opgevolgd in de '**New ERA actie 7 werkgroep Knowledge Valorisation**', waarbij Departement WEWIS het standpunt vanuit Vlaanderen en België - in overleg met stakeholders - voorbereidt en actief opvolgt om in het kader van de geïntegreerde ERA roadmap-oefening aanbevelingen voor betere kennisoverdracht te formuleren.

Departement WEWIS neemt deel aan de vervolgcacties van de Europese ERA Knowledge Valorisation MLE, voor de ontwikkeling van nieuwe inzichten en instrumenten.

E. De Europese Commissie heeft in 2021 een **European Innovation Council Board** opgericht, waarin 20 innovatie-leiders uit de Europese lidstaten, in eigen persoon, zetelen voor een periode van 2 jaar. Hun rol bestaat erin om advies en richting te geven bij de implementatie van het "EIC" als Europa's vlaggenschip of kerninitiatief innovatieprogramma met een budget van 10 miljard euro, om baanbrekende innovaties te ondersteunen, doorheen de levenscyclus van strategisch basisonderzoek tot het financieren van de toepassing in scaleup of startups en kmo's. In het bijzonder zal de EIC Board advies geven over de EIC-strategie, het werkprogramma en thematische portefeuilles om de impact van de EIC en ze kunnen ook advies verlenen over bredere innovatiebeleidsthema's.

Gezien het vinden en verkrijgen van financiering een cruciale schakel en voorwaarde is om innovaties te kunnen valoriseren, volgt Departement WEWIS, in de mate van het mogelijke, de activiteiten van het EIC op.

30. Hogescholen in Vlaanderen

Projectverantwoordelijke	Hauchecorne Rita
Betrokken personeelsleden	Dengis Pascale De Bal IIs Cardon Ellen (VLAIO) Hens Liesbeth (Departement OV) De wael Annelies
Contactpersoon kabinet	Titeca Els
Begroting	Fonds Innoveren Ondernemen
Budget	Geen middelen via Departement WEWIS

Omschrijving actie

Optimalisatie worden verwacht vanuit de O&O&I systeemanalyse Traject 5 Versterking van O&O&I binnen de hogescholen. Dit traject 5 wordt opgestart met de hogescholen, de vertegenwoordigers van het bedrijfsleven, het kabinet en de administratie en heeft volgende doelstelling voor ogen:

- In kaart brengen en aanpakken van knelpunten in het huidig O&O&I-instrumentarium voor de participatie van hogescholen.
- Scherpstellen van de positie van de hogescholen in het O&O&I-landschap en linken aan de Productiviteit en Competitiviteitsagenda.
- Verkennen van het bundelen van de projectmatige & recurrente Vlaamse O&O&I-financieringsinstrumenten voor de hogescholen die in de toekomst kunnen samengevoegd worden en ingezet als convenantenwerking.
- Plan van aanpak uitwerken voor het afsluiten van convenanten voor 5-jaar met KPI's en beschrijvingen van de doelstellingen & resultaten op basis van de input van de hogescholen en met aandacht voor de verschillende disciplines.
- Plan van aanpak, op basis van voorgaande, voor het versterken en professionaliseren van de hogescholen doorheen de volledige valorisatietrechter (kennisopbouw, -vertaling, -diffusie) en op de verschillende onderzoeksdomeinen die zich binnen de hogescholen bevinden.

De basisfinanciering voor onderzoek aan de hogescholen wordt verstrekt door het Departement Onderwijs & Vorming en bestaat uit twee componenten:

- de PWO-middelen voor het praktijkgericht onderzoek
- de aanvullende onderzoeksmiddelen (AOM) voor de academisch gerichte kunstopleidingen in de Schools of Arts en het wetenschappelijk onderzoek met betrekking tot de nautische wetenschappen aan de Hogere Zeevaartschool.

Sinds 2019 worden de hogescholen actiever betrokken bij het IOF en interfaceactiviteiten van hun associatie (zie fiche 28). Voor de periode van 2019-2024 bedraagt het totaalbudget van de IOF-projecten (50) en IOF-mandaten (10) aan de hogescholen 7 miljoen euro. In 2025 bekijken we samen met de TTO's en de hogescholen hoe dit nog kan versterkt worden.

Financiering vanuit VLAIO waar Departement WEWIS bij betrokken is:

Op 7/11/2019 hebben de algemeen directeurs van de 13 hogescholen een Memorandum ondertekend over de principes voor het samenwerken met de 13 hogescholen via één

'Digital Open Science Platform' (DOSP) met als doel samen duurzaam te kunnen professionaliseren op het gebied van praktijkgericht wetenschappelijk onderzoek en automatische data-aanlevering aan o.a. het FRIS-platform te realiseren. Vanuit de Vlaamse overheid werd er via VLAIO 2 miljoen euro aan cofinanciering voorzien.

In november 2023, was het volledig en kwalitatief doorstromen van metadata van de eerste 12 hogescholen vanuit hun DOSP naar FRIS een feit. Bij Luca School of Arts is de doorstroom van hun metadata via DOSP naar FRIS pas in december 2024 gerealiseerd. Op 19 februari 2025, na 14 maanden, hebben de 13

hogescholen de metadata van 1539 onderzoeksprojecten en bijhorende onderzoeks-organisaties en personen succesvol in FRIS opgeladen. In 2025 zullen de publicaties volgen.
De hogescholen zijn ook vertegenwoordigd in de Flemish Open Science Board (FOSB).

De Vlaamse Regering kende in 2025 een subsidie (2,88 mio euro) aan de Vlaamse Hogescholenraad (Vlhora) en de hogescholen toe voor de versterking van de capaciteit tot internationalisering van onderzoek en innovatie bij de hogescholen.

Eind 2024 zijn er via Erasmus+ reeds 65 allianties van Europese universiteiten in actie in 35 landen, waaraan naast de 5 Vlaamse universiteiten er nu reeds 6 Vlaamse hogescholen succesvol deelnemen. Sinds 2020 zijn de Vlaamse hogescholen UC Leuven-Limburg (UCLL) en Luca School of Arts reeds partner in een alliantie van Europese universiteiten, respectievelijk E³UDRES² en FilmEU.

Sinds 2023 maken ook Hogeschool West-Vlaanderen (Howest) en Hogeschool Gent (HoGent) deel uit van respectievelijk RUN-EU 2.0 en U!REKA SHIFT. Zij kregen allen vanuit de Vlaamse overheid een 'succesfee' als cofinanciering toegekend.

Sinds 2024 maken hogeschool Thomas More Kempen en de Katholieke Hogeschool Vives Zuid deel uit van respectievelijk HEROES en ARTEMIS en ontvangen hiervoor financiële steun van Europa. Voor hen is er vanuit de Vlaamse overheid geen 'succesfee' als cofinanciering voorzien.

De doelstellingen van bovenstaande subsidies werden tot nu toe inhoudelijk opgevolgd door het Departement WEWIS. Sinds 2023 worden Blikopener, het relatiemanagement met het VLAIO Netwerk door de Vlaamse Hogescholenraad en het INPUT/OUTPUT Research & Innovation Training Programme gebundeld in één subsidiedossier "Kennisdifusie 2023", met 5.500.000 euro steun/jaar, waarvan 5.000.000 voor de dienstverlening van de 13 hogescholen en 500.000 euro voor centrale aansturing door Vlhora. Deze financiering is recurrent en wordt herhaald in 2025.

Daarnaast wordt in 2025 de TETRA oproepen via VLAIO verdergezet, waar zowel de huidige 13 hogescholen als de onderzoeksgroepen van de in de universiteiten ingekantelde voormalige hogescholen onderzoeksgroepen aanvragen kunnen indienen. Het instrument thematische oproep onderzoeksinfrastructuur wordt geëvalueerd en zal in 2025 geen oproep lanceren.

Vanuit het Departement WEWIS worden de beleidsbehoeften en de concrete gesubsidieerde maatregelen ter ondersteuning van het praktijkgericht wetenschappelijk onderzoek en valorisatie aan de hogescholen opgevolgd, door deelname aan VLHORA WG Onderzoek en Innovatie, samen te werken met VLAIO en Departement OV en deelname aan andere gerelateerde conferenties en vergaderingen.

31. Technologie infrastructuur

Projectverantwoordelijke	Claessen Eva
Betrokken personeelsleden	De wael Annelies Cattoor Barbara Bollen Lut (EnergyVille TI)
Contactpersoon kabinet	Titeca Els
Begroting	
Budget	

Omschrijving actie

Sinds 2022 wordt vanuit Departement WEWIS de ERA-actie 12 rond het versnellen van de groene en digitale transitie van Europa's industriële ecosystemen opgevolgd, samen met VLAIO. Specifiek de subactie rond Technologie Infrastructuren volgt het Departement WEWIS op.

Technologie infrastructuur worden op Europees niveau onderscheiden van onderzoeksinfrastructuur. Hieronder wordt een brede range aan infrastructuur en bijbehorende dienstverlening verstaan die helpt om de brug te slaan tussen innovatie en de industrie. Deze infrastructuur zijn essentieel voor de ontwikkeling en implementatie van innovatieve technologieën binnen de industrie. Het kan gaan om demonstratiefaciliteiten, living labs, pilootlijnen, etc. In tegenstelling tot onderzoeksinfrastructuur, zijn hier niet onderzoekinstellingen, maar bedrijven, en in het bijzonder ook startups en kmo's, de voornaamste gebruikersdoelgroep. Deze infrastructuur kunnen ook digitale platformen omvatten.

In 2024 werd tijdens het Belgisch voorzitterschap van de EU op de informele raad Industrie en Interne markt het onderwerp geagendeerd tijdens één van de break out sessies. Ook in de onderzoeksfilière zien we in 2024 onder ons voorzitterschap technologie infrastructuur opduiken in de raadsconclusies rond kennisvalorisatie. Op die manier wordt dit onderwerp overheen beleidsdomeinen naar voren geschoven als een belangrijk onderdeel om innovatie succesvol te vermarkten, en zo onze technologische autonomie in Europa te vrijwaren. Tegelijkertijd kunnen deze infrastructuur de aantrekkelijkheid van de EU voor buitenlandse investeerders verhogen en spelen ze een belangrijke rol in de innovatieve ecosystemen in de EU.

In het verlengde van de ERA-actie is in 2024 ook een Expert Group opgericht rond Technologie infrastructuur, waarin Vlaanderen, alternerend met Wallonië, één van de leden levert. Het advies van deze Expert Group werd begin 2025 opgeleverd, en dient mede als basis voor de Europese strategie rond onderzoeks- en technologie infrastructuur die midden 2025 verwacht wordt.

De ERA-actie wordt in 2025 verdergezet onder de noemer ERA-actie 19 (TBD) en Departement WEWIS volgt dit verder op na de start van de actie in Q3 2025.

De beleidsuitdagingen inzake technologie-infrastructuur worden tevens besproken in Traject 3 "State-of-the-Art Onderzoeksinfrastructuur" van de O&O&I-systeemanalyse.

32. Open Science-beleid: Open Access, Open Data en de European Open Science Cloud

Projectverantwoordelijke	De wael Annelies
Betrokken personeelsleden	De Bal IIs Dengis Pascale De Bolster Olivier Van Avermaet Philip
Contactpersoon kabinet	Titeca Els
Begroting (artikel: basisallocatie)	TBO-1TEA2JC-IS (1TE005): 4.275 keuro TBO-1TEA2JC-WT (1TE008): 450 keuro
Budget	4,725 miljoen €

Omschrijving actie
<p>De Beleidsnota stelt m.b.t. Open Science het volgende:</p> <p><i>‘Wetenschappelijk onderzoek, gefinancierd met publieke middelen dient publiek toegankelijk te zijn, volgens het principe ‘zo open als het kan, zo gesloten als nodig’. Dit gaat zowel op voor toegang tot publicaties als voor toegang tot de achterliggende onderzoeksdata. Data zijn immers het nieuwe goud.</i></p> <p><i>We zetten dan ook voluit verder in op Open Science, zowel Vlaams, nationaal als in Europees verband, in het bijzonder via de European Open Science Cloud (EOSC). Op basis van de resultaten van de evaluatie van het Vlaamse beleidsplan Open Science 2019-2024 wordt het Open Science beleid van onze kennisinstellingen verder uitgewerkt. Dit doen we vanaf 2026 via een nieuw Vlaams beleidsplan Open Science.’</i></p> <p>Op 21 december 2019 keurde de Vlaamse Regering de nota VR over het Vlaams beleidsplan Open Science goed. Op 21 februari 2020 vond de startvergadering van de Flemish Open Science Board (FOSB) plaats. Het Departement WEWIS zit de FOSB voor en neemt het secretariaat waar. Er werd beslist tot de aanwerving van twee voltijdse equivalenten binnen het FWO, voor de coördinatie van het Flemish Research Data Network (FRDN).</p> <p>Teneinde de FOSB bij te staan in haar mandaat van adviesinstantie aan de Minister, werd op de kick-off vergadering tevens beslist tot de oprichting van een aantal technische werkgroepen.</p> <p>De governance van het Vlaams beleidsplan Open Science is dynamisch geëvolueerd via opeenvolgende mededelingen en nota's aan de Vlaamse Regering. Initieel werden 3 FOSB werkgroepen opgericht: "RDM en Open Science", "Architectuur" en "Metadata & Standaardisatie". Inmiddels is het werk van de werkgroep "Metadata & Standaardisatie" opgeleverd, waardoor de werkgroep van deze werkgroep afgerond is en er momenteel nog twee actieve werkgroepen overblijven. Nieuwe projectgroepen werden opgestart onder de WG RDM & OS, en de WG Architectuur, onder meer rond match mating voor bestaande architectuur oplossingen en Research Assessment.</p> <p>Op Europees niveau werd begin 2021 overgegaan tot de oprichting van de European Open Science Cloud Association, een vzw naar Belgisch model die in een co-programming overeenkomst met de Europese Commissie de uitbouw van de EOSC-vorm zal geven. Het Departement WEWIS levert de Belgische delegate voor de EOSC Steering Board.</p> <p>Alle Vlaamse universiteiten en enkele andere Vlaamse onderzoeksinstellingen zijn effectief lid van de EOSC Association, FWO is waarnemend lid.</p> <p>Als zogenaamde "mandated organisation" (effectief lid van een deelnemend land dat de coördinatie tussen leden van een bepaald land opneemt) is BELNET aangeduid.</p> <p>De nodige coördinatie voor de Vlaamse deelnemers wordt via de FOSB en de CIS-CFS groep "Open Science" georganiseerd.</p> <p>Met de Europese inzichten wordt rekening gehouden bij de verdere uitbouw van het Vlaams Open Science-beleid, teneinde maximale compatibiliteit met de EOSC te garanderen. In die context worden ook vanuit</p>

WEWIS ERA acties 1 en 2 rond Open Science opgevolgd. In februari 2025 werd ook gerapporteerd aan UNESCO over de implementatie van hun 'Recommendation on Open Science' uit 2021.

In 2024 werd het Vlaams Open Science beleid geëvalueerd. Deze evaluatie werd opgeleverd aan het einde van het jaar, en dient als basis voor het vervolgbeleid rond Open Science in Vlaanderen. Op 20 december 2024 keurde de Vlaamse Regering de verlenging van het Vlaams beleidsplan Open Science met één jaar goed.

In 2025 zal dus op analoge wijze aan 2024 Open Science in Vlaanderen opgevolgd worden, onder meer via de FOSB en via de jaarlijkse rapportering van KPI's en financiële middelen. Daarnaast wordt in 2025 werk gemaakt van het vervolgbeleid rond Open Science, en dit in synergie met de systeemaanpak O&O&I die in 2025 met een centrale stuurgroep en verschillende trajecten opgestart werd.

Beleidsacties 2025:

1. Meten van de OS KPI's (Q2) waarbij meting via FRIS het doel is
2. Continuering van de middelen voor data stewards en ICT-personeel (budget 2025);
3. Controle van rapporten en KPI's voor het werkingsjaar 2024 (middelen voor datastewards en ICT-personeel);
4. Verdere afstemming van het Vlaams Open Science beleid op de nationale, Europese en internationale ontwikkelingen;
5. Voorbereiding vervolgbeleid rond Open Science vanaf 2026.

33. Flanders Research Information Space (FRIS): architectuur

Projectverantwoordelijke	De Bal IIs
Betrokken personeelsleden	Akyel Namik Dengis Pascale Van Velsen Arno Roden Hilde Haesaert Els
Contactpersoon kabinet	Titeca Els
Begroting (artikel: basisallocatie)	TB0-1TEA2JA-WT (1TE102)
Budget	2,5 miljoen euro

Omschrijving actie

Het FRIS-programma (Flanders Research Information Space) wil **alle informatie over (gedeeltelijk) publiek gefinancierd onderzoek** in een virtuele ruimte samenbrengen en ontsluiten voor eenieder die geïnteresseerd is in onderzoek. Dit gebeurt door informatie rechtstreeks te laten doorstromen uit de systemen van de wetenschappelijke instellingen met de garantie dat de informatie kwaliteitsvol, actueel en up-to-date is.

De afgelopen jaren werden verdere stappen genomen om via FRIS:

1. innovatie te bevorderen door kennis in Vlaanderen te valoriseren, door de visibiliteit van en samenwerking tussen onderzoekers te bevorderen en door toepassingen te (laten) ontwikkelen op onze data;
2. zicht te krijgen op de resultaten van het onderzoek dat de overheid financiert, trends te ontdekken, impactanalyses uit te voeren;
3. verder administratief te vereenvoudigen door het platform in te zetten voor eenvoudige rapportering volgens het principe van de eenmalige bevraging, i.c. van FRIS de centrale rapporteringstool over onderzoek in Vlaanderen te maken, vb. BOF/IOF-rapportering en FWO-rapportering.

Heel concreet werd de aanlevering aan FRIS door de verschillende innovatie-actoren in Vlaanderen verankerd in het W&I-decreet (en laatst gewijzigd en goedgekeurd door het Vlaams Parlement op 23 maart 2022), de BOF- en IOF-en-interfaceactiviteiten besluiten en de hernieuwde convenanten.

De uitrol van het FRIS-programma loopt in fasen en bestrijkt meerdere jaren. In grote lijnen onderscheiden we volgende elementen:

1. De FRIS-architectuur uitbouwen tot dé kruispuntbank voor alle publieke onderzoek in Vlaanderen;
2. Opvolging van de FRIS-bepalingen uit het BOF- en IOF-en-interfaceactiviteitenbesluit en de convenanten;
3. Afsluiten en opvolgen van de strategische partnerschappen met de onderzoeksfinanciers zoals FWO en VLAIO;
4. Uitbreiding van de inhoud (naar alle publieke kennisinstellingen en bedrijven, en naar alle relevante onderzoeks-informatie-objecten) met behoud van hoge kwaliteitsgarantie (zie fiche: Verbreden, verdiepen, vermarkten);
5. FRIS verder uitbouwen tot de centrale rapporteringstool over onderzoek in Vlaanderen;
6. FRIS uitbouwen als spil van een Vlaams Open Science beleid dat spoort met EOSC;
7. FRIS vermarkten binnen Vlaanderen zowel naar onderzoeksinstellingen, onderzoekers, bedrijfswereld, en positioneren in een internationale context.

Architectuur: uitbouw van de volgende versie van het FRIS-platform als een ware kruispuntdatabank

Het FRIS-platform is opgezet als een ware dienstenarchitectuur waarbij informatie rechtstreeks op geautomatiseerde wijze uit de systemen van kennisinstellingen doorstroomt en ook opnieuw aan andere systemen kan worden aangeboden via technische interfaces om snel, direct en gemakkelijk gegevens op te

vragen en te integreren in applicaties.

De architectuur van het FRIS-platform werd hiervoor grondig herzien.

De **IT-ontwikkeling van de nieuwe versie van het platform** werd opgestart in 2020, liep door in daaropvolgende jaren, en zal ook in 2025 verdergezet worden, in samenwerking en versterking in het kader van het nieuwe departement. Technologie wijzigt snel en FRIS groeit gestaag in hoeveelheid data. Dit betekent dat we verder moeten werken aan de achterliggende systemen om tot een duurzaam, stabiel en performant systeem te komen dat eveneens flexibel is. De vereiste aanpassingen vragen heel wat tijd en middelen en medewerking van ontwikkelaars, analisten, architecten en aanleverende kennisinstellingen. In 2024 werd een nieuwe admin-user interface ontwikkeld. Deze zal waar nodig in 2025 geoptimaliseerd worden.

Daarnaast zal er ook verder gewerkt worden aan de webservices die de nodige informatie moeten voorzien voor de data-captatie door geïnteresseerde partners. In 2024 werd de onderzoeksrapportering van een FWO-onderzoeker gedeeltelijk geautomatiseerd via FRIS. In 2025 en 2026 zal dit uitgebreid worden naar andere publicatiesoorten zodat effectief sprake is van administratieve vereenvoudiging voor de onderzoeker.

Beheer, onderhoud en ondersteuning architectuur

Een omvangrijk technisch werkpakket rond het beheer/onderhoud van de verschillende FRIS-applicaties moet worden opgenomen: FRIS-platform, FRIS-portaal, datavalidatietooling, Data Governance Center, BI-tooling. Ook moet er ondersteuning worden geboden aan partijen voor de exploitatie van het FRIS-platform.

Informatie capteren, doorgeven en teruggeven

FRIS capteert informatie over (gedeeltelijk) publiek gefinancierd onderzoek van meer dan een 80-tal onderzoeksinstituten in Vlaanderen. Als bijzonder rijke bron wil FRIS die informatie zoveel mogelijk open aanbieden. Dit kan via webservices of via het FRIS-portaal.

Golden record

In 2023 en 2024 werd er werk gemaakt van het ontdebellen van informatie over publicaties wat we een “golden record” noemen. Dit betekent dat informatie die door verschillende dataleveranciers wordt aangeleverd, dezelfde of overlappende informatie bevat, deze als 1 geheel getoond zal worden op het FRIS-portaal op basis van unieke identifiers. In de databank zal de informatie eveneens per dataleverancier blijven bestaan opdat rapportering correct kan blijven verlopen.

In 2025 zal verder gewerkt worden aan de golden records van andere objecten zoals projecten, infrastructuur en datasets.

Webservices

Via de FRIS-webservices kunnen andere systemen informatie ophalen. Met die informatie kan dan verder gewerkt worden: in eigen applicaties, in analyses, als basis om de informatie te verrijken en vervolgens terug te sturen naar FRIS. Met het optimaliseren van de FRIS-webservices willen we zo veel mogelijk informatie (open data) openstellen zodat stakeholders eveneens kunnen genieten van de rijkdom aan informatie in FRIS. In navolging van de ontwikkeling van de golden records voor het FRIS-portaal, zal er ook gezorgd worden dat de “golden records” ook via de webservices bevestigd kunnen worden.

Integraties: informatie doorgeven

In het kader van het Open Science initiatief dat in 2019 opgestart werd, is bepaald dat FRIS zal fungeren als hub om informatie over datasets door te sturen naar EOSC (European Open Science Cloud). In 2023 heeft FRIS een integratie gebouwd met OpenAire om ervoor te zorgen dat minstens de informatie over datasets doorstroomt. In 2025 zal verder gekeken worden naar welke informatie nog kan doorgestuurd worden en op welke manier.

Portaal

Het opnemen van bijkomende informatie in het FRIS-platform betekent eveneens aanpassingen aan het huidige FRIS-portaal opdat die extra info gevisualiseerd kan worden. Het is immers de bedoeling om de positie van FRIS als kruispuntbank voor onderzoek in Vlaanderen te versterken en ook informatie over onderzoeksinfrastructuur, octrooien en datasets aan te bieden aan de verschillende doelgroepen.

Met de blik op de toekomst gericht en de continue verbetering van de FRIS-architectuur van het platform, dient ook de architectuur van het portaal mee te volgen in die groeibeweging. Aan de hand van een grondige gebruikersbevraging, waar de look en feel vastgelegd werd op basis van de behoeften die uit de gebruikersbevraging kwamen, zal via een overheidsopdracht in 2025 op zoek gegaan worden naar een (nieuwe) dienstenleverancier voor de ontwikkeling van de volgende versie van het FRIS-portaal.

BI-tooling

Sinds 2022 wordt sterk ingezet op de uitbouw van een performante rapporteringstool in de cloud. Er werden tal van apps ontwikkeld om de data uit FRIS op een gestructureerde manier binnen te lezen en ze te kunnen bevragen voor allerhande rapporteringsdoelen. In 2025 zullen de ontwikkelde apps worden geconsolideerd en geoptimaliseerd met het oog op het breder ontsluiten van de informatie naar zowel interne als externe stakeholders.

34. FRIS: juridisch kader

Projectverantwoordelijke	De Bal IIs
Betrokken personeelsleden	Dengis Pascale
Contactpersoon kabinet	Titeca Els
Begroting	BAWM
Budget	

Omschrijving actie

De overheid wil in FRIS informatie ontsluiten over ál het publiek gefinancierd onderzoek in Vlaanderen. Hiermee wil ze volgende doelen bereiken: bevordering van innovatie door valorisatie van kennis in Vlaanderen, effectievere en efficiënte beleidsvoering door goede beleidsmonitoring, administratieve vereenvoudiging door FRIS in te zetten als dé hub voor onderzoeksinformatie in Vlaanderen en transparantie naar de burger.

Op dit ogenblik zijn er **meer dan 30 innovatieactoren** die recurrent aan FRIS aanleveren. Hiermee is een groot deel van het publiek gefinancierd onderzoek in Vlaanderen afgedekt, doch we streven naar een verdere vervolledigen van het veld van actoren en naar het verdiepen van de soort informatie die via FRIS wordt uitgewisseld. Met het oog daarop is de aanlevering aan FRIS verankerd in het W&I-decreet, het BOF- en IOF-en-interfaceactiviteitenbesluit, de FWO-samenwerkingsovereenkomst, het ECOOM-convenant, en convenanten met verschillende onderzoeksinstellingen. Deze bepalingen slaan op bijkomende vragen naar informatie zoals financiële rapportering, octrooien, infrastructuur, datasets en open access informatie.

Om de voortgang te kunnen monitoren is met deze partners afgesproken dat zij bij aanvang van hun (verdere) integratietraject een plan van aanpak zullen opstellen die de aanpak, mijlpalen, en de activiteiten opsomt. De validatie van dit plan, de opvolging van de uitwerking ervan en het maken van afspraken over alle details van de juridische bepalingen vormen het voorwerp van deze fiche.

A. BOF en IOF rapportering

In de besluiten van BOF en IOF-en-interfaceactiviteiten (goedgekeurd in 2019) werden bepalingen opgenomen voor de aanlevering van bijkomende informatie in FRIS en voor de financiële rapportering van de BOF- en IOF-middelen. Beide kanalen genoten in 2019 van aanzienlijke structurele budgetverhogingen (+ 35 miljoen euro voor BOF en + 20 miljoen euro voor IOF), vandaar de vraag naar verhoogde transparantie in het licht van impactmeting. Het departement werkte hiervoor in fases en in nauw overleg met de universiteiten gedetailleerde acceptatiecriteria uit. In 2023 werden alle deadlines gehaald en de vereiste informatieobjecten aangeleverd waardoor een eerste monitoring over de BOF- en IOF-middelen via FRIS kon gebeuren. In 2025 wordt deze monitoring via FRIS verdergezet

De operationalisering van de rapporteringsfiches wordt beschreven in de fiche over beleidsrapportering vanuit FRIS.

B. ECOOM convenant

In het nieuwe ECOOM-convenant (2024-2028) werden bepalingen opgenomen voor de aanlevering van informatie aan FRIS maar ook om een aantal procesmatige taken op te nemen. Ook in het ECOOM-jaarplan zijn zo een aantal zaken opgenomen in partnerschap met FRIS zoals bijvoorbeeld het geautomatiseerd aanleveren van octrooi-informatie. De Vlaamse disciplinecodes werden in 2022 en 2023 herzien met herstructureringen en aanvullingen van ontbrekende disciplinecodelijst. In 2024 werd ingezet op de volledige transfer en concordantie en die zal deze definitief zijn uitgevoerd in 2025 door de stakeholders.

Ook wordt er samengewerkt in het kader van de organisatiedatabank die ECOOM Antwerpen ontwikkeld heeft en verder uitbouwt. Deze organisatiedatabank capteert onderzoeksorganisaties, gebaseerd op de internationale Research Organization Registry (ROR), en vult die aan met (lokale) organisaties en met een

uitgebreide set van metadata. FRIS zal deze opnemen als referentiebron voor organisaties betrokken bij onderzoek.

Ook de herziening van het financieringscodemodel wordt verdergezet in 2025.

C. FWO samenwerkingsovereenkomst

Met FWO is een strategisch partnerschap opgezet zodat zij een volwaardige partner zijn in de uitwisseling van onderzoeksinformatie met FRIS. Zij fungeren als authentieke bron van de projecten en mandaten die zij financieren en zorgen op die manier mee voor de garantie van kwaliteit van de FRIS-informatie. Het positioneren van een financieringsagentschap als authentieke bron van informatie vroeg een grondige wijziging van de FRIS-architectuur en het ecosysteem van uitwisseling van informatie in Vlaanderen. FWO startte in 2021 met het rechtstreeks aanleveren van informatie aan FRIS. In 2023 werd ingezet op het bouwen van de zogenaamde golden records en webservices waarlangs FWO- informatie kan ophalen. In 2024 werd het onderzoeksrapport van de FWO-onderzoeker voor het eerst gedeeltelijk automatisch ingevuld met data vanuit FRIS. In 2025 zullen verdere business afspraken gemaakt worden met de stakeholders om ook andere research output automatisch te laten doorstromen naar de FWO-rapporteringstool.

Het Departement WEWIS voert hogervermelde beleidsacties steeds uit in nauwe dialoog met de betrokkenen en met de grootste zorg om de administratieve belasting zo gering als mogelijk te houden.

35. FRIS: beleidsrapporteringen

Projectverantwoordelijke	Dengis Pascale
Betrokken personeelsleden	Akyel Namik De Bal IIs
Contactpersoon kabinet	Titeca Els
Begroting	BAWM
Budget	

Omschrijving actie

Het Departement WEWIS wil de informatie uit het nieuwe FRIS-platform gebruiken als dé primaire en betrouwbare bron voor het monitoren van het beleid.

Zo moet de informatie in FRIS ons bijvoorbeeld kunnen toelaten om zicht te krijgen op de resultaten van het onderzoek dat de Vlaamse overheid financiert, om trends te ontdekken en impactanalyses uit te kunnen voeren. Een belangrijke voorwaarde hiervoor is dat de informatie zo kwaliteitsvol mogelijk is (volledig, juist en actueel).

In 2022 en 2023 lag de primaire focus enerzijds op het verder operationaliseren van de financiële rapportering over de Vlaamse beleidsinstrumenten (BOF en IOF in het bijzonder) op basis van FRIS-gegevens. In 2023 werden de eerste officiële en definitieve rapporten op basis van de FRIS-data opgeleverd. In 2024 werden ze waar nodig nog aangepast conform de wijzigingen in de nieuwe BOF- en IOF-besluiten. 2025 is het jaar van consolidatie.

Op basis van de technische fiches die eind 2021 werden opgemaakt over hoe de KPI's in FRIS gemeten zullen worden, worden sinds 2022 jaarlijks metingen uitgevoerd in april en in mei o.b.v. de info in FRIS.

Daarnaast zullen de reguliere rapporteringstaken van FRIS worden verdergezet zoals het genereren van cijfergegevens en overzichtsinformatie voor communicatie vanuit het departement naar het brede publiek en het uitvoeren van meer gedetailleerde analyses die van nut zijn voor beleidsvoorbereidend, -opvolgend of -evaluerend werk.

Tegelijk wordt de kwaliteit van de inhoud van FRIS blijvend gemonitord. Zo zal er periodiek een volledigheidanalyse worden uitgevoerd en is er een continu samenwerkingstraject met de dataleveranciers rond verdere kwaliteitsverbetering.

In samenwerking met ECOOM Hasselt wordt verder gewerkt aan gemeenschappelijke definities en classificaties en het uniform gebruiken ervan waardoor er op meer uniforme wijze vanuit FRIS kan worden gerapporteerd. In 2023 werden de Vlaamse onderzoeksdisciplines herzien. De aanpassingen dienen uiterlijk 2025 geïmplementeerd te zijn door de stakeholders. De financieringscodelijst werd in 2024 verder opgeschoond, en het beheer ervan werd gemigreerd naar de FRIS-administratie tool. In 2025 zal het beheer via de FRIS-tool verlopen en wordt gekeken op welke manier het gebruik van de juiste fincode kan verbeterd worden. .

36. FRIS: verbreden, verdiepen en vermarkten

Projectverantwoordelijke	De Bal IIs
Betrokken personeelsleden	Akyel Namik Dengis Pascale
Contactpersoon kabinet	Titeca Els
Begroting	BAWM
Budget	

Omschrijving actie

FRIS wil in de toekomst de centrale rapporteringstool en een ware kruispuntbank voor alle publiek gefinancierd onderzoek worden. En deze beweging is ingezet. Meer en meer worden onze data opgevraagd om tendensen te zien, analyses te maken, geautomatiseerde en al dan niet thematische rapporteringen op te leveren. Om die reden willen we FRIS op termijn nog verder uitbouwen zowel in de breedte met meer dataleveranciers, als in de diepte met meer informatie.

A. Verbreding

SOC's

In de convenanten met de Strategische Onderzoekscentra (imec, VITO, VIB, Flanders Make) werd de aanlevering aan FRIS opgenomen in het kader van de open-data doelstelling van de Vlaamse overheid. In dialoog met de SOC's zullen de inspanningen worden verdergezet voor de verdere integratie van de strategische onderzoekscentra in FRIS. VITO, VIB en imec hebben bovendien uitvoerige bepalingen in hun convenant qua rapportering aan FRIS. Met Flanders Make wordt eveneens samengewerkt opdat data kunnen aangeleverd worden en ze daarbij eventueel gebruik kunnen maken van de hub-functionaliteit van het FRIS-platform.

VIB rolde in 2023 een integratieplan uit waardoor onderzoeksinformatie nu automatisch doorstroomt. In 2025 zal verder gewerkt worden naar uitbreiding van de objecten en de kwaliteit van de data.

imec startte in 2023 eveneens een integratieproject op dat verdergezet wordt in 2025. Flanders Make startte in 2024 met de ontwikkeling van een eigen CRIS-systeem van waaruit aan FRIS zal worden aangeleverd.

In 2023 werd met alle SOC's afgestemd aan welke minimale kwaliteitseisen de aangeleverde data dient te voldoen. In 2025 zullen die minimale kwaliteitseisen technisch geïmplementeerd worden.

Hogescholen

De VLHORA kreeg in 2019 middelen toegewezen vanuit VLAIO voor de uitbouw van een Digitaal Open Science Platform (DOSP). Eén luik van het DOSP-project heeft betrekking op het verzamelen van onderzoeksinformatie en de aanlevering ervan aan FRIS. In 2022 werd het DOSP-platform opgeleverd en werden uitvoerige testen uitgevoerd voor alle hogescholen (m.u.v. Luca School of Arts). In 2023 werd dit verdergezet en in 2024 zijnde laatste hogescholen ingestapt en worden data aan FRIS via DOSP aangeleverd. In 2025 wordt met de hogescholen verder samengewerkt om ook publicaties naar FRIS te laten doorstromen.

Authentieke bronnen

In 2023 werden de processen en het gebruik van de ORBi-tijdschriftenlijst geoptimaliseerd opdat deze als referentielijst kan gebruikt worden i.k.v. FWO-onderzoeksrapportering.

In 2025 zal werk gemaakt worden van het integreren van de ECOOM Organisatiedatabank in FRIS waar deze zal fungeren als referentie voor organisaties betrokken bij onderzoek.

In FRIS wordt eveneens een integratie gebouwd met Aurora, dat op basis van tekstuele informatie labels over de duurzaamheidsdoelen van de Verenigde Naties toekent (SDG, Sustainable Development Goals). De informatie zal worden binnengetrokken in FRIS en op het webportaal zal de SDG-badge worden getoond.

FRIS zal verder onderzoeken welke mogelijkheden er zijn om nog met andere authentieke bronnen te integreren en zodoende de kwaliteit van de data omhoog te halen én tegelijkertijd een service aan te leveren aan de dataleveranciers. Zo zal geanalyseerd worden welke opportuniteiten er zijn bij een integratie met de projectendatabank van VLAIO en de CORDIS-databank (van de Europese Commissie) .

Verder volgen we de bestaande leveranciers en hun afspraken op in de bestaande kanalen en overlegfora (VWI-overleg, PUC, FRIS Werkgoep, FRISTO's, Vlhora,...). Bijzondere aandacht daar verdient het monitoren van de data-kwaliteit van de huidige leveranciers, zowel de universiteiten, als de Vlaamse Wetenschappelijke Instellingen, de Strategische Onderzoekscentra en andere onderzoeksinstellingen die data aanleveren aan FRIS.

B. Verdieping

In alle juridische bepalingen over FRIS werden de krijtlijnen uitgeschreven om ook informatie over wetenschappelijke apparatuur, octrooien en datasets in FRIS te ontsluiten. Informatie ontsluiten over octrooien en apparatuur is een nood die geregeld naar boven komt, vooral vanuit de bedrijfswereld. Van FRIS ook een catalogus van datasets maken is dan weer een belangrijke mijlpaal in het kader van de Europese agenda rond Open Science en de ontwikkeling van de European Open Science Cloud (EOSC).

In 2025 zal FRIS onderzoeken welke dataverrijkingen verder opportuun zijn in kader van rapporteringen.

C. Vermarkten

We zetten verder in om het FRIS-portaal breder bekend te maken en het gebruik van de FRIS Open Data te stimuleren. De afgelopen jaren werd het huidige portaal aangepast met de nieuwe functionaliteiten en nieuwe informatie-objecten. Ook werd een "user experience" bevraging uitgevoerd om een duidelijk beeld te krijgen van wat portaal bezoekers verwachten, en werd de structuur en lay-out van een nieuw portaal uitgewerkt. In 2025 zal via een overheidsopdracht gestart worden met de uitbouw van een nieuw portaal.

Daarnaast zal ook worden ingezet op het ontdebelen van informatie en het aanbieden van golden records webservices opdat informatie ook via die weg kan opgezocht en maximaal opnieuw gebruikt kan worden. Via deze geautomatiseerde weg, kunnen organisaties informatie ophalen om verder te gebruiken in analyses, als of om te verrijken, te gebruiken in eigen tools...etc.

Intussen is FRIS een vaste waarde in het onderzoeksinformatielandschap zowel nationaal als internationaal en wordt FRIS uitgenodigd op events om een update te brengen over de laatste nieuwe ontwikkelingen.

C. Beleidsveld 'Wetenschapscommunicatie'

ISE 'Wetenschapscommunicatie'

37. Flanders Technology & Innovation

Projectverantwoordelijke	VLAIO
Betrokken personeelsleden	Maison Kris
Contactpersoon kabinet	Lenaerts Maarten
Begroting	
Budget	

Omschrijving actie

Het Vlaamse Regeerakkoord 2024-2029 en de Beleidsnota Economie Wetenschap en Innovatie hebben een uitgesproken ambitie om Flanders Technology & Innovation verder te zetten. Daarnaast wordt bevestigd in het Vlaamse Regeerakkoord dat de Vlaamse Regering investeert in het Entertainment Technologie-project zoals goedgekeurd in 2023, met inbegrip van een duurzame landingsplaats van de sector in de Rupelstreek. Daarvoor worden de nodige investeringsmiddelen beschikbaar gesteld in functie van de ontwikkeling van de regio.

A. Voortzetting festival

De centrale doelstelling van het festival & belevingsluik is Vlaanderen te positioneren als een topregio om te ondernemen en te innoveren, met een uitstraling in binnen- en buitenland.

Om een snelle start naar de volgende editie(s) toe te organiseren en het werken met een innovatie- en technologiefestival duurzaam te verankeren binnen de Vlaamse overheid wordt beslist om de werking in te bedden in de schoot van het Vlaams Agentschap Innoveren & Ondernemen (VLAIO). Deze inbedding maakt het mogelijk een sterk centraal team te organiseren op lange termijn en de link te leggen met de inhoudelijke doelstellingen van het economisch, innovatie en wetenschapsbeleid én in goede samenwerking met de overige administraties binnen de Vlaamse overheid.

Het Departement WEWIS werkt hieraan actief mee.

B. Entertainment Tech

Om de Vlaamse Entertainment Technologiesector naar de Europese Top te brengen zijn er vier luiken:

- Het opzetten van een Speerpuntcluster ENT.A vzw. Hiermee kunnen we de Vlaamse kernactoren in de ET-sector mobiliseren rond innovatie en internationalisering.
- Het creëren van een landingsplaats voor nationale en internationale bedrijven (Internationale ET-campus) in de Rupelstreek.
- De uitbouw van een Internationaal Kenniscentrum voor Podiumtechnologie.
- Een Showcaseplek voor Entertainment Technologie op de Schorre in Boom/Rumst.

Het Departement WEWIS werkt mee aan de invulling van de vier luiken.

38. Uitvoering beleidsplan Wetenschapscommunicatie

Projectverantwoordelijke	Maison Kris
Betrokken personeelsleden	
Contactpersoon kabinet	Titeca Els
Begroting (artikel: basisallocatie)	Verschillende begrotingsartikelen: TBO-1TLA2OA-WT (1TL100) TBO-1TLA2OA-WT (1TL101) TBO-1TLA2OB-WT (1TL110) TBO-1TLA2OC-IS (1TL102) TBO-1TLA2OS-IS (1TL106) TBO-1TLA2OW-IS (1TL116)
Budget	11,611 miljoen euro

<p><i>Omschrijving actie</i></p> <p>Op de Vlaamse Regering van 14 januari 2022 werd het beleidsplan Wetenschapscommunicatie 2022-2030 medegedeeld.</p> <p>Het wetenschapscommunicatiebeleid wil op vier strategische doelstellingen inzetten:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Vlaanderen op de kaart zetten als topregio op het vlak van wetenschap, technologie en innovatie; 2) het brede publiek duidelijk, eenvoudig en genuanceerd informeren over de voortgang en de doorbraken in deze domeinen; 3) iedereen sensibiliseren voor het maatschappelijk, economisch en cultureel belang van wetenschappen en technologie en 4) jongeren stimuleren tot studie- en beroepskeuzes in deze STEM-richtingen (Science, Technology, Engineering and Mathematics). <p>Deze strategische doelstellingen worden op hun beurt vertaald in vijf concrete beleidsdoelstellingen:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) het stimuleren van de instroom van jongeren in STEM-studierichtingen en beroepen in complementariteit met de STEM-agenda 2030; 2) het versterken van kennis van wetenschap en innovatie om zo extra maatschappelijk draagvlak te creëren; 3) het versterken van de uitstraling van de kwaliteit van het onderzoek en de onderzoekers in Vlaanderen; 4) burgers actief laten participeren aan wetenschappelijk onderzoek en 5) intensievere afstemming tussen WEWIS - Agentschap Innoveren en Ondernemen (VLAIO) - Fonds Wetenschappelijk Onderzoek (FWO) op vlak van wetenschapscommunicatie. <p>Wetenschapscommunicatie betekent op een (inter)actieve manier over alle wetenschappelijke domeinen informeren en dialogeren via verschillende strategieën, aangepast aan specifieke doelgroepen. De belangrijkste doelgroepen van het beleidsplan zijn (schoolgaande) kinderen en jongeren, leerkrachten, studenten en het grote publiek.</p> <p>Conform de Beleidsnota zal de focus gelegd worden op beleidsacties die het maatschappelijke draagvlak voor wetenschap en innovatie versterken, zoals de Dag van de Wetenschap, Wetenschapsfestivals, Citizen Science projecten, enz.</p> <p>Initiatieven rond cocreatie, waarbij kennisinstellingen, wetenschapscommunicatoren, bedrijven en burgers betrokken worden, zullen het quadruple helix model versterken.</p> <p>Verschillende (structurele) partners zoals F.T.I vzw, de expertiscellen wetenschapscommunicatie, de Vlaamse Volkssterrenwachten, de Vlaamse Olympiades, EOS Wetenschap vzw, RVO-society vzw, SciMingo vzw, Journalismfund.eu/Fonds Pascal Decroos, Breinwijzer vzw, Natuur en Wetenschap vzw, Jeugd, Cultuur</p>

en Wetenschap vzw, Universiteit van Vlaanderen enz. leveren ook een belangrijke bijdrage aan de realisatie van het beleidsplan Wetenschapscommunicatie.

Met de grootste partners - F.T.I vzw (5,113 K euro), de expertiscellen wetenschapscommunicatie (2,319 K euro), de Vlaamse Volkssterrenwachten (1,152 K euro), RVO-Society (847 K euro) en Eos Wetenschap vzw (540 K euro) werden meerjarige convenanten afgesloten, waarin hun bijdrage aan de beleidsdoelstellingen opgenomen werd. De **'kleinere' partners** worden gesubsidieerd op basis van jaarlijkse ministeriële besluiten.

De beleidsdoelstellingen zullen gerealiseerd worden door optimalisering van de werking van hogergenoemde structurele partners, alsook door verderzetting van recent ontwikkelde impactvolle initiatieven.

De organisatie van de Dag van de Wetenschap 2025 zal gecoördineerd worden door de Koepel van Attracties en Musea vzw.

Het **maatschappelijk draagvlak** voor wetenschap en technologische innovatie zal eveneens versterkt worden door de verschillende wetenschaps- en technologiefestivals. Daarnaast zal in 2025 de wetenschapsjournalistiek in Vlaanderen verder gestimuleerd worden.

De impact van het wetenschapscommunicatiebeleid wordt jaarlijks gemeten door de **Wetenschapsbarometer**, het monitoringinstrument waarmee in 2018 een eerste nulmeting uitgevoerd werd.

39. Actieplan Artificiële Intelligentie en Cybersecurity: luik flankerende maatregelen

Projectverantwoordelijke	Dewallef Erwin Verschaeren Simon - AI Van Paesschen Paris – CS
Betrokken personeelsleden	Spyns Peter Verschaeren Simon
Contactpersoon kabinet	Lenaerts Maarten (AI) Titeca Els (CS)
Begroting (artikel: basisallocatie)	TBO-1TEA2JA-WT (1TE102): 1,6 miljoen euro TBO-1TEA2JB-IS (1TE197): 0,75 miljoen euro TBO-1TEA2JD-IS (1TE006): 0,6 miljoen euro
Budget	Flankerende maatregelen AI: 2,4 miljoen euro Flankerende maatregelen CS: 605K euro

Omschrijving actie

De digitale technologieën ontwikkelen zich aan een snel tempo. Dat is zeker het geval met de technologiedomeinen artificiële intelligentie en cybersecurity. Vlaanderen heeft de ambitie om tot de digitale koplopers te behoren, ook in deze technologiedomeinen. Daartoe heeft de Vlaamse Regering beslist om vanaf 2019 een recurrente budgettaire opstap te voorzien voor een **AI- en CS-impulsprogramma**.

Deze impulsprogramma's werden in 2018 door het toenmalige Departement EWI voorbereid via een consultancy-opdracht en intens stakeholderoverleg.

De impulsprogramma's omvatten steeds **drie luiken**: (I) onderzoek, (II) implementatie bij het Vlaams bedrijfsleven en (III) flankerende maatregelen (sensibilisering, opleiding en juridische en ethische aspecten)

De flankerende maatregelen (luik 3 van het Vlaams actieplan AI en CS) worden mee vormgegeven vanuit het Departement WEWIS.

1. Beleidsplan Artificiële intelligentie

In uitvoering van het Vlaams Beleidsplan Artificiële Intelligentie (AI) hechtte de Vlaamse Regering op 19 juni 2020 haar goedkeuring aan het algemene opzet, de taakstellingen en uitrol van een **Vlaamse AI-Academie voor het aanbod van opleidingen AI vanuit het hoger onderwijs**.

Het omvat de oprichting en uitrol van een **Vlaamse overkoepelende Doctoraatschool AI** en een gezamenlijke aanpak tussen de Vlaamse instellingen hoger onderwijs van een **aanbod Permanente Vorming rond AI**. **De Vlaamse AI-Academie (VAIA) gaat ondertussen in 2025 haar vijfde levensjaar in. Daarbij is ook bij de vernieuwing van het beleidsplan AI in 2024 beslist dat VAIA een opstap zou krijgen van 10% (100.000 euro) om verhoogde kosten inzake personeel te kunnen dragen en de activiteiten lichtjes uit te breiden. Deze werkwijze zal blijvend worden gehanteerd.** Het Departement WEWIS volgt via de Stuurgroep van de Vlaamse AI-Academie de uitrol van het programma verder op.

Het programma voor burgerwetenschap AI dat de naam **amai!** heeft gekregen is een programma waarin burgers te weten komen wat AI voor hen kan betekenen en waar zij de kans krijgen om vragen in te dienen. Dit leidt elk werkjaar tot de selectie van meerdere projecten in de thema's onderwijs, mobiliteit, werk en klimaat als thema. Het amai!-team heeft daarbij de opdracht gekregen de projecten die zij selecteert ook inhoudelijk en praktisch op te volgen.

In 2025 doorloopt amai! een valorisatie- en vernieuwingsjaar waarbij er mede aan de hand van een evaluatie wordt bekeken hoe het burgerwetenschapsprogramma voor AI relevant kan blijven voor de toekomst. Daarin wordt bijvoorbeeld bekeken hoe amai! kan linken naar andere onderdelen van het Vlaams Beleidsplan AI en wat de rol moet zijn van de oproep.

- De **juridische en ethische aspecten** worden structureel bestudeerd en overlegd met de relevante stakeholders via het Kenniscentrum Data en Maatschappij (zie aparte fiche).

- Inzake **opleidingen** werden zowel inzake AI als CS structurele beleidsmaatregelen genomen.

Van 2022 tot 2024 liep er een opdracht met een externe partner om gezamenlijk communicatiemateriaal te voorzien voor respectievelijk de Vlaams Beleidsplannen rond AI als voor Cybersecurity, zoals een logo, website, brochure, presentatie, etc... Dit gebeurde in samenwerking met relevante stakeholders die de inhoudelijke link voorzien met het materiaal. Dit materiaal, met bijzondere focus op de website, zal jaarlijks door het Departement WEWIS geüpdatete worden.

Alles tezamen wordt er zo'n 2.350.000 euro begroot voor het flankerend beleid in het Vlaamse Beleidsplan AI onder beheer van het Departement WEWIS.

2. Beleidsplan cybersecurity

Op 27 november 2020 hechtte de Vlaamse regering, in uitvoering van het Vlaamse Impulsprogramma rond Cybersecurity (CS), haar goedkeuring aan een programmaonderdeel voor flankerend beleid. In 2024 gaf de Vlaamse Regering haar goedkeuring voor de tweede cyclus (2024 – 2028) van het Vlaamse Beleidsplan Cybersecurity.

Dit flankerend beleid bevat enerzijds een onderdeel opleiding, en anderzijds een onderdeel outreach en brede communicatie.

- In dit kader van het **onderdeel opleiding** hechtte de Vlaamse Regering haar goedkeuring aan de algemene opzet, de taakstellingen en uitrol van de opleidingsdoelstellingen die in het beleidsplan worden gecapteerd.

De belangrijkste initiatieven uit het programma zijn de creatie van nieuw opleidingsmateriaal, de versnelling en verbetering van de distributie van bestaand opleidingsmateriaal, en de creatie van basiscursussen die als referentieopleiding voor een grote, brede doelgroep uit het hoger onderwijs gebruikt kunnen worden. Tot slot wordt er geïnvesteerd in de opleiding van experts.

- In het kader van **onderdeel outreach en brede communicatie** hechtte de Vlaamse Regering ook haar goedkeuring aan de algemene opzet, de taakstellingen en uitrol van **de outreach en communicatiedoelstellingen zoals gecapteerd in het Beleidsplan**. Doel van het programma is het verspreiden van kennis rond cybersecurity op basis van een sterke technisch-wetenschappelijke bagage, met inbegrip van inzicht in relevante innovaties in Vlaanderen en ver daarbuiten en op een laagdrempelige, breed toegankelijke wijze.

Daarom werd er werk gemaakt van een statische website dat de informatie van de beide beleidsplannen capteert:

- <https://flandersai.be/>
- <https://cybersecurityinvlaanderen.be/>

Deze wordt onderhouden door het Departement WEWIS door jaarlijks een doorlichting te organiseren van de inhoud. Zo is alle relevante informatie rond de beleidsplannen beschikbaar voor stakeholders.

Beleidsacties 2025

- Opvolging van de resultaten en initiatieven van beide programma's, in nauwe samenwerking met de coördinatoren (KUL).
- Opvolging van de trends, verschuivingen en beleidsinitiatieven op Belgisch, Europees en Internationaal niveau.
- Verdere vertegenwoordiging en opvolging binnen de verschillende werkgroepen en overleggroepen die zijn opgericht in het kader van het Vlaams Beleidsplan CS en AI.
- De correcte implementatie van de doelstellingen van de tweede cyclus.

- Evaluatie van het Kenniscentrum Data & Maatschappij en 'amai!', onderhandeling van nieuwe convenant met KDM tijdens het najaar 2025 en doorlopen van valorisatie- en vernieuwingsjaar amai! dat moet leiden naar een nieuw opzet van het burgerwetenschapsprogramma.
- Evaluatie gepland VAIA in het najaar 2025.

III. STRATEGISCHE SECTOREN ONDERSTEUNEN EN STRATEGISCHE AUTONOMIE VERHOGEN

ISE 'Innovatiekracht ondernemingen'

40. Energietransitie: onderzoek en innovatie

Projectverantwoordelijke	Bollen Lut
Betrokken personeelsleden	
Contactpersoon kabinet	
Begroting (artikel: basisallocatie)	
Budget	

Omschrijving actie

1. Europees energietechnologiebeleid

De Europese Green Deal met als overkoepelende doelstelling Europa klimaatneutraal tegen 2050 is de groeistrategie van Europa. Europa dient hierbij omgevormd tot een welvarende, grondstoffenefficiënte en concurrerende economie. Met een pakket aan beleidsmaatregelen wil Europa de groene transitie in alle relevante beleidsdomeinen versnellen. De energietransitie ligt aan de basis van de transitie naar een duurzame en klimaatbestendige samenleving. Daarnaast is energie ook een strategisch domein waar Europa naar meer onafhankelijkheid moet streven (strategische autonomie). Europa dient hierbij in te zetten op de opbouw en versterking van strategische energietechnologiewaardeketens. Onderzoek en innovatie zijn cruciaal bij de opbouw van competitieve waardeketens en eigen Europese productiecapaciteit voor schone of nettonultechnologieën (Net Zero Industry Act).

De Europese industriële competitiviteit staat momenteel onder grote druk. Ten gevolge van geopolitieke ontwikkelingen is de Europese industrie de voorbije jaren geconfronteerd met grote uitdagingen, op het vlak van volatiele en hoge energieprijzen en verstoringen en afhankelijkheden van toeleveringsketens voor (kritische) grondstoffen. Tegen deze achtergrond heeft de Europese Commissie de Clean Industrial Deal gelanceerd, een alomvattende Europese aanpak voor een competitieve Europese industrie terwijl we op koers blijven richting de Europese Green Deal doelstelling.

2. Relevantie voor Vlaanderen

Voor Vlaanderen liggen de prioriteiten in het verlengde van dit Europese beleid. Vlaanderen heeft een groot innovatiepotentieel in energietechnologie (inclusief waterstoftechnologie). Opgvolging van het Europese beleid is zeer belangrijk met het oog op de versterking van dit Vlaamse onderzoeks- en innovatiepotentieel (van zowel onderzoeksactoren als bedrijven). Op die manier kan Vlaanderen bijdragen aan de opbouw van strategische waardeketens die belangrijk zijn voor de energietransitie in Europa en ook globaal en verankeren we duurzame economische groei in Vlaanderen.

3. Departement WEWIS volgt het Europees en internationaal energietechnologiebeleid op en treedt op als interlocuteur tussen Europese Commissie en de Vlaamse belanghebbenden

WEWIS is actief bij de opvolging van:

a. European Strategic Energy Technology Plan (SET Plan)

Departement WEWIS is vertegenwoordigd in de **SET Plan Steering Group (high level + sherpa)**, evenals interlocuteur voor verschillende SET Plan Implementation Working Groups.

Het SET Plan is het Europese referentiekader voor energietechnologie, 2007 gelanceerd. In 2015 werd het SET Plan onderdeel van de 'Research, Innovation and Competitiveness' pijler van de Europese 'Energy Union' (COM(2015)080). In oktober 2023 volgde een actualisatie van het SET Plan, de oorspronkelijke SET Plan doelstellingen werden in lijn gebracht met de Europese Green Deal, het REPowerEU Plan en het Green Deal Industrial Plan en werden cross-cutting thema's (duurzaamheid by design, de ontwikkeling van vaardigheden, digitalisering, sociale noden en toegankelijkheid tot de markt) mee opgenomen. In 2024 werd de SET Plan Steering Group wettelijk verankerd in de Net-Zero Industry Act.

Het SET Plan geeft ook invulling aan de **ERA-agenda** (actie 11) en het jaarlijks SET Plan voortgangsrapport geeft invulling aan het jaarlijks 'State of the Energy Union' rapport en jaarlijks voortgangsrapport '**the European competitiveness of Clean Energy Technologies**'.

Het SET Plan is ook onderdeel van het **nationaal energie-en klimaatplan**, dat dient opgemaakt in het kader van de Europese Energy Union, met name de vijfde dimensie (Research, Innovation and Competitiveness).

b. Horizon Europe Cluster 5 Climate, Energy and Mobility : Onderdeel van het Europese onderzoeks- en innovatieprogramma Horizon Europe (2021-2027).

Het departement WEWIS is de eerste Belgische vertegenwoordiger in het **Europees Horizon Europe Cluster 5 programmacomité**, staat in voor de Belgische interfederale standpuntbepaling en is interlocuteur voor de Vlaamse belanghebbenden.

Het SET-Plan, als overkoepelende Europese energietechnologiestrategie, bepaalt mee de krijtlijnen van HE Cluster 5.

c. States Representatives Group van het Europees Clean Hydrogen Partnership.

WEWIS is de Belgische vertegenwoordiger in de SRG CHP, staat in voor de Belgische interfederale standpuntbepaling en is interlocuteur voor de Vlaamse belanghebbenden.

d. Het Internationaal Energieagentschap (IEA)

Het IEA is het internationale kader voor samenwerking en informatie-uitwisseling over de internationale energie(technologie)ontwikkelingen.

WEWIS is interlocuteur tussen het IEA en Vlaamse belanghebbenden voor de deelname van Vlaanderen aan IEA- Technology Collaboration Programmes (TCPs). Vlaanderen neemt momenteel deel aan de TCPs Hydrogen, Heat Pump Technologies, District Heating & Cooling, PVPS.

WEWIS verzamelt jaarlijks de data betreffende publieke R&D-uitgaven voor energietechnologie in Vlaanderen (IEA RD&D questionnaire) en neemt deel aan het vijfjaarlijkse in-dept review van het IEA (laatst uitgevoerd in 2021).

4. WEWIS-taken en vertegenwoordigingen op Vlaams niveau

- EnergyVille dossierbeheerder (zie fiche 24)
(vertegenwoordiging stuurgroep Etch en stuurgroep Open Thor Living Lab)
- Raad van Bestuur speerpuntcluster Flux50
- Raad van Bestuur WaterstofNet

41. Vlaams defensieplan

Projectverantwoordelijke	Van Paesschen Paris
Betrokken personeelsleden	
Contactpersoon kabinet	Van den Brande Karoline
Begroting (artikel: basisallocatie)	TBO-1TFA2NZ-WT (1TF137) TBO-1TFA2NZ-PA (1TF136)
Budget	5 miljoen euro

Omschrijving actie

In het kader van de beschreven beleidsambities rond veiligheid en defensie in het Vlaams Regeerakkoord, zal de Vlaamse Regering de vertaalslag maken. Daartoe heeft de Vlaamse Regering een Vlaams Defensieplan opgezet. Een belangrijk onderdeel van dat plan is om de Vlaamse veiligheids- en defensie-innovatie en – industrie aan te zwengelen en te ondersteunen. Dit komt overeen met punten 1 - 4 van het tienpuntenplan.

Impulsprogramma rond veiligheid en defensie

Om onze innovatieve sterktes en de industrie op het vlak veiligheid en defensie aan te zwengelen en verder uit te bouwen op lange termijn in Vlaanderen, zetten we een **impulsprogramma** op. Dat impulsprogramma heeft als doel een langere termijn “impuls” te geven aan defensiesector in Vlaanderen en de **Vlaamse langetermijnstrategie** in de thematiek uit te zetten.

Ter voorbereiding van het impulsprogramma worden in een eerste fase **oriëntatieroadmaps** ontwikkeld in **verschillende technologie- en toepassingsdomeinen**, belangrijk in veiligheid en defensie zoals luchtvaart, ruimtevaart, maritiem, cybersecurity, om Vlaanderen op langere termijn in strategische domeinen op verschillende niveaus te positioneren en verankeren. De roadmaps worden ontwikkeld in een triple helix-constellatie. Ze starten vanuit de Vlaamse sterktes “*technology push*”, maar zoeken het snijpunt met de “*technology/capability pull*”, dus met specifieke veiligheids- en defensienoden op federaal, Europees en internationaal niveau waaraan Vlaanderen kan bijdragen.

Deze roadmaps zullen inhoud en focus geven, waarrond **ecosystemen** zich verder kunnen uitbouwen en innovatie verder aangewakkerd kan worden. Ze zullen tegelijk richting geven aan de Vlaamse **O&O&I-steun voor defensie op middellange en langetermijn**. Deze roadmaps zullen de Vlaamse sterktes duidelijk maken, waardoor Vlaanderen zich makkelijker zal kunnen positioneren en manifesteren ten aanzien van Defensie, alsook Europees en internationaal. Bovendien zullen buitenlandse markten Vlaamse sterktes en spelers sneller kunnen identificeren, wat zal bijdragen aan een verhoogde deelname in O&O-initiatieven, alsook in waardeketens en exportopportunities.

Stimuleren van O&O&I rond veiligheid en defensie

Naast het impulsprogramma engageert het Vlaams Defensieplan zich ook tot het expliciet stimuleren van Vlaamse kennisinstellingen en het verder uitwerken van een kennisveiligheidsbeleid (kennisveiligheid - zie fiche XX). In samenwerking met FWO en VLAIO zet WEWIS dit verder op poten. Ook ruimtevaart in defensie is een belangrijk element (zie fiche XX) waar er transversale linken beoogd worden.

Investeren in de defensie-industrie

Er wordt ingezet op steun voor de defensie-industrie vanuit ons Vlaams instrumentarium, zoals O&O-steun vanuit VLAIO, investeringen van PMV en LRM, de oprichting van een Defensiefonds en Europese financieringskansen voor de Vlaamse defensie-industrie. WEWIS zal de Europese financieringskansen proactief opsporen en de Vlaamse belangen identificeren en behartigen, met inachtneming van het Vlaamse instrumentarium en ambities zoals beschreven in het Vlaams Defensieplan.

NAVO DIANA en NAVO-Innovatiefonds

Bijkomend, en eveneens in lijn met het Vlaamse Regeerakkoord en het Vlaams Defensieplan, blijven we **inspelen op NAVO-initiatieven** voor defensie-innovatie, zoals NIF en DIANA. De Vlaamse Regering voldoet jaarlijks aan de **betalingsverplichting** conform het Protocolakkoord, via een dossier aan de Vlaamse Regering.

Europese beleidsopvolging en belangenbehartiging

Er wordt verder ingezet op actieve en doorgedreven belangenbehartiging op Europees niveau en daarbij de financieringskansen maximaal laten doorstromen naar de Vlaamse belanghebbenden. We blijven daarbij inspelen op Europese initiatieven voor de versterking van de defensie-industrie, zoals het "ReArm Europe"-plan en het 'Witboek over de toekomst van de Europese defensie' van de Europese Commissie.

Interfederaal samenwerkingsakkoord

Omwille van de toenemende betrokkenheid van de Gewesten inzake defensie-innovatie en defensie-industrie, is er voor een optimale interfederale samenwerking nood aan een Samenwerkingsakkoord dat de brede samenwerking tussen de federale overheid, het Waals Gewest en Vlaanderen structureert.

Vlaanderen gaat in gesprek met de federale overheid met als doel om zo snel mogelijk een interfederaal samenwerkingsakkoord over veiligheids- en defensie-industrie en innovatie op te zetten. We streven eveneens voor een actieve opname en deelname in de DIRS-governancestructuur.

Overleggroep Veiligheid en Defensie

Voor verdere afstemming rond initiatieven inzake defensie-industrie en defensie-innovatie zal op regelmatige basis de bestaande triple helix 'Overleggroep Veiligheid en Defensie' verder geconsulteerd worden als klankbordgroep.

Beleidsacties 2025

- Het impulsprogramma wordt ontwikkeld en is voorzien in het najaar van 2025;
- Opvolging van NAVO DIANA en het NAVO-Innovatiefonds, alsook deelname in de daartoe opgerichte intra-Belgische coördinatiecomités en werkgroepen;
- Europese beleidsopvolging en belangenbehartiging, waarbij de opportuniteiten doorvertaald worden naar het Vlaamse veld;
- De nodige voorbereidingen treffen in het kader van een interfederaal samenwerkingsakkoord rond veiligheids- en defensie-innovatie en -industrie;
- De Overleggroep Veiligheid en Defensie actief blijven betrekken in de standpuntenbepaling en ontwikkeling van de Vlaamse veiligheids- en defensie-industrie en-innovatie

42. Vlaams ruimtevaartbeleid

Projectverantwoordelijke	Dumolyn Bart
Betrokken personeelsleden	VLAIO en FWO
Contactpersoon kabinet	Titeca Els
Begroting	Voorlopig begroot bij VLAIO enkel voor Flanders Space
Budget	Budget 2025 nog niet bepaald, behalve vernieuwing Flanders Space 124.820 euro

Omschrijving actie

In het Vlaams Regeerakkoord 2019-2024 werd de ambitie voor het domein ruimtevaart opgenomen. Deze ambitie werd eveneens overgenomen in de Beleidsnota EWI 2019-2024 onder het beleidsveld “innovatie”.

Op 2 april 2021 keurde de VR het “Impulsprogramma Ruimtevaarteconomie” goed.

Dit impulsprogramma werd opgesteld basis van het werkdocument ‘Vlaamse ruimtevaarteconomie’ en de besprekingen van de voornoemde taskforce.

Het concept van het impulsprogramma richt zich op de verschillende uitdagingen en omvat vijf luiken:

- Luik 1; Een ondersteunend triple helix platform – Flanders Space
- Luik 2: Focus op talent – toeleiding van onderzoekers naar Ruimtevaart via onderzoeksmandaten
- Luik 3: Focus op competitiviteit en ondernemerschap
- Luik 4: Focus op internationale programma’s
- Luik 5: Focus op wetenschapscommunicatie

Op 13 mei 2024 leverde het consultancybureau Dialogic de “Tussentijdse evaluatie van het Impulsprogramma Ruimtevaarteconomie” op. Een tussentijdse evaluatie was voorzien in de bepalingen over de evaluatie ervan, meer bepaald in paragrafen 2.7.1 en 2.7.2 van het programma. In 2026 werd in principe een eindevaluatie voorzien

Eind 2024 werd een visienota aan het kabinet bezorgd met de het voorstel van een “doorstart”, genaamd “Impulsprogramma 2.0”.

Het impulsprogramma, dat in principe tot eind 2026 doorloopt, was namelijk slechts begroot tot het einde van de vorige legislatuur (eind 2024). Gegeven het feit dat de tussentijdse evaluatie voldoende feedback gaf voor optimalisering, en gegeven de gewijzigde geopolitieke situatie werd beslist om in 2025 een nieuw Impulsprogramma te starten met een bijkomend “Luik 6: Defensie en Veiligheid”. Er zal worden afgestemd met het Impulsprogramma Veiligheid en Defensie, en dit voor het element ruimtevaartdefensie. Er zal maximaal rekening worden gehouden met de aanbevelingen uit de tussentijdse evaluatie en de bekommernissen van de sector. Verder zal ook worden afgestemd met het federale ruimtevaartbeleid.

43. Circulaire economie: beleidsontwikkelingen

Projectverantwoordelijke	Houwen Mieke
Betrokken personeelsleden	Maes Dries Top Lieven Bollen Lut De wael Annelies
Contactpersoon kabinet	Holvoet Pieter-Jan
Begroting	Steunpunt: TBO-1TBA2AG-WT (1TB103) Vlaanderen circulair
Budget	231 Keuro steunpunt + 1 mio werkingsmiddelen Vlaanderen Circulair

Omschrijving actie

A. Op 11 maart 2020 heeft de Europese Commissie een **nieuw actieplan voor de circulaire economie -het 'Circular Economy Action Plan'** - voorgesteld, een van de belangrijkste bouwstenen van de Europese Green Deal, de nieuwe Europese agenda voor duurzame groei.

Het nieuwe actieplan omvat maatregelen gericht op de **gehele levenscyclus van producten**, en heeft tot doel onze economie voor te bereiden op een groene toekomst, ons concurrentievermogen te versterken en tegelijkertijd het milieu te beschermen en consumenten nieuwe rechten te geven.

Het nieuwe plan bouwt voort op het werk dat sinds 2015 is verricht, en is **toegespitst op ontwerp en productie** met het oog op een circulaire economie, met als doel ervoor te zorgen dat de gebruikte hulpbronnen zo lang mogelijk in de EU-economie worden gehouden. Het bedrijfsleven en de belanghebbenden zullen nauw betrokken worden bij de ontwikkeling van dit plan en de daarin vervatte initiatieven.

In het actieplan voor de circulaire economie worden maatregelen voorgesteld om:

- **van duurzame producten de norm te maken in de EU.** De Commissie zal wetgeving inzake duurzaam productbeleid voorstellen om ervoor te zorgen dat producten die in de EU in de handel worden gebracht, ontworpen zijn om langer mee te gaan, gemakkelijker te hergebruiken, te repareren en te recyclen zijn, en in plaats van primaire grondstoffen zoveel mogelijk gerecycleerd materiaal bevatten. Producten voor eenmalig gebruik worden beperkt, vroegtijdige veroudering wordt aangepakt en de vernietiging van onverkochte duurzame goederen wordt verboden.
- **de positie van de consumenten te versterken.** Consumenten krijgen toegang tot betrouwbare informatie over onder meer de reparerbaarheid en de duurzaamheid van producten, die hen kan helpen om duurzame keuzes te maken op milieugebied. De consumenten zullen een "recht op reparatie" genieten.
- **de nadruk te leggen op de sectoren die de meeste hulpbronnen verbruiken** en waar het potentieel voor circulariteit hoog is. De Commissie zal concrete maatregelen ondernemen op het gebied van:
 - **elektronica en ICT:** een initiatief voor herbruikbare elektronica om een langere levensduur van producten te bevorderen en de inzameling en verwerking van afval te verbeteren
 - **batterijen en voertuigen:** een nieuw regelgevingskader voor batterijen om de duurzaamheid te verbeteren en het circulaire potentieel van batterijen te stimuleren
 - **verpakking:** nieuwe verplichte eisen over wat is toegestaan op de EU-markt, met het oog op de vermindering van (over)verpakking

- **kunststoffen:** nieuwe verplichte eisen inzake het gehalte gerecycleerd materiaal, met bijzondere aandacht voor microplastics en biogebaseerde en biologisch afbreekbare kunststoffen
 - **textiel:** een nieuwe EU-strategie voor textiel om het concurrentievermogen en innovatie in de sector te versterken en de EU-markt voor textielhergebruik een impuls te geven
 - **constructie en gebouwen:** een uitgebreide strategie voor een duurzame gebouwde omgeving, waarin de beginselen van circulariteit worden bevorderd
 - **levensmiddelen:** nieuw wetgevingsinitiatief inzake hergebruik met het oog op de vervanging van wegwerpverpakkingen, tafelgerei en bestek door herbruikbare producten in de voedselvoorziening
- **te zorgen voor minder afval.** De nadruk zal liggen op het voorkomen van afval en de omzetting ervan in kwalitatief hoogwaardige secundaire hulpbronnen die voordeel halen uit een goed functionerende markt voor secundaire grondstoffen. De Commissie zal onderzoeken of een EU-breed, geharmoniseerd model voor de gescheiden inzameling van afval en etikettering kan worden opgezet. Het actieplan bevat ook een aantal maatregelen om de uitvoer van afval uit de EU tot een minimum te beperken en illegale overbrenging tegen te gaan.

In het actieplan worden voor de volgende jaren **35 beleidsinitiatieven** aangekondigd.

B. Op 10 juli 2020 nam de Vlaamse regering de mededeling ‘**Een transversale werking voor de circulaire economie van Vlaanderen**’ evenals de conceptnota ‘**Circulaire economie beleidsdomein EWI**’ aan.

In uitvoering van deze beleidsdocumenten wordt binnen de Vlaamse overheid ‘**Vlaanderen Circulair**’ het knooppunt en de inspirator voor de circulaire economie in Vlaanderen. Het is een partnerschap van overheden, bedrijven, middenveld en kenniswereld die samen actie ondernemen.

Binnen het beleidsdomein WEWILS zijn het Departement WEWIS en VLAIO actief betrokken binnen Vlaanderen Circulair.

Binnen Vlaanderen Circulair worden samen met de partners een aantal **thematische Werkagenda’s** uitgewerkt. Deze zitten in lijn met de thema’s die ook aangegeven worden als relevant voor de circulaire economie vanuit de Europese Commissie. De mate waarin en de wijze waarop er op elk thema wordt ingespeeld hangt af van de noden van en de opportuniteiten die zich voordoen in Vlaanderen.

Elke werkagenda wordt uitgewerkt met de **relevante publieke en private partners** in een publiek-privaat partnerschap waarin de relevante trekkers worden aangeduid vanuit zowel overheid als privé. Ze maken samen een werkagenda op. Deze omvat een afsprakenkader rond de wijze waarop ze zullen samenwerken, welke ambities ze samen delen voor het desbetreffende thema (gekaderd in de algemene ambities) en welke concrete doelstellingen ze willen realiseren.

In de werkagenda beschrijven ze de diverse werkpaden en de acties voor de eerste jaren. Ze maken concreet hoe ze zich zullen engageren. Dit partnerschap wordt gevormd door het **samenbrengen van actoren uit de maatschappelijke vijfhoek**.

Het is de ambitie dat voor elk van deze strategische thema’s concrete voorstellen/projecten vorm krijgen die een duidelijke meerwaarde bieden voor de Vlaamse maatschappij via tastbare vooruitgang richting circulaire en duurzame economische activiteiten.

Er wordt gewerkt aan volgende **Werkagenda’s**:

- 1) Agenda Circulair Bouwen
- 2) Agenda Chemie/Kunststoffen
- 3) Agenda andere productieketens zoals textiel en elektronica/technologiesector
- 4) Agenda waterkringloop
- 5) Agenda Bio-economie
- 6) Agenda Voedselketen

Op 21 juli 2024 kondigde de nieuwe Commissie von der Leyen in haar political guidelines de 'Circular Economy Act'. Deze zal gepubliceerd worden in 2026 en moet bijdragen aan een meer circulaire en veerkrachtige economie door marktvraag voor secundaire grondstoffen te creëren en een eenheidsmarkt voor afval.

Het Departement WEWIS neemt inzake het circulaire beleid aldus o.a. **volgende taken** op:

- Proactief opvolgen van het **Europese pakket circulaire economie en de totstandkoming van de Circular Economy Act**, als onderdeel van de Clean Industrial Deal. Overleg in het Belgische overleg CCIM, subgroep circulaire economie en voor Vlaamse implementatie met OVAM;
- Opvolgen en uitvoeren van de **transitie 'Vlaanderen Circulair'** uit Visie 2050, via deelname aan stuurgroep en projectgroep;
- Opvolgen van de verschillende 'destinations' binnen de **clusters van het Horizon Europe** programma die relevant zijn voor het thema;
- **Programmavertegenwoordiging binnen Horizon Europe**, informatie-uitwisseling met het NCP zodat Vlaamse partners meer kansen krijgen om deel te nemen aan Europese projecten;
- Ondersteuning van de Vlaamse inspanningen voor het **'European Innovation Partnership Raw Materials'** en de **'KIC Raw Materials'**;
- Afstemming rond circulaire economie binnen het eigen beleidsdomein via **netwerk 'circulaire economie'**, getrokken door VLAIO.
- Realiseren van de **werkagenda 'circulaire maakindustrie'**, getrokken door VLAIO
- Opvolging **impulsprogramma voor de circulaire economie** met oproepen via FWO voor basisonderzoek en VLAIO voor proeftuinen
- Deelname aan de **evaluaties** van platform Vlaanderen Circulair en opstart evaluatie steunpunt circulaire economie (CE Center)
- **Vlaamse Versnelling**: Circulaire economie: opstarten overleg met bedrijfsleven en OVAM over optimalisatie grondstofverklaring (Q1)

44. Biotechnologie en bio-economie: beleidsontwikkelingen

Projectverantwoordelijke	Maes Dries
Betrokken personeelsleden	Houwen Mieke De Vos Liselotte D'Hondt Kathleen
Contactpersoon kabinet	Holvoet Pieter-Jan
Begroting	
Budget	

Omschrijving actie
<p><i>Historiek van beleid</i></p> <p>A. Op 19 juli 2013 werd de Visie en Strategie voor een Vlaamse Bio-economie meegedeeld aan de Vlaamse regering (VR 2013 1907 MED.0430). De ontwikkeling van deze visie en strategie gebeurde in samenspraak met verschillende stakeholders en vertaalt zich in vijf strategische doelstellingen:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Het ontwikkelen van een coherent Vlaams beleid dat een duurzame bio-economie ondersteunt en faciliteert 2) Vlaanderen aan de top brengen voor onderwijs en vorming, en onderzoek en innovatie in toekomstgerichte bio-economie clusters 3) Biomassa wordt optimaal en duurzaam geproduceerd en gebruikt over de hele waardeketen 4) Versterken van markten en concurrentievermogen van de bio-economische sectoren in Vlaanderen 5) Vlaanderen is een belangrijke partner binnen Europese en internationale samenwerkingsverbanden. <p>B. Op 29 november 2019 gaven de EU-ministers in de Raad COMPET hun goedkeuring aan de mededeling van de Commissie "Een duurzame bio-economie voor Europa: versterking van de verbinding tussen economie, samenleving en milieu" van 11 oktober 2018.</p> <p>Deze strategie heeft tot doel de uitrol van een duurzame Europese bio-economie te bespoedigen teneinde de bijdrage van deze economie aan de beleidsdoelstellingen van de EU en haar internationale verplichtingen, zoals de uitvoering van de Agenda 2030 voor duurzame ontwikkeling en de daarin voorgestelde duurzame ontwikkelingsdoelstellingen van de Verenigde Naties (SDG's), alsmede de Overeenkomst van Parijs inzake klimaatverandering, te maximaliseren.</p> <p>In de mededeling van de Commissie wordt bio-economie als volgt gedefinieerd:</p> <p><i>'De bio-economie bestrijkt alle sectoren en systemen die gebruikmaken van biologische hulpbronnen (dieren, planten, micro-organismen en afgeleide biomassa, waaronder organisch afval), hun functies en hun principes.</i></p> <p><i>De bio-economie omvat en verbindt: land- en mariene ecosystemen en de diensten die zij verlenen; alle primaire productiesectoren die biologische hulpbronnen gebruiken en produceren (landbouw, bosbouw, visserij en aquacultuur); en alle economische en industriële sectoren die biologische hulpbronnen en processen gebruiken voor de productie van levensmiddelen, diervoeder, biogebaseerde producten, energie en diensten.</i></p> <p><i>Om de Europese bio-economie tot een succes te maken, moet die uitgaan van duurzaamheid en circulariteit. Op die manier zullen de vernieuwing van onze industrie, de modernisering van onze primaire productiesystemen en de bescherming van het milieu worden gestimuleerd en zal de biodiversiteit worden versterkt.'</i></p> <p>C. Op 10 juli 2020 nam de Vlaamse regering de mededeling 'Een transversale werking voor de circulaire economie van Vlaanderen' evenals de conceptnota 'Circulaire economie beleidsdomein EWI' aan.</p> <p>In uitvoering van deze beleidsdocumenten wordt binnen de Vlaamse overheid 'Vlaanderen Circulair' het knooppunt en de inspirator voor de circulaire economie in Vlaanderen. Het is een partnerschap van</p>

overheden, bedrijven, middenveld en kenniswereld die samen actie ondernemen. Binnen Vlaanderen Circulair worden samen met de partners een aantal **thematische Werkagenda's** uitgewerkt.

- Agenda Circulair Bouwen
- Agenda Chemie/Kunststoffen
- Agenda andere productieketens zoals textiel en elektronica/technologiesector
- Agenda waterkringloop
- Agenda Bio-economie
- Agenda Voedselketen

Departement WEWIS is de publieke trekker van de werkagenda bio-economie voor Vlaanderen Circulair en is daardoor de initiator en coördinator van alle acties binnen de werkagenda.

D. Op 18 december 2020 werd het **Vlaams beleidsplan bio-economie** goedgekeurd.

Dit beleidsplan omvat verschillende acties:

- Pijler 1: Onder het beheer van het toenmalige Departement EWI: Wetenschappelijk onderzoek
- Pijler 2: Onder het beheer van het Vlaams Agentschap Innoveren en Ondernemen (VLAIO) Ontwikkeling en innovatie bio-economie in samenwerking met bedrijven: 7 miljoen euro
- Pijler 3: Stimuleren innovatie samenwerking industrie-landbouw: Onder het beheer van het Vlaams Agentschap Innoveren en Ondernemen (VLAIO): Begeleidingsopdracht van Team Bedrijfstrajecten vzw met 2 VTE, en onder het beheer van het departement LV: Uitwerking van taken voor het Instituut voor Landbouw en Visserij-Onderzoek (ILVO)
- Pijler 4: Flankerend beleid: Onder het beheer van het departement EWI: Uitwerking van flankerend beleid, monitoring, en interregionale samenwerking en internationale communicatie

De acties onder Pijler 1 en Pijler 2 werden ondertussen afgerond. De acties onder Pijler 3 en Pijler 4 zijn structureel en worden nog steeds gebruikt om het bio-economiebeleid in Vlaanderen te versterken.

Acties vanuit Departement WEWIS

A. Trekkerschap van de werkagenda bio-economie voor Vlaanderen Circulair

Dep WEWIS is **de publieke trekker voor de werkagenda bio-economie** binnen de transversale werking van Vlaanderen Circulair. Deze werking omvat de opzet van een kerngroep voor de werkagenda, en het uitwerken van een volledig plan, dat alle acties omvat vanuit de Vlaamse overheid. Deze opbouw van de werkagenda moet coherent gebeuren met de andere werkagenda's, en vereist vooral veel overleg met interne en externe betrokkenen.

Concreet betekent dit:

- Voor het onderdeel biogebaseerd bouwen:
 - Overleg met alle relevante actoren in Vlaanderen om acties af te lijnen (POM Limburg, Provincies, Kamp C, ILVO, B2BE, EPF, ...)
 - Organisatie van bijeenkomsten en studiedagen om de geïnteresseerde bedrijven met elkaar in contact te laten komen en nieuwe bedrijfsactiviteit te stimuleren
 - Organisatie van de thematische werkgroepen (Beleidsaanpassing, certificatie, en ketenvorming.)
- Voor het onderdeel koolstofopslag:
 - Opbouw van het Vlaamse Carbon Removal and Carbon Farming platform, contracten, werking en inhoudelijke richtlijnen
 - Deelname stuurgroep van het CRCF-platform, met nadruk op de koolstofopslag in materialen en de bijhorende opportuniteiten voor innovatieve bedrijven in Vlaanderen.
 - Opvolging CRCF-wetgeving in Europa en in de buurlanden
- Voor het gedeelte biohubs:
 - Samenwerking met het B2BE-platform bij ILVO voor het jaarprogramma, organisatie van activiteiten en inhoudelijke sturing.
- Algemeen voor de werkagenda:

- Inhoudelijke sturing van een studie over de toekomstige beschikbaarheid van biomassa in Vlaanderen
- Overleg met de andere werkgenda's over samenwerking
- Communicatie via social media, en nieuwsbrieven over lopende projecten, interessante evenementen en activiteiten voor de deelnemers
- Vergaderingen en rapportering voor Vlaanderen Circulair

B. Secretariaat van de interdepartementale werkgroep bio-economie

Sinds enkele jaren voert **de interdepartementale werkgroep (iWG) bio-economie** een geïntegreerd beleid rond dit thema. De IWG waakt over de gezamenlijk opgestelde Vlaamse strategie rond de bio-economie en de uitvoering van het bijhorend actieplan. De IWG verzamelt beleidsmakers en ambtenaren uit alle geledingen van de Vlaamse Overheid, en zorgt hiermee voor een horizontale afstemming en informatie-uitwisseling rond de bio-economie binnen de Vlaamse Overheid. Daarnaast verzorgt het departement de organisatie en het secretariaat van de interdepartementale werkgroep Bio-economie (IWG).

C. Opvolging van het Europees bio-economie beleid

- Lobbyen in de Europese Commissie voor de erkenning van de Vlaamse expertise en vragen binnen het Europese bio-economie beleid
- Belgische vertegenwoordiging in de SRG - States Representatives Group van CBE JU het Circular Biobased Europe Joint Undertaking (CBE JU) (De opvolger van het Biobased Industries Joint Undertaking)
- Opstellen van Vlaamse opinies voor nieuwe Europese initiatieven in 2025 en 2026
 - Life Sciences Strategy (Q2 2025)
 - European Bioeconomy Strategy (Q4 2025)
 - European Circular economy Act (2026)
 - European Biotech Act (2026)
 - Implementation of the communication on Biotech and Biomanufacturing
- Belgisch vertegenwoordiger in de stuurgroep voor de ESFRI IBIBSA (Industrial Biotechnology Innovation and Synthetic Biology Accelerator) en overleg met de Vlaamse actoren

45. Toekomstgerichte chemiestrategie: trilaterale beleidscoördinatie met Nederland en Noordrijn-Westfalen

Projectverantwoordelijke	Volckaert Astrid Lieven Top
Betrokken personeelsleden	Vermeulen Hilde (IWG) Hanssens Johan (stuurgroep)
Contactpersoon kabinet	Van den Brande Karoline
Begroting	BAWM
Budget	

<p><i>Omschrijving actie</i></p> <p>De chemische industrie vormt een essentiële pijler van de Vlaamse economie. Antwerpen vormt samen met de chemische clusters in Rotterdam en Noordrijn-Westfalen wereldwijd de tweede belangrijkste chemische kennisregio.</p> <p>Om die redenen drong zich een krachtenbundeling op. In 2017 werd door de Vlaamse Regering de trilaterale Chemiestrategie Vlaanderen-Nederland-Noordrijn-Westfalen goedgekeurd, met actieve betrokkenheid van de respectievelijke chemiefederaties (Essenscia voor Vlaanderen).</p> <p>In het kader van deze strategie zijn er 3 werkgroepen actief:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Werkgroep Energie en feedstock (Vlaanderen trekker) • Werkgroep Innovatie (Nederland trekker); • Werkgroep Infrastructuur (Noordrijn-Westfalen trekker). <p>De toekomstgerichte chemiestrategie tussen het Vlaamse Gewest (VG), Nederland (NL) en Noordrijn-Westfalen (NRWF) kent volgende governance:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Maandelijks overleg met ministeries economie van NL en NRW over de voortgang en knelpunten; • Vier keer per jaar is er de overkoepelende stuurgroep met overheid, federaties en werkgroepvoorzitters; <p>Opvolging van de 3 werkgroepen: Infrastructuur, Innovatie en Energie. Deze governance kent een jaarlijks roterend voorzitterschap, In 2025 staat Vlaanderen aan het roer.</p> <p>Concrete projecten zijn o.a. het organiseren van een jaarlijks trilateraal matchmaking evenement voor bedrijven, de afstemming van visies over pijpleiding corridors, en een studie van het trilateraal kennisplatform (VITO, TNO, Dechema) over de waardeketens in de trilaterale regio.</p> <p>In 2024 werd een trilaterale conferentie in Brussel georganiseerd. Een volgende conferentie staat gepland voor 2026.</p> <p>Benutting van internationale (chemie) coalities:</p> <ul style="list-style-type: none"> • In het 'Europees netwerk voor Chemie Regio's' (ECRN), is er regelmatig overleg tussen 12 Europese regio's met een sterke aanwezigheid van de chemie-industrie. Binnen het netwerk wordt ook de mogelijkheid gecreëerd om projectpartners te vinden om samen grensoverschrijdende initiatieven op te starten. • Binnen de 'High Level Group Energie Intensieve Bedrijven', als sjerpa de belangen van het Vlaams Gewest/België op het vlak van en energie-intensieve industrie verdedigen, en thema's aanbrengen. • Actief participeren in het <i>Transition Pathway for the chemical industry</i>, een actieplan gelanceerd in 2023 door de Europese Commissie, ontwikkeld door de Europese Commissie, de lidstaten, de sector en middenveldorganisaties. De meer dan 150 acties, in 26 thema's, worden uitgevoerd en opgevolgd via diverse werkgroepen. <p>Impact EU-niveau: een aantal dossiers met significante impact op de Vlaamse chemiesector worden opgevolgd of aangestuurd, zijnde o.a.:</p>

- Uitvoering herziening Europees systeem emissierechten;
- Carbon Capture & Storage (CCS);
- Carbon Capture & Utilisation (CCU).
- IPCEI Circular Advanced Materials for Clean Technologies
- NZIA
- CRMA

46. Onderzoek en Innovatie in het agro-voeding systeem en de Vlaamse voedselstrategie

Projectverantwoordelijke	De Vos Liselotte
Betrokken personeelsleden	
Contactpersoon kabinet	Titeca Els
Begroting	
Budget	

Omschrijving actie

1. Verdere implementatie Vlaamse Voedselstrategie

Het departement WEWIS neemt deel aan de implementatie van de Vlaamse voedselstrategie die in 2022 werd gelanceerd: verschillende Vlaamse platforms die de voorbereiding regelen voor een Vlaams voedselbeleid (voedselnetwerk, voedselcoalitie, voedselkerngroep, schrijfgroep voedselstrategie, eiwitstrategie).

Dit beleid wordt getrokken door het Agentschap Landbouw en Zeevisserij maar heeft een sterke O&I-poot. Om die te bewaken volgt het Departement WEWIS nauwgezet de ontwikkelingen en implementatie op.

In 2025 zullen de Landbouwtrajecten van VLAIO opnieuw 5 mio euro extra middelen ontvangen (recurrent sinds 2023). Op die manier kunnen er meerdere projecten die zich richten op de prioriteiten van de voedselstrategie gefinancierd worden.

Binnen FWO zal er ook opnieuw een tweejaarlijkse thematische call worden gelanceerd voor onderzoeksprojecten binnen landbouw en voedselonderzoek voor een budget van 10 mio euro.

2. Europese vertegenwoordiging en opvolging

Vlaanderen en België wordt door Departement WEWIS **vertegenwoordigd in:**

- het Horizon Europe Programma Comité Cluster 6 'Food, Bioeconomy, Natural Resources, Agriculture and Environment';
- Subgroup 'Soil health and food' of the 'shadow' Strategic Configuration of the Horizon Europe Programme Committee: opvolging mission Soil Health and Food;
- het Departement WEWIS heeft ook het voorzitterschap van de CIS-Environment;
- Management Board van het joint Programming Initiative Agriculture, Food Security, and Climate Change (JPI FACCE) (Vice-voorzitter)
- de SRG van het Circular Biobased Europe Joint Undertaking (wordt vanaf april overgenomen voor Dries Maes ipv Liselotte De Vos)
- Interim General Assembly van de onderzoeksinfrastructuur EMPHASIS.
- Governing Board van het Horizon Europe Partnership on Animal Health and Welfare (EUPAHW)
- General Assembly van het Horizon Europe Partnership on Agroecology (Agroecology)
- Steering Group van het Horizon Europe Partnership on Sustainable Food Systems for the future (FutureFoods)

Departement WEWIS staat eveneens in voor het **opvolgen van:**

- Vlaamse, Europese en internationale initiatieven en projecten in dit domein;
- Opvolgen van relevante evoluties en de huidige stand van zaken in beleid op EU (Nieuwe Strategy on Agriculture and Food, Food 2030, CAP, JPIHDHL (lidgeld wordt door Departement WEWIS betaald en opgevolgd) en federaal niveau (Biodiversa...));
- Tendensen in food systems, landbouw, life sciences via het volgen van seminaries, studiedagen, conferenties, literatuur ... zowel op nationaal als internationaal en Europees niveau.
- Deelname en terugkoppeling Europees onderzoeksbeleid aan het Vlaams Platform voor Landbouw- en voedings- en Visserij-onderzoek.

Departement WEWIS **verdedigt de belangen van de Vlaamse stakeholders** (onderzoekers en industrie), door middel van een gerichte beleidsbijdragen, het terugkoppelen naar de stakeholders en overdracht van kennis, het zoeken van opportuniteiten, Departement WEWIS vervult in de feiten de liaison tussen het Europees beleid enerzijds en de stakeholders, NCP's, de funding agencies (FWO en VLAIO) en de andere federale entiteiten, anderzijds.

3. ILVO

- Eind 2019 werd een investeringssubsidie goedgekeurd voor de bouw van een **pluimvee-onderzoekstal** bij ILVO (1 mio euro).
- En eind 2020 werd ook de **aankoop van een agro-incubator** door VIB (exploitatie ism ILVO) ondersteund voor 500.000 euro. De verder exploitatie van deze incubator en de samenwerking met VIB wordt door het departement opgevolgd, ook ikv de EMPHASIS-infrastructuur;
- Eind 2022 werd nog een nieuw investeringsdossier goedgekeurd voor ILVO: **het Feed-Pilot** project waarbij een subsidie van 3.5 mio euro wordt voorzien voor de vervanging van de bestaande feed pilot infrastructuur.

Specifieke beleidsacties voor 2025:

- Implementatie van de Voedselstrategie: deelname opvolgingsvergaderingen en opvolgen call 2025 FWO en VLAIO ter bevordering van onderzoek in Landbouw en voedseldomeinen.
- Blijven deelnemen en informatie verspreiden en input zoeken via het Platform voor Landbouw- en Voedselonderzoek (gecoördineerd door Dep LV) en het EU-platform;
- Verdere opvolging, sturing en terugkoppeling in en van overlegorganen op Europees en internationaal niveau, in het bijzonder de PC Cluster 6 en de partnerschappen (cluster 6) en missies onder Horizon Europe;
- Opvolgen van het vierde partnerschap Agriculture of Data: zal normaal gezien opstarten in 2025;
- Mission Soil: actie ondernemen voor oprichting van Nationale mirror groepen (Gesprekken opgestart met AG LV en ILVO als vervolg op EJP Soil).
- Deelnemen aan overleggroepen op federaal niv invm Voorzitterschap en Raadsconclusies waaronder NGT proposal, Soil Health Monitoring, Biotech/Biomanufacturing act.
- M.b.t. ILVO:
 1. Pluimveestal: bouw en uitbetaling verder opvolgen.
 2. Agro-incubator: Exploitatie wordt verder opgevolgd. Alsook de verdere ondersteuning na RRF.
 3. Opvolgen van subsidie Feed Pilot.
 4. Het Departement WEWIS vertegenwoordigt de Minister van Wetenschap en Innovatie in de beheerscommissie van het Eigen Vermogen ILVO.
 5. Verdere opvolging van de budgetten die onder WEWILS vallen.

47. Life sciences – Biotech - Health

Projectverantwoordelijke	D'Hondt Kathleen
Betrokken personeelsleden	De Vos Liselotte Roovers Jolien de Ghellinck Cynthia Vanderdonckt Heleen El Houari Ilias
Contactpersoon kabinet	
Begroting	BAWM
Budget	

<i>Omschrijving actie</i>
<p>In de domeinen Life Sciences - Biotech - Health – Food capteren de vertegenwoordigers van het Departement WEWIS voor de Vlaamse actoren, relevante evoluties en de huidige stand van zaken op EU- en federaal niveau.</p> <p>Departement WEWIS verdedigt de belangen van de Vlaamse stakeholders (voornamelijk onderzoekers), door middel van een gerichte beleidsbijdragen, het terugkoppelen naar de stakeholders en overdracht van kennis.</p> <p>Departement WEWIS vervult in de feiten de liaison tussen het Europees beleid enerzijds en de stakeholders, NCP's, en in sommige gevallen de andere federale entiteiten, anderzijds.</p> <p>Vlaanderen wordt door Departement WEWIS vertegenwoordigd in:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Horizon Europe Programma Comité Cluster 1 Health • Subgroup voor de opvolging van de Mission Cancer; • Stuurgroep gezondheidsbevordering, ziektepreventie en beheer van niet-overdraagbare ziekten (SGPP) • Joint Programming Initiative (JPI) on Neurodegeneratieve Ziektes (JPND), Management Board; • JPI on Antimicrobial Resistance (JPIAMR), Steering Group en Management Board; • Joint Undertaking Innovative Health Initiative (IHI); • Joint Undertaking EU–Africa global health partnership (EDCTP3) • Belgian Co-ordinated Collections of Micro-organisms (BCCM); • Onderzoeksinfrastructuren gerelateerd aan biotech & life sciences; GDI (Genome Data Infrastructure) • OESO-Working Party Biotechnology, Nanotechnology and Converging Technologies (BNCT); • De Europese Partnerschappen gerelateerd aan Health, i.e. Personalised Medicine (EP PerMed), Pandemic Preparedness (Be Ready PLUS en Be Ready NOW), ERA4Health, Transforming HealthCare Systems (THCS), BrainHealth, Rare diseases, AMR – OneHealth • One-Million Genomes Project - 1+MEGA, Signatories Group en Spiegelgroep België. • Interdepartementaal overleg met LV, OMG over GGO's • European Health Data Space – EHDS • Het Vanguard Initiative Pilot Smart Health <p>Departement WEWIS staat eveneens in voor het:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Opvolgen van tendensen in biotechnologie en life sciences via het volgen van seminars, studiedagen, conferenties, literatuur, etc. zowel op nationaal als internationaal en Europees gebied. Opvolgen van FOOD 2030; • Streven om de deelname van Vlaamse onderzoeksgroepen aan JPND en JPI AMR te verbeteren. Dit moet bijdragen tot het aanpakken van de grote maatschappelijke uitdagingen. • Adviezen over proefdiergebruik, antilichamengebruik, genetisch gemodificeerde organismen (GGO's), eigendomsrechten over genetische sequenties, ... • Risk assessment biotech

- Input ivm de Biotech and Biomanufacturing Act, de Life Science strategy
Feedback op de Critical Medicines Regulation, het Pharma packet,

Pandemische paraatheid werd een belangrijk focus domein waar we door O&I sterk aan kunnen bijdragen. Het Departement WEWIS participeert in de CSA Be Ready PLUS als opvolger van CSA Be Ready en zal instaan voor de interactie met HERA en het opzetten van een 'Observatorium'. Het Observatorium zal ons in staat stellen om inzicht te krijgen in de O&I-mechanismen en ondersteunende maatregelen die werden geactiveerd of nodig zijn om een gezondheids crisis op regionaal, nationaal en Europees niveau aan te pakken. Het Observatorium wil een bron van informatie zijn voor verdere analyse over wat tijdens de corona-pandemie al dan niet heeft gewerkt. Be Ready en Be Ready PLUS zijn voorbereidende acties voor het EP Be Ready NOW, dat vanaf 2026 zal starten. Het team Health heeft in de drie Be Ready consortia de leiding over een werkpakket. In het partnership zal de focus van WEWIS liggen op het versnellen van innovatie.

Verder willen we Vlaanderen profileren als een performante regio voor de ontwikkeling en onderzoek op gebied van **genoom gedreven en gepersonaliseerde geneeskunde**. Deze ontwikkelingen sluiten aan op de doelstellingen van het **One Million Genomes Project**. Hiervoor wordt beleids- en bevoegdheidsoverschrijdend samengewerkt met de federale collega's van Volksgezondheid. Het team Health is tevens werkpakketleider in EP PerMed om innovatie en absorptie van innovatie op gebied van gepersonaliseerd geneeskunde te versnellen.

Beleidsacties 2025

- Op regelmatige basis interactie met HERA organiseren om de voortgang van het project te presenteren en op de noden van HERA te kunnen inspelen.
- Onderhouden en aanvullen van het Observatorium: door middel van desktoponderzoek, het linken van bestaande databanken en het bevragen van EU-lidstaten over o.a. hun onderzoek- en innovatiestrategieën en bestaande infrastructures m.b.t. pandemische paraatheid, budget mobilisatie mechanismen en onderzoek- en innovatie actoren die betrokken worden wanneer zich een gezondheids crisis voordoet. Participatie in de coördinatie-actie Be Ready PLUS. Deze coördinatie-actie verzekert de continuïteit van Be Ready en bereidt het Europese partnerschap over Pandemische Paraatheid – Be Ready NOW voor.
- Voorbereiding EP BrainHealth waarin Vlaanderen het werkpakket leidt dat onderzoek en innovatie vertaalt naar de praktijk (stimuleren van innovatie).
- Ontwikkelen van een Vlaamse biotech strategie als input op de EU Life Science Strategy, de Biotech Act en de biotech en biomanufacturing strategie.

48. Impulsprogramma innovatie in Gezondheid en Zorg

Projectverantwoordelijke	D'Hondt Kathleen
Betrokken personeelsleden	
Contactpersoon kabinet	
Begroting	BAWM
Budget	

Omschrijving actie

In het verleden werd innovatie in de zorgsector vooral gedreven door farma-, biotech-, en traditionele HealthTech bedrijven. Tegenwoordig is het landschap veel diverser: ook IT en elektronicabedrijven zoeken mee naar HealthTech-oplossingen. Met het 'Impulsprogramma Innovatie in de zorg en gezondheid' en de ondersteuning van de speerpuntcluster Medvia, wordt werk gemaakt van de kruisbestuiving tussen alle HealthTech spelers.

Concreet kent het impulsprogramma **drie pijlers**: onze academische kennis in Vlaanderen over medische technologieën uitbreiden, bedrijven intensief betrekken bij onderzoeks- en innovatieprojecten via de speerpuntcluster en tot slot het implementeren van nieuwe technologieën in de Vlaamse zorgsector.

Gezien het potentieel en belang van Flanders' Care voor ontwikkelingen in de zorgsector en voor de absorptie van innovatie die ontwikkeld worden in de schoot van de speerpuntcluster Medvia, wordt dit verder via de stuurgroep van Flanders' Care opgevolgd en aangestuurd.

Beleidsacties 2025:

- De focus van Flanders' Care herdefiniëren in lijn met het impulsprogramma innovatie in gezondheid en zorg, de speerpuntcluster doelstellingen en internationale en Europese ontwikkelingen, inclusief de activiteiten van het partnerschap over gepersonaliseerde geneeskunde (EP PerMed).
- De stuurgroep Flanders' Care reactiveren
- Het liaisonoverleg reactiveren en de jaaractiviteiten in lijn brengen met de hernieuwde focus van Flanders' Care.
- Er wordt een voorstel uitgewerkt om Flanders' Care onder WEWIS onder te brengen en een budget te voorzien om de absorptie van innovaties in de maatschappij door gebruikers te stimuleren. Overleg tussen innovators en gebruikers is essentieel. Flanders' Care kan die rol vervullen en op die manier de doelstellingen van Medvia ondersteunen.

49. Gepersonaliseerde geneeskunde – Biotech Valley Flanders: RIS3 en prioriteiten in Vlaanderen

Projectverantwoordelijke	D'Hondt Kathleen
Betrokken personeelsleden	de Ghellinck Cynthia Roovers Jolien Vanderdonckt Heleen El Houari Ilias
Contactpersoon kabinet	
Begroting	BAWM
Budget	

Omschrijving actie

Vlaanderen heeft een stevig internationaal erkend biomedisch ecosysteem met een groot potentieel voor de ontwikkeling van gepersonaliseerde en genoomgeneeskunde, gebouwd rond o.m. VIB, VITO, Imec, FlandersBio, Medvia, bio-incubatoren, ESFRIs, financieringsinstrumentarium, kmo's en big pharma, naast de universiteiten en universitaire ziekenhuizen, ... Door zich te profileren als een performante regio voor de ontwikkeling en onderzoek op gebied van genoom gedreven en gepersonaliseerde geneeskunde, met toegang tot gezondheids- en genoomdata voor onderzoek en innovatie kunnen nieuwe investeringen en studies aangetrokken worden.

Om de ontwikkeling van gepersonaliseerde en genome medicine te faciliteren en opportuniteiten in Europa voor Vlaamse stakeholders identificeren, is WEWIS sedert 2020 partner bij het International Consortium on Personalised Medicine (ICPerMed) en werd in 2020 de verklaring van het One-million genomes Project (1+MEGA) ondertekend. In dat kader past de ambitie om bij te dragen aan de ontwikkeling van een Europees referentiegenoom - the Genome of Europe (GoE). Dit referentiegenoom zal de Genome Data Infrastructuur (GDI) voeden. Hiervoor werkt Vlaanderen met de VIB-ELIXIR-hub samen met Sciensano. Deze ambities sluiten aan bij de VIB-intentie om een Data Research Infrastructuur op te zetten. De noden voor toegang tot gezondheids- en genoomdata zullen aangepakt worden ivm de implementatie van de EHDS.

Om de ontwikkelingen rond gepersonaliseerde en genoomgeneeskunde verder te versterken werd ook ingezet op slimme specialisatie om een investeringsagenda te realiseren. Vanaf 2021 werd de Vanguard Initiative (VI) piloot Smart Health ondersteund. Met deze piloot willen we een investeringsagenda opstellen om innovatie voor en door gepersonaliseerde geneeskunde te stimuleren en dit door interregionale Europese samenwerking.

Uit de activiteiten van VI Smart Health werden twee (gelinkte) projecten met VITO als partner geïnitieerd. In 2020 werd voor het We Are project een initiële financiering van 120.000 euro voorzien voor de voorbereiding van een businessmodel om interregionaal te opereren. Dit project werd de basis voor het Vlaamse Veerkrachtproject met een budget van 1 mio € van WEWIS, 1 mio € van WVG en 1,4 mio € in kind bijdrage van Athumi voor het We Are project (zie VV023/12). In 2024 werd 499.688 euro voorzien voor de operationalisering van het 'minimal viable product'.

Ook RegMed XB werd opgenomen als demo case binnen VI Smart Health (zie fiche 26). Gepersonaliseerde geneeskunde en regeneratieve geneeskunde (RegMed) zijn ook onderwerp van de samenwerking op gebied van life sciences met Nederland, waarvoor in november 2018 een hernieuwde Memorandum of Understanding ondertekend werd.

De Europese Commissie (DG RTD SC1 Health) heeft de regio's als een essentiële partner geïdentificeerd voor de implementatie van gepersonaliseerde geneeskunde. WEWIS heeft zich dan ook geëngageerd in het Europese Partnerschap voor gepersonaliseerde geneeskunde, EP PerMed, waarin het WEWIS-team Health werkpakketleider is om innovatie en absorptie van innovatie op gebied van gepersonaliseerde geneeskunde te versnellen.

Beleidsacties 2025:

- De EHDS-verordening werd tijdens het Belgische voorzitterschap goedgekeurd en werd gepubliceerd in maart 2025. Om de EHDS te implementeren, wordt in samenwerking met de beleidsdomeinen Zorg, en Digitaal Vlaanderen een impact- en haalbaarheidsstudie uitgevoerd. Dit moet toelaten een inschatting van de nodige investeringskosten te maken. Op basis van de studie zullen investeringen voor de implementatie gepland worden.
- VIB Research Data initiatief gelinkt aan EHDS en GDI ondersteunen.
De Genome Data Infrastructure (GDI) zal opgezet worden in overeenstemming met de EHDS. Voor opslag en rekencapaciteit zijn bijkomende investeringen nodig. De analyse van gezondheids- en genomdata moeten gebeuren in een hoogbeveiligde omgeving. Er wordt onderzocht hoe de Vlaamse SuperComputer (VSC) hiervoor zou kunnen instaan. Ook de euroHPC zou hier eventueel voor kunnen ingezet worden. Voor opslag van gezondheids- en genomdata is een niet-commerciële, Europese infrastructuur nodig. Mogelijkheden om die zelf te ontwikkelen of in samenwerking met Europese partners worden onderzocht.
De haalbaarheidsstudie VIB voor het opzetten van een Kenniscentrum en piloot-infrastructuur voor Biotherapeutica manufacturing werd afgerond. Er wordt onderzocht hoe biomanufacturing initiatief ism VIB ontwikkeld kan worden. Dit kan gelinkt worden met een Vlaams overkoepelende (virtuele) cell & gene hub. Op die manier kan Vlaanderen zich internationaal profileren om studies en investeringen aan te trekken. Afstemming tussen de verschillende partners in Vlaanderen is cruciaal en kan door WEWIS gefaciliteerd worden.
- Binnen VI Smart Health zullen de lopende projecten (o.a. VV-project We Are, RegMed XB, ...) verder opgevolgd worden en wordt gezocht naar mogelijke nieuwe interregionale projecten waaraan Vlaanderen kan bijdragen. Er zullen plenaire meetings worden georganiseerd om de verschillende regio's samen te brengen.
- Binnen EP PerMed zal meegewerkt worden aan de organisatie van een round table en zal een hackathon worden voorbereid.
- Deelname aan Regional Innovation Valley (RIV) project PRECISEU.

50. Onderzoek en innovatie rond geavanceerde materialen

Projectverantwoordelijke	Houwen Mieke
Betrokken personeelsleden	De wael Annelies Top Lieven (CRMA)
Contactpersoon kabinet	
Begroting	
Budget	

Omschrijving actie

In haar werkprogramma voor 2024 kondigde de Europese Commissie als één van de prioriteiten ten invulling van de Green Deal een “Advanced Materials for Industrial Leadership” initiatief aan. Dit initiatief zal ook invulling geven aan het aangekondigde actieplan rond geavanceerde materialen in de Critical Raw Materials Act (CRMA). Daartoe werd een ad hoc workshop opgericht met vertegenwoordigers en experts van de lidstaten, waarbij Departement WEWIS Vlaanderen vertegenwoordigt.

Daarnaast wordt ook een nieuw co-programmed partnerschap aangekondigd rond geavanceerde materialen, gelinkt aan cluster 4 van Horizon Europe.

Begin 2024 werd een communicatie van de Europese Commissie gepubliceerd over geavanceerde materialen, met vermelding van 4 thematische prioriteiten (energie, mobiliteit, bouw en elektronica) en enkele cross-cutting thema's zoals circulariteit en digitalisering. Dit wordt verder opgevolgd via de technology council (zie ook fiche circulaire economie).

Op Vlaams niveau werkt het in 2024 gestarte MateriNex (opvolger van speerpuntcluster SIM, georganiseerd door VITO) ook aan thematische roadmaps voor materiaalonderzoek. In samenspraak met industriële en academische stakeholders wordt gewerkt op 3 innovatiethema's, die zowel binnen de EU-onderzoeksagenda, als binnen de Vlaamse beleidsprioriteiten passen:

- materialen voor batterijtechnologie (mobiliteit en opslag);
- materialen voor bouw en constructie (lagekoolstof constructie en grondstoffenefficiëntie);
- strategische en kritieke grondstoffen (verzekeren van de toevoer, duurzame en circulaire waardeketens).

Departement WEWIS zal deze thematiek opvolgen, om linken tussen Europees en Vlaams niveau te blijven verzekeren.

51. Marien onderzoek en Blue Growth

Projectverantwoordelijke	Verreet Gert
Betrokken personeelsleden	
Contactpersoon kabinet	Titeca Els
Begroting (artikel: basisallocatie)	TBO-1TEA2HQ-IS (1TE108, 1TE139)
Budget	9,804 miljoen + 2 miljoen euro (VLIZ)

Omschrijving actie

Het Vlaams Instituut voor de Zee, VLIZ, speelt een onmiskenbare rol om de expertise rond het mariene onderzoek, en dus zo Vlaanderen, op de internationale kaart te zetten.

De Vlaamse regering keurde in december 2021 het **convenant 2022-2026** goed.

Met het VLIZ zetten we daarmee verder in op de uitbouw van **De Blauwe Cluster en de blauwe economie**. Hun expertise wordt ook gebruikt om de speerpuntcluster blauwe economie te versterken via duurzame samenwerkingen en toepassingen.

Het VLIZ steunt de vele sterke **mariene onderzoeksgroepen in Vlaanderen** die belangrijke partners zijn in diverse multidisciplinaire samenwerkingsverbanden.

De Vlaamse overheid zal ook meehelpen om met VLIZ en de geïnteresseerde Vlaamse mariene onderzoekers sterker vorm te geven aan een **Vlaamse bijdrage aan de VN Decade Oceaantwetenschappen voor Duurzame Ontwikkeling 2021-2030**.

In 2025 wordt de **brochure** geactualiseerd die de Vlaamse sterktes in marien en maritiem onderzoek en innovatie illustreert, in voorbereiding van de VN Conferentie over de Oceaan (UN Ocean Conference 3).
<https://publicaties.vlaanderen.be/view-file/59012>

VLIZ zal in 2025 ook actief bezig zijn met projecten die haar uitgebreid infrastructuur valoriseren, rekening houdend met de evoluerende mogelijkheden. Het onderzoeksdepartement focust op de domeinen 'infrastructure- & data-driven research, coastal climate change, ocean health & human health. Centraal staat de 'climate ocean biodiversity nexus'.

VLIZ huisvest verder binnen haar kantoren in Oostende, in opdracht van de Vlaamse overheid, een aantal **internationale partners** en/of voorziet ze van logistiek. Meer bepaald gaat het over UNESCO IOC (IODE), European Marine Board, EMODnet Secretariaat en JPI Oceans. Deze ondersteuning wordt in 2023 verdergezet en verder opgevolgd.

In 2025 loopt het Europese (Horizon Europe) **partnerschap rond duurzame blauwe economie** verder waarin VLIZ in diverse werkpakketten deelneemt. WEWIS zorgt voor de coördinatie van de Vlaamse deelname, en zorgt voor actieve betrokkenheid naar de Vlaamse belanghebbenden, alsook rond de ontwikkeling van de Horizon Europe missie 'Restore our Ocean and Waters by 2030'.

Het Departement WEWIS volgt verder met belangstelling het **OESO-project** inzake innovatie in de '**Ocean Economy**' (fase 6 2025-26), met focus op innovatie en waarde van mariene observaties in een Europees perspectief.

Het Departement WEWIS zal blijven **samenwerken met VLIZ** om, zoals voorzien in het convenant 2022-2026, haar rol ten volle op te nemen om met de nodige wetenschappelijke kennis de 'blauwe economie' te bevorderen in Vlaanderen.

De Vlaamse mariene wetenschappelijke wereld kan mee ingeschakeld worden, afhankelijk van de sectoren en specifieke waardeketens waarrond zal gewerkt worden.

52. Smart Mobility: voertuigen en mobiliteit van de toekomst

Projectverantwoordelijke	Vermeulen Hilde
Betrokken personeelsleden	Tournicourt Tom Verschaeren Simon Scheere David Himpe Winnie
Contactpersoon kabinet	
Begroting	Eenmalig in 2018 (via VLAIO) 30 miljoen euro voor het Mobili-data ; subsidie 2024 Mobilidata proloog
Budget	

<i>Omschrijving actie</i>	
<p>Inzake O&O&I m.b.t. mobiliteit onderneemt het Departement WEWIS volgende beleidsacties.</p> <p>Het Departement EWI volgt voor Vlaanderen/België onderzoek en innovatie-acties en de interactie met het regelgevend kader op, alsook nieuwe initiatieven in het industrieel actieplan voor de Europese automobiele sector;</p> <ol style="list-style-type: none"> Als onderdeel van Horizon Europe cluster 5 'energie, klimaat en mobiliteit' volgt WEWIS de EU innovatie-agenda op in de States Representative Groups van de mobiliteitspartnerschappen 2ZERO, ZEWT en CCAM op in overleg met de Vlaamse partnerschapsleden, stakeholders en het beleidsdomein MOW. Dit omvat <ul style="list-style-type: none"> zero-emissievoertuigen, batterijen en laad/tankinfrastructuur op de weg en te water; geconnecteerd autonoom vervoer multimodale aanpak met ook luchtvaart en spoorvervoer in het perspectief van Vlaamse/Belgische initiatieven. <p>Het Vlaamse mobiliteitslandschap, zowel voor logistiek als personenvervoer vraagt een hechte samenwerking rond de expertise in verschillende sectoren en een gecoördineerde afstemming met de beleidsdomeinen MOW en DKBUZA;</p> <ol style="list-style-type: none"> WEWIS volgt acties i.v.m. nieuwe vaardigheden, infrastructuurinvesteringen, regulering voor de realisatie van de duurzame, digitale en veerkrachtige transitie- en competitiviteitsdoelstellingen voor het 'industrieel automotive ecosysteem' op. <p>Inzake connectiviteit van mobiliteit is datadelen een cruciale schakel: er wordt in 2025 sterk ingezet op kennisverspreiding en sensibilisering van de use cases en infrastructuurinvesteringen van het Vlaamse Mobilidata-programma en andere aansluitende projecten. Bvb de Mobilidata proloog die test- en experimenteerfaciliteiten biedt voor teleoperated driving. De verderzetting wordt gegarandeerd, onder meer via deelname van imec aan European Digital Innovation Consortium Mobility and Logistics. Dit draagt bij tot strategische use cases in het EU-mobiliteitslandschap. Tevens stroomlijnt het Departement WEWIS de werking van Mobilidata met onder meer de Vlaamse Taskforce autonoom rijden, waar Vlaamse technologie- en mobiliteitsactoren nieuwe projecten voorbereiden om het Vlaams ecosysteem rond autonome mobiliteit mee te ontwikkelen. Het imec- WEWIS partnerschap, met de medewerking van het Agentschap Wegen en Verkeer en het departement MOW onderzoekt zo verder de uitrol van Mobilidata.</p> <p>Vele mobiliteitsactoren uit de publieke en private sector hebben hun schouders hieronder gezet. Zo wil men niet alleen actieve weggebruikers realtime-informatie aanreiken, maar ook toepassingen voor OEM's. Beide initiatieven streven complementair naar slimme mobiliteitsoplossingen door middel van co-creatie met private partners, op basis van een digitale infrastructuur, slimme verkeerslichten en kwalitatieve databronnen. Daarmee kunnen beleidsmakers, bedrijven, overheden, inwoners en app-bouwers aan de slag om het verkeer vlotter, duurzamer, comfortabeler en veiliger te maken voor elke weggebruiker. Daarmee wordt ingespeeld op de evolutie naar software defined vehicles, en inzet van AI-technologieën waarbij de Chips JU een belangrijke rol speelt voor de integratie van hardware en softwarecomponenten.</p> <p>WEWIS volgt in samenwerking met MOW, en Vlaamse kennisactoren niet alleen de mogelijkheden voor geautomatiseerde en geconnecteerde mobiliteitstrends (CCAM) in Vlaanderen op via het Vlaams</p>	

beleidsplan AI, het beleidsplan cybersecurity, 5G, digitalisering maar ook de omschakeling naar zero emissiemobiliteit en de nodige laadinfrastructuuruitrol.

Standpunten rond autonome en schone mobiliteit in het kader van het EU-actieplan worden gecoördineerd in overleg met de bevoegde gewestelijke en federale instanties.

53. Vlaams Trustfonds ter ondersteuning van wetenschappelijke activiteiten van de Science Divisie van UNESCO (FUST)

Projectverantwoordelijke	Verreet Gert
Betrokken personeelsleden	
Contactpersoon kabinet	Van den Brande Karoline
Begroting (artikel: basisallocatie)	TB0-1TBA2AJ-WT (1TB012)
Budget	Ca. 1,3 miljoen euro

Omschrijving actie

A. Het Vlaamse Trustfonds ter ondersteuning van wetenschappelijke activiteiten van de UNESCO (**FUST = Flanders UNESCO Science Trust Fund**, opgericht in 1999) is de concrete invulling op wetenschapsgebied van de algemene samenwerkingsovereenkomst tussen Vlaanderen en de UNESCO.

Het Trustfonds is specifiek bedoeld voor het ondersteunen van UNESCO-activiteiten **binnen het domein van de wetenschappen**. De bedoeling is de uitstraling van Vlaanderen te vergroten door het uitdragen van **Vlaamse expertise** en deze in te kaderen in de activiteiten van multilaterale organisaties. Deze bieden het voordeel van zowel schaalvergroting als persistentie doordat de expertise in een coherent geheel wordt ingeschakeld.

Door een geormeerde financieringsstrategie bekomt men een optimale besteding van de middelen. Binnen elke activiteit is een echt partnerschap voorzien, met een financiële inbreng van Vlaanderen, de UNESCO en de begunstigde partner(s).

De projecten die de Vlaamse regering na de projectoproep in 2024 goedkeurde, worden door UNESCO opgestart en vanuit WEWIS opgevolgd. Eind 2025 wordt intern UNESCO een volgende projectoproep georganiseerd.

B. Het Trustfonds richt zich op de prioritaire activiteiten binnen de programma's van het **IOC** (Intergovernmental Oceanographic Commission), het **IHP** (International Hydrology Programme) en het **MAB** (Man and Biosphere). In 2025 zal departement WEWIS specifiek de Belgische vertegenwoordiging in het IHPprogramma behartigen, door een mondiaal leidende rol op te nemen voor de IHP IXoutput rond de toepassingen van citizen science in de hydrologie (met ondersteuning van het Vlaamse kenniscentrum Scivil), en in verdere samenwerking met Prof. A Van Griensven (VUB, Unesco Chair on Open Water Science and Education). De Belgische kandidatuur om weer verkozen te worden in de IOC Executive Council laat het Departement WEWIS, dat de rol van Belgisch 'IOC Focal Point' opneemt, toe nog nauwer bij de werking van IOC betrokken te zijn.

Alle lopende FUST projecten worden van nabij verder opgevolgd door WEWIS.

C. Er wordt continu aandacht besteed om het **netwerk van wetenschappers** dat bij de FUST-projecten kan betrokken worden open te houden voor nieuwe geïnteresseerde Vlaamse onderzoekers, en om het van adequate ondersteuning te voorzien. Voor de mariene wetenschap (IOC) verloopt dit via het VLIZ.

54. Kennis- en economische veiligheidsbeleid

Projectverantwoordelijke	Dierickx Visschers Manuel Flama Wouter
Betrokken personeelsleden	
Contactpersoon kabinet	Titeca Els Van den Brande Karoline
Begroting	Nog te bepalen
Budget	Nog te bepalen

Omschrijving actie

Kennisveiligheid

Kennis en technologie zijn de laatste jaren meer en meer de inzet van geopolitieke conflicten. Het beschermen van kennis wordt dus belangrijker als beleidsthema en vergt beleidsactie. Het opzet is om internationale samenwerking voor onderzoek en innovatie te versterken op een verantwoorde en voorzichtige manier. De beleidsnota "Economie, Wetenschap, Innovatie en Industrie 2024-2029" bevat hieromtrent vier actiesporen:

We treden in overleg met de kennisinstellingen en maken wederzijds gedragen werkafspraken en leggen taakstellingen vast.

Zo bekijken we onder meer of de strategie en aanpak die werd uitgetekend door het FWO ook breder kan worden uitgerold.

Kennisinstellingen ondersteunen we via de uitbouw van een kennisveiligheidsloket.

Tot slot onderzoeken we het concept van een algemene zorgplicht inzake kennisveiligheid voor de kennisinstellingen om hen in staat te stellen zelf initiatieven te nemen rond kennisveiligheid, o.m. in uitvoering van de adviezen van het kennisveiligheidsloket.

In 2025 zal WEWIS de volgende beleidsstappen ondersteunen en mee helpen vormgeven:

Alle kennisinstellingen worden samengebracht om het nieuwe kennisveiligheidsbeleid van het FWO dat vanaf Q1 wordt uitgerold, te bespreken en te zien welke concrete stappen er moeten gezet worden om dit in Vlaanderen breder uit te rollen (Q2).

Er wordt bekeken om naar analogie met het reisadvies van de FOD Buitenlandse zaken een tool ter beschikking te stellen die onderzoekers kunnen gebruiken om zich te informeren over de landen waarmee zij wensen samen te werken (Q2).

Naar analogie met de aanpak voor het interfederaal screeningsmechanisme voor directe buitenlandse investeringen onderzoeken we op welke manier inlichtingen- en veiligheidsdiensten een adviserende rol kunnen opnemen ten aanzien van een kennisveiligheidsloket. Hierover wordt in overleg gegaan met de federaal bevoegde minister (Q4).

Doorheen 2025 zetten we het onderzoek inzake het concept van een algemene zorgplicht verder.

In 2025 zal de Vlaamse overheid samen met de betrokken actoren zowel op Vlaams als Belgisch niveau het kennisveiligheidsbeleid vormgeven en aansluiting zoeken waar mogelijk bij Europese beleidsinitiatieven.

Economisch veiligheidsbeleid (FDI Screening)

Recente crisissen zoals de COVID-19 crisis, de inval van het Russisch leger in Oekraïne wijzigen ingrijpend het geopolitieke kader en de Vlaamse economie. Buitenlandse investeringen zijn in toenemende mate ingegeven door strategische of (geo)politieke doelstellingen en hebben een impact op de strategische belangen van een overheid, de nationale veiligheid en/of openbare orde.

Sinds **1 juli 2023** is er een interfederaal screeningsmechanisme operationeel die het de deelentiteiten en federale overheid mogelijk maakt om buitenlandse investeringen te screenen. De werklast wordt jaarlijks ingeschat op een 70 tot 80-tal Belgische dossiers waarvan meer dan de helft betrekking heeft op Vlaamse

bedrijven. Op Vlaams niveau is Departement Kanselarij en Buitenlandse Zaken (DKBUZA) aangeduid als trekker en Departement WEWIS als betrokken entiteit. Departement WEWIS zal aan het Vlaamse luik van het screeningsmechanisme onder leiding van DKBUZA actief participeren.

Voor 2025 zal ingezet worden op volgende werven om de werking van het interfederale screeningsmechanisme te optimaliseren

- inhoudelijk beleidskader uitbouwen van het screeningsmechanisme zelf;
- update van het digitaal case-managementsysteem voor de screeningsdossiers;
- Vlaams standpunt over hernieuwing van de Europese Screeningsverordening (2019/452) formuleren en dit standpunt behartigen;

Vlaams Economisch Veiligheidsbeleid

In 2025 worden op ambtelijk niveau door DKBUZA, Departement WEWIS, FIT en VLAIO de eerste voorbereidingen getroffen om een Vlaams economisch veiligheidsbeleid op te stellen conform de ambities van het Vlaams Regeerakkoord. Dit houdt onder andere volgende werkzaamheden in:

- evidence-based beleidsonderzoek voeren naar afhankelijkheden, waardeketens, strategische afhankelijkheden en grondstoffen;
- risicobeoordelingen van kritische technologieën en economische veiligheidsrisico's voorbereiden;
- dialoog en sensibilisering met bedrijven over economische veiligheidsrisico's voorbereiden;
- roadmap ontwikkelen voor een Vlaamse economische veiligheidsstrategie;
- EU-initiatieven betreffende economische veiligheid opvolgen.

De beleidsuitdaging van het kennis- en economisch veiligheidsbeleid wordt ook behandeld in Traject 4 van de O&O&I-systeemanalyse.

IV. EEN ONDERNEMERS EN KMO-VRIENDELIJKE OVERHEID EN OMGEVING CREËREN

A. De digitale transitie versnellen

55. Vlaams Actieplan Artificiële intelligentie (AI) – luik onderzoek

Projectverantwoordelijke	Spyns Peter
Betrokken personeelsleden	Dewallef Erwin
Contactpersoon kabinet	
Begroting (artikel: basisallocatie)	TBO-1TEA2JE-WT (1TE010): 4,287 miljoen euro TBO-1TEA2JE-IS (1TE007): 9,698 miljoen euro TBO-1TEA2JA-WT (1TE102): 0,2 miljoen euro
Budget	14,185 miljoen euro

Omschrijving actie

In 2019 keurde de Vlaamse Regering het **impulsprogramma artificiële intelligentie goed** (VR 2019 2203 DOC.0318/1QUATER). Het impulsprogramma's omvat drie luiken:

1. strategisch basisonderzoek;
2. implementatie naar het bedrijfsleven;
3. sensibilisering, outreach en opleidingen.

Op 22 maart 2024 keurde de Vlaamse Regering na evaluatie een tweede cyclus goed: Vlaams Beleidsplan Artificiële Intelligentie 2024-2028 (VR 2024 2203 DOC.0387-1), waarbij het onderzoeksluik de activiteiten concentreert rond twee grote onderzoeksuitdagingen, het implementatieluik een tweesporenbeleid volgt waarbij het koplopers en vroege volgers in AI wil stimuleren enerzijds en anderzijds de late volgers en achterblijvers wil aansporen tot de digitalisering van hun processen. Binnen het flankerend luik werd AMAI! als derde onderdeel verankerd.

Voor het onderzoeksluik AI (strategisch basisonderzoek) wordt jaarlijks een budget van 14,185 miljoen euro toegekend voor onderzoeksprojecten. Daarvan wordt jaarlijks 13,985 miljoen euro toegekend op basis van een vijfjarenwerkplan (zie VR 2025 2102 DOC.0077/2BIS) en de resterende 200.000 euro op basis van enkele ad hoc ingediende voorstellen. Dit laatste moet toelaten flexibel te kunnen inspelen op onvoorziene opportuniteiten, bv. voor internationale samenwerking en/of interessante thema's die buiten het werkprogramma vallen.

Het Vlaams AI-onderzoeksprogramma (VAIOP) heeft een specifieke en gerichte ambitie. Het investeert in bestaande sterktes in Vlaanderen en zal internationaal worden onderkend voor zijn resultaten en demonstratoren.

Van groot belang is het realiseren van een competitief voordeel in geselecteerde AI-disciplines, wat zal leiden tot een duurzaam leiderschap in de 4de industriële revolutie.

De top-onderzoeksactiviteiten:

- (1) hebben een focus op het leveren van een internationaal erkende bijdrage tot de 'state-of-the-art' in AI-onderzoek, vertrekkend van erkende sterkte in technische expertise en academisch leiderschap;
- (2) maken 'first-of-a-kind'-demonstratoren en introducties van technologische oplossingen mogelijk, gebaseerd op de resultaten van het onderzoeksprogramma, door het opzetten van samenwerkingsprojecten met de Vlaamse industriële en andere actoren die kunnen worden opgepakt met steun van de instrumenten in het implementatieluik van het AI-programma;
- (3) verzekeren Vlaanderens internationaal leiderschap en aantrekkingskracht voor toekomstige investering in geselecteerde AI en daaraan verbonden digitale technologiedisciplines en hun toepassingen;
- (4) bezorgen de Vlaamse industriepartners een duurzaam voordeel in deze domeinen.

De twee uitdagingen (of onderzoeksassen) die in het AI-onderzoek worden uitgevoerd zijn de volgende:

1. "AI driven data science";
2. situated AI.

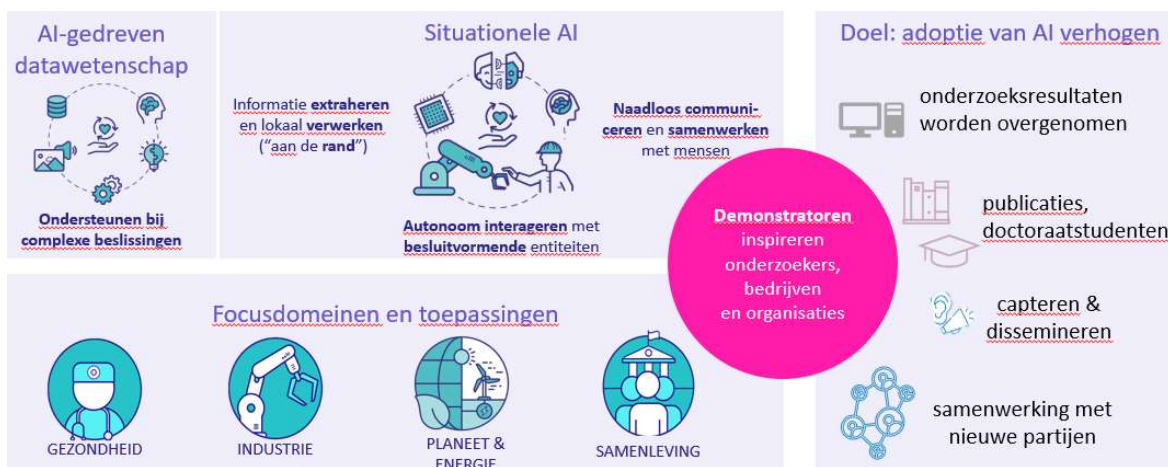
De toepassingsdomeinen (**'domeinen van strategisch belang'**) betreffen gezondheid, industrie, planeet en energie, en maatschappij. De vijf belangrijke onderzoeksthema's zijn: responsible AI, resilient and performant AI, sustainable AI, human-centered AI en productive AI.

De hoogniveauctuur van het vernieuwde onderzoekswerkprogramma gaat als volgt:

- 1) CHALLENGE 1 – AI-driven data science
 - WP1: AI driven data engineering
 - WP2: symbolic and subsymbolic learning and reasoning
 - WP3: AI assisted data exploration
 - WP4: automation in machine learning
 - WP5: understanding images and audio
 - WP6: responsible AI and decision support systems
- 2) CHALLENGE 2 - Situated AI
 - WP1: compute and communication
 - WP2: intelligent perceptive systems
 - WP3: interaction and cognitive systems
 - WP4: socio-technical systems
 - WP5: responsible AI

ILVO treedt als nieuwe partner toe tot het VAIOP-consortium en er komt dus meer aandacht voor AI in de agrifoodsector.

Schematisch geeft dit volgend beeld:

Het Departement WEWIS maakt deel uit van de **werkgroep van het AI-onderzoekprogramma** en zetelt in de overkoepelende **Stuurgroep AI** waarin ook de stakeholders vertegenwoordigd zijn. Tevens is er zeer regelmatig overleg tussen het departement en de coördinator (imec) over allerlei operationele kwesties (o.a. events, de jaarlijkse doorlichting en opvolging), en ook met de VLAIO-collega's. Daarenboven neemt het departement deel aan intra-Belgische en Europese overlegcomités over AI om de aansluiting tussen de Vlaamse plannen met Europees AI-beleid te verzekeren.

56. Vlaams Actieplan Cybersecurity (CS) – luik onderzoek en flankerend beleid

Projectverantwoordelijke	Van Paesschen Paris
Betrokken personeelsleden	
Contactpersoon kabinet	Titeca Els
Begroting (artikel: basisallocatie)	TBO-1TEA2JD-IS (1TE006): 9,0 miljoen euro TBO-1TEA2JD-WT (1TE009): 0,6 miljoen euro
Budget	9,6 miljoen euro

Omschrijving actie

De digitale technologieën ontwikkelen zich aan een snel tempo. Dat is het zeker het geval voor de technologiedomeinen artificiële intelligentie en cybersecurity. Vlaanderen heeft de ambitie om tot de digitale koplopers te behoren, ook in de deze technologiedomeinen. In 2018 werden door het toenmalige Departement EWI impulsprogramma's AI en cybersecurity voorbereid via een consultancy-opdracht en intens stakeholderoverleg.

Op **22 maart 2019** keurde de Vlaamse Regering het **Vlaams beleidsplan voor Cybersecurity (CS)** goed (VR2019 2203 DOC.0317/1QUATER). Op 22 maart 2024 werd de tweede cyclus (2024 – 2028) goedgekeurd door de VR (VR 2024 2203 DOC.0388-1).

Het Vlaamse beleidsplan Cybersecurity bestaat uit drie luiken.

-(1) Uitvoeren van **top strategisch basisonderzoek** voor het gericht ontwikkelen van nieuwe kennis, wetenschappelijke doorbraken en talent op wereldniveau daar waar Vlaanderen reeds excellent presteert én waar synergie kan bekomen worden met de vraag-gedreven implementatie-agenda van het Vlaamse bedrijfsleven.

-(2) Een centrale focus op de **implementatie van CS-toepassingen in het bedrijfsleven**. Een vraag-gedreven agenda vanuit het bedrijfsleven moet via open, goed georganiseerde kanalen en netwerken gebracht worden tot bestaande overheidsinstrumenten van het Vlaams Agentschap Innoveren en Ondernemen (VLAIO) en relevante instellingen.

-(3) Een **sterk flankerend beleid** waarin wordt gewerkt aan de significante opleidingsnoden gericht op de arbeidsmarkt. Verder ligt er een focus op een correcte doch ambitieuze "outreach" zodat vernieuwende cybersecurity-kennis, inzichten en technologieën worden gedeeld, waardoor zo veel mogelijk Vlaamse actoren actief kunnen participeren.

In uitvoering van dit beleidsplan duidde de Vlaamse regering op 7 juni 2019 **de stuurgroep** van het beleidsplan CS aan (VR 2019 0706 DOC.0866/1BIS).

Op 4 en 5 juli 2019 heeft de internationale wetenschappelijke adviesraad het voorgestelde programma positief beoordeeld en in december volgde de beslissing van de Vlaamse Regering voor het eerste jaar van het onderzoeksprogramma Cybersecurity Vlaanderen (VR 2019 1312 DOC.1235/1-10).

Het onderzoeksprogramma "Cybersecurity Vlaanderen" wordt uitgevoerd door de universiteiten KU Leuven, UGent en VUB, samen met het strategisch onderzoekscentrum imec.

Het onderzoeksprogramma omvat **vier onderzoekslijnen of 'Research Tracks'** waarbij rekening wordt gehouden met de aanwezige sterktes in Vlaanderen en het toepassingsgericht onderzoek.

Vervolgens werden deze 'Research Tracks' opgesplitst in **onderzoeksthema's** die nauw aansluiten bij dezelfde sterktes en die aanknopingspunten bieden voor vraag-gedreven implementatietrajecten met de industrie.

De onderzoekslijnen zoals omschreven in het document "Cybersecurity Initiative Flanders" zijn:

Research Track 1: Application and Software Security -Secure SDLC

- Secure Software Development Life Cycle
- Program Verification and Security Testing
- Secure Programming Languages and Secure Compilation
- Connections with Other Research Tracks

Research Track 2: Strategic Security Services

- Identity Management and Authentication – Authorization and Audit
- Advanced Encryption Techniques and Data Access Middleware
- Policy and Regulation Research

Track 3: System and Infrastructure Security

- System Security
- Network Security
- Security Monitoring and Management

Research Track 4: Technology Building Blocks: Secure Hardware, Cryptography and Secure Implementations

- Secure Hardware: Roots of Trust Anchored into Technology Foundations
- Cryptographic Algorithms
- Cryptographic Protocols
- Secure and Efficient Cryptographic Implementations

Het Departement WEWIS volgt het hele actieplan op en specifiek het **onderzoeksluik strategisch basisonderzoek**. Voor het onderzoeksluik cybersecurity zal jaarlijks een budget van 9 miljoen euro toegekend worden voor onderzoeksprojecten.

Ook het derde luik wordt door het Departement WEWIS opgevolgd. Zo is er 605K euro voorzien ter versterking van de opleidingsmodules ingericht door de hogescholen en universiteiten met een bijzondere aandacht voor permanente vorming.

Het Departement WEWIS maakt deel uit van de **Stuurgroep Cybersecurity** waarin ook de stakeholders vertegenwoordigd zijn.

In 2025 deelde de Vlaamse Regering de contouren en acties van het Vlaams Defensieplan mee. Daarin neemt cyberveiligheid een belangrijk deel in. De synergiën tussen het Defensieplan en het Vlaams Beleidsplan Cybersecurity worden verder onderzocht en uitgewerkt.

Beleidsacties 2025

- Verdere vertegenwoordiging en opvolging binnen de verschillende werkgroepen en overleggroepen die zijn opgericht in het kader van het Vlaams Beleidsplan CS;
- Opvolging van de trends, verschuivingen en beleidsinitiatieven op Belgisch, Europees en Internationaal niveau;
- Controle op de correcte uitvoering van het onderzoeksluik;
- Synergiën met het Vlaams Defensieplan rond cyberveiligheid worden beoogd.

57. Coördineren van het Digital Europe Programme (DEP) voor Vlaanderen

Projectverantwoordelijke	Verschaeren Simon
Betrokken personeelsleden	Cattoor Barbara Flama Wouter Spyns Peter Van Grootel Geert
Contactpersoon kabinet	
Begroting	BAWM
Budget	

Omschrijving actie

Het Digital Europe Programme (DEP) maakt deel uit van het Meerjarig Financieel Kader 2021–2027 en beoogt de strategische versterking van Europa's digitale capaciteit. In tegenstelling tot Horizon Europe, dat gericht is op onderzoek en innovatie, focust DEP op grootschalige uitrol, infrastructuur en opname van digitale technologieën, met bijzondere aandacht voor kmo's en publieke sector.

Het programma concentreert zich op zes strategische domeinen:

- Kunstmatige intelligentie, data & cloud
- Digitale vaardigheden
- Supercomputing
- Cybersecurity
- Interoperabiliteit en breed gebruik van digitale technologie
- Semiconductoren (via de EU Chips Act)

Het Departement WEWIS vertegenwoordigt Vlaanderen in het officiële Programma-Comité van de Europese Commissie en staat in voor de coördinatie van het Vlaamse beleid rond DEP. Dit omvat afstemming met Belgische en Europese stakeholders, opvolging van regelgeving, en deelname aan intra-Belgisch overleg, onder meer via de Digitale Taskforce van FOD Buitenlandse Zaken.

WEWIS faciliteert ook structurele afstemming met Vlaamse stakeholders:

- Via Werkgroep 5 – Digitalisering onder het Vlaams EU-Platform
- Via het Themateam Digitalisering binnen het beleidsdomein WEWIS (incl. VLAIO)

Sinds 2021 is NCP Flanders betrokken als uitvoerend contactpunt voor DEP. Vanuit WEWIS wordt jaarlijks €175.000 overgedragen aan FWO voor de werking van een NCP voor Horizon Europe en een aparte NCP voor DEP (Marie Timmermann).

a) Vlaamse EDIH's

In 2022 werden drie Vlaamse European Digital Innovation Hubs (EDIH's) erkend:

- Digitalis, gecoördineerd door Flanders Make (Manufacturing)
- EDIH-EBE, gecoördineerd door Energyville (Built Environment)
- EDIH-AI, gecoördineerd door imec (AI)

De Europese review van deze hubs vindt plaats in 2025, met een daaropvolgende herselectie. Het Departement WEWIS en VLAIO bereiden zich hierop voor met een consolidatietraject, gericht op inhoudelijke focus (met name AI, op vraag van de Europese Commissie) en integratie binnen het Vlaamse AI-beleidskader door een expliciete focus op innovatievolgers, waar er in Vlaanderen minder aanbod voor is. Door Europese budgettaire beperkingen wordt vermoedelijk slechts één EDIH opnieuw weerhouden.

b) Cofinanciering DEP

DEP-oproepen vereisen vaak cofinanciering aan een rato van 50%. Tot op heden werden zes Vlaamse projecten ondersteund, goed voor een totaal van €4,69 miljoen, verdubbeld door Europese DEP-financiering:

- Imec – *CitCom.ai* (€1.763.032, 2022)
- ILVO – *TEF Agrifood* (€2.000.000, 2022)
- Imec & HoWest – *x-CITE* (€425.122, 2024)
- ILVO – *Agricultural Data Space & EDIC Agrifood* (€500.000, 2024)

Deze financieringen worden opgevolgd door de beleidsmedewerker van het Departement WEWIS die het gehele DEP opvolgt.

Nieuwe aanvragen worden inhoudelijk afgestemd met NCP Flanders en beoordeeld op hun bijdrage aan het Vlaams digitaliseringsbeleid.

Daarnaast onderzoekt het Departement WEWIS in samenwerking met NCP Flanders ook de mogelijkheid om dit programma structureel te financieren aan de hand van een strategische oefening dat bekijkt welke DEP-oproepen voor Vlaanderen het sterkst bijdragen aan de eigen digitale en andere doelstellingen. Dit resulteerde in een paper met daarin een overzicht van Vlaamse betrokkenheid tot nu toe en wat Vlaamse stakeholders tegenhoudt om nog meer betrokken te zijn.

Uit dat onderzoek blijkt dat het gebrek aan structurele cofinanciering en de onduidelijkheid die daaruit volgt veruit de grootste struikelblokken zijn en wordt er verder onderzocht welke manieren er zijn om hier mee om te gaan; gebaseerd op ervaringen uit het buitenland (NL, SE, AT en DK). De publicatie hiervan staat gepland in Q2 van 2025.

c) European Digital Infrastructure Consortia (EDICs)

Een recente evolutie binnen DEP is mogelijkheid voor de oprichting van EDICs, in het kader van Europe's Digital Decade. Deze intergouvernementele samenwerkingen ondersteunen pan-Europese digitale projecten maar sturen ze ook inhoudelijk aan.

WEWIS neemt actief deel aan het Belgische engagement in EDICs, in samenwerking met Digitaal Vlaanderen, en volgt hun potentieel voor DEP-financiering van nabij op. Vlaanderen is reeds lid van de ALT-EDIC (Alliance for Language Technology) en bewaart het overzicht van de verdere EDIC-ontwikkelingen in Vlaanderen.

58. A Europe fit for the digital age

Projectverantwoordelijke	Verhamme Charlotte Verschaeren Simon
Betrokken personeelsleden	Cattoor Barbara Scheere David
Contactpersoon kabinet	
Begroting	BAWM
Budget	

Omschrijving actie

‘Europe fit for the digital age’ was één van de zes thematische prioriteiten van de Europese Commissie voor de legislatuur 2019–2024. In de nieuwe beleidscyclus 2024–2029 blijft de EU deze koers aanhouden, met extra nadruk op de rol van digitale technologie voor het versterken van de Europese economische competitiviteit en veiligheid. Ook de komende jaren zal de Europese digitale strategie verder evolueren in haar verschillende domeinen, met als doel een krachtige digitale economie en samenleving uit te bouwen. Het Departement WEWIS volgt deze ontwikkelingen op de voet en coördineert de Vlaamse standpunten en prioriteiten richting Europa.

De Europese digitale strategie omvat uiteenlopende initiatieven:

- Digitale Investeringsprogramma’s (zie fiche nr. 55 voor coördinatie Digital Europe Programme onder WEWIS maar daarnaast ook nog Horizon Europe, Connecting Europe’s Facility en Creative Europe)
- Digitale wetgeving
- Thematische beleidsprogramma’s.

Een belangrijke mijlpaal hierin is het Europese Digitaal Decennium (‘Digital Decade’), een beleidsprogramma met concrete doelstellingen tegen 2030 rond vier assen: digitale vaardigheden, digitale infrastructuur, digitale overheden en digitale ondernemingen.

De algemene coördinatie van dit programma op Vlaams niveau ligt bij Digitaal Vlaanderen (en specifiek het team dat de Vlaamse Digitale Strategie uitwerkt). Het Departement WEWIS blijft nauw betrokken, gezien haar expertise in digitale technologie en Europese (investerings)programma’s. WEWIS levert o.a. input over onderzoeks-, innovatie- en digitale implementatieprojecten, en volgt de oprichting van European Digital Infrastructure Consortia op (de Europese samenwerkingsvorm voor grensoverschrijdende digitale projecten). Hiervoor organiseert het departement regelmatig interne rondvragen en neemt het actief deel aan de opvolging ervan.

Het Departement WEWIS is daarbij nauw betrokken bij de ontwikkeling, onderhandeling, implementatie en opvolging van nieuwe digitale wetgeving. De Commissie onderneemt daarbij tal van nieuwe initiatieven om haar digitale ambities waar te maken. Deze wetgeving wil de interne markt voor digitale diensten harmoniseren, innovatie stimuleren, veilige datadeling faciliteren, en een gelijk speelveld creëren voor bedrijven.

Enkele voorbeelden uit het verleden waarbij WEWIS een actieve rol in opneemt in de opvolging:

- **Chips Act:** zie fiche 25 voor opvolging.
- **Artificial Intelligence Act (AI Verordening):** De AI Verordening, in werking sinds mei 2024, wordt op dit moment geïmplementeerd. De wet classificeert AI-systemen op basis van risico en legt voorschriften op afhankelijk van de risicocategorie. WEWIS speelde een actieve rol in de Europese onderhandelingen en bereidt zich nu voor op de implementatie van het AI Innovation Ecosystem, o.a. via betrokkenheid van de AI Regulatory Sandboxes.

Voor het jaar 2025 ziet het Departement WEWIS een actieve rol weggelegd in de onderhandeling van volgende dossiers:

- **Cloud and AI Development Act:** Als reactie op Europese afhankelijkheid van buitenlandse hyperscalers en infrastructuurtekorten, plant de Commissie tegen eind 2025 of begin 2026 de lancering van deze verordening. Ze zal maatregelen omvatten voor R&D, infrastructuuruitrol en strategische autonomie op vlak van cloud- en edge-technologieën.
- **Digital Networks Act:** Gepland voor Q4 2025. Deze wetgeving moet de Europese digitale- en telecommarkt hervormen, met o.a. maatregelen rond marktconsolidatie, spectrumcoördinatie, satellietconnectiviteit en 6G. De precieze reikwijdte blijft afwachten tot publicatie.

Naast wetgeving zet de Europese Commissie ook sterk in op thematische beleidsplannen die sturing moeten geven aan het digitale beleid per thema. Ook hier neemt het Departement WEWIS een actieve rol in de beleidsvoorbereiding, onderhandeling en opvolging op:

- **AI Continent Action Plan** (april 2025): doel van die plan is om Europa te positioneren als wereldleider in AI. Het plan omvat o.a.:
 - AI Factories: supercomputingcapaciteit voor start-ups en KMO's.
 - EU AI Research Council: pan-Europese onderzoekssamenwerking.
 - Apply AI Strategy: sectorgerichte innovatie door AI-toepassingen.
 - Cloud & AI Development Act: zie hierboven.
- **EU Quantum Strategy:** Een nieuw initiatief (verwacht eind 2025) onder leiding van commissaris Virkkunen, met maatregelen ter stimulering van onderzoek, coördinatie van nationale beleidslijnen en voorbereiding van een eventuele 'Quantum Act'.
- **EU Strategy for Data:** Deze brede strategie zal worden verdiept via het AI Continent Action Plan. Ze omvat o.a. wetgeving, financiering voor data-technologie, en uitrol van dataspace's.
- **Strategie voor Web 4.0:** Gelanceerd in juli 2023, met als doel Europa als leider te positioneren in de ontwikkeling van de metaverse. WEWIS volgt dit dossier op i.s.m. het Departement CJM, gelet op de relevantie voor onderzoek en innovatie.

De legislatuur 2019–2024 stond in het teken van een uitzonderlijk hoog wetgevend ritme. In de nieuwe legislatuur 2024–2029 zal het zwaartepunt verschuiven naar de implementatie van aangenomen wetgeving en naar niet-wetgevende beleidsmaatregelen ter versterking van de Europese digitale competitiviteit. Eind 2025 wordt ook een 'Omnibus vereenvoudigingspakket' verwacht, met voorstellen om de regelgevende last in de digitale sector te verlagen en de wetgevingskwaliteit te verbeteren.

Hoewel de TELECOM-raadswerkgroep — het forum waar dergelijke digitale dossiers op Europees niveau besproken worden — volgens de samenwerkingsakkoorden van 1996 onder categorie 1 valt (en dus tot de exclusieve bevoegdheid van de federale overheid behoort binnen het buitenlands beleid), blijft de impact op het Vlaamse niveau bijzonder groot. De Vlaamse entiteiten, instellingen en stakeholders zijn immers sterk verweven met deze Europese dossiers.

Daarom blijft het Departement WEWIS deze ontwikkelingen van nabij opvolgen, en tracht het – waar mogelijk – impact te hebben op de Belgische standpuntbepaling, in nauwe samenwerking met de bevoegde federale instanties.

59. Smart Cities en Internet of Things via het convenant met imec

Projectverantwoordelijke	Verschaeren Simon
Betrokken personeelsleden	
Contactpersoon kabinet	Lenaerts Maarten
Begroting	TBO-1TFA2LA-WT
Budget	4 mio € geormerkt in convenant met imec

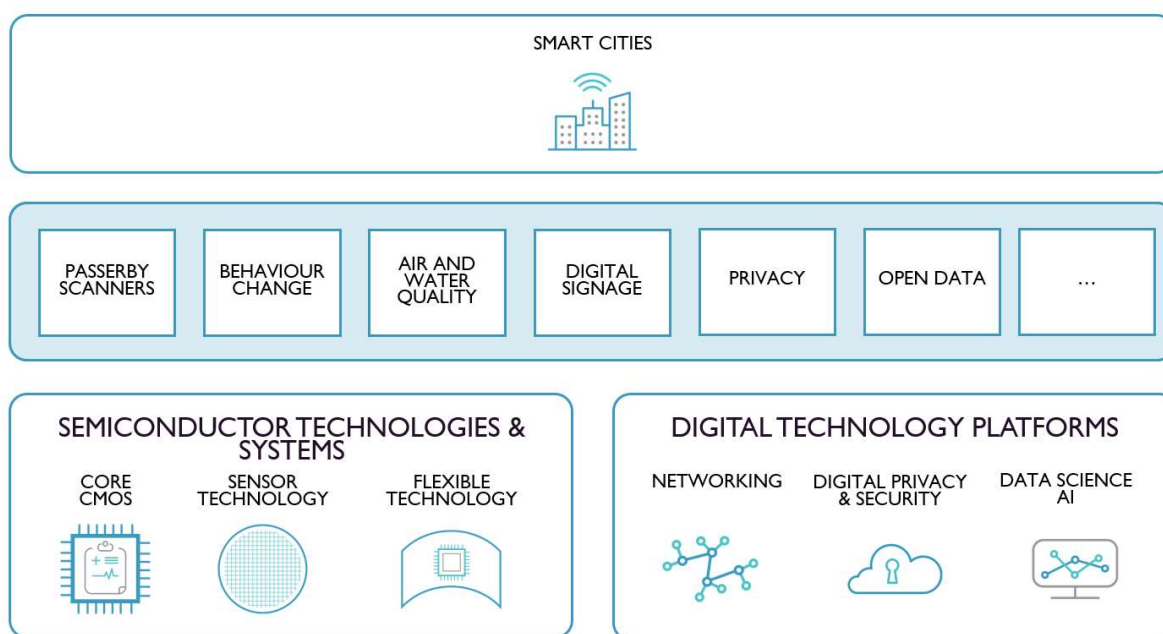
Omschrijving actie

Vlaanderen heeft de ambitie om de mogelijkheden van 'Smart Cities' en 'Internet of Things' (IoT) optimaal te benutten.

Vandaar dat er in het **convenant van imec (2017-2021)** voorzien is dat imec, i.s.m. de stad Antwerpen, een grote 'City-of-Things'-proeftuin zal opzetten.

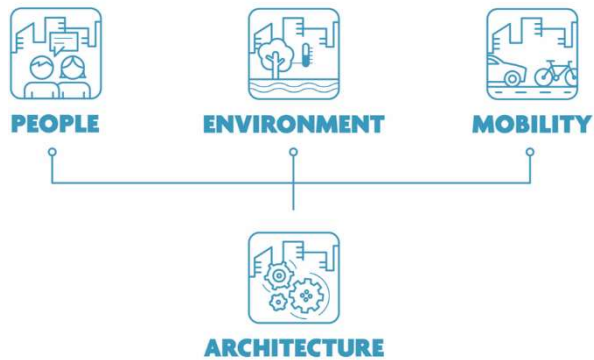
Hiertoe zal imec een platform ontwikkelen waarop, in real-time, 'Internet-of-Things'-toepassingen en technologieën in een stedelijke omgeving kunnen gecreëerd, getest en gevalideerd worden. Voor het 'City-of-Things'-initiatief (CoT) is een budget van vier miljoen euro per jaar voorzien in het convenant.

Onderstaand wordt schematisch weergegeven op welke onderdelen wordt ingezet.

Concreet wordt in de nieuwe strategie voor City of Things gewerkt rond **4 pijlers**:

- mobiliteit,
- leefomgeving (lucht en water),
- mensen (living lab aanpak)
- en interoperabele architectuur ('Vlaamse open-city-architectuur').

Binnen deze vier sporen worden dan de concrete acties ontlooid:

CITY OF THINGS

VIER STRATEGISCHE SPOREN

Verder is er het project **Smart Flanders**, dat geïnitieerd werd binnen het Stedenbeleid van de Vlaamse overheid. In het kader van dit project wordt vertrokken vanuit een stedelijke invalshoek en wordt onderzocht hoe data en technologie oplossingen kunnen bieden voor stedelijke uitdagingen (bv. mobiliteit, milieu, ...). Vanuit Stedenbeleid wordt een budget van 300 K euro per jaar voorzien voor de voorbereiding en het opzetten van het netwerk van de 13 centrumsteden in Vlaanderen.

Voor de opvolging van deze projecten werd een **CoT-stuurgroep** opgericht tussen de minister of zijn afgevaardigde, Departement WEWIS en imec. In de stuurgroep wordt gerapporteerd over de vordering van beide projecten en worden de mijlpalen en doelstellingen gedefinieerd voor het CoT-initiatief. Om het toepassen van deze nieuwe technologieën in een stedelijke omgeving beleidsmatig te onderbouwen, zal WEWIS mee instaan voor de beleidsvoorbereiding en de opvolging van de CoT-stuurgroep.

In het kader van het **nieuwe convenant met imec 2022-2026** werd de werking van smart cities geïntegreerd in het de afdeling **Enabling Digital Transformation (EDiT)** binnen imec, waarvoor 5,2 mio € geormerkte middelen werden voorzien. De focus ligt hierbij in een eerste fase op innovatieve digitale transformatie in de domeinen “duurzame leefomgevingen”, “mobiliteit en logistiek” en “publieke gezondheidszorg”. Imec herwerkte zijn organisatiestructuur in 2024, waarbij expertisecenters en sectoren gevormd werden in een matrix structuur. De expertisecenters, als rijen, hebben kruispunten met elke sector, als kolom. De expertisecenters zijn FAB; lab materials & device exploration; semiconductor technologies & module pathfinding; semiconductor technology platforms; design & system engineering; AI & algorithms. De sectoren zijn compute technologies & systems; health; automotive; industry & consumer; imec.IC-link. De afdeling EDiT gaat op in de subsector ‘connected society’ van ‘compute technologies & systems’. De argumentatie voor deze herwerking is een integratie en vernauwing van samenwerking tussen alle imec

activiteiten onderling. De opdracht van de subsector 'connected society' is het aanpakken van regionale en maatschappelijke uitdagingen waar imec een substantiële bijdrage kan leveren. Deze opdracht wordt geoperationaliseerd door de combinatie van een domeinspecifieke werking die gedragen wordt door een technologische onderbouw. De technologische onderbouw heeft als focus datagedreven AI, en meer specifiek 'Vlaamse AI technologie testomgeving'. Dit is een fysieke en digitale testomgeving met sociaal-wetenschappelijke en juridische omkadering, marktwerking en business planning, gelinkt aan de werking rond TEFs en EDIHs. De domeinspecifieke werking kiest domeinen waarvan de impact potentieel groot is. De huidige domeinen zijn mobiliteit, learning en media & entertainment – met een leidende rol voor imec – predictieve en preventieve geneeskunde en weerbare kritieke infrastructuur – met een incuberende rol voor imec – en GovTech (eGov) en logistiek – met een bijdragende rol voor imec.

In het convenant 2022-2026 met imec is ook het missiegedreven technologisch onderzoeksprogramma opgenomen, dat zich situeert in de subsector 'connected society'. Het missiegedreven onderzoek, dat zeer mooi aansluit bij de opdracht van de subsector, kenmerkt zich door technologisch onderzoek voor een maatschappelijk vraagstuk met betrokken regionale industrie en stakeholders. De missies hebben als criteria maatschappelijke drijfveer, technologische innovatie en lokale impact met globaal potentieel. Elke missie is een strategisch onderzoeksinitiatief met roadmap programma's, seed projecten en onderzoeksprojecten. De goedgekeurde missies zijn weerbare kritieke infrastructuur, werknemers opleiden voor banen van morgen en ontdekking en ontwikkeling van geneesmiddelen.

Ook op Europees niveau zijn er tal van initiatieven. Horizon 2020 (en haar opvolger Horizon Europe) is daarbij het belangrijkste Europese instrument voor initiatieven m.b.t. duurzame stadsontwikkeling (o.a. CIVITAS).

Het Departement WEWIS volgt deze ontwikkelingen proactief op.

60. Digitalisering: Kenniscentrum Data en Maatschappij

Projectverantwoordelijke	Dewallef Erwin
Betrokken personeelsleden	Scheere David Dumolyn Bart (RRI)
Contactpersoon kabinet	Van Roosbroeck Roeland
Begroting (artikel: basisallocatie)	TBO-1TEA2JB-IS (1TE197)
Budget	0,756 mio €

Omschrijving actie

Het Departement WEWIS volgt ook in 2025 de werkzaamheden van **het Kenniscentrum Data & Maatschappij** en stuurt waar nodig in samenspraak met de coördinator de werkzaamheden bij. Zo wordt er 3 keer per jaar gezamenlijk een stuurgroep voorbereid om de gedane werkzaamheden toe te lichten en het jaarplan van het komende jaar voor te bereiden. Waar mogelijk worden linken gemaakt met andere initiatieven van het Vlaamse Beleidsplan AI.

In overleg met de stakeholders werd er bij de opmaak van **het Vlaams Beleidsplan AI** voor geopteerd de werkzaamheden rond de ethische aspecten verbonden aan digitalisering en de data-economie in het algemeen en aan artificiële intelligentie in het bijzonder **te institutionaliseren** via de oprichting van een **interuniversitair Kenniscentrum Data en Maatschappij**. Met het Kenniscentrum Data en Maatschappij (KDM) werd in 2021 een convenant uitgewerkt en dit werd goedgekeurd door de Vlaamse Regering in juni 2021.

Het Kenniscentrum is een samenwerking tussen 3 Vlaamse onderzoeksgroepen bij de **Universiteit Gent (MICT), VUB (imec-SMIT) en KU Leuven (CiTiP)**. Zij richten zich zowel op de maatschappelijk en ethische gevolgen van AI als op de wettelijke implicaties ervan.

Op 19 februari 2020 lanceerde de Europese Commissie een regelgevend initiatief voor het inzetten van Artificiële Intelligentie, naar analogie met het gekende GDPR-kader en gebaseerd op de 'Ethics guidelines for trustworthy AI', die in 2019 zijn opgezet.

Daarnaast lanceerde de Commissie een strategie om van Europa een koploper te maken in data-economie. Ook voor deze acties zal het Kenniscentrum een belangrijke rol spelen in het aanleveren van de nodige kennis om vanuit Vlaanderen te kunnen wegen op deze debatten.

In 2025 richt het werk van het Kenniscentrum zich ook meer en meer op kennisverspreiding over de implementatie van de AI Act en het wegen op de opzet van dat proces zowel op Vlaamse, Belgisch als Europees niveau.

Het Kenniscentrum ontwikkelt activiteiten in de **volgende domeinen**:

1. Een breed gedragen co-design-approach voor het uittekenen van AI-beleid;
2. Stimuleren van maatschappelijk debat rond acceptatie van de technologie;
3. Het aanleveren van "thought leadership" over zowel maatschappelijk als economisch aanvaardbare ontwikkelingstrajecten voor AI;
4. De identificatie en validatie van belangrijke menselijke factoren in de ontwikkeling van AI;
5. De ontwikkeling van juridische kaders en richtsnoeren voor beleidsmakers en bedrijven;

De thema's waarrond deze activiteiten zich zullen ontwikkelen raken aan democratische, ethische en juridische kwesties, en omvatten o.m. algoritmische rechtvaardigheid, algoritmisch bestuur in een publieke sfeer, transparantie en verantwoording van AI, robo-ethiek, AI en tewerkstelling, alsook AI in de domeinen van Smart Government, Smart Health & Lifestyle, Cyberveiligheid, slimme mobiliteit, energie, food & agro, Smart Education, Smart Cities, Smart Media enzovoort.

De activiteiten van het centrum rond deze thema's moeten **bijdragen tot:**

- De vertaling van algemene ethische principes naar concrete richtlijnen, aanbevelingen en regels;
- Het wegnemen van risico's bij AI-ontwikkeling door bedrijven en innovatoren, in het bijzonder bij het ontvangen van Vlaamse financiering;
- Het sturen van bestaande en toekomstige regelgevings- en beleidshervormingen met een impact op AI (bijvoorbeeld de Richtlijn Productaansprakelijkheid, de Richtlijn betreffende Machines, de ePrivacy-richtlijn etc.);
- Het verschaffen van duidelijkheid over de implicaties van bestaande en nieuwe juridische instrumenten (zoals de GDPR, Verordening Medische Hulpmiddelen, Verordening Vrij verkeer van niet-persoonsgebonden gegevens enzovoort);
- Het creëren van ruimte voor experiment rond bijvoorbeeld "ethische validatie" en "regulatory sandboxing";
- Het verhogen van het maatschappelijk bewustzijn, om het draagvlak te vergroten.

Het Departement WEWIS volgt de werkzaamheden van het Kenniscentrum actief op door deelname aan de stuurgroep en het actief wegen op de jaarplannen en bereidt de financiering procedureel voor zoals het opmaken van de nodige toelagedocumenten

In 2025 wordt een evaluatie uitgevoerd van het convenant 2021-2025 tussen het Vlaamse Gewest en de instellingen verbonden aan het Kenniscentrum Data & Maatschappij, inclusief het programma voor burgerwetenschap amai! waarbij een sterke betrokkenheid is van het Kenniscentrum. Op basis van de resultaten van die evaluatie zal een onderhandeling plaatsvinden over een nieuwe convenant in het najaar van 2025.

B. Financiering voor onze ondernemingen garanderen

ISE 'Financiering ondernemingen'

61. Beleidsvoorbereiding en monitoring met betrekking tot financiering ondernemingen

Projectverantwoordelijke	Callewaert Sophie
Betrokken personeelsleden	
Contactpersoon kabinet	De Craen Jan Holvoet Pieter-Jan
Begroting	TCO-1TCA5DY-IS TBO-1TCA2BA-WT TBO-9TCAAZZ-OW
Budget	1.229.673.000 EURO

Omschrijving actie

A. ParticipatieMaatschappij Vlaanderen (PMV) ondersteunt de economie via standaardfinanciering, leningen, garanties en kapitaal voor innovatieve bedrijven. Dit zorgt voor risicospreiding en trekt andere financiers aan. PMV's deelname wordt bovendien gezien als een kwaliteitslabel door haar financiële en juridische expertise. PMV zet prioritair in op de strategische sectoren en de vier strategische doelstellingen van ons beleid (productiviteitsgroei, duurzaamheid, digitalisering en strategische autonomie) vooral wanneer er sprake is van marktfalen of nood aan Vlaamse verankering. Zo zet PMV sterk in op het financieren van niet alleen starters, maar ook van groeiende ondernemingen, net als op financieringsoplossingen voor opvolgingsuitdagingen bij Vlaamse ondernemingen, voor tijdelijke liquiditeitsproblemen en voor de verduurzaming van hun activiteiten. Naast expertise en investeringen in gespecialiseerde fondsen, is het ook noodzakelijk om voldoende schaalgrootte te hebben om echt impact te kunnen hebben op onze Vlaamse groeiers. Die vereiste schaalgrootte is enkel haalbaar wanneer we in Vlaanderen de krachten, en dus ook de middelen, bundelen met wat vanuit de Europese Investeringsbank en het Europees Innovatiefonds wordt aangereikt. We zetten daarom met PMV in op het mobiliseren van Europese middelen die, aangevuld met Vlaamse financiering, grotere tickets mogelijk maken, en het risicoprofiel van de financieringen te verbeteren, om zo onze starters en groeiers alle kansen te geven voor (al dan niet internationale) expansie.

B. LRM van haar kant focust op Limburg en verstrekt financiering aan bedrijven, in de vorm van risicokapitaal en achtergestelde leningen. Iedere ondernemer die activiteiten ontwikkelt in Limburg kan bij LRM aankloppen. Door het aanbieden van strategische ondersteuning en het openstellen van haar netwerk voor portefeuillebedrijven, maakt LRM haar passage in het bedrijf niet alleen financieel, maar ook inhoudelijk en strategisch relevant. LRM is een veilige haven voor startups & scale-ups én een huis van vertrouwen voor mature en familiale bedrijven in de regio.

Het Departement WEWIS vervult volgende taken:

- Voorbereiden, opvolgen en evalueren van de **samenwerkingsovereenkomsten van PMV en LRM** met de Vlaamse overheid.;
- Voorbereiden, opvolgen, evalueren en **bijsturen van bestaande financieringsinstrumenten** voor bedrijven en **ontwikkeling van nieuwe instrumenten**, in samenwerking met bevoegde instellingen PMV en LRM;
- **Juridische ondersteuning** bij de opmaak van de regelgeving en begeleiding bij de verschillende stappen in het regelgevingsproces en de verschillende vereiste procedures voor de goedkeuring van regelgeving, in samenwerking met bevoegde instellingen PMV, LRM en VPM.

Beleidsacties 2025

- In 2025 wordt de oefening gemaakt om de bestaande steunmechanismen in kaart te brengen.

- Er wordt bekeken of, naar aanleiding van het Vlaamse Defensieplan, een addendum aan de overeenkomst van PMV en LRM aangewezen is.
- In 2025 wordt er verder gewerkt aan de ontbinding en vereffening van VPM.

62. Vlaamse kmo-innovatie in Europese context

Projectverantwoordelijke	Vermeulen Hilde
Betrokken personeelsleden	Feldmann Theresia Maes Dries Top Lieven Schruers Liesbet
Contactpersoon kabinet	De Hondt Paul
Begroting	BAWM
Budget	

Omschrijving actie

De Vlaamse slimme specialisatiestrategie 2.0, het referentiedocument voor EFRO Vlaanderen kent **tien prioriteitsdomeinen** met een cruciale rol voor de strategische onderzoekscentra en de speerpuntclusters voor de innovatiestrategie:

- duurzame chemie (SPC Catalisti),
- duurzame materialen (SPC VITO MateriNex, opvolger Strategisch Initiatief Materialen),
- slimme maakindustrie (soc Flanders' Make),
- Health and life sciences (soc VIB; SPC MEDVIA),
- gespecialiseerde logistiek (SPC VIL, Vlaams Instituut voor Logistiek),
- Agro-Food (SPC Flanders' FOOD; ILVO),
- electronic systems, Internet of Things and photonic systems (soc IMEC),
- energie (SPC Flux 50; EnergyVille),
- milieu en cleantech (soc VITO, Vlaams Instituut voor Technologisch Onderzoek),
- Blue economy (SPC De Blauwe Cluster; VLIZ)

Om de concurrentiepositie en veerkracht van Vlaamse kmo's te versterken, moet Vlaanderen als innovation leader de transitie voor veerkracht, digitalisering en duurzaamheid maatschappelijk vertalen in groei en jobcreatie voor Vlaamse kmo's, start-ups en scale-ups. Er wordt met andere EU-regio's samengewerkt aan beter geconnecteerde ecosystemen die de innovatiekloof in Europa dicht en actoren (onderzoekers, ondernemingen, overheden) met elkaar te verbinden. (cf. de "fifth freedom" uit het Letta-rapport).

Departement WEWIS geeft in overleg met VLAIO en belanghebbenden invulling aan de ontwikkeling van **innovatie-ecosystemen rond de Vlaamse thematische specialisatieprioriteiten** in synergie met andere O&O-programma's op (sub-)regionaal en EU-niveau (oa. I3-instrument) en waar mogelijk in hefboomwerking met financiële instrumenten voor de verdere opschaling van innovaties.

Naast de Horizon EU programmavertegenwoordiging voor de **Europese Innovatieraad en Europese Innovatie ecosystemen (EIC-EIE)** neemt het departement ook de Belgische vertegenwoordiging op in het plenair EIC-Forum, om proactief invulling te geven aan beleidsvoorstellen uit de Draghi-, Letta- en Heitor-rapporten, het EU-competitiviteitscompas, gericht op vereenvoudiging, slimme regulering, ... Het EIC-forum bespreekt in 2025 het toekomstig EIC-beleid, m.n. de EU Start up en Scale up strategie en de EU Innovation Act, de EU-kapitaalmarkt, deeptech en disruptieve innovaties, talent en innovatieve overheidsopdrachten.

Standpuntbepalingen gebeuren in overleg met Vlaamse beleidsactoren en experts actief in een aantal EIC-forumwerkgroepen zoals innovatieve overheidsopdrachten (PIO), innovatiebeleid (WEWIS) en de werkgroep voor aandelenopties voor werknemers in start up bedrijven.

Specifiek voor het S3-domein **duurzame chemie** neemt het departement WEWIS, samen met Catalisti en Essencia, deel aan de innovatie werkgroep van de trilaterale duurzame chemiestrategie (Vlaanderen-NoordRijn Westfalen-Nederland) voor gezamenlijke posities en acties om de trilaterale samenwerking in de regio's te stimuleren.

63. Flanders Future Tech Fund binnen PMV

Projectverantwoordelijke	Callewaert Sophie
Betrokken personeelsleden	
Contactpersoon kabinet	De Craen Jan Holvoet Pieter-Jan
Begroting (artikel: basisallocatie)	TB0-1TCA2BY-IS (1TC130)
Budget	459.000 euro + kapitaal

Omschrijving actie

Op 29 maart 2019 keurde de Vlaamse Regering de oprichting van het Flanders Future Tech Fund goed (VR 2019 2903 DOC.0420/1BIS) en op 10 mei 2019 de ontwerpstatuten van het Flanders Future Tech Fund (VR 2019 1005 DOC.0675/1BIS). Het fonds werd samengesteld via een ESR8-investering van 75 miljoen euro en in fiduciair beheer gegeven aan PMV. Op 27 juni 2019 werd er een overeenkomst betreffende de oprichting en het operationeel beheer van FFTF getekend tussen PMV en het Vlaamse Gewest.

PMV rapporteerde een aantal aandachtspunten met betrekking tot de krijtlijnen waarin moet worden gewerkt binnen FFTF. Eén ervan was de moeilijkheid om private investeerders met closed-end-funds te overtuigen samen met FFTF te investeren in een SPV-structuur over een heel lange termijn. Een ander aandachtspunt was dat, met de huidige investeringscriteria, de FFTF-investeringen niet als ERS-neutraal worden geklasseerd. De ESR-neutraliteit is een strikte voorwaarde voor alle investeringen vanuit FFTF. Om te zorgen dat de toekomstige investeringen van FFTF ERS-neutraal zijn, werd FFTF geherpositioneerd en werden de investeringscriteria aangepast om ze af te stemmen op de eisen rond de ESR-neutraliteit van de investeringen.

Eind 2021 nam de Vlaamse Regering daartoe de nodige beslissingen (VR 2021 1211 DOC.1240). Op 14 oktober 2022 werd een nieuwe samenwerkingsovereenkomst getekend, aangepast aan de vernieuwde taakstelling.

Beleidsacties 2025

Er wordt bekeken om Europese middelen in te zetten om extra middelen voor FFTF ter beschikking te hebben.

C. Ondernemerschap stimuleren

ISE 'Ondernemerschap'

64. Beleidsvoorbereiding en monitoring met betrekking tot ondernemerschap

Projectverantwoordelijke	Boeykens Ilse
Betrokken personeelsleden	
Contactpersoon kabinet	
Begroting	BAWM
Budget	

Omschrijving actie

In het kader van afspraken binnen het beleidsdomein WEWILS is het Vlaamse beleid rond het stimuleren van ondernemerschap in hoofdzaak een verantwoordelijkheid van het Vlaams Agentschap Innoveren en Ondernemen.

Inzake **beleidsvoorbereiding- en monitoring** van ondernemerschap, onderneemt het Departement WEWIS in afstemming met VLAIO evenwel **volgende acties**:

- Opvolgen en verspreiden van de **studies van pijler B "Ondernemen"** van het expertisecentrum O&O-monitoring en indien noodzakelijk beleidsadviezen opstellen;
- Opvolgen en verspreiden van **studies van andere bronnen** m.b.t. de diverse aspecten van ondernemerschap en indien noodzakelijk beleidsadviezen opstellen;
- **Monitoren van de instrumenten** die ingezet worden om het ondernemerschap in Vlaanderen te stimuleren. Afstemmen met de Statistiek Vlaanderen rond data m.b.t. ondernemerschap;
- Afstemming op het vlak van **kmo-/ondernemerschapsbeleid** zowel op Europees niveau als binnen de OESO:
 1. Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (**OESO**): voorbereiding en deelname aan voorbereidende vergaderingen OESO-comité kmo's en ondernemerschap en dissemineren resultaten OESO-rapporten.
 2. **Europa**: bijdrage aan afstemming rond "SME Envoys Netwerk".

Daarnaast worden diverse ad-hoc-vragen voor beide niveaus (EU en OESO) beantwoord voor wat ondernemerschap/kmo-beleid betreft.

- Opvolgen van de volgende bevestigingen van ECOOM: de panelstudie rond student-ondernemerschap, de GUESSS-bevestiging editie 2025, de bevestiging rond ondernemerscultuur en -activiteiten in Vlaanderen en een verkorte bevestiging over duurzaam gedrag van kmo's & duurzaamheidsrapportering.
- Voorbereiding OESO-comité vindt plaats in april en oktober 2025.
- Het SME Envoys Netwerk komt 4 maal per jaar samen (in maart, mei, oktober en november 2025). De FOD Economie consulteert de regio's in de voorbereiding ervan.

D. Regionale specialisatie ondersteunen

65. Regionale specialisatie in Limburg via de Limburgse Reconversiemaatschappij (LRM)

Projectverantwoordelijke	Callewaert Sophie
Betrokken personeelsleden	
Contactpersoon kabinet	De Craen Jan Holvoet Pieter-Jan
Begroting	TBO-9TCATBA-OW
Budget	0 euro

Omschrijving actie

LRM – opgericht in 1994 naar aanleiding van de sluiting van de Limburgse mijnen – richt zich op het ondersteunen en faciliteren van economische bedrijvigheid in de provincie Limburg. LRM investeert in bedrijven die zorgen voor economische groei en duurzame jobs in Limburg. LRM verschaft risicokapitaal, aan zowel startups als groeiende kmo's tot grote ondernemingen.

LRM neemt een actieve rol op in het versterken en veerkrachtig maken van het Limburgse bedrijfseconomische weefsel, door verder te investeren in mijnsites, bedrijfscampussen, incubatoren en bedrijventerreinen. Dit gebeurt waar mogelijk samen met partners en stakeholders.

LRM heeft op 27 mei 2024 met de Vlaamse Regering een **samenwerkingsovereenkomst** 2024-2029 afgesloten, die door het Departement WEWIS wordt opgevolgd. Tevens werd in juli 2024 het protocol aangaande LSM vernieuwd.

Beleidsacties 2025

- In 2025 wordt de oefening gemaakt om de bestaande steunmechanismen in kaart te brengen.
- Er wordt bekeken of een addendum aan de overeenkomst van LRM aangewezen is naar aanleiding van het Vlaamse Defensieplan.

E. Een beleid gedreven door feiten en cijfers

66. Kenniscentrum over O&O, economie, wetenschap, innovatie in Vlaanderen

Projectverantwoordelijke	Maris Stefanie
Betrokken personeelsleden	Maes Dries Van Nispen Jan Viaene Peter WEWIS
Contactpersoon kabinet	
Begroting	BAWM
Budget	

Omschrijving actie

De kernopdrachten van het Kenniscentrum zijn de volgende.

A. Wat verplichte data-aanlevering betreft, worden er (**tweet**)jaarlijks cijfers voor indicatoren uitgewisseld zodat er internationale vergelijkingen kunnen worden gemaakt (O&O- en CIS-enquêtes), en dit op basis van de geldende afspraken met de bestaande partners (federale overheid [voor OESO en Eurostat], Statistiek Vlaanderen [voormalige Studiedienst Vlaamse Regering], en ECOOM).

B. Daarnaast worden **jaarlijks de verdeelsleutels** berekend voor de verdeling van de middelen voor de Bijzondere Onderzoeksfondsen (BOF) van de universiteiten, de Industriële Onderzoeksfondsen (IOF), de Expertiscellen Wetenschapscommunicatie en de verdeelsleutel middelzware apparatuur. De verdeelsleutels worden berekend op basis van weging van parameters, die in vele gevallen ook indicatoren zijn. De cijfers voor de parameters worden aangeleverd door de universiteiten, ECOOM, het beleidsdomein Onderwijs en WEWIS zelf.

De verplichte ECOOM-data-aanlevering voor BOF en IOF zit vervat in de Vlaamse regelgeving en is ook taak opgenomen in de ECOOM-beheersovereenkomst. Deze informatie (parameters in verdeelsleutels) wordt gebruikt bij de toekenning van de subsidies aan de universiteiten, de verdeelsleutel middelzware apparatuur en de Expertiscellen Wetenschapscommunicatie.

C. De prestatie-indicatoren verplicht in de BBT worden mee geselecteerd en opgevolgd binnen het kenniscentrum. Het kenniscentrum zorgt jaarlijks voor het formuleren van de verwachtingen en evalueren van de evolutie van de indicatoren.

D. Departement WEWIS brengt jaarlijks **volgende publicaties** uit:

- Speurgids Ondernemen & Innoveren;
- Engelstalige STI-publicatie;
- Analyses van de Vlaamse deelname aan Europese programma's (tussentijds en een eindanalyse bij het aflopen van de programma's);
- Het 'Vlaams Indicatorenboek' (online versie - jaarlijks): een aangepaste versie in samenwerking met ECOOM (coördinator);
- Jaarlijkse publicatie opvolging en monitoring van extreme groeiers in Vlaanderen.
- 2-jaarlijks in kaart brengen CCS-sectoren;

E. Het Departement WEWIS stelt ook **cijfers ter beschikking** in de vorm van:

- Brongegevens voor de berekening van O&O-intensiteit, O&O-personeel en andere;
- Bundeling van brongegevens over bedrijven (vanuit de steunpunten, eigen materiaal etc.);
- Indicatoren zoals GBARD, financiële return uit het EU Kaderprogramma, ...;
- Links naar de primaire bronnen (Statistiek Vlaanderen, Ecoom,...), ECOOM);
- Monitoring structuur Vlaamse economie;
- Ad hoc cijfermatige en analytische ondersteuning voor beleidsvoorbereiding en beleidsevaluatie;
- Analyse aandeel creatieve sectoren in de Vlaamse economie;

F. Daarnaast staat het departement ook in voor het **laagdrempelig ontsluiten van statistische gegevens**:

- Ontsluiten van cijferreeksen door ECOOM via het Indicatorenboek (elektronische versie);
- Regelmatige updates voor cijfers en indicatoren aangeboden via de WEWIS-website;
- Regelmatig communicatie voorzien over kerncijfers en indicatoren m.b.t. het beleidsdomein WEWIS;
- Regelmatig presenteren van de deelnamecijfers aan het Europese Kaderprogramma op de stuurgroep en de werkgroepen van het EU-Platform;
- Aankondigen van publicaties en cijfers via digitale media (LinkedIn, Twitter, website, ...) in samenwerking met de WEWIS-communicatiecel;
- Ad-hoc publicaties en analyses met economische inslag.

G. Binnen het kenniscentrum wordt een **samenwerkingsverband** opgezet tussen de kenniscel en andere actoren verwant met het WEWIS-beleid (zoals FIT, VLAIO, WEWIS-collega's, Statistiek Vlaanderen) met de bedoeling om inspanningen te bundelen voor kennisopbouw ter ondersteuning van het langetermijnbeleid binnen de bevoegdheden economie, wetenschap en innovatie. Rond een beperkt aantal specifieke thema's waar gezamenlijke kennisopbouw nodig is, wordt een project gedefinieerd waar meerdere entiteiten gezamenlijk hun inspanningen voor willen bundelen.

H. De acties van Statistiek Vlaanderen worden opgevolgd. We zijn vertegenwoordigd in de Raad voor Vlaamse Openbare Statistiek en Coördinatiecomité voor Vlaamse Openbare Statistiek. Daarnaast wordt deelgenomen aan verschillende werkgroepen.

I. Het kenniscentrum stelt haar **expertise ter beschikking** aan partners zowel binnen als buiten de Vlaamse overheid en werk samen aan het (economisch) monitoren van domein overschrijdende initiatieven.

F. Beleidsevaluaties

67. Evaluaties betreffende de beleidsvelden Economie, Wetenschappelijk Onderzoek, Innovatie en Wetenschapscommunicatie die in 2025 worden afgewerkt, voorbereid en/of uitgevoerd

Projectverantwoordelijke	Borrey Sabine
Betrokken personeelsleden	Baert Lieselot Stepman Mattias Winderickx Wim
Contactpersoon kabinet	Gheysen Simon en collega's
Begroting	TBO-1TBA2AC-WT
Budget	1.000 Keuro (VAK 2025) en 400 Keuro (VEK 2025)

Omschrijving actie

De Beleidsnota Economie, Wetenschap, Innovatie en Industrie 2024-2029 stelt met betrekking tot evaluatiebeleid en cultuur dat:

Binnen de beleidsvelden Economie, Wetenschappelijk Onderzoek, Innovatie en Wetenschapscommunicatie is de voorbije jaren een hoogstaand evaluatiebeleid ontwikkeld, in het bijzonder binnen het [voormalige] Departement EWI dat hiertoe in 2007 een afzonderlijke evaluatiecel heeft geïnstalleerd. De evaluatiepraktijk en het evaluatiebeleid in het beleidsdomein WEWILS zullen verder worden ontwikkeld op basis van de bestaande praktijken en het bestaande beleid van de entiteiten binnen het beleidsdomein. We streven er hierbij naar om meer in te zetten op binnenshuis uitvoeren van evaluaties en bekijken op welke wijze foresight kan worden ingebracht in de beleidsontwikkeling die uit evaluaties volgt.

De evaluatiecel, die zich situeert in de afdeling Coördinatie, Evaluatie EU en Internationaal O&O&I-beleid van het Departement WEWIS, houdt de **evaluatie-agenda** met betrekking tot hogervermelde beleidsvelden nauwgezet bij en zorgt ze voor de uitvoering ervan. Deze evaluatie-agenda wordt hoofdzakelijk bepaald door de evaluatiebepalingen die opgenomen zijn in de regelgeving en/of afgesloten verbintenissen ter zake. Naast de individuele evaluaties van projecten, instellingen, programma's en instrumenten omvat deze evaluatie-agenda ook systeemevaluaties. De uitgangspunten van de evaluatiepraktijk die de evaluatiecel heeft ontwikkeld en waaraan de beleidsnota refereert, blijven hierbij behouden. Deze uitgangspunten zijn:

- Alle evaluatiebepalingen uit de regelgeving moeten aan bod komen.
- Er wordt gestreefd naar evolutie in de evaluatie (geen "platgetreden paden").
- Elke evaluatie beoogt een goed evenwicht tussen het ex-post- en het ex-antegedeelte ervan. Vanuit die optiek en met het oog op meer "beleidsleren" wordt vooral meer aandacht besteed aan het exanteliek van de evaluatie, om zo ook ruimer bij te dragen tot de beleidsvorming en voorbereiding.
- Een systeembenadering wordt, waar mogelijk/nuttig, ingebracht. In eerste instantie wordt uitgegaan van het meest nabije beleidssysteem en de doelstellingenkaders waarin het evaluatievoorwerp is ingebed. Systeemevaluaties laten nl. toe om het beleid op een hoger aggregatieniveau te evalueren en aldus het gecombineerd effect van de diverse activiteiten/programma's/projecten/actoren beter in kaart brengen. Dit zou op termijn ook moeten bijdragen tot een betere ondersteuning van het geheel van de beleidsvoorbereiding. Individuele evaluaties richten zich voornamelijk op het evaluatieonderwerp zelf en laten de effecten op en binnen het (WEWIS-)systeem onderbelicht, hoewel bij de uitvoering ervan altijd rekening wordt gehouden met de beleidscontext.
- De aanpak van evaluaties dient proportioneel te zijn ten opzichte van de omvang van de betrokken initiatieven en de toegekende budgetten en dit met het oog op het efficiënt besteden van tijd en middelen.

In deze fiche wordt een overzicht gegeven van de evaluaties/studies die (in beheer van hogervermelde evaluatiecel en die betrekking hebben op de beleidsvelden Economie, Wetenschappelijk Onderzoek, Innovatie en Wetenschapscommunicatie) in 2025 worden afgewerkt, voorbereid en/of uitgevoerd.

Personeelsinzet

De beschikbare inzet van personeel binnen de afdeling Coördinatie, Evaluatie, EU en Internationaal O&O&I-beleid voor deze actie wordt voor 2024 geschat op 3,9 VTE. De inzet van personeelsleden van andere afdelingen (met name hun bijdrage aan het evaluatieproces) is dus niet meegerekend in dit aantal.

Evaluatie-agenda 2025

De evaluatie-agenda voor 2025 die hierna wordt weergegeven, omvat de (individuele) evaluaties die minstens moeten worden uitgevoerd rekening houdend met de verbintenissen die het departement beheert met betrekking tot hogervermelde beleidsvelden. Deze evaluaties omvatten waar mogelijk en opportuun, in lijn met internationale praktijken en in overeenstemming met zowel hogervermelde uitgangspunten als met de aanbevelingen die volgen uit de in 2021 uitgevoerde Vlaamse Brede Heroverweging, telkens een systeemluik.

Verder zullen in de loop van 2025 mogelijk nog een aantal interne studies en analyses worden opgezet die bedoeld zijn om de interne expertise en kennis van de evaluatiecel te versterken, met het oog het optimaliseren van het evaluatieproces en dit bv. op het vlak van de inzet van externe expertise bij de uitvoering van evaluaties. Hiervoor wordt onder meer geput uit de gegevens die over de al uitgevoerde evaluaties beschikbaar zijn.

In het overzicht hierna wordt enkel rekening gehouden met de (systeem)evaluaties die bij het begin van 2024 al zijn voorzien. Mogelijke ad-hoc(systeem)evaluaties die in de loop van 2025 bijkomend zouden worden gevraagd/opgedragen/opduiken, zijn dus niet opgenomen in onderstaand overzicht.

Evaluaties die werden opgestart in 2024 en/of 2025 en die worden afgewerkt in 2025

- (Onderzoeksopdracht) Plantentuin Meise
- Kenniscentrum Data en Maatschappij en amai!
- Vlaamse AI Academie (VAIA)
- Vlaams Platform voor Europese Programma's (VEP)
- (Subsidie aan) WaterstofNet vzw
- Projectsubsidie(s) voor de deelname aan het Europese Universiteiten-initiatief
- Energiebeleidsovereenkomsten (EBO) 2023-2026
- (Bijdrage aan de evaluatie van het) Steunpunt Circulaire Economie

Evaluaties die worden voorbereid in 2025 en uitgevoerd in 2026

- VIB
- Imec
- (Onderzoeksopdracht) Orpheus Instituut
- UNU-CRIS
- (Wetenschappelijke missie) KMDA
- VLIZ
- EnergyVille
- Uitgaventoetsingen
 - Evaluatie van de organisatie van de financiering van strategisch basisonderzoek

- Evaluatie van de valorisatie van onderzoek en ontwikkeling bij de hogescholen en universiteiten ten bate van de Vlaamse economie.

G. Beleids- en begrotingscoördinatie

68. Begrotingscoördinatie binnen het Departement WEWIS, beleidsvelden Economie, Wetenschap, Innovatie en Wetenschapscommunicatie

Projectverantwoordelijke	Mertens Paul
Betrokken personeelsleden	Van Velsen Arno
Contactpersoon kabinet	Kaisz Karolien De Craen Jan
Begroting	BAWM
Budget	

Omschrijving actie

Begrotingscoördinatie

Begrotingscoördinatie situeert zich op het niveau van het beleidsdomein en houdt in dat de coördinator, bevoegd voor de WEWIS-bevoegdheden, het aanspreekpunt is voor het Departement Financiën en Begroting, de betrokken entiteiten van het beleidsdomein WEWILS (Departement WEWIS, Agentschap Innoveren & Ondernemen, VIB, VITO, FWO, PMV, FFTF, VLIZ, LRM, EV Ilvo en Agentschap Plantentuin Meise), het bevoegde kabinet, de Inspectie van Financiën en het Rekenhof.

De begrotingscoördinator tracht alle betrokken entiteiten binnen het beleidsdomein tijdig hun begrotingsvoorstellen en ESR-begrotingen te laten indienen en bewaakt de kwaliteit van de desbetreffende voorstellen.

Ook is het de taak van de coördinator om advies te verlenen bij opmaak van begrotingsvoorstellen en begrotingstechnische vragen binnen het beleidsdomein te beantwoorden. Verder beheert hij/zij eveneens de kwaliteitsbewaking van BCT.

SOFI

Het Strategisch overlegforum Financiën (SOFI) behandelt binnen de Vlaamse overheid, over de 8 beleidsdomeinen heen, alle financiële aangelegenheden (begroting, boekhouding, fiscaliteit, interne financiële controle) die tot de bevoegdheid van het beleidsdomein Financiën en Begroting horen en die een impact hebben op de werking van de andere beleidsdomeinen. SOFI rapporteert aan de minister van Financiën en Begroting en aan het voorzitterscollege. In de schoot van het SOFI kunnen ook specifieke werkgroepen worden opgericht. Het SOFI komt minstens drie keer per jaar samen én telkens wanneer de omstandigheden dit vereisen.

Vlaamse Codex Overheidsfinanciën (VCO)

Sinds 2020 is de VCO van toepassing. De VCO is evenwel niet beperkt tot het codificeren van bestaande regelgeving, ook worden de bestaande hiaten en gebreken in het huidig juridisch kader weggewerkt. De VCO heeft tot doel een duidelijke visie te implementeren en bij te dragen aan een overzichtelijk, samenhangend en transparant budgettair en financieel beleid.

69. Beantwoorden parlementaire vragen en vragen om uitleg (VOU): coördinatie binnen het beleidsdomein WEWILS

Projectverantwoordelijke	Jacobs Els
Betrokken personeelsleden	Boutens Karel
Contactpersoon kabinet	De Hondt Paul
Begroting	BAWM
Budget	

Omschrijving actie

Coördinatie binnen het beleidsdomein van de ontwerpantwoorden van de schriftelijke parlementaire vragen (vragen aan de minister, de minister als coördinerend minister, of aan verschillende ministers), de vragen om uitleg en de actuele vragen.

70. Juridische dienstverlening en reguleringsmanagement

Projectverantwoordelijke	Flama Wouter Vandenbogaerde To Dierickx Visschers Manuel
Betrokken personeelsleden	
Contactpersoon kabinet	
Begroting	BAWM
Budget	

Omschrijving actie

Juridische dienstverlening en reguleringsmanagement omvat o.a.:

- Zowel op vraag als proactief deskundige oplossingen aanbieden voor juridische vraagstukken of problemen, zowel intern aangereikt door de WEWIS-dossierbeheerders als extern;
- Adviesverlening met betrekking tot de volgende domeinen:
 - Overheidsopdrachten en PIO (Project Innovatieve Overheidsopdrachten)
 - Deugdelijk bestuur
 - Openbaarheid van bestuur
 - Bevoegdheidsverdeling/samenwerkingsakkoorden
 - W&I-decreet
 - Handelshuur
 - Dienstenrichtlijn en richtlijn beroepskwalificaties
 - Economisch overheidsinstrumentarium
 - Intellectuele eigendomsrechten
 - Vlaamse codex overheidsfinanciering
 - Wetgevingstechniek en -procedure
 - Vennootschapswetgeving en vzw-wetgeving
- Vertalen van beleidsvisies in juridisch correcte regelgeving met als doel een helder en eenduidig wettelijk kader te leveren voor de implementatie van het beleid;
- Bewaken van de kwaliteit van regelgeving in overleg met de cel Wetskwaliteit.
- Nazicht juridisch documenten (overeenkomsten, subsidiebesluiten, MoU's, enz ...)
- Ter beschikking stellen en up to date houden van sjablonen (o.a. subsidiebesluiten)

In 2025 gaat bijzondere aandacht naar:

- Aanpassen subsidiesjablonen en uitwerken juridische hulpmiddelen ten gevolge van onder andere de nieuwe VCO-regelgeving voor de opmaak van subsidiebesluiten;
- Een grondige update van het convenantsjabloon;
- Juridische bijstand leveren bij de opstart en uitrol van nieuwe Europese onderzoeksinfrastructuren zoals Emphasis;
- Regelgevende aanpassing initiëren bij decreet beroepskwalificaties;
- Aanpassen van PMV-regelgeving;
- Digitalisering overheidsopdrachten.

Participatie aan het Vlaamse beleidsprogramma 'Regelrecht'-gericht op administratieve lastenverlaging bij Departement WEWIS (uitvoeren vereenvoudigingsprojecten en aanpassing van de regelgeving). In concreto neemt WEWIS (i.c. Manuel Dierickx Visschers) deel aan de werkgroep 'bedrijven' van dit beleidsprogramma dat staat beschreven in de Nota aan de Vlaamse Regering VR 2025 2102 DOC.0078/1TER met als titel 'Visienota over de architectuur van het regeringsbrede project 'Administratieve vereenvoudiging en vermindering van de regeldruk'.

H. Beleidsadvisering

71. Vlaamse Adviesraad voor Innoveren en Ondernemen (VARIO)

Projectverantwoordelijke	Raspoet Daniëlle
Betrokken personeelsleden	Buelens Pascale Geernaert Thomas Linseele Veerle Ratinckx Elie Vercoutere Kristien Wastyn Annelies
Contactpersoon kabinet	Gheysen Simon
Begroting (artikel: basisallocatie)	TBO-1TBA2AD-WT (1TB102)
Budget	311 K euro

Omschrijving actie

De Vlaamse Adviesraad voor Innoveren en Ondernemen (VARIO) adviseert de Vlaamse Regering en het Vlaams Parlement over het wetenschaps-, innovatie-, en ondernemerschapsbeleid. Hij doet dit zowel op **eigen initiatief** als op **vraag van de Vlaamse Regering of het Vlaams Parlement**. VARIO heeft een onafhankelijke positie ten opzichte van de Vlaamse Regering, de administratie en de partijen in het werkveld. Daarom zetelen de voorzitter en de negen leden van VARIO in eigen naam.

De VARIO-staf (onderdeel van het Departement WEWIS) ondersteunt de VARIO-raad bij het uitvoeren van zijn taken in inhoudelijk, procesmatig en facilitair opzicht.

In zijn werkprogramma focust VARIO typisch op zijn proactieve agenda. In deze onzekere, complexe en snel wijzigende tijden en omgeving, is de blik op de lange termijn meer dan ooit cruciaal. Als voorbereiding voor het vaststellen van zijn eigen agenda, organiseerde VARIO een bottom-up stakeholders consultatie om te reflecteren op het nieuw Vlaams Regeerakkoord. Daarnaast wordt er steeds ruimte gelaten voor mogelijke ad hoc vragen om advies waar we vandaag nog geen kennis van hebben.

Op het werkprogramma staan momenteel volgende topics:

- Onderzoeksproductiviteit: Baanbrekend onderzoek in Vlaanderen
- Vraag om advies - Programmanota Klimaatsprong (Vlaams minister voor Innovatie Matthias Diependaele)
- Vraag om advies - *voorstel van resolutie met het oog op een proactief beleid en een coherente strategie omtrent het gebruik van algoritmes, data en artificiële intelligentie op de werkvloer* (Commissie voor Sociale Zaken, Werk en Pensioenen van de Kamer van volksvertegenwoordigers)

Op 19 maart installeerde Vlaams minister-president Matthias Diependaele de nieuw samengestelde VARIO. Het VARIO-werkprogramma zal nog verder worden uitgewerkt.

Daarenboven heeft VARIO ook **twee opdrachten** gekregen van Vlaams minister-president Matthias Diependaele.

- **Ten eerste zal VARIO als adviesorgaan de Vlaamse Regering in eerste lijn bijstaan in het uitwerken van de productiviteits- en competitiviteitsagenda 'Vlaamse Versnelling'.**
- **Ten tweede wordt VARIO ook betrokken als adviesorgaan voor de beleidshefboom O&O&I-beleid (2025-2026) in Werf I.**

Daarnaast zullen ook volgende recurrente activiteiten opgenomen worden:

- Studiereis
- Colloquium
- Jaarverslag 2024

72. Opvolging Expertisecentrum O&O-monitoring (ECOOM)

Projectverantwoordelijke	Viaene Peter
Betrokken personeelsleden	Boeykens Ilse Callewaert Sophie Maes Dries Tournicourt Tom Van Nispen Jan
Contactpersoon kabinet	Lenaerts Maarten
Begroting (artikel: basisallocatie)	TB0-1TBA2AV-IS (1TB010)
Budget	4,532 miljoen euro

<i>Omschrijving actie</i>
<p>Het Departement WEWIS verzorgt de administratieve, financiële en inhoudelijke opvolging van de werkzaamheden van het Expertisecentrum O&O-Monitoring (ECOOM).</p> <p>Het convenant 2024-2028 bouwt verder op het convenant voor de periode 2019-2023 maar met een volwaardige integratie van de bijkomende taken die via addenda werden toegekend tijdens die periode. Het merendeel van de activiteiten van het Expertisecentrum hebben een recurrent karakter en liggen decretaal vast en/of via afspraken met nationale en internationale instanties.</p> <p style="text-align: center;">A. Missie</p> <p>De missie van het Expertisecentrum Onderzoek en Ontwikkelingsmonitoring (ECOOM) en het sinds 2021 geïntegreerde Steunpunt Economie en Ondernemen (STORE), samen ECOOM(-STORE), is de ondersteuning van het beleid voor Wetenschap, Technologie, Innovatie en Economie (inclusief Ondernemerschap) van de Vlaamse overheid (WTIE). Met hierbij bijzondere aandacht voor de economische en maatschappelijke impact van het WTIE-beleid, gebundeld in overkoepelende thema's zoals het menselijk kapitaal waarop Vlaanderen kan bogen voor de ontwikkeling en uitvoering van dit beleid, het industrie- en technologiebeleid dat Vlaamse welvaart en welzijn schraagt in deze tijden van grote transitie, en de productiviteit en internationale competitiviteit die gerealiseerd worden met de ingezette WTIE-middelen.</p> <p>Om die missie te volbrengen, vervult ECOOM de volgende opdrachten die verder invulling geven aan de decretale opdrachten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ontwikkeling en onderhoud van performante ICT-architecturen en -platformen ter ondersteuning van de beleidsopdrachten geformuleerd in het W&I decreet en het convenant met de Vlaamse overheid; • bijdragen aan de ontwikkeling, de verrijking en de aanlevering van relevante WTIE-data, indicatoren en analyses voor het Vlaams wetenschaps- en innovatiebeleid evenals het economisch beleid met specifieke aandacht voor het ondernemerschap, inzonderheid ook in de context van het FRIS conform de in samenspraak met WEWIS ontwikkelde FRIS-protocollen; • een performant systeem van O&O-, innovatie-, economische en ondernemerschapsindicatoren ontwikkelen en onderhouden dat de Vlaamse overheid moet voorzien van geactualiseerde en relevante statistische data en indicatoren over de O&O-, innovatie-, economische en ondernemerschapsperformantie van de Vlaamse regio in internationaal perspectief. ECOOM ontwikkelt daartoe ook een portefeuille van wetenschappelijke onderzoeksactiviteiten; • een portfolio van kwantitatieve parameters recurrent berekenen in het kader van de decretale, permanente en tijdelijke financieringskanalen en instrumenten van het wetenschaps-, innovatie- en economisch beleid en ten dienste van specifieke onderzoeksgerelateerde toelagen aan hogeronderwijsinstellingen; • in opdracht van de Vlaamse overheid de noodzakelijke statistische gegevens en analyses voorzien en aanleveren over O&O, innovatie, economie en ondernemerschap in het kader van de afspraken met supranationale organisaties; in samenspraak met de Vlaamse overheid nieuwe ontwikkelingen op het vlak van data, indicatoren en impactstudies ter ondersteuning van het wetenschaps-, innovatie-, economisch en ondernemerschapsbeleid pro-actief monitoren en co-creëren, evenals

systematisch uitvoeren van verschillende recurrente opdrachten zoals de data-aanlevering voor de evaluatie van Strategische Onderzoekscentra en andere structurele WTIE-initiatieven van de Vlaamse overheid zoals het clusterbeleid aangevuld met ad-hoc-opdrachten. Centrale opdrachtgevers hierbij zijn WEWIS, FWO, VARIO en VLAIO. Beleidsmatige interacties verlopen eveneens via de VLIR WG O&I.

B. Doelstellingen

ECOOM-STORE beheert een consistent en coherent systeem van O&O-, innovatie-, economische en ondernemerschapsdata en indicatoren (WTIE) voor de Vlaamse overheid. Dit indicatorensysteem moet de Vlaamse overheid ondersteunen om de WTIE-inspanningen in de Vlaamse regio in kaart te brengen (inclusief de nodige internationale vergelijkingen) en te monitoren. Sinds 2001 hebben ECOOM, STORE en hun voorgangers de ontwikkeling van dit indicatorensysteem geïmplementeerd, geactualiseerd en geoptimaliseerd, inclusief de uitbouw van de nodige IT-infrastructuur en databankontwikkeling. Uit de evaluatie blijkt dit van hoge wetenschappelijke en beleidsrelevante waarde te zijn.

Ondertussen heeft ECOOM een stevige wetenschappelijke onderzoeksbasis en een portefeuille van WTIE-gerelateerde studies ontwikkeld om de aangemaakte en ingezette indicatorenbasis te onderbouwen, uit te breiden, te vernieuwen en te interpreteren. Ook in de periode 2024-2028 zal ECOOM deze activiteiten verder consolideren en uitwerken ten dienste van het Vlaams WTIE-beleid. ECOOM heeft daarbij tevens een ondersteunende rol bij de ontwikkeling en aanlevering van classificatie- en concordantiesystemen, verrijkte data en indicatoren voor het FRIS-portaal van de Vlaamse overheid.

ECOOM is opgebouwd als een consortium tussen de Vlaamse associaties, met deelname van onderzoeksgroepen verbonden aan alle Vlaamse universiteiten (KU Leuven, UGent, VUB, UAntwerpen en UHasselt) elk met hun specifieke expertise.

C. Werkpakketten

Bovenstaande kernopdrachten en doelstellingen worden in het meerjarenplan verder uitgewerkt in diverse werkpakketten opgebouwd rond 4 assen:

- **Data-infrastructuur;**

De data-infrastructuur vormt de kern van alle activiteiten van ECOOM, en wordt voortdurend verbeterd, ontwikkeld en uitgebreid om zo ook nieuwe uitdagingen aan te pakken. In het meerjarenplan wordt dan ook een ruim overzicht gegeven van de inspanningen geleverd door de verschillende partners om in te spelen op het meten en in kaart brengen van:

- het Vlaamse wetenschappelijk onderzoek;
- Vlaamse technologie;
- innovatie in Vlaanderen;
- Vlaams menselijk kapitaal;
- het Vlaams economisch weefsel;
- impact, kennisoverdracht en kennisvalorisatie.

Alle universiteiten zijn betrokken bij het valideren en interpreteren van de gegevens van hun eigen onderzoeksactiviteiten, voor de data en indicatoren die ontwikkeld en afgeleverd worden door de ECOOM-partners aan de Vlaamse overheid conform de decretale bepalingen en opdrachten:

- **Ophalen en verrijken van gegevens;**

De activiteiten voor het ophalen en de verrijking van gegevens zijn gebaseerd op de huidige gegevensplatformen, zoals hiervoor omschreven, die voortdurend zullen worden bijgewerkt, uitgebreid, verrijkt en met elkaar verbonden.

- **Regelmatig terugkerende analyses en rapporten;**

Sommige taken worden gezamenlijk toegewezen aan groepen over de ECOOM-partners, terwijl andere taken worden uitgevoerd door individuele ECOOM-groepen.

- **Onderzoek: lopende en nieuwe thema's.**

Elk van de ECOOM- partners is in staat om internationaal zichtbaar en erkend wetenschappelijk onderzoek met een rijke publicatie-output te ontplooien en dit mee door de belangrijke inspanningen die geleverd worden in de opbouw van data-infrastructuur. De algemene en overkoepelende focus van de onderzoeksrapporten bij ECOOM sluit aan bij de overkoepelende kernthema's zoals ook in de missie gedefinieerd: Industrieel beleid, Menselijk kapitaal, Productiviteit, Competitiviteit en de Dienstensector binnen het huidig Vlaams economisch kader.

De taken die ECOOM uitvoert, zijn verder gespecificeerd in het meerjarenplan en verder operationeel uitgewerkt in het jaarplan, het financieel plan en een activiteitenverslag.

ECOOM zal bijkomend in 2025 als interuniversitair centrum van innovatiebeleid en regionale economische ontwikkeling een belangrijke rol vervullen als lid in de algemene begeleidende stuurgroep in de monitoring van de Vlaamse productiviteits- en competitiviteitsagenda.

De taken waar WEWIS een rol in speelt, zijn de volgende:

- Toezicht op de uitvoering van het nieuwe convenant.
- De voorbereiding en opmaak van het MB voor de jaarlijkse subsidie (en opvolging uitbetaling);
- Administratieve opvolging (jaarplan, financiële opvolging, activiteitenverslag met inbegrip van het opvolging van de voortgang van de jaarlijks opgenomen KPI's);
- Inhoudelijke opvolging (evolutie, werking en output): structureel overleg tussen WEWIS-ECOOM om de werkzaamheden van ECOOM te sturen/coördineren, informatie uit te wisselen en afspraken te maken, opvolging output, de opvolging van het beheerscomité waar de output/resultaten van ECOOM gepresenteerd worden en de sturing van de onderzoekagenda via het dagelijks bestuur.
- De evaluatie van ECOOM van de voorbije convenantsperiode en de voorbereiding van een nieuw convenant.

73. Blijven inzetten op het versterken van onderbouwd beleid en foresight

Projectverantwoordelijke	Winderickx Wim De wael Annelies
Betrokken personeelsleden	
Contactpersoon kabinet	
Begroting	TBO-1TBA2AC-WT
Budget	

Omschrijving actie

Gezien de immer meer complexe beleidsvragen die zich stellen, bijvoorbeeld in de context van de groene en digitale transitie of geopolitieke ontwikkelingen, is er een grote nood aan grondig onderbouwd beleid. Onderbouwing van beleid is een absolute voorwaarde om effectief, efficiënt, legitiem en democratisch beleid te kunnen voeren. Het onderbouwen van beleid is bovendien noodzakelijk om als overheid te handelen zoals het hoort, overeenkomstig algemene beginselen van behoorlijk bestuur, zoals het motiveringsbeginsel en het zorgvuldigheidsbeginsel. Deze onderbouwing kan verschillende vormen aannemen, met als grote lijnen (wetenschappelijk) beleidsonderzoek, ook wel beleidsrelevant, beleidsgericht of beleidsondersteunend onderzoek genoemd; (beleids-)evaluaties, van ex-post- tot ex-anteperspectief en toekomstverkenningen (foresight).

Sinds 2016 is beleidsrelevant onderzoek binnen de Vlaamse overheid gedecentraliseerd, waarbij de individuele entiteiten geresponsabiliseerd zijn om eigen initiatieven hierrond op te zetten. Vanuit de expertise, ervaring en het netwerk die al sinds 1996 over beleidsonderzoek zijn opgebouwd, blijft het Departement WEWIS de collega's van andere entiteiten hierrond bijstaan. Dit werd ook gestipuleerd in de conceptnota Vlaamse Regering van 3 juli 2015 m.b.t. beleidsonderzoek en in dit kader werd het Kennisnetwerk Beleidsonderzoek gestart om over de beleidsdomeinen heen rond beleidsonderzoek te werken. Dit kennisnetwerk maakte in 2022 een doorstart binnen een bredere samenwerking met onder meer DKBUZA en het Departement Omgeving, tot het Kennisnetwerk Beleidsonderzoek.

Het belang van onderbouwd beleid werd bovendien opnieuw benadrukt, in navolging van eerdere regeerakkoorden en beleidsnota's, in de Beleidsnota 2024-2029 Economie, Wetenschap, Innovatie en Industrie. Hierbij is het de bedoeling versterkt in te zetten op het overspannen van de afstand tussen onderzoekers en beleid door zowel onderzoekers als beleidsmakers te voorzien van de nodige tools en vaardigheden, alsook van voldoende opportuniteiten voor interactie. Daarenboven is beleidsonderzoek sterk verweven met beleidsprioriteiten op vlak van wetenschappelijk onderzoek, zoals Open Science, science diplomacy, RRI, citizen science, privacy, kennisveiligheid, vertrouwen in wetenschap, enz. waarrond WEWIS sterk actief is.

Zo wordt er verder werk gemaakt van het versterken van onderbouwd beleid/evidence-informed policymaking (EIPM) via onder meer: het voorzien van een actueel overzicht van initiatieven voor onderbouwd beleid binnen de Vlaamse overheid, een betere ontsluiting van beleidsonderzoek via het FRIS-portaal, het uitwisselen van kennis en ervaringen via het kennisnetwerk binnen de Vlaamse overheid, het versterken van de capaciteit rond onderbouwd beleid door het verder aanbieden van trainingen voor onderzoekers en beleidsmakers hierover, het werken rond de integratie van foresight (toekomstverkenningen) in de beleidsontwikkeling binnen het departement en in samenwerking met andere entiteiten binnen de Vlaamse overheid en het versterken van intra-Belgische, Europese en internationale contacten hieromtrent, zowel binnen de onderzoeks- als beleidswereld, o.a. door het meewerken aan mutual learning exercises (MLE) of andere Europese projecten (bv. in het kader van de ERA of in samenwerking met de JRC).

I. Beleidsrapportering

74. Beleidsrapporteringen voor het hele beleidsdomein WEWILS i.k.v. Europees Semester en ten aanzien van Europese en internationale instanties

Projectverantwoordelijke	Flama Wouter
Betrokken personeelsleden	Boutens Karel
Contactpersoon kabinet	Van den Brande Karoline
Begroting	BAWM
Budget	

Omschrijving actie

Rapporteringen in het kader van het Europees semester

De taken van het Departement WEWIS bestaan uit het leveren van inbreng voor en opvolging voor het EWI-domein van:

- de Vlaamse bijdrage aan het nationaal budgetair-structureel plan voor de middellange termijn in het kader van het Europees Semester;
- het Vlaamse jaarlijks voortgangsverslag in het kader van het Europees Semester;
- de formele 3%-doelstelling O&O;
- overleg met de Europese Commissie in het kader van het Europees Semester (bv. Fact-Finding Mission);
- de rapporten en documenten van de Europese Commissie m.b.t. het Europees Semester;

In 2025 blijft het Europees Semester haar hoofddoel het organiseren van een brede sociaaleconomische beleidscoördinatie van de lidstaten. Het Europees Plan voor Herstel en Veerkracht wordt in synergie met het Europees Semester door de Europese Commissie gemonitord en opgevolgd.

Andere rapporteringen

Opstellen van de inbreng vanwege het WEWIS-domein voor verslagen, vragenlijsten, ad-hoc bevestigingen, studies, rapporten, inbreng voor landrapporten over België, of andere t.b.v. verschillende (beleids)niveaus en fora, waaronder:

- rapporteringen aan/nazicht van rapporten opgesteld door de Europese Commissie en de OESO (bv. over de ERA, de STI Outlook en RIO (Research and Innovation Observatory), de OESO Economic survey, de OESO-EC STI Policy overzicht), de IMF-bevestiging;
- de actualisering van de publicatie "**STI in Flanders**" van het departement WEWIS';
- publicaties van andere Belgische overheden waarin ook WEWIS-bevoegdheden en initiatieven zijn opgenomen.

Departement WEWIS wil in het tweede kwartaal van 2025 de STI-Flanders zowel in schriftelijke vorm als online-editie publiceren, aangezien dit ons de kans biedt om het Vlaamse onderzoeks- en innovatie-landschap in de kijker te plaatsen. Op die manier kunnen onze sterktes en beleidsprestaties (incl. prioriteiten) aan de Vlaamse stakeholders, buitenlandse investeerders, Europese Commissie en Europese lidstaten, nog beter gecommuniceerd worden.

V. INTERNE ORGANISATIE: DEPARTEMENT WEWIS

Inleiding

2025 staat in het teken van het verder realiseren van de transitie van het departement EWI en het departement WSE in het Departement WEWIS. Om de integratie van beide organisatieculturen te bewerkstelligen zorgen we voor verandering door het nemen van kleine beheersbare stappen, daar waar het onmiddellijk toegevoegde waarde oplevert, zodat snel kan ingespeeld worden op de problemen of feedback om gericht bij te sturen.

In het verlengde van de voorziene strategische oefening zullen in 2025 de organisatiedoelstellingen worden verfijnd.

Organisatie domeinen

Vanuit de organisatie domeinen focussen we op het departement als organisatie. We zetten in op het adviseren, begeleiden en ondersteunen van de organisatiestrategie, als organisatiepartner van het management. De uitdagingen waar het nieuwe departement voor staat hebben het nodige effect op de dienstverlening en vanuit de afdeling organisatie ondersteunen we de noodzakelijke verandering (help change the business). Daarnaast coördineren en organiseren we de eigenlijke organisatieondersteuning, vertaald in een directe dienstverlening ten aanzien van onze interne klant zodat de dienstverlening goed georganiseerd kan worden (run the business).

In 2025 zal de focus vooral op deze flank liggen, met name het waken over de continuïteit van de dienstverlening ten aanzien van de interne klanten en partners enerzijds en anderzijds de opmaak en coördinatie van het strategisch organisatiebeleid en de vertaalslag ervan naar de praktijk inzake de diverse organisatie domeinen, van en voor het departement WEWIS.

In concreto betekent dit het afstemmen van de bestaande organisatiekaders en -principes om te komen tot:

- het ontwikkelen en optimaliseren van instrumenten en methodes (creatieve en innovatieve ideeën aanbrengen en omzetten in instrumenten en methodes);
- het uitwerken en vormgeven van bestaande instrumenten en methodes, zodat ze aangepast zijn aan de dagelijkse en toekomstige realiteit van de organisatie in het brede organisatie domein;
- het ondersteunen van de interne klanten of partners bij de implementatie van vernoemde instrumenten en methodes (informerend, adviseren, ondersteunen en begeleiden in de vorm van diensten en producten);
- het professionaliseren van de interne dienstverlening: Servicepunt HR, Informatiebeheer, Attentiebeleid, Facility/Logistiek.

Mens en Omgeving (M&O)

Het domein Mens en Omgeving (M&O) heeft als focus de levensloopbaan van de mens in de organisatie (de zogenaamde employee journey). Concreet gaat het over het aantrekken en betrekken/inbedden, over ontwikkelen, behouden, verbinden en engageren tot uitzwaaien van ons menselijk potentieel. Dit omvat in concreto de ondersteuning bij de levensloopbaan cyclus van onze (potentiële) personeelsleden: rekrutering en selectie, loopbaan (van onthaal, over mobiliteit/ doorgroei, tot exit), groei en ontwikkeling (leren, starterstrajecten, managementontwikkeling, ...). Het departement zet in op een adequate en permanente vorming van de personeelsleden met het oog op het verhogen van inzetbaarheid en efficiëntie.

In dit domein situeert zich de coördinatie op het vlak van de mens als belangrijke schakel in onze organisatie en de mens als waardevol menselijk kapitaal voor ons departement.

Ook de arbeidsorganisatie en -omgeving wordt vanuit dit domein gecoördineerd en ondersteund: personeelsplanning (kopen, kredieten, capaciteit, ...), welzijn (arbeidsveiligheid, -gezondheid, -bescherming, integriteit, ...) en inclusie (gelijke kansen en diversiteit, re-integratie, integratieprotocollen, ...) Tot slot worden de personeelszaken, zoals interne richtlijnen personeel (vertaalslag VPS e.d.) en coördinatie personeelsadministratie (DCPA) eveneens binnen dit domein gecoördineerd.

Regie en Beheer (R&B)

Vanuit het domein Regie en Beheer (R&B) waken we over WEWIS als organisatie an sich. Hier situeert zich de focus op ons departement als levende, lerende en beheerste organisatie (organisation journey), nl. het analyseren van onze organisatie in al haar facetten (organisatieanalyse), het exploreren van opportuniteiten voor onze organisatie ter verbetering of vernieuwing, het detecteren van en anticiperen op organisatierisico's (een strategisch, tactisch en operationeel proces- en risicobeheer) en het organiseren van een betrouwbaar, vindbaar, begrijpbaar en ontsluitbaar informatiebeheer, evenals de veranderexpertise.

Hier zit tevens de focus op de organisatie-inrichting of de ondersteuning van het departement op het vlak van voorzieningen en middelen die nodig zijn voor onze organisatie als werkplek en het ontzorgen van onze personeelsleden, zoals ondermeer het kantoorvloerbeheer en de praktisch-logistieke inrichting van en ondersteuning op de werkvloer (o.a. meubilair, catering, arbeidsmiddelen, veiligheid, mobiliteit, ...), evenals de ondersteuning van de werkplek (fysieke werkplek, internet, telefonie, ...).

Tot slot wordt vanuit dit domein gezorgd voor administratieve dienstverlening ten dienste van het departement (o.a. aankopen, secretariaatsondersteuning, post, event-ondersteuning, ...).

Financiën (FIN)

We zorgen voor het beheer en de coördinatie van de financiële processen en verrichtingen WEWIS. De opmaak van de begroting, de meerjarenraming, de monitoring, de uitvoering, de jaarrekening en de adviesaanvragen Inspectie van Financiën worden geïntegreerd in de begrotings- en consolidatietool (BCT), een centrale toepassing die de kwaliteit, de betrouwbaarheid en traceerbaarheid van de cijfergegevens binnen deze processen verhoogt.

Een belangrijk werkstuk in 2025 blijft het VO-brede project van het departement F&B 'Finance on the Move' (FOMO). Dit project heeft een grote impact op de werking van de diensten F&B binnen de inhoudelijke beleidsdomeinen. Er wordt actieve participatie verwacht van de diensten F&B aan dit project. FOMO, is een project van het Dienstencentrum Boekhouding (DCB). De bedoeling is om het huidige financieel systeem, ORAFIN, te vervangen door een nieuwe tool. Het betreft hier een groot project, met een zware projectstructuur. De concrete roll-out van de nieuwe tool is voorzien voor 2028.

In 2025 worden de verschillende entiteiten verondersteld een aantal kernegebruikers ter beschikking te stellen van dit project. Deze kernegebruiker zal fungeren als klankbord, zal de verschillende onderdelen van de tool mee testen en valideren, zal via het 'train de trainer-principe' instaan voor de training van toekomstige gebruikersgroepen en zal tot slot de verandering begeleiden binnen zijn organisatie door te zorgen voor de aanvaarding en op te treden als aanspreekpunt bij de 'go live'. Een interne werkgroep zal nog worden opgericht bestaande uit deze kernegebruikers, collega's van de diensten Financiën en Begroting van het departement, data-analisten en de financiële en technische SPOC's. Op die manier kan er tijdens het implementatietraject van FOMO worden teruggekoppeld, kunnen er aandachtspunten besproken worden enz.

Communicatie

Hier situeert zich de coördinatie van zowel de externe als interne communicatie. De dienst communicatie staat in voor o.a. communicatieondersteuning, redactiecoördinatie, contentmanagement en coördinatie van de communicatiekanalen en -events. Externe communicatie acties omtrent de beleidsontwikkeling zitten vervat in de mijlpalen van de respectievelijke beleidsprojecten.

Na de fusie tussen Departement EWI en Departement WSE bouwen we in 2025 verder aan een coherent en effectief communicatiebeleid voor het nieuwe Departement WEWIS. De focus hierbij ligt op transparantie, betrokkenheid en strategische zichtbaarheid om een stevige basis te leggen voor het nieuwe departement. Ook arbeidsmarktcommunicatie, woordvoerderschap en persrelaties verdienen de nodige aandacht.

Het communicatiebeleid van WEWIS richt zich op zowel interne als externe communicatie. De voornaamste doelstellingen zijn:

- Medewerkers en stakeholders helder informeren, sensibiliseren en betrekken bij de visie, identiteit en ontwikkelingen van het nieuwe departement.
- Een sterke reputatie en beeldvorming opbouwen en de zichtbaarheid van WEWIS, de dienstverlening en beleidsinitiatieven vergroten.
- Ondersteuning bieden bij strategische organisatie- en beleidsprojecten.
- Een efficiënte interne kennisdeling en verbinding tussen medewerkers waarborgen.

Externe communicatie : de externe communicatie van WEWIS draagt bij tot een grotere zichtbaarheid van het departement, deelt kennis en informatie over de beleidscyclus en de beleidsmaatregelen.

Het opstellen van een strategisch extern communicatiebeleid voor het nieuwe departement zal in 2025 van start gaan. Verder wordt er gewerkt aan de optimalisatie en verdere ontwikkeling van bestaande en nieuwe communicatiekanalen, zoals de corporate website, de specifieke maatregelcommunicatie en de diverse sociale mediakanalen die door de Dienst Communicatie worden beheerd.

Interne communicatie : interne communicatie speelt een cruciale rol in het betrekken en informeren van medewerkers over de werking van het nieuwe departement. Zo blijven personeelsleden op de hoogte van het reilen en zeilen van het departement.

- Het personeelsbeleid en de organisatieveranderingen worden helder en tijdig gecommuniceerd.
- Een strategisch intern communicatieplan wordt geïmplementeerd als vervolg op de fusie.
- Ontwikkeling van een nieuw intranet om medewerkers te voorzien van relevante informatie en een platform te bieden voor samenwerking en kennisdeling.
- Dagelijkse persoverzichten en actualiteitsitems blijven een belangrijk communicatiemiddel om medewerkers op de hoogte te houden van relevante dossiers.

Event- en projectcommunicatie : WEWIS neemt deel aan diverse overlegstructuren en vertegenwoordigt het beleidsdomein/werkveld/departement bij strategische initiatieven.

- Er wordt een gedegen eventmanagement opgezet voor de organisatie van evenementen in lijn met de beleidsdoelstellingen.
- Evaluaties en nazorg na evenementen worden systematisch uitgevoerd om de effectiviteit van de communicatie-inspanningen te verbeteren.

Changecommunicatie : de samensmelting tot één geïntegreerd departement vereist ook na de fusie in 2025 gerichte changecommunicatie om verschillende veranderingstrajecten goed te begeleiden en te verankeren in de organisatie:

- Het verdere verloop van het fusieproces wordt transparant gecommuniceerd naar medewerkers en externe stakeholders.
- Verschillende ondersteunende diensten krijgen communicatieve ondersteuning bij de strategische reorganisatie van hun diensten en structuren.

- Er wordt gewerkt aan een consistente communicatiestrategie die draagvlak creëert en medewerkers betreft bij de veranderingen.

ICT (data en digitalisering)

Data en Digitalisering vormen belangrijke hoekstenen binnen de werking van het Departement. We blijven daarom verder investeren in de digitalisering van onze dienstverlening en een datagedreven werking.

Beleidsmatige ontwikkeling

Prioritair kijken we waar nieuw of gewijzigd beleid digitaal ondersteund kan en moet worden. De digitaliseringsmijlpalen zijn in dit ondernemingsplan bij het desbetreffende beleidsproject reeds opgenomen, o.a. de digitale ondersteuning van de sectorconvenanten, het brengen van transparantie m.b.t. administratiekosten van de dienstencheques, de vernieuwing van de digitale ondersteuning van economische migratie met oog op efficiëntie en fraudemitigatie en de overstap naar Mijn burgerprofiel voor dienstencheques. Voor de Vlaamse Sociale Inspectie werken we aan de integratie met het Vlaams handhavingsplatform en de implementatie van ketenaansprakelijkheid. Daarnaast zorgen we voor continuïteit en verdere uitbouw van bestaande toepassingen (o.a. individueel maatwerk, jobbonus (eg jaarlijkse berekenings- en betaalcyclus, ...)) en doen we de nodige aanpassingen aan de systemen n.a.v. beleidsopties betreffende de besparingen.

Om nieuw beleid vlot te kunnen vertalen naar digitale oplossingen voorzien we in eigen basisbouwstenen en hergebruiken we deze van de Vlaamse overheid.

Transversale projecten

Ter ondersteuning van bovenstaande en de algemene werking, bouwen we verder aan een aantal transversale trajecten ten behoeve van de hele organisatie zoals de ondernemingsfoto. Hiermee bieden we verschillende diensten en afdelingen een tool aan die data m.b.t. ondernemingen uit verschillende databronnen samenbrengt en zo indicaties geeft m.b.t. de (financiële) gezondheid van een onderneming in het kader van het toekennen van subsidies en erkenningen. Het CRM-initiatief dat de voorbije jaren is opgestart wordt verder uitgerold. Met de WEWIS-catalogus willen we naar een uniforme en eenduidige catalogus van alle producten en diensten van het departement. Ook de nazorg en het zoeken naar synergieën n.a.v. de fusie van de departementen WSE en EWI kaderen hierbinnen.

Nieuwe technologieën

Tegelijk investeren we in nieuwe technologieën zoals GenAI, als drijfveer voor veranderingen, waarbij zowel bestaande werkwijzen als nieuw te implementeren beleid worden geoptimaliseerd of zelfs getransformeerd. We bekijken zorgvuldig welke meerwaarde dergelijke technologieën voor onze organisatie kunnen betekenen. Zoals de AI-act ons voorschrijft zullen we inzetten op opleidingstrajecten om de organisatie bewuster te leren omgaan met AI (cfr het in 2024 opgestarte Columbus traject). We zullen eerste genAI experimenten omzetten in bruikbare toepassingen (o.a. in het kader van sectorconvenanten) en op een veilige en verantwoorde manier verankeren in onze werking.

Datagebruik

Het departement erkent de strategische waarde van datamonitoring en -gebruik, zowel binnen de dienstverlenende processen, de handhavingsprocessen als in de beleids- en beheersmonitoring. Vanuit het dataplatform zorgen we dat data zonder belemmeringen, met respect voor privacy en beveiliging, door de gehele organisatie kan stromen en dat medewerkers in hun dagelijkse werk snel kunnen beschikken over de juiste, kwaliteitsvolle data. We zetten in 2025 expliciet in op de uitbouw van een robuuster databeheer (o.a. afsprakenkaders, rollen en verantwoordelijkheden, ...). We blijven ook aandacht besteden aan innovatieve datatechnieken en -technologieën, in het bijzonder de ontwikkeling van slimmere methoden (oa datascience) van controle zodat de Vlaamse Sociale Inspectie doelgerichtere controles kan uitvoeren.

We stimuleren hergebruik naar externe (data)gebruikers vanuit ons opendataplatform, hetgeen we in 2025 geleidelijk aan verder zullen uitbreiden.

Interne organisatie (monitoring, bouwstenen, gebruikers, ecosysteem)

Om bovengenoemde digitaliseringsambities te realiseren en de algemene dienstverlening op een kwalitatieve en doordachte wijze te realiseren, zetten we continu in op een verdere verhoging van de maturiteit op het vlak van de eigen werkings- en beheerprocessen binnen de afdeling en de overkoepelende governance ervan binnen het departement. We werken effectief en efficiënt en gaan op zoek naar optimalisaties en besparingsmogelijkheden door in te zetten op een striktere **monitoring** (FinOps) en kosten gerichter toe te wijzen, te werken met businesscases, etc.

Bouwstenen die onze toepassingen centraal ondersteunen bevorderen een efficiënte en toekomstgerichte werking vanuit hergebruik. In 2025 wordt een bredere inzet van de financiële **bouwstenen** voorzien. We brengen de belangrijkste business capability's of activiteiten van onze organisatie in kaart om beter zicht te krijgen op noden en mogelijkheden tot hergebruik.

We hebben hierbij steeds oog voor **de gebruiker**, ook deze die minder digitaal vaardig zijn (inclusie) en bouwen hiervoor een instrumentarium uit. We hebben ook aandacht voor vaardigheden en mediawijsheid van de eigen medewerkers en maken hen bewust van mogelijke privacy- en veiligheidsrisico's en werken aan hun Data en digitale vaardigheden.

Deze prioriteiten zijn ook gelinkt aan het regeerakkoord en in lijn met de Vlaamse digitale strategie. We hebben aandacht voor de inbedding in het (Vlaamse) **ecosysteem**. We werken volgens de Vlaamse dienstverleningsstrategie en zullen onze maatregelen en dienstverlening voor burgers maximaal integreren in het burgerprofiel (dienstencheques, aanmoedigingspremies) en voor ondernemingen in het ondernemersloket. We nemen de afname- en instapverplichting in het Digitaal Archief Vlaanderen ter harte en maken er actief werk vanuit een initiatief m.b.t. archivering.

Kernprocessen

Nagenoeg alle kernprocessen worden digitaal ondersteund (zie bijlage). De meerwaarde van digitalisering ligt in het toegankelijker maken, het vlotter samenbrengen van de noodzakelijke data en het kunnen afdwingen van controles, audit en veiligheidsvereisten. Het inzetten van authentieke databronnen, voornamelijk via het MAGDA-platform is hierin cruciaal. Het departement heeft ondertussen meer dan 100 integraties met authentieke bronnen gerealiseerd. Het applicatielandschap is doorheen de jaren, o.a. zesde staatshervorming en de beleidsinitiatieven van de voorgaande legislatuur aanzienlijk gegroeid. Het IT-landschap telt momenteel 50 productieve bedrijfstoepassingen.

Processen waar de digitale ondersteuning te minimaal was, werden in 2024 in kaart gebracht en geprioriteerd om waar nodig de digitale ondersteuning te versterken. Als meest prioritair kwam hierbij het proces van administratieve geldboetes naar voren. We zullen hiervoor de nodige analyses in 2025 opnemen.

De vereisten waaraan bestaande en toekomstige toepassingen moeten voldoen (o.a. veiligheid, gebruiksvriendelijkheid...) nemen bovendien alsmaar toe. We willen bovendien de continuïteit waarborgen, ook in veranderende omstandigheden. De bestaande toepassingen moeten niet alleen de nodige updates krijgen om geen veiligheidsrisico's te lopen, een basisinvestering blijft noodzakelijk voor onderhoud en kleinere aanpassingen. Het 'in de lucht houden' van onze applicaties neemt hierdoor een groot deel van de beschikbare middelen in beslag.

Informatieveiligheid en privacy

Bovenstaande toont aan dat het Departement informatie verwerkt verstuurt die een rechtstreekse invloed hebben op de persoonlijke levenssfeer van burgers en werking van ondernemingen. Daarom hechten we veel belang aan veiligheid en dienen de verwerkingen steeds legitiem te zijn en te voldoen aan een gepast (lees: hoog) niveau van vertrouwelijkheid, integriteit en beschikbaarheid. We hebben hier continu aandacht voor vanuit een risicobenadering waarbij we de bedreigingen trachten te identificeren, te analyseren en in voldoende mate te beheersen. Instrumenten die hier worden ingezet zijn het veiligheidsbeleid en het jaarlijks veiligheidsplan. Voor 2025 hebben we vooral aandacht voor de invoering van NIS2, de actualisatie van de instrumenten naar aanleiding van de fusie, het beheer van de kwetsbaarheden (SAST, pentesten, ...), de interactie met het gevoerde beleid binnen de Vlaamse overheid op vlak van Informatieveiligheid (o.a. compliance met het informatieclassificatieraamwerk (ICR)) en de bewustwording bij de eigen medewerkers.

Organisatiebeheersing

Om de maturiteit inzake organisatiebeheersing te versterken wordt vooral geïnvesteerd in het proces- en risicobeheer (zie Regie en Beheer) en de monitoringsfunctie. Het beheersbaar maken van de dienstverlening van het departement wil vertrekken van duidelijke beleidsdoelstellingen, hieraan gekoppelde beheersdoelstellingen en een goed beschreven dienstverlening zodat de performantie kan opgevolgd worden.

De start van een nieuwe legislatuur zorgt voor nieuwe accenten in de dienstverlening. De ondersteunende managementinstrumenten dienen conform de nieuwe doelstellingencascade aangepast te worden en heeft impact op de beleids- en begrotingstoelichting (BBT) en het **ondernemingsplan**.

Ook de **monitoringsfunctie** dient binnen het nieuwe departement opnieuw uitgelijnd te worden. De voor veel dienstverlening van het oude departement WSE geautomatiseerde rapportering op vlak van volume (aantal ontvangen dossiers, aantal afgehandelde dossiers, aantal betaalde dossiers, voorschotten), de wettelijke bepalingen, de controles, waarschuwingen/processen verbaal en het gerealiseerde VEK/VAK - waar relevant ook klachten en tevredenheidsscore's – blijft behouden. Waar mogelijk worden de rapporteringsmogelijkheden aangepast aan de noden.

Een belangrijk aandachtspunt is de toepassing van de regels die in de Vlaamse Codex Overheidsfinanciën naar voor worden geschoven. Naast bepalingen over de meerjarenraming en de beleids- en begrotingsinformatie en het toezicht hierop is aandacht voor het gebruik van subsidies en de evaluatie hiervan. In het verlengde van het correct gebruik van subsidies zet het departement in op meer coherente controle op mogelijke fraude voor de verschillende subsidies. Een interne **werkgroep anti-fraudebeleid** werkt aan een voor de verschillende dienstverleningen coherente aanpak.

In het kader van het **bedrijfscontinuïteitsmanagement** (BCM) moeten de bestaande continuïteitsplannen (EWI en WSE) worden samengevoegd en aangepast aan de nieuwe realiteit. De nieuwe samenstelling van het crisis managementteam en het crisiscommunicatieteam werd reeds opgenomen. Niet enkel de fusie maar ook de omslag naar een veel intensievere digitalisering (veel in eigen beheer, gebruik makend van de Cloud), noopt het departement het bedrijfscontinuïteitsverhaal veel beter in te bedden in de complexe omgeving. Daarnaast zit er ook een link met het Vlaamse niveau via het Crisiscentrum van de Vlaamse Overheid (CCVO). Vanuit deze speler wordt een nieuwe dynamiek gelanceerd en wordt een vakwerkgemeenschap opgestart rond crisismanagement, crisiscommunicatie, continuïteitsbeheer en riskmanagement.

VI. HORIZONTALE STRATEGISCHE DOELSTELLINGEN

De aanbevelingen van Audit Vlaanderen

In 2021 voerde Audit Vlaanderen een procesaudit uit met de vraag of de verdeelsleutel van de IOF-middelen, in het bijzonder de berekening van parameters P5 en P2 op een kosten-batenefficiëntere wijze kan gebeuren.

In 2024 ging Audit Vlaanderen akkoord met het feit dat de status van de aanbeveling werd veranderd naar “gerealiseerd”. Het agentschap formuleerde hierover de volgende motivering:

Regelmatige interne analyses en experimenteren met procedures en processen naar efficiëntie toe, blijven een continue activiteit, genoodzaakt door de toenemende vraag naar indicatoren waaraan het Departement EWI met de huidige capaciteit moeten voldoen. Het departement volgt internationaal nauwgezet alle ontwikkelingen op die kunnen bijdragen tot onze procedures voor data enhancements en het valideert nieuwe ontwikkelingen, vaak in samenwerking met de betreffende instellingen. De kernprocessen die deel uitmaken van het onderhouden en updaten van de databankinfrastructuur vormen een essentiële backbone van ontwikkelingen die maximale efficiëntie verzekert bij het extraheren van indicatoren. De procedures zijn er telkens op gericht om met een maximale efficiëntie in de eerste plaats een erg gedegen validatie te kunnen uitvoeren. Voor IOF in het bijzonder zijn de transparante procedure en de interactieve feedback loops met de betreffende universiteiten en hogescholen van het grootste belang.

Voor de rest heeft het (voormalige) Departement EWI geen openstaande aanbevelingen.

Het Globaal Preventieplan (GPP)

Elke werkgever is wettelijk verplicht (wet van 4 augustus 1996 over het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk) om het welzijn binnen haar organisatie te bevorderen. Het globaal preventieplan (GPP) omvat de doelstellingen en maatregelen in het kader van het welzijnsbeleid (bv. arbeidsveiligheid, gezondheid, ergonomie, psychosociaal welzijn) voor een periode van 5 jaar. Het plan geeft een concrete omschrijving van de resultaten van de risicoanalyse(s) (om de geïdentificeerde risico's te voorkomen of de schade ervan te beperken), de prioritaire welzijnsdoelstellingen en de acties, middelen en betrokken personen om die doelstellingen te realiseren. Het is een dynamisch plan: evalueer het elk jaar en stuur bij als dat nodig is (via jaaractieplannen).

Voor 2025 voorzien we – bij beslissing van het transitieteam in december 2024 – een **overgangsplan GPP WEWIS**, waarbij de focus ligt op het continueren van de actuele jaarplannen GPP 2024 van DEWI en DWSE. We kiezen voor deze overgangsfase, aangezien in het najaar 2025 er voor het departement reeds een nieuwe risicoanalyse psychosociaal welzijn op de agenda staat, waaruit nieuwe acties kunnen voortvloeien, evenals relevantie acties n.a.v. de uitkomst van de Personeelspeiling 2024, dewelke zullen verwerkt worden in een nieuw GPP WEWIS.

Om het welzijnsbeleid verder te versterken, wordt in 2025 wel reeds een nieuwe **werkgroep welzijn** opgericht. Deze werkgroep helpt bij de duurzame verankering van welzijnsinitiatieven en zorgt voor een breed gedragen beleid binnen de organisatie.

Het diversiteitsplan

Het diversiteitsplan omvat de doelstellingen en acties die de entiteit zal ondernemen op het gebied van diversiteit en gelijke kansen. Het diversiteitsplan WEWIS wordt in de loop van 2025 opgemaakt, met acties zoals o.a. het werken aan een actieplan toegankelijke informatie en communicatie én digitale toegankelijkheid i.s.m. de dienst communicatie, het verruimen van de organisatieblik diversiteit met diversiteitsactoren (wisselwerking - organisatie/afdeling beleid): de kenniscirkel ‘inclusieve samenleving’ ondersteunen vanuit een zo divers en inclusief mogelijke blik en meebrengen wat we, als

diversiteitsambtenaren, in de praktijk ervaren en resultaten van deze werking gebruiken in onze praktijk en onze communicatie en tot slot het blijvend inzetten op bewustmaking en sensibilisering door de werking van diversiteitsambtenaren kenbaar te maken (vb. bij onthaalmomenten voor nieuwe medewerkers, via een interne 'roadshow Welzijn en re-integratie' voor onze personeelsleden, via de vernieuwde inclusiepagina's op ons intranet, enz.).

VII. EEN DOELSTELLING M.B.T. ENERGIEBESPARING

De entiteiten vertalen de doelstelling van 35% primaire energiebesparing en 55% koolstofemissie-reductie tegen 2030 door naar concrete acties.

Het Departement WEWIS huist sinds augustus 2024 in het Marie-Elisabeth Belpaire gebouw. Het beheer van het gebouw is in handen van het Facilitair Bedrijf. In het actieplan gebouwen vertaalt HFB deze reductiedoelstelling naar haar volledige vastgoedportefeuille en worden verschillende maatregelen voorzien.

Opvolging van EU-regelgeving

EU-regelgeving omgezet naar interne regelgeving.

Het personeelsplan

Het ondernemingsplan vormt het vertrekpunt voor het actualiseren of wijzigen van het personeelsplan van de entiteit. Waar mogelijk wordt er een koppeling gemaakt met arbeidsplaatsbeheer en processen in de entiteit.

In de mededeling aan de Vlaamse Regering betreft de opmaak van de ondernemingsplannen regeerperiode 2024-2029, wordt aangekondigd dat in de loop van 2025 de geactualiseerde instructies voor de opmaak van de personeelsplannen op de Vlaamse Regering zullen worden agenderen. Op basis van deze instructies zal het Departement WEWIS het personeelsplan opmaken.

Hieronder het overzicht van het personeelsbestand maart 2025:

Niveau	Rang	DEWI		Totaal DEWI	DWSE		Totaal DWSE	Eindtotaal
		Ambtenaar	Contractueel		Ambtenaar	Contractueel		
Niveau A	A1	20	13	33	163	66	229	262
	A2	38	1	39	31	4	35	74
	A2A	3		3	7		7	10
	A2E	1		1	2		2	3
	A2M				2		2	2
	A3	1			1	1	1	2
Totaal		63	14	77	206	70	276	353
Niveau B	B1	1	1	2	15	21	36	38
	B2				11		11	11
	B3	9		9	4	2	6	15
Totaal		10	1	11	30	23	53	64
Niveau C	C1	2	6	8	34	15	49	57
	C2	3		3	23		23	26
	C3	10		10	9		9	19
Totaal		15	6	21	66	15	81	102
Niveau D	D1	1	1	2	2		2	4
	D2				5		5	5
	D3	2		2	3		3	5
Totaal		3	1	4	10		10	14
Eindtotaal		91	22	113	312	108	420	533

B: BIJLAGEN

Bijlage 1: Lijst met afkortingen

AgO	Agentschap voor Overheidspersoneel
Agoria	Federatie van de Technologische Industrie
AHOVOKS	Agentschap voor Hoger onderwijs, Volwassenenonderwijs, Kwalificaties en Studietoelagen
AI	Artificiële intelligentie
AMS	Antwerp Management School
ANB	Agentschap voor Natuur en Bos
AOI	Afdeling Ondernemen en Innoveren
AOND	Afdeling Onderzoek
ASC	Afdeling Strategie en Coördinatie
AVG	Algemene Verordening Gegevenbescherming
AWV	Agentschap Wegen en Verkeer
AZO	Algemene Zaken en Ondersteuning
B2B	Business-to-business
BAWM	Binnen de algemene werkingmiddelen
BBE	Bio-gebaseerde Economie
BBI	Bio-based Industries Public-Private Partnership
BBI JU	Biobased Industries Joint Undertaking
BBMRI	Biobanking and Biomolecular Resources Research Infrastructure
BBP	Bruto Binnenlands Product
BCCM	Belgian Co-ordinated Collections of Micro-organisms
BCM	Bedrijfscontinuïteitsmanagement
BCP	Bedrijfscontinuïteitsplan
BELNET	Belgisch Nationaal Onderzoeksnetwerk
BHO	Bridgehead Organisation
BIPT	Belgisch Instituut voor Postdiensten en Telecommunicatie
BO	Begrotingsopmaak
BOF	Bijzonder Onderzoeksfonds
BUTEO	Digitale begrotingstool dat gebruikt wordt binnen de Vlaamse overheid
BVR	Besluit Vlaamse Regering
BZ	Bestuurszaken
CCAM	Cooperative and connected automated mobility
CCS	Carbon Capture and Storage
CCU	Carbon Capture and Usage
CE	Circulaire economie
CEF	Connecting Europe Facility
CERIF	Common European Research Information Format
CERN	European Organization for Nuclear Research
CFS	Commissie Federale Samenwerking
CFS/STAT	Commissie Federale Samenwerking voor Statistiek
CHM	ClearingHouse Mechanism
CIP	KCI , Kaderprogramma voor Concurrentievermogen en InnovatieCompetitiveness and Innovation Programme

CIS	Commissie Internationale samenwerking
CKO	Centrale voor Kredieten aan Ondernemingen
CLARIN	Common Language Resources and Technology Infrastructure
CMI	Centrum voor Medische Innovatie
COSME	Programme for Competitiveness of Enterprises and SME's
COST	(European) Cooperation in Science and Technology
CoT	City of Things
CPT	Clean Power for Transport
CRC	Clinical Research Centre
CRIS	Current Research Information Systems
CS	Cybersecurity
CSA	Coordination and Support Actions
CSTP	Committee for Scientific and Technological Policy
CvR	Comité van de Regio's
DAR	Diensten voor het Algemeen Regeringsbeleid
DARIAH	Digital Research Infrastructure for the Arts and Humanities
DCPA	Dienstencentrum Personeelsadministratie
DEP	Digital Europe Programme
DG	Directeur-generaal / directoraat-generaal
DG CNCT	EU Commissie – DG Connect
DG EMPL	EU Commissie – DG Employment
DG ENTR	EU Commissie - DG Ondernemingen en Industrie
DG REG	EU Commissie - Directoraat Generaal Regionaal Beleid
DG RTD	EU Commissie - DG Onderzoek en Innovatie
DGE	Directie-Generaal Europese Zaken en Coördinatie
DHO	Databank Hoger Onderwijs
DOSP	Digital Open Science Platform
DPO	Data Protection Officer
DRI	Digital Research Infrastructure
DSM	Digitale Interne Markt
DSP Valley	Digital Signal Processing Valley
EATRIS	European Advanced Translational Research InfraStructure in Medicine
EC	Europese Commissie
ECOOM	Expertisecentrum O&O monitoring
ECRIN	European Clinical Infrastructure Network
ECRN	European Chemical Regions Network
EDIDP	European Defence Industrial Development Programme
EEN	European Enterprise Network
EFRO	Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling
EFSI	Europees Fonds voor Strategische Investerings
EIB	Europese Investeringsbank
EIC	European Innovation Council
EIF	Europees Investeringsfonds
EIP	Programma voor Ondernemerschap en Innovatie
EIT	Europees Instituut voor Innovatie en technologie

ELAt	Kennisdriehoek Eindhoven/Leuven/Aken
EMBRC	European Marine Biological Resource Centre
EMU	Europese Monetaire Unie
EOSC	European Open Science Cloud
EP	Europees Parlement
EPG	Enterprise Policy Group
EPI	European Processor Initiative
EPO	European Patent Office
ERA	Europese Onderzoeksruijme
ERAC	European Research Area Committee
ERA-NET	European Research Area Networks
ERC	European Research Council
ERIC	European Research Infrastructure Consortium
ERRIN	European Regions Research and Innovation Network vzw
ESA	European Space Agency
ESF	European Science Foundation
ESFRI	European Strategy Forum on Research Infrastructures
ESIF	Europese structuur- en investeringsfondsen
ETS	European Trading System
EU	Europese Unie
EURAXESS	Mobility portal for researchers in the European Research Area
euroCRIS	European Organisation for International Research Information
EuroHPC	Euro High Performance Computing
EUROSTAT	Statistical Office of the European Union
EV	Elektrische voertuigen
EVA	Extern Verzelfstandigd Agentschap
EWI	Beleidsdomein Economie, Wetenschap en Innovatie
FB	(Beleidsdomein) Financiën en Begroting
Febelfin	Belgische Federatie van de financiële sector
FET	Future and Emerging Technologies
FFEU	Financieringsfonds voor Schuldafbouw en Eénmalige Investeringsuitgaven
FETF	Flanders Future Techfund
FIT	Flanders Investment and Trade
FOD	Federale Overheidsdienst
FOD Economie	Federale Overheidsdienst Economie, KMO, Middenstand en Energie
FOSB	Flemish Open Science Board
FRIS	Flanders Research Information Space
FUST	Flanders UNESCO Science Trust Fund
FWO	Fonds Wetenschappelijk Onderzoek - Vlaanderen
GBAORD	Government Budget Appropriations or Outlays on Research and Development
GBARD	Government Budget Allocations for R&D
GEM	Global Entrepreneurship Monitor
GIMV	Gewestelijke InvesteringsMaatschappij voor Vlaanderen
HEB	Hernieuwbare Energie Bronnen

HERD	Higher Education intramural Expenditure on R&D
Hermesfonds	Fonds voor Flankerend Economisch Beleid
HFB	Het Facilitair Bedrijf
HoGent	Hogeschool Gent
Horizon2020	Achtste Kaderprogramma voor Onderzoek en Technologische Ontwikkeling (2014-2020)
HR	Human Resources
IBF	International Bioeconomy Forum
IBN	Innovatief BedrijfsNetwerk
IBP	Informatiebeheersplan
ICT	Thematische prioriteit 'Informatie- en communicatietechnologieën' van het Zevende Kaderprogramma
IE	Intellectuele Eigendom
IEA	Internationaal Energie Agenschap
IEC	Interministeriële Economische Commissie
IF	Inspectie van Financiën
IHP	International Hydrological Programme
ILVO	Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek
IMCWB	Interministeriële Conferentie voor Wetenschapsbeleid
IMEC	Interuniversitair Micro-Electronica Centrum
IMI	Innovative Medicines Initiative
INBO	Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek
INSTRUCT	An Integrated Structural Biology Infrastructure for EuropeESFRI-project
IOC	Intergouvernementele Oceanografische Commissie
IODE	International Oceanographic Data and Information Exchange
IOF	Industrieel Onderzoeksfonds
IoT	Internet of Things
IPR	Intellectual Property Rights
IMF	International Monetary Fund
IPCEI	Important projects of common European Interest
IRI	International Research Infrastructure
IT	Informatietechnologie
ITG	Instituut voor Tropische Geneeskunde
IUAP	Interuniversitaire Attractiepolen
IWG/iWG	Interdepartementale Werkgroep
IWT	Agentschap voor Innovatie door Wetenschap en Technologie
JOP	Jaarondernemingsplan
JPI	Joint Programming Initiative(s)
JPND	Joint Programming - Neurodegenerative Disease Research including Alzheimer
JU	Joint Undertakings
DKB	Departement Kanselarij en Bestuur
KIC	Knowledge and Innovation Community
KMDA	Koninklijke Maatschappij voor Dierkunde van Antwerpen
kmo	kleine en middelgrote onderneming(en)
KMSKA	Koninklijk Museum voor Schone Kunsten Antwerpen

KPI	Kritische Prestatie-indicator
KU Leuven	Katholieke Universiteit Leuven
KVAB	Koninklijke Vlaamse Academie van België voor Wetenschappen en Kunsten
LNE	E-Science European Infrastructure for Biodiversity and Ecosystem Research
LO	Leefmilieu, Natuur en Energie
LRM	Limburgse Reconvertiemaatschappij
LV	Landbouw & Visserij
MaaS	Mobility as a Service
MAB	Man and the Biosphere programme
MB	Ministerieel Besluit
MFK	Meerjarig Financieel Kader
MIP	Macroeconomic Imbalance Procedure
MOCR	Mean Observed Citation Rate
MoU	Memorandum of Understanding (samenwerkingsovereenkomst)
MOW	Mobiliteit en Openbare Werken
MSCA	Marie Skłodowska Curie Acties
NBB	Nationale Bank van België
NCP	Netwerk van erkende National Contact Points bij de Europese Commissie
NERF	Neuro-Electronics Research Flanders
NESTI	National Experts on Science and Technology Indicators
NHP	Nationaal Hervormingsprogramma van België voor EU 2020
NIB	Nieuw Industrieel Beleid
NL	Nederland
NMR	Nucleair Magnetic Resonance
NRWF	NoordrijnWestfalen
O&O	Onderzoek en Ontwikkeling
O&O&I	Onderzoek, Ontwikkeling en Innovatie
OBIS	Ocean Biogeographic Information System
OCI	Overleg Creatieve Industrieën
OD	Operationele doelstelling
OESO	Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling
OJO	Omkadering van Jonge Onderzoekers
OKA	Overleg kabinet administratie
OMG	Departement of beleidsdomein Omgeving
OP	Operationeel Programma('s)
OV	Onderwijs & Vorming
OVAM	Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij
PC	Programmacomité
PDOS	Pensioendienst voor de Overheidssector
PIO	Programma Innovatieve Overheidsopdrachten
PM	Personalised Medicine
PMV	ParticipatieMaatschappij Vlaanderen
POD	Programmatorische Overheidsdienst
PRACE	Partnership for Advanced Computing in Europe
PTOW	Plaats- en tijdsafhankelijk werken

REG	Rationeel Energie Gebruik
RegMed XB	REGenerative MEDicine crossing Borders
RIHR	Research Institutions and Human Resources
RIO	Research and Innovation Observatory
RIS	Regional Innovation Scoreboard
RRI	Responsible Research and Innovation
RTD	Onderzoek en Technologische Ontwikkeling
RUCA	Rijksuniversitair Centrum Antwerpen (voormalig – nu: Universiteit Antwerpen)
RUG	Rijksuniversiteit Gent (voormalig – nu: Universiteit Gent)
RVO-Society	Roger van Overstraeten Society
SALK	Strategisch Actieplan Limburg in het Kwadraat
SALV	Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij
SAR	Strategische AdviesRaad
SB	Strategische onderzoeksbeurzen
SBA	Small Business Act
SBO	Strategisch Basisonderzoek
SD	Strategische doelstelling
SEP	Stuurgroep EU platform (Vlaams)
SERV	Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen
SET-plan	European Strategic Energy Technology Plan
SG	Secretaris-generaal
SGHRM	Steering Working Group Human Resource and Mobility
SHARE	Survey of Health, Ageing and Retirement in Europe
SIM	Strategisch Initiatief Materialen
SME	Small and Medium-sized enterprise(s)
SOC	Strategische onderzoekscentra
SOFI	Spin-Off FinancieringsInstrument
STEM	wetenschap, technologie, ingenieurswetenschappen, wiskunde
STEREO	Onderzoeksprogramma inzake aardobservatie
STI	Science, Technology and Innovation
STIS	Steel, Textile and other Industrial Sectors
STORE	Steunpunt Economie en Ondernemen
SVR	Studiedienst van de Vlaamse Regering
TBM	Toegepast Biomedisch Onderzoek
TETRA	TEchnologie TRAnsfer
TIP	Trade Indicators Project
TSSP	Thematische Slimme Specialisatieplatformen
TST	Taal- en Spraaktechnologie
UFSIA	Universitaire Faculteiten Sint-Ignatius Antwerpen (voormalig – nu: Universiteit Antwerpen)
UHasselt	Universiteit Hasselt
UNESCO	United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization
UNIDO	United Nations Industrial Development Organization
UNU	Universiteit van de Verenigde Naties
UNU-CRIS	United Nations University Institute on Comparative Regional Integration Studies

VABB-SHW	Vlaams Academisch Bibliografisch Bestand voor Sociale en Humane Wetenschappen
VAK	Vastleggingskrediet
VARIO	Vlaamse Adviesraad voor Innoveren & Ondernemen
VCO	Vlaamse Codex Overheidsfinanciën
VEK	Vereffeningskrediet
VER-bedrijven	Bedrijven die verhandelen in emissierechten
VG	Vlaamse Gemeenschap
VHP	Vlaams Hervormingsprogramma
ViA	Vlaanderen in Actie - Pact 2020
VIB	Vlaams Instituut voor Biotechnologie
VIN	Vlaams Innovatienetwerk
VITO	Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek
VKBO	Verrijkte Kruispuntbank voor Ondernemingen
VKEP	Vlaams Klimaat en Energie Plan
VLAIO	Vlaams Agentschap Innoveren & Ondernemen
Vlerick	Vlerick Business School
VLEVA	Vlaams-Europees verbindingsagentschap
VLHORA	Vlaamse Hogescholenraad
VLIR	Vlaamse Interuniversitaire Raad
VLIZ	Vlaams Instituut voor de Zee
VLM	Vlaamse Landmaatschappij
VN	Verenigde Naties
VO	Vlaamse overheid
VON	Vlaams Ondernemerschapsbevorderend Netwerk
VOU	Vragen om uitleg
VPM	Vlaamse Participatiemaatschappij
VR	Vlaamse Regering
VRI	Vlaamse RuimtevaartIndustrie
VRIND	Vlaamse Regionale Indicatoren
VRK	Variabel Krediet
VRWI	Vlaamse Raad voor Wetenschap en Innovatie
VSC	Vlaams Supercomputer Centrum
VTE	VolTijds Equivalent(en)
VUB	Vrije Universiteit Brussel
VVC	Vlaams VerkeersCentrum
VWI	Vlaamse Wetenschappelijke Instelling
VZW	Vereniging zonder winstoogmerk
W&I	Wetenschap en Innovatie
W&T	Wetenschap en Technologische dienstverlening
WEHIB	Werkgroep Handel van de Vlaamse overheid
WEF	World Economic Forum
WIN	Wetenschapsinformatienetwerk
WOW	Welzijn op het werk
WP	Wetenschappelijk Personeel

WSE	Beleidsdomein of Departement Werk en Sociale Economie
WTI	Wetenschap, Technologie en Innovatie

Bijlage 2: Personeelsoverzicht Departement EWI

2.1 Evolutie personeelsbesparingen Departement EWI: 2009-2019

In de **legislatuur 2009-2014** bespaarde het Departement EWI 18 personeelsleden, 9 meer dan vereist.

Aantal personeelsleden per 1/6/2009	Aantal personeelsleden per 30/6/2014
140	122 ³

De 122 personeelsleden zijn inclusief de 8 personeelsleden 'kabinetsondersteuning'. Zij verrichten geen taken voor het Departement maar voor het kabinet.

Verder herinneren we eraan dat de personeelsleden van het Departement EWI conceptueel onder te verdelen zijn in twee groepen:

- enerzijds de drie beleidsafdelingen (Strategie en Coördinatie / Onderzoek / Innoveren en Ondernemen), de Staf, het N-project 'innovatieve overheidsopdrachten' en de VARIO;
- anderzijds de 'afdeling Algemene Zaken en Ondersteuning'. Deze laatste is 'bijzonder' omdat ze ook managementondersteunende diensten (Personeel, HR, Facility, Boekhouding en IT) 'buiten' het Departement EWI levert: met name aan het Departement WSE, aan de Plantentuin Meise en aan het Agentschap Innoveren en Ondernemen en aan Syntra Vlaanderen. Samen is de afdeling zo dienstenleverancier voor een goede 1.000 personeelsleden.

Bij het bepalen van de besparingsdoelstelling voor de **legislatuur 2014-2019** werd slechts ten dele rekening gehouden met het feit dat er in de voorgaande legislatuur meer bespaard werd dan vereist. De besparingsdoelstelling voor de legislatuur 2014-2019 werd bepaald op **bijkomend 12 personeelsleden minder**.⁴

Via het Voorzitterscollege werden afspraken gemaakt hoe personeelsbewegingen en organisatiewijzigingen tussen de entiteiten (bijvoorbeeld ingevolge fusies, MOD-rationalisaties, ...) gedurende de besparingsperiode 2014-2019 verrekend worden. Daartoe werden zogenaamde 'rekenregels' opgesteld. Zo bestaat rekenregel 'type 1' er bijvoorbeeld in dat het intern aantal verschoven personeelsleden (en het bijhorende personeelskrediet) bij de startpositie (dus op datum 30/6/2014) bijgeteld (bij de ontvangene entiteit) of afgetrokken (bij de vertrekkende entiteit) wordt, zodat het te besparen bedrag en het aantal te besparen personeelsleden proportioneel kan meestijgen of -dalen (bij voldoende omvang).

Ingevolge de fusie tussen het Agentschap Ondernemen en het IWT (2016) evenals ingevolge de MOD-rationalisaties (2017) en de inkanteling van VARIO in het departement (2017) , dienden deze rekenregels ook op het Departement EWI toegepast te worden.

Met als gevolg dat de startpositie op datum 30/6/2014 retroactief werd aangepast. Deze aanpassing wordt onderstaand toegelicht.

Startpunt 1/6/2014 = 122

³ Oorspronkelijk was hier sprake van 124 personeelsleden (zie JOP 2016). N.a.v. een controle op dubbeltellingen werd deze beginsituatie bij de monitoring van 01.07.2016 aangepast, gevalideerd op Voorzitterscollege van 13/10/2016. Twee personeelsleden waren zowel bij het departement geteld als bij IWT. Gezien ze formeel tot het IWT behoorden werden ze in mindering gebracht bij het departement, waardoor de virtuele startpositie op datum 30/6/2014 voor het departement niet 124 maar 122 werd.

⁴ Uiteindelijk aantal te besparen koppen is steeds afhankelijk van de aangroei of afname van het personeelsaantal t.o.v. de startpositie op 30/6/2014 op basis van de toepassing van de zgn. 'rekenregels'.

1. Bewegingen in 2016 t.g.v. fusie AO en IWT en herschikking taken en MOD-rationalisatie

- + 2 personeelsleden over komend van IWT naar het kerndepartement
- + 3 personeelsleden over komend van IWT naar AZO
- + 2 personeelsleden over komend van Syntra naar AZO
- 1 personeelslid vertrekkend van AZO naar VLAIO
- 2 eenheden vertrekkend naar dienstencentrum Boekhoudkantoor : 1 personeelslid alsook een budget van 0,5 VTE. Wat de rekenregels betreft, wordt dit aanzien als 1 extra 'kop'.

Al deze bewegingen dienen verrekend te worden op basis van rekenregel 1 en hebben bijgevolg een invloed op de startpositie

= **nieuwe nulmeting: 126 ; te behalen 'koppen' op 31.12.2019: 114**

2. Bewegingen op 1/01/2017

- + 9 personeelsleden⁵ overkomend van de VRWI naar het kerndepartement vanaf 1 januari 2017
- 10 personeelsleden vertrekkend naar het Dienstencentrum personeel m.i.v. 1 januari 2017 (8 koppen + 2 budgetten)
- 2 personeelsleden vertrekkend naar dienstencentrum Facilitair Bedrijf m.i.v. 1 januari 2017 (budget a rato van 1,5 VTE; dus ook te beschouwen als -2 eenheden volgens de rekenregels)
- 1 personeelslid dat wordt overgedragen aan departement WSE op basis van rekenregel 1

= **nieuwe nulmeting: 122; te behalen 'koppen' op 31.12.2019: 110**

Op basis van de nieuwe nulmeting per 1 januari 2017 (122 personeelsleden op startdatum 30/6/2014) moeten er tegen eind 2019 dan 12 koppen bespaard worden.

Het toegelaten aantal 'koppen' eind 2019 voor het Departement EWI bedraagt dan 110.

3. Bewegingen in 2018

De enige beweging die in 2018 een invloed heeft gehad op de nulmeting is de ter beschikking stelling van een personeelslid vanuit het beleidsdomein BUZA, met de afspraak dat de 'kop' ten laste zou komen van de ontvangende entiteit.

= **nieuwe nulmeting: 123; te behalen 'koppen' op 31.12.2019: 111**

⁵ In het overdrachtsbesluit 7 personen + 1 voorziene werving en 1 bespaard.

4. Bewegingen in 2019

M.i.v. 1 januari 2019 werden 2 personeelsleden aangeworven in het kader van 2 Europese projecten, Microbiome en Saphire en dit voor een periode van 3 jaar. Ze worden voor 100% gefinancierd vanuit Europa. Deze wervingen hebben geen invloed op de startbasis maar ze worden wel uit de 'koppentelling' gehouden op basis van rekenregel 2 – nieuwe externe projectfinanciering.

M.i.v. 1/9/2019 werd 1 personeelslid via rekenregel 1 -met kop en budget -overgedragen vanuit VLAIO naar departement EWI (BVR 28.06.2019). Deze beweging heeft wel invloed op de startpositie = **nieuwe nulmeting: 124; te behalen 'koppen' op 31.12.2019: 112**

2.2. Besparingsdoelstellingen legislatuur 2019 -2024

Er werd bij de start van de regeerperiode 2019-2024 een nieuwe personeels- en budgettaire besparing aan de Vlaamse overheid opgelegd.

Het te besparen aantal 'koppen' werd politiek vastgelegd en kan slechts wijzigen mits dit expliciet vermeld wordt in een nota van de Vlaamse Regering.

De budgettaire besparing wordt uitgevoerd volgens het voorziene tijdpad, jaarlijks bij de begrotingsopmaak en is vastgelegd voor de gehele legislatuur.

Als startpunt voor deze besparingsronde wordt de besparingsdoelstelling uit de voorgaande besparingsronde 2014-2019 als vertrekpunt gesteld (voor DEWI is dit 112 koppen) en niet het reëel gehaalde personeelsaantal op 31/12/2019 (voor DEWI is dit 109 koppen). Het teveel of te weinig bespaarde tijdens de vorige legislatuur wordt doorgerekend in deze besparingsronde.

Daarnaast worden de rekenregels hier en daar aangepast; zo worden gedetacheerde personeelsleden' bijkomend' uitgesloten van de besparingsdoelgroep; het startpunt wordt hieraan aangepast. Voor DEWI betreft dit 1 personeelslid.

Door de overdracht van 1 VTE in het kader van de aansluiting van het DEWI bij R&S (Rekrutering en Selectie) bij Ago wordt het startpunt aangepast.

Met de overdracht van PIO naar VLAIO worden ook 3 VTE overgedragen van het departement EWI naar VLAIO. Hierdoor zal het startpunt in 2024 opnieuw aangepast worden.

Concreet betekent dit voor DEWI :

107 (aangepast startpunt) – 9 te besparen koppen = 98 (eindresultaat te behalen op 31.12.2024)

Hoe evolueerde het aantal personeelsleden sinds 30/6/2014?

Indeling	30/06/2014	31/12/2017	31/12/2018	31/12/2019	31/12/2020	31/12/2021	31/12/2022	31/12/2023
Kerndepartement (1)	67	68	68	66	65	64	64	63
AZO (2)	47	30	27	27	27	26	24	24
VARIO (3)	-	8	9	7	6	6	7	7
Departement (1) + (2) + (3)	114	106	104	100	98	96	95	95
Kabinetsondersteuning (4)	8	6	6	9	8	6	8	8
Totaal (1) + (2) + (3) + (4)	122	112	110	109	106	102	103	102

Er is geen één-op-één relatie tussen de rapportering van het personeelsaantal in Vlimpers (op basis van alle personeelsleden die een arbeidsrelatie hebben met DEWI, ook zij die de facto elders zijn tewerkgesteld op basis van detachering, proefperiode...) en de rapportering op basis van de rekenregels in het kader van de koppentelling (waar bepaalde personeelsleden worden uitgesloten op basis van rekenregels en dubbeltelling).

Zo worden de 2 personeelsleden, die via Europese kredieten worden betaald, uit de koppentelling gehaald. Daarnaast werden er in 2019 ook 2 dubbeltellingen in mindering gebracht (personeelslid resp. van departement en VARIO als contractueel tewerkgesteld bij VLAIO), in 2020 gaat het om 1 dubbeltelling alsook het gedetacheerde personeelslid.

Eind 2021 werd 1 personeelslid betaald via Europese kredieten en zijn er 2 gedetacheerde personeelsleden.

Eind 2022 werden 3 personeelsleden betaald via kredieten van het EU voorzitterschap en zijn er 2 gedetacheerde personeelsleden. Deze personeelsleden worden uit de koppentelling gehaald.

Sinds 30/6/2014 werd het personeelsaantal reeds afgebouwd met 19 personen.

In 2023 werden er in totaal 10 personeelsleden via kredieten van het EU voorzitterschap betaald, zijn er 3 gedetacheerde personeelsleden en wordt 1 personeelslid via Europese projectfinanciering betaald.

Deze personeelsleden worden uit de koppentelling gehaald.

Daarnaast is er ook nog 1 personeelslid aangeworven in het kader van kennisveiligheid. Dit personeelslid wordt eveneens uitgesloten uit de koppentelling op basis van een beslissing van de Vlaamse Regering.

2.3. Personeelsbestand van het nieuwe gefusioneerde Departement WEWIS: opsplitsing 'EWI'-bevoegdheden en 'WSE'-bevoegdheden

Niveau	Rang	DEWI		Totaal DEWI	DWSE		Totaal DWSE	Eindtotaal
		Ambtenaar	Contractueel		Ambtenaar	Contractueel		
Niveau A	A1	20	13	33	163	66	229	262
	A2	38	1	39	31	4	35	74
	A2A	3		3	7		7	10
	A2E	1		1	2		2	3
	A2M				2		2	2
	A3	1			1	1		1
Totaal		63	14	77	206	70	276	353
Niveau B	B1	1	1	2	15	21	36	38
	B2				11		11	11
	B3	9		9	4	2	6	15
Totaal		10	1	11	30	23	53	64
Niveau C	C1	2	6	8	34	15	49	57
	C2	3		3	23		23	26
	C3	10		10	9		9	19
Totaal		15	6	21	66	15	81	102
Niveau D	D1	1	1	2	2		2	4
	D2				5		5	5
	D3	2		2	3		3	5
Totaal		3	1	4	10		10	14
Eindtotaal		91	22	113	312	108	420	533

Bijlage 3: Uitgavenbegroting Departement WEWIS luik EWI bij begrotingsopmaak 2025

Begrotingsartikel	BA	Omschrijving	Som van VAK budget BO25 (keuro)	Som van VEK budget BO25 (keuro)
TB0-1TBA2AB-WT	1TB105	INTERNATIONALE WETENSCHAPPELIJKE SAMENWERKING	136	136
TB0-1TBA2AB-WT	1TB111	INTERNATIONALE WETENSCHAPPELIJKE EN INNOVATIESAMENWERKING	1.377	1.552
Totaal TB0-1TBA2AB-WT			1.513	1.688
TB0-1TBA2AC-WT	1TB115	DE CONCEPTIE, VOORBEREIDING EN UITVOERING VAN ACTIES MET BETREKKING TOT ECONOMIE	238	238
TB0-1TBA2AC-WT	1TB116	DE CONCEPTIE, VOORBEREIDING EN UITVOERING VAN ACTIES MET BETREKKING TOT WETENSCHAP EN INNOVATIE	1.083	1.083
Totaal TB0-1TBA2AC-WT			1.321	1.321
TB0-1TBA2AD-WT	1TB102	WERKING EN TOELAGEN - VARIO - BIJDRAGEN TOT EEN EFFICIENT EN EFFECTIEF ADVIESLANDSCHAP IN VLAANDEREN	311	306
Totaal TB0-1TBA2AD-WT			311	306
TB0-1TBA2AG-WT	1TB103	WERKING EN TOELAGEN - BELEIDSVOORBEREIDING - COFINANCIERING STEUNPUNT DUURZAAM MATERIALENBEHEER	231	231
Totaal TB0-1TBA2AG-WT			231	231
TB0-1TBA2AH-PR	1TB104	PROVISIES - ALGEMENE BELEIDSONDERSTEUNING - OPSTAP O&O	79.740	55.244
Totaal TB0-1TBA2AH-PR			79.740	55.244

TB0-1TBA2AJ-WT	1TB012	ONDERSTEUNING VLAAMS UNESCO TRUSTFONDS VOOR WETENSCHAPPEN	1.312	1.312
Totaal TB0-1TBA2AJ-WT			1.312	1.312
TB0-1TBA2AK-WT	1TB013	UNU-CRIS	1.048	1.048
Totaal TB0-1TBA2AK-WT			1.048	1.048
TB0-1TBA2AV-IS	1TB010	EXPERTISECENTRUM ONDERZOEK EN ONTWIKKELINGSMONITORING - ECOOM - STORE	4.532	4.532
Totaal TB0-1TBA2AV-IS			4.532	4.532
TB0-1TCA2BA-WT	1TC126	VERGOEDINGEN AAN PMV	977	977
Totaal TB0-1TCA2BA-WT			977	977
TB0-1TCA2BY-IS	1TC130	FLANDERS FUTURE TECH FUND	459	459
Totaal TB0-1TCA2BY-IS			459	459
TB0-1TEA2GM-IS	1TE131	VLIR	121	121
Totaal TB0-1TEA2GM-IS			121	121
TB0-1TEA2GR-IS	1TE168	KONINKLIJKE VLAAMSE ACADEMIE VAN BELGIE VOOR WETENSCHAPPEN EN KUNSTEN(KVAB)	1.184	1.184
Totaal TB0-1TEA2GR-IS			1.184	1.184
TB0-1TEA2GS-IS	1TE101	OMKADERING JONGE ONDERZOEKERS	6.233	6.233
TB0-1TEA2GS-IS	1TE128	BIJZONDERE ONDERZOEKSFONDSEN IN HET KADER VAN HET METHUSALEM-PROGRAMMA	22.010	22.010
TB0-1TEA2GS-IS	1TE138	BIJZONDERE ONDERZOEKSFONDSEN - ALGEMEEN	233.187	233.187
TB0-1TEA2GS-IS	1TE165	BIJZONDERE ONDERZOEKSFONDSEN IN HET KADER VAN TENURE TRACK	11.106	11.106
Totaal TB0-1TEA2GS-IS			272.536	272.536
TB0-1TEA2GT-IS	1TE176	FONDS WETENSCHAPPELIJK ONDERZOEK	22.781	22.781
Totaal TB0-1TEA2GT-IS			22.781	22.781
TB0-1TEA2GU-IS	1TE192	ITG	5.689	5.689

Totaal TB0-1TEA2GU-IS			5.689	5.689
TB0-1TEA2HA-WT	1TE183	ALAMIRE FOUNDATION	1.005	1.005
Totaal TB0-1TEA2HA-WT			1.005	1.005
TB0-1TEA2HB-WT	1TE194	KMDA KONINKLIJKE MAATSCHAPPIJ VOOR DIERKUNDE ANTWERPEN	1.197	1.197
Totaal TB0-1TEA2HB-WT			1.197	1.197
TB0-1TEA2HC-WT	1TE195	ORPHEUS	782	782
Totaal TB0-1TEA2HC-WT			782	782
TB0-1TEA2HQ-IS	1TE108	VLAAMS INSTITUUT VOOR DE ZEE VZW	8.670	8.670
TB0-1TEA2HQ-IS	1TE139	VLAAMS INSTITUUT VOOR DE ZEE VZW VOOR INVESTERINGSUITGAVEN	1.134	1.134
Totaal TB0-1TEA2HQ-IS			9.804	9.804
TB0-1TEA2HU-IS	1TE173	PLANTENTUIN MEISE	15.513	15.513
Totaal TB0-1TEA2HU-IS			15.513	15.513
TB0-1TEA2JA-WT	1TE102	BEVORDERING VAN DE VLAAMSE INFORMATIEMAATSCHAPPIJ IN HET KADER VAN DE LISSABON-STRATEGIE	4.422	6.328
Totaal TB0-1TEA2JA-WT			4.422	6.328
TB0-1TEA2JB-IS	1TE197	KENNISCENTRUM DATA EN MAATSCHAPPIJ - HOGER ONDERWIJS	756	756
Totaal TB0-1TEA2JB-IS			756	756
TB0-1TEA2JC-IS	1TE005	FLEMISH OPEN SCIENCE BOARD FOSB	4.275	4.275
Totaal TB0-1TEA2JC-IS			4.275	4.275
TB0-1TEA2JC-WT	1TE008	FLEMISH OPEN SCIENCE BOARD FOSB	450	450
Totaal TB0-1TEA2JC-WT			450	450
TB0-1TEA2JD-IS	1TE006	CYBERSECURITY	8.985	8.985
Totaal TB0-1TEA2JD-IS			8.985	8.985
TB0-1TEA2JD-WT	1TE009	CYBERSECURITY	591	591
Totaal TB0-1TEA2JD-WT			591	591

TB0-1TEA2JE-IS	1TE007	ARTIFICIËLE INTELLIGENTIE	9.691	9.691
Totaal TB0-1TEA2JE-IS			9.691	9.691
TB0-1TEA2JE-WT	1TE010	ARTIFICIËLE INTELLIGENTIE	4.287	4.287
Totaal TB0-1TEA2JE-WT			4.287	4.287
TB0-1TEA2JY-IS	1TE157	HOGER ONDERWIJS - BEVORDERING VAN DE VLAAMSE INFORMATIEMAATSCHAPPIJ IN HET KADER VAN DE LISSABON-STRATEGIE	438	438
Totaal TB0-1TEA2JY-IS			438	438
TB0-1TEA2KA-WT	1TE160	INSTELLINGEN VAN POSTINITIEEL ONDERWIJS - AMS	437	437
TB0-1TEA2KA-WT	1TE182	INSTELLING VAN POSTINITIEEL ONDERWIJS - VLERICK	852	852
Totaal TB0-1TEA2KA-WT			1.289	1.289
TB0-1TEA5GT-IS	1TE177	FWO FUNDAMENTEEL ONDERZOEK	311.920	291.150
TB0-1TEA5GT-IS	1TE178	FWO STRATEGISCH BASISONDERZOEK (SBO)	93.434	88.593
TB0-1TEA5GT-IS	1TE179	FWO - KLINISCH-WETENSCHAPPELIJK ONDERZOEK (TBM EN FUNDAMENTEEL KLINISCHE MANDATEN)	20.628	18.504
TB0-1TEA5GT-IS	1TE180	FWO ONDERZOEKSINFRASTRUCTUUR	19.200	65.251
Totaal TB0-1TEA5GT-IS			445.182	463.498
TB0-1TEA5HU-IS	1TE174	PLANTENTUIN MEISE INVESTERINGSSUBSIDIES (FFEU)	52	6.297
Totaal TB0-1TEA5HU-IS			52	6.297
TB0-1TFA2LA-WT	1TF100	VZW IMEC	155.404	156.404
TB0-1TFA2LA-WT	1TF117	INVESTERINGEN	2.000	2.000
Totaal TB0-1TFA2LA-WT			157.404	158.404
TB0-1TFA2LB-WT	1TF124	SOC MAAKINDUSTRIE	54.944	54.944
Totaal TB0-1TFA2LB-WT			54.944	54.944

TB0-1TFA2LC-WT	1TF129	WERKING EN TOELAGEN - ONTWIKKELEN VAN TECHNOLOGIE EN GERICHTE TOEPASSINGEN VOOR REGENERATIEVE GENEESKUNDE	3.363	3.363
Totaal TB0-1TFA2LC-WT			3.363	3.363
TB0-1TFA2LD-WT	1TF135	ENERGYVILLE	3.622	14.122
Totaal TB0-1TFA2LD-WT			3.622	14.122
TB0-1TFA2LW-IS	1TF123	VLAAMS INSTITUUT VOOR BIOTECHNOLOGIE (VIB)	87.969	87.969
Totaal TB0-1TFA2LW-IS			87.969	87.969
TB0-1TFA2LX-IS	1TF110	VLAAMSE INSTELLING VOOR TECHNOLOGISCH ONDERZOEK (VITO)	64.952	64.952
TB0-1TFA2LX-IS	1TF111	VLAAMSE INSTELLING VOOR TECHNOLOGISCH ONDERZOEK (VITO) VOOR DE FINANCIERING VAN DE REFERENTIETAKEN	8.351	8.351
Totaal TB0-1TFA2LX-IS			73.303	73.303
TB0-1TFA2MS-IS	1TF126	UNIVERSITAIRE INTERFACEDIENSTEN	6.969	6.969
TB0-1TFA2MS-IS	1TF130	INDUSTRIELE ONDERZOEKSFONDSEN	62.712	62.712
Totaal TB0-1TFA2MS-IS			69.681	69.681
TB0-1TFA2NZ-WT	1TF137	NAVO-ONDERZOEK EN INNOVATIE VOOR WETENSCHAPPELIJKE, INDUSTRIËLE OF TECHNOLOGISCHE ONTWIKKELING INZAKE VEILIGHEID-(EN DEFENSIE) - WERKING EN TOELAGEN	1.468	1.468
Totaal TB0-1TFA2NZ-WT			1.468	1.468
TB0-1TLA2OA-WT	1TL100	POPULARISERING VAN WETENSCHAP TECHNIEK EN TECHNOLOGISCHE INNOVATIE	10	10

TB0-1TLA2OA-WT	1TL101	BEKENDMAKING VAN HET WETENSCHAPSBELEID EN HET WETENSCHAPPELIJK ONDERZOEK AAN STRUCTURELE PARTNERS	2.551	2.643
Totaal TB0-1TLA2OA-WT			2.561	2.653
TB0-1TLA2OB-WT	1TL110	SOCIETY ROGER VAN OVERSTRAETEN	847	847
Totaal TB0-1TLA2OB-WT			847	847
TB0-1TLA2OC-IS	1TL102	FLANDERS TECHNOLOGY INTERNATIONAL VZW (F.T.I.)	5.113	5.113
Totaal TB0-1TLA2OC-IS			5.113	5.113
TB0-1TLA2OS-IS	1TL106	EXPERTISECELLEN VOOR DE POPULARISERING VAN WETENSCHAP, TECHNIEK EN TECHNOLOGISCHE INNOVATIE IN DE SCHOOT VAN DE ASSOCIATIES	2.319	2.319
Totaal TB0-1TLA2OS-IS			2.319	2.319
TB0-1TLA2OW-IS	1TL116	BEKENDMAKING VAN HET WETENSCHAPSBELEID EN HET WETENSCHAPPELIJK ONDERZOEK AAN STRUCTURELE PARTNERS	771	771
Totaal TB0-1TLA2OW-IS			771	771

Bijlage 4: Lijst van vertegenwoordigingen in supranationale, federale en Vlaamse gremia ter voorbereiding van Europese en internationale dossiers

Naam	Bevoegdheids-niveau	Soort	Organisatie
1. Europese Unie			
1.1. Raad van de Europese Unie			
Raad Concurrentievermogen ⁶	Europa	raadsformatie	Raad van de Europese Unie
Groep concurrentievermogen en groei (o.a. de subgroepen industrie en interne markt)	Europa	voorbereidende instantie van de Raad	Raad van de Europese Unie
Groep op Hoog niveau Concurrentievermogen en Groei	Europa	subgroep van de Groep concurrentievermogen en groei	Raad van de Europese Unie
Groep onderzoek	Europa	voorbereidende instantie van de Raad	Raad van de Europese Unie
Raad Vervoer, Telecommunicatie en Energie (TTE) ⁷	Europa	raadsformatie	Raad van de Europese Unie
Groep telecommunicatie en informatiemaatschappij	Europa	voorbereidende instantie van de Raad	Raad van de Europese Unie
1.2. Europese Onderzoeksruimte (EOR)/European Research Area (ERA)			
1.2.1. ERA Related Groups			
ERAC – European Research Area and Innovation Committee	Europa	ERA configuratie	Raad van de Europese Unie
ESFRI – European Strategy Forum on Research Infrastructures – plenair	Europa	ERA configuratie	Raad van de Europese Unie
ESFRI – European Strategy Forum on Research Infrastructures – Strategy Working Group Environment	Europa	ERA configuratie	Raad van de Europese Unie
KNOC – Knowledge Network on China	Europa	COM-expertengroep	Europese Commissie
CCG - Core Group China	Europa	COM-expertengroep	Europese Commissie
ERA Forum	Europa	expertengroep	Europese Commissie
ERA Forum Standing Working Group on Global Approach	Europa	expertengroep	Europese Commissie
Knowledge Hub on Partnerships	Europa	expertengroep	Europese Commissie
ERA Forum Working Group on Gender Equality and inclusiveness	Europa	expertengroep	Europese Commissie
1.2.2. Ad hoc working groups			
ERAC MLE Mutual Learning Exercises	Europa	werkgroep	ERAC
1.3. Horizon Europa (HEU)			
Strategic configuration: Strategic overview of the implementation of the whole programme, coherence across the different parts of the programme and cross-cutting issues	Europa	programma-comité	DG RTD

⁶ Een volledig overzicht van de voorbereidende instanties van de Raad Concurrentievermogen vind je hier: [Voorbereidende instanties van de Raad - Consilium](#). De instanties waarin de WEWIS-medewerkers het meest actief zijn, staan in opgesomd in de tabel.

⁷ Een volledig overzicht van de voorbereidende instanties van de Raad Vervoer, Telecommunicatie en Energie vind je hier: [Voorbereidende instanties van de Raad - Consilium](#). De instanties waarin de WEWIS-medewerkers het meest actief zijn, staan in opgesomd in de tabel.

European Research Council (ERC)	Europa	programma-comité	DG RTD
Marie Skłodowska-Curie Actions (MSCA)	Europa	programma-comité	DG RTD
Research Infrastructures	Europa	programma-comité	DG RTD
Health	Europa	programma-comité	DG RTD
Culture, Creativity and Inclusive Society	Europa	programma-comité	DG RTD
Civil Security for Society	Europa	programma-comité	DG RTD
Digital, Industry and Space	Europa	programma-comité	DG RTD
Climate, Energy and Mobility	Europa	programma-comité	DG RTD
Food, Bioeconomy, Natural Resources, Agriculture and Environment	Europa	programma-comité	DG RTD
The European Innovation Council (EIC) and European Innovation ecosystems	Europa	programma-comité	DG RTD
Widening participation and strengthening the European Research Area	Europa	programma-comité	DG RTD

1.4. Ge-cofinancierde partnerschappen (HEU)

Transforming Health and Care Systems	Europa	Governing Board	Europese Commissie/ lidstaten
ERA for Health	Europa	Governing Board	Europese Commissie/ lidstaten
Personalised medicine	Europa	Governing Board	Europese Commissie/ lidstaten
Pandemic Preparedness	Europa	Governing Board	Europese Commissie/ lidstaten
Clean Energy Transition	Europa	Governing Board	Europese Commissie/ lidstaten
Driving Urban Transitions to a sustainable future	Europa	Governing Board	Europese Commissie/ lidstaten
Rescuing Biodiversity to Safeguard Life on Earth	Europa	Governing Board	Europese Commissie/ lidstaten
Blue Economy	Europa	Governing Board	Europese Commissie/ lidstaten
Water Security for the Planet (Water4All)	Europa	Governing Board	Europese Commissie/ lidstaten
Innovative SMEs	Europa	Governing Board	Europese Commissie/ lidstaten
AGroecology	Europa	Shadow Governing Board	Europese Commissie/ lidstaten
Sustainable Food Systems - Foodpaths	Europa	Funders Forum	Europese Commissie/ lidstaten
Animal Health and Welfare – preparation FO & Authorities	Europa	Working group	Europese Commissie/ lidstaten

1.5. Ge-coprogrammeerde partnerschappen (HEU)

European Open Science Cloud	Europa	Network	Europese Commissie/ lidstaten
Build for People (B4P)	Europa	States Representatives Group	Europese Commissie/ lidstaten
Solar Photovoltaics	Europa	betrokkenheid industrie	Commissie/ lidstaten
Batt4EU	Europa	betrokkenheid VL stakeholders	Commissie/ lidstaten
2ZERO	Europa	States Representatives Group	Commissie/ lidstaten
CCAM (Connected, Cooperative & Automotive Mobility)	Europa	States Representatives Group	Commissie/ lidstaten
ZEWT (Zero Emission Waterborne Transport)	Europa	States Representatives Group	Commissie/ lidstaten
1.6. Joint Undertaking			
European States Representatives Group Clean Hydrogen Partnership	Europa	comité	Europese Commissie/ industrie
SRG CBE– States Representative Group for Circular Biobased Europe JU	Europa	comité	Europese Commissie/ industrie
States Representatives Group IHI (Innovative Health Initiative)	Europa	comité	Lidstaten
High Performance Computing	Europa	comité	Europese Commissie/ lidstaten/ industrie
EU-Africa Global Health Partnership	Europa	comité	Europese Commissie/ lidstaten/ industrie
1.7. Joint Programming Initiatives (JPI's)			
JPI Antimicrobial Resistance (JPI AMR) Management Board	Europa	management-orgaan	Lidstaten
JPI NeuroDeGenerative diseases - Management Board	Europa	management-orgaan	Lidstaten
JPI Oceans Management Board	Europa	management-orgaan	IVZW
JPI FACCE	Europa en wereldwijd	management-orgaan	Lidstaten
JPI FACCE: preparatory group (chairs/vice chairs)	Europa en wereldwijd	werkgroep	Lidstaten
1.8. Missies (HEU)			
Sub-group on Mission « restore oceans and waters »	Europa	expertengroep	Europese Commissie
Sub-group on Mission « cancer»	Europa	expertengroep	Europese Commissie
Sub-group on Mission « adaptation to climate change »	Europa	expertengroep	Europese Commissie
Sub-group on Mission « a soil deal for Europe »	Europa	expertengroep	Europese Commissie
1.9. European Strategy Forum on Research Infrastructures (ESFRI's)			
ANAEE – Analysis and Experimentation on Ecosystems	Europa	raad van bestuur	ERIC
DARIAH - Digital Research Infrastructure for the Arts and Humanities (ERIC – European Research Infrastructure Consortium)	Europa	raad van bestuur	ERIC

Dissco- Distributed system of scientific collections	Europa	raad van bestuur in voorbereiding	lidstaten
European Strategy Forum on Research Infrastructures (ESFRI)-social sciences and cultural innovation strategic working group	Europa	expertengroep	European Strategic Forum for Research Infrastructures
ELIXIR – A distributed infrastructure for life-science information	Europa	raad van bestuur	Intergovernmental organisation
EMBRC – European Marine Biological Resource Centre	Europa	raad van bestuur	ERIC
ESS – European Social Survey (ERIC – European Research Infrastructure Consortium)	Europa	raad van bestuur	ERIC
EUBI – Euro-Bioluminescence	Europa	raad van bestuur	ERIC
European Strategy Forum on Research Infrastructures (ESFRI)-Environment strategic working group	Europa	expertengroep	European Strategic Forum for Research Infrastructures
European Strategy Forum on Research Infrastructures (ESFRI)-Physical science and engineering strategic working group	Europa	expertengroep	European Strategic Forum for Research Infrastructures
European Strategy Forum on Research Infrastructures (ESFRI)-Computing and digital strategic working group	Europa	expertengroep	European Strategic Forum for Research Infrastructures
European Strategy Forum on Research Infrastructures (ESFRI)-implementation strategic working group	Europa	expertengroep	European Strategic Forum for Research Infrastructures
European Strategy Forum on Research Infrastructures (ESFRI)-Health and Food strategic working group	Europa	expertengroep	European Strategic Forum for Research Infrastructures
ICOS – Integrated Carbon Observation System	Europe	raad van bestuur	ERIC
INSTRUCT – Integrated Structural Biology Infrastructure for Europe	Europa	raad van bestuur	ERIC
Lifewatch – E-science European Infrastructure for Biodiversity and Ecosystem Research	Europa	raad van bestuur	ERIC
IBISBA-European Industrial Biotechnology Innovation and Synthetic Biology Accelerator	Europa	raad van bestuur in voorbereiding	lidstaten
Emphasis-European Infrastructure for Plant Phenotyping	Europa	raad van bestuur in voorbereiding	lidstaten
Emphasis working group on Statutes	Europa	werkgroep	lidstaten
SHARE – Survey of Health, Ageing and Retirement in Europe (ERIC – European Research Infrastructure Consortium)	Europa	raad van bestuur	ERIC
CLARIN-European Research Infrastructure for Language Resources and Technology	Europa	raad van bestuur	ERIC
SLICES Scientific large-scale research infrastructure for Computing/communication experimental studies	Europa	raad van bestuur in voorbereiding	lidstaten
MARINERG-i: offshore Renewable Energy Research	Europa	raad van bestuur in voorbereiding	lidstaten
Einstein Telescope	Europa	raad van bestuur in voorbereiding	lidstaten
Committee for the implementation of the Regulation on the Community legal framework for a European Research Infrastructure Consortium (ERIC)	Europa	comité	Europese Commissie DG RTD

Actris: The Aerosol, Clouds and Trace Gases Research Infrastructure	Europa	raad van bestuur	ERIC
Eirene: The Environmental Exposure Assessment research Infrastructure	Europa	raad van bestuur (in voorbereiding)	lidstaten
1.10. SET-plan			
EU Steering Group European Strategic Energy Technology Plan (SET-Plan)	Europa	stuurgroep	Europese Commissie
1.11. EURAXESS			
Pan-European initiative concerning the mobility of researchers in the European Research Area (EURAXESS)	Europa	comité	Europese Commissie
1.12. High Level Group			
EIC forum	Europa	experten-groepen Forum Plenary, en innovation policy WG,	DG RTD
High Level Group Energy Intensive Industries	Europa	expertengroep	DG Grow
Industrial Forum	Europa	advies- en expertengroep	Europese Commissie
European Bioeconomy Policy Forum	Europa	expertengroep	DG RTD
Federaal overleg SME Envoy Network	België	comité	FOD Economie, KMO, Middenstand en Energie (E5)
1.13. Staal			
Working Party on Trade Questions	Europa	expertengroep	Raad Algemene Zaken
1.14. Digitaal			
Digital Europe Programmecomité	Europa	programma-comité	DG CNECT
Alliance for Language Technology European Digital Infrastructure Consortium (ALT-EDIC)	Europa	General Assembly	DG CNECT
1.15. Artificiële Intelligentie			
European AI Board	Europa	stuurgroep	DG CNECT
AI Board Expert sub-group on AI innovation ecosystems	Europa	expertengroep	DG CNECT
AI Board Expert group on regulatory AI sandboxes	Europa	expertengroep	DG CNECT
1.16. Andere			
EC - She figures	Europa	werkgroep	Europese Commissie
EuroCRIS - (Current Research Information Systems)	Europa	raad van Bestuur	euroCRIS
Single Market Programme	Europa	programma-comité	Europese Commissie
European RTD Evaluation Network	Europa	overlegorgaan	Europese Commissie
EUROSTAT - Working Group on STI statistics	Europa	werkgroep	EC Eurostat
Expert group on bio-based products and materials	Europa	expertengroep	DG GROW
EIT- Member States Representatives Group	Europa	adviescomité	European Institute of Technology
Critical Raw Materials Board	Europa	stuurgroep	DG GROW
2. Bi-/tri-laterale en interregionale samenwerking			
2.1. Vanguard Initiative			
Vanguard Initiative	Europa/regio's	netwerk	Vlaamse overheid, Departement EWI
2.2. Vlaams-Nederlandse samenwerking			
Stakeholdersgroep Nederlands-Vlaamse high tech samenwerking	Vlaanderen-Nederland	comité	Nederlandse en Vlaamse overheid +

			high tech stakeholders
2.3. Vlaanderen-Nederland-Noordrijn-Westfalen			
Trilaterale chemiestrategie Nederland - Vlaanderen - Noordrijn-Westfalen	Vlaanderen-Nederland - Noordrijn-Westfalen	stuurgroep en werkgroepen	Overheden en industrie uit Vlaanderen, Nederland en Noordrijn-Westfalen
Taskforce Einstein Telescope	Vlaanderen Nederland & NRW	Taskforce	Nederlandse-Belgische-Duitse overheden
2.4. Samenwerkingen inzake chemie			
European Chemical Regions Network (ECRN)	Europa	netwerk	EU chemie-regio's
2.5. ERRIN			
European Regions Research & Innovation Network (ERRIN)	EU-regio's voor Vlaanderen, betrokkenheid vanuit WEWIS, vleva en vlaio	werkgroepen	Regionale vertegenwoordigingen
2.6. Comité van de Regio's			
ERTRAC	Europa	werkgroep	Technologie-platform transport-onderzoek
3. Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO)			
3.1. Committee for Science and Technology Policy (CSTP)			
OESO Comité Wetenschaps- en Technologiebeleid (CSTP)	Wereld	comité	OESO
OESO Global Science Forum	Wereld	expertengroep	OESO
OESO NEST: Working Group of national experts on Science and Tecnology Indicators	Wereld	werkgroep	OESO
OESO TIP: Working Group on Technology and Innovation Policy	Wereld	werkgroep	OESO
OESO BNCT: Working Group Biotechnology/Nanotechnology/Converging Technologies	Wereld	expertengroep	OESO
OESO Expert Group on the Management and Analysis of R&D and Innovation Administrative Data (MARIAD)	Wereld	expertengroep	OESO
Digital Policy Committee	Wereld	Expertengroep	OESO
3.2. Comité Industrie, Innovatie en Ondernemerschap (CIIE)			
OESO - CIIE Comité Industrie, Innovatie en Ondernemerschap	Wereld	comité	OESO
3.3. Staalcomité			
Global Forum on Steel excess capacities	G20-OESO	overlegorgaan	G20-OESO
OESO-Staalcomité & Bureau	OESO	comité	OESO
3.4. Andere			
OESO - Stuurgroep project 'Fostering innovation in the Ocean Economy'	Wereld	stuurgroep	OESO
OESO – Federaal overleg OESO Committee on SMEs & Entrepreneurship	België	werkgroep	OESO
Belgisch Nationaal contactpunt voor de OESO-richtlijnen.	België	werkgroep	OESO
4. United Nations			
Intergouvernementele Oceanografische Commissie (IOC-UNESCO)	Wereld	Assembly	UNESCO
UNESCO – Intergouvernementeel Hydrologisch Programma (IHP)	Wereld	Council	UNESCO

Stuurcomité Flanders Unesco - Trustfund Wetenschappen en projectstuurgroepen	Wereld	stuurgroep	Vlaamse overheid en UNESCO
5. Intra-Belgische coördinatie met oog op standpuntbepaling			
5.1. CFS-CIS – Commissie Federale Samenwerking – Commissie Internationale Samenwerking			
CFS-CIS – Commissie Federale Samenwerking – Commissie Internationale Samenwerking	België	commissie	Commissie Federale Samenwerking – Commissie Internationale Samenwerking
CIS-Strategic	België	overlegorgaan	Commissie Federale Samenwerking – Commissie Internationale Samenwerking
CIS-Excellence	België	overlegorgaan	Commissie Federale Samenwerking – Commissie Internationale Samenwerking
CIS-INFRA	België	overlegorgaan	Commissie Federale Samenwerking – Commissie Internationale Samenwerking
CIS-Health	België	overlegorgaan	Commissie Federale Samenwerking – Commissie Internationale Samenwerking
CIS-Society	België	overlegorgaan	Commissie Federale Samenwerking – Commissie Internationale Samenwerking
CIS-Security	België	overlegorgaan	Commissie Federale Samenwerking – Commissie Internationale Samenwerking
CIS-DIGIN Space	België	overlegorgaan	Commissie Federale Samenwerking – Commissie Internationale Samenwerking
CIS-CLIMENMOB	België	overlegorgaan	Commissie Federale Samenwerking – Commissie Internationale Samenwerking

CIS-Innovation	België	overlegorgaan	Commissie Federale Samenwerking – Commissie Internationale Samenwerking
CIS-Food	België	overlegorgaan	Commissie Federale Samenwerking – Commissie Internationale Samenwerking
CIS-Widening Wide & ERA	België	overlegorgaan	Commissie Federale Samenwerking – Commissie Internationale Samenwerking
CIS Mission Soil Health	België	overlegorgaan	Commissie Federale Samenwerking – Commissie Internationale Samenwerking
Mission Restore oceans and waters	België	overlegorgaan	Commissie Federale Samenwerking – Commissie Internationale Samenwerking
Mission Climate & Climate-Neutral and Smart Cities	België	overlegorgaan	Commissie Federale Samenwerking – Commissie Internationale Samenwerking
CIS-COST (European Cooperation in Science and Technology)	België	overlegorgaan	Commissie Federale Samenwerking – Commissie Internationale Samenwerking
CIS-P (partnerschappen)	België	overlegorgaan	Commissie Federale Samenwerking – Commissie Internationale Samenwerking
CIS-INTER (Extra-Europe R&I co-operation activities under the bilateral and multilateral agreements)	België	overlegorgaan	Commissie Federale Samenwerking – Commissie Internationale Samenwerking
CIS-Kennisveiligheid	België	overlegorgaan	Commissie Federale Samenwerking – Commissie Internationale Samenwerking
CIS-Open Science	België	overlegorgaan	Commissie Federale

			Samenwerking – Commissie Internationale Samenwerking
CIS-ERA	België	overlegorgaan	Commissie Federale Samenwerking – Commissie Internationale Samenwerking
CIS SPOC	België	overlegorgaan	Commissie Federale Samenwerking – Commissie Internationale Samenwerking
CFS-STAT: overleggroep inventaris en statistieken inzake O&O	België	werkgroep	Commissie Federale Samenwerking
CFS-STAT ad hoc WG non-profit	België	werkgroep	Commissie Federale Samenwerking
CIS-gender	België	overlegorgaan	Commissie Federale Samenwerking – Commissie Internationale Samenwerking
High Level Group Einstein Telescope	België	werkgroep	Commissie Federale Samenwerking – Commissie Internationale Samenwerking

5.2. Interministeriële Economische Commissie

IEC - Comité Interne Markt - WG Industriebeleid	België	werkgroep	FOD Economie, KMO, Middenstand en Energie (E5)
IEC-CEI Comité Interne Markt	België	werkgroep	FOD Economie, KMO, Middenstand en Energie (E5)
IEC-CEI Comité Interne Markt – WG Sherpa SMET	België	werkgroep	FOD Economie, KMO, Middenstand en Energie (E5)
IEC-CEI Comité Interne Markt – WG Dienstenrichtlijn	België	werkgroep	FOD Economie, KMO, Middenstand en Energie (E5)
IEC Comité Interne Markt – WG Beroepskwalificaties	België	werkgroep	FOD Economie, KMO, Middenstand en Energie (E5)
IEC-CEI Comité Interne Markt – formaat HLG COMPCRO	België	werkgroep	FOD Economie, KMO, Middenstand en Energie (E5)
IEC-CEI Comité Interne Markt – WG AI	België	werkgroep	FOD Economie, KMO, Middenstand en Energie (E5)
IEC-CEI GPAI ad hoc	België	werkgroep	FOD Economie, KMO, Middenstand en Energie (E5)

IEC-CEI Comité Interne Markt – Werkgroep - CeF Digital Info	België	werkgroep	FOD Economie, KMO, Middenstand en Energie (E5)
IEC-CEI - Comité Interne Markt - WG Staatssteun	België	werkgroep	FOD Economie, KMO, Middenstand en Energie (E5)
5.3. Directie-generaal Europese Zaken en Coördinatie			
Directie-generaal Europese Zaken en Coördinatie (DGE)	België	overlegorgaan	FOD Buitenlandse Zaken
5.4. Belgian Co-Ordinated Collections of Micro-organisms			
BCCM - Belgian Co-ordinated Collections of Micro-organisms	België	comité	Federaal Wetenschaps- beleid – Commissie Federale Samenwerking
5.5. Andere			
Belgisch Overlegplatform Strategic Energy Technology Plan (BELSET)	België	overlegorgaan	FOD Economie/VO/Waal se overheid
Expertengroep GMO general debate	België	werkgroep	CCIM
Commissie voor de overheidsopdrachten	België	commissie	Vlaamse overheid
Samenwerkingsakkoord 'Platform Biodiversiteit' (BELSPO)	België	stuurgroep	Belspo
Samenwerkingsakkoord 'STEREO' (projecten gebruik van teledetectiegegevens) (BELSPO)	België	stuurgroep	Belspo
Digital Taskforce	België	overlegorgaan	FOD Buitenlandse Zaken
Coördinatiegroep NAVO DIANA en Innovatiefonds	België	coördinatie-comité	FOD Economie
DIANA Working Group	België	werkgroep	Defensie
Federale Stuurgroep AI	België	overlegorgaan	FOD BOSA
6. Intra-Vlaamse coördinatie met oog op standpuntbepaling/ rapportering			
6.1. Europa platform			
Vlaams Europaplatform - WG 12: EU- programma's en -beleid	Europa	werkgroep	Vlaamse overheid
Vlaams Europaplatform – Werkgroep 4 Kennisveiligheidsbescherming	Europa	werkgroep	Vlaamse overheid
Vlaams Europaplatform – Werkgroep 5 Digitaal	Europa	stuurgroep	Vlaamse overheid
Vlaams Europaplatform – Werkgroep 3 Onderzoeksinfrastructuur	Europa	stuurgroep	Vlaamse overheid
Stuurgroep Europa platform	Europa	stuurgroep	Vlaamse overheid
6.2. Rapporteringen			
Europees Semester werkgroep (niveau Vlaamse overheid)	Europese Commissie	coördinatie-orgaan	Vlaamse overheid
Fact Finding Mission van de EC en van de OESO bij België (coördinator voor EWI- domein)	EU en OESO	coördinatie- en overlegorgaan	Vlaamse overheid
IEA In Depth Review	Internationaal	coördinatieorgaan (centrale coördinatie FOD Economie)	IEA
IEA Public R&D data on Energy Technology	Internationaal	coördinatieorgaan (centrale coördinatie FOD Economie)	IEA
Monitoring Vlaamse Veerkracht	Europa	coördinatie	Vlaamse overheid
Biennial Monitoring Report for European Partnerships	Europa	coördinatie	DG RTD
National Energy and Climate Plan	Europa	coördinatie	EU Commissie

6.3. Strategisch Overleg Internationale Aangelegenheden (SOIA)			
SOIA Strategisch Overlegorgaan Internationale Aangelegenheden - plenair	VO	overlegorgaan	Vlaamse overheid
SOIA Dossierteam Meerjarig Financieel Kader	VO	overlegorgaan	Vlaamse overheid
SOIA Dossierteam OESO	VO	overlegorgaan	Vlaamse overheid
SOIA Dossierteam Unesco	VO	Overlegorgaan	Vlaamse overheid
SOIA Dossierteam Cohesiebeleid	VO	overlegorgaan	Vlaamse overheid
SOIA Dossierteam Digitalisering	VO	overlegorgaan	Vlaamse overheid
SOIA Dossierteam EU-regelgeving	VO	overlegorgaan	Vlaamse overheid
SOIA Dossierteam Multilaterale samenwerking	VO	overlegorgaan	Vlaamse overheid
SOIA Dossierteam Mensenrechten	VO	overlegorgaan	Vlaamse overheid
SOIA Dossierteam Duurzame Ontwikkeling	VO	Overlegorgaan	Vlaamse overheid
Agenda 2030	VO	overlegorgaan	Vlaamse overheid
Europees Semester	VO	overlegorgaan	Vlaamse overheid
China	VO	overlegorgaan	Vlaamse overheid
New European Bauhaus	VO	overlegorgaan	Vlaamse overheid
6.4. Energie, materialen, waterstof, bio-economie, open science en mobiliteit			
Projectgroep Vlaanderen Circulair + stuurgroep steunpunt circulaire economie	Vlaanderen buiten VO	comité	Vlaamse overheid OVAM
Raad van Bestuur Flux50	Vlaanderen	raad van bestuur	Flux50
Raad van Bestuur WaterstofNet	Vlaanderen	raad van bestuur	WaterstofNet
Enover werkgroep waterstof	België	werkgroep	FOD economie
Vlaamse Taskforce autonoom rijden stuurgroep en werkgroep ecosysteem	Vlaanderen	werkgroep	Vlaamse overheid
Interdepartementale werkgroep bio-economie	België	werkgroep	Vlaamse overheid
Thinktank Noordzee inzake visievorming gebruik Belgische Noordzee	België	stuurgroep	Federale overheid
Flemish Open Science Board	Vlaanderen buiten VO	werkgroep	Vlaamse overheid
Mobilidata stuurgroep	Vlaanderen	stuurgroep	imec
AI Stuurgroep	Vlaanderen	stuurgroep	Vlaamse overheid
AI onderzoekswerkgroep	Vlaanderen	werkgroep	Vlaamse overheid
AI implementatiewerkgroep	Vlaanderen	werkgroep	Vlaamse overheid
CS Stuurgroep	Vlaanderen	stuurgroep	Vlaamse overheid
CS implementatiewerkgroep	Vlaanderen	werkgroep	Vlaamse overheid

**Vlaamse
overheid**

Bijlage 5: Beleidsgericht rapport

Departement Economie, Wetenschap

en Innovatie

3 januari 2025

**AUDIT
VLAANDEREN**

INHOUDSOPGAVE

<i>Inleiding</i>	1
1 <i>Samenvatting</i>	2
2 Managementreactie	4
3 <i>Risicomanagement</i>	5
4 Auditopdrachten	7
5 <i>Aanbevelingen</i>	8
<i>Bijlage 1: Maturiteit risicomanagement</i>	10
<i>Bijlage 2: Opgevolgde aanbevelingen met uiterste streefdatum 30/09/24</i>	11
<i>Bijlage 4: Verzendlijst</i>	12

INLEIDING

DOELSTELLING BELEIDSGERICHT RAPPORT

In het kader van de jaarlijkse evaluatie rapporteert iedere leidend ambtenaar aan de functioneel bevoegde minister(s) over de aanpak van de aanbevelingen uit de audits van Audit Vlaanderen. Dit moet het politiek draagvlak voor en de betrokkenheid van de leidend ambtenaren bij de risicobeheersing van de organisatie versterken.

Om dit proces te ondersteunen, maakt Audit Vlaanderen een beleidsgericht rapport over de auditwerkzaamheden voor de entiteiten in het werkkterrein binnen de Vlaamse administratie. Dit beleidsgericht rapport geeft aan in welke mate een entiteit werk maakt van de generieke doelstelling tot het versterken van de organisatiebeheersing/interne controle binnen de eigen organisatie en van acties om de maturiteit van het risicomangement te verhogen.

INHOUD BELEIDSGERICHT RAPPORT

Dit beleidsgericht rapport schetst de stand van zaken van de opdrachten van de afgelopen vijf jaar bij Departement Economie, Wetenschap en Innovatie (Departement EWI of DEWI).

- Evaluatie (2017) en jaarlijkse actualisatie van de maturiteit van het risicomangement;
- Procesaudit rond de ondersteuning van de industriële onderzoeksfonds en de interfaceactiviteiten (2021).

Het bevat ook de stand van zaken met betrekking tot de opvolging van aanbevelingen.

Een ontwerp van dit rapport werd op 9 december 2024 overgemaakt aan het Departement EWI.

1 SAMENVATTING

Het Departement Economie, Wetenschap en Innovatie stond de afgelopen jaren in voor de beleidsvoorbereiding, -opvolging en -evaluatie op het gebied van economie, wetenschap en innovatie in Vlaanderen en ontwikkelde doorheen deze periode een matuur systeem van risicomanagement. Het departement staat momenteel voor een belangrijke transitieperiode en zal op 1 januari 2025 samen met het Departement Werk en Sociale Economie (WSE) geïntegreerd worden in het nieuwe Departement Werk, Economie, Wetenschap, Innovatie en Sociale economie. De opgebouwde kennis en expertise rond

o.a. risicomanagement in beide departementen zullen dan ook helpen om rond de sociaal-economische hefboomen van het arbeidsmarkt- en talentbeleid, het economisch beleid, het wetenschapsbeleid, het innovatiebeleid en sociale economie de risico's te analyseren en te beheersen

Het Departement EWI blijft ook in 2024 aandacht hebben voor risicomanagement. Dit blijkt uit de opvolging van de vooropgestelde acties m.b.t. geïdentificeerde risico's van DEWI op strategisch en operationeel niveau. Bovendien leverde het departement inspanningen om de interne en externe risico's in functie van de continuïteit en de samenvoeging met het Departement WSE te analyseren en te beheersen. De strategische risico's die de realisatie van de beleidsdoelstellingen in het gedrang kunnen brengen, zullen vanaf 2025 voor het nieuwe departement in kaart worden gebracht. De maturiteit blijft behouden. Een nieuwe maturiteitsinschatting voor het Departement Werk, Economie, Wetenschap, Innovatie en Sociale Economie is voorzien in 2025.

Risicomanagement		
	2023	2024
Risico-identificatie en -evaluatie	3	3
Risicobeheer	3	3

Auditopdrachten		
M.b.t. een kern- of ondersteunend proces		
Proces	2023	2024
Procesaudit IOF	Onder controle	Onder controle

Het departement EWI realiseerde de aanbeveling rond de analyses m.b.t. de kosten-batenefficiëntie opzet i.k.v. het proces rond de ondersteuning van de industriële onderzoeksfondsen en de interfaceactiviteiten

AUDIT VLAANDEREN

Status aanbevelingen laatste vijf jaar		
	2023	2024
Aantal geformuleerde aanbevelingen	1	1
Aantal openstaande aanbevelingen	1	0
Acceptatiegraad	100%	100%
Realisatiegraad	/	100%
Tijdige realisatie	100%	100%
Aanvaardbaarheid van streefdata	100%	100%

Door de tijdige realisatie blijven de indicatoren in hun totaliteit op 100% staan. Het departement toont opnieuw aan werk te maken van de geformuleerde aanbevelingen.

2 MANAGEMENTREACTIE

Dankzij de inspanningen in de voorafgaande jaren bereikte het Departement EWI in 2023, zowel voor risico-identificatie en –evaluatie als voor risicobeheer, maturiteitsniveau 3.

In 2024 maakte het Departement EWI verder werk van het risicobeheer op operationeel niveau. Op basis van de EWI-procesmap en de input vanuit de organisatie koos het management om drie processen te onderwerpen aan een risicoanalyse: de beleidsevaluatie, de werving en selectie en de vorming. De methodologie voor de totstandkoming van de risicomatrices voor deze processen verliep volgens de geijkte methodologie die het departement reeds enkele jaren hanteert. De acties van de vorige jaren werden systematisch opgevolgd door een geautomatiseerde workflow in SharePoint.

Daarnaast maakte het EWI-management verder werk van de opvolging van de strategische risico's op organisatieniveau. Elk kwartaal werden de acties opgevolgd.

In 2025 fusioneert het Departement EWI met het Departement WSE. Het EWI-management maakte van de gelegenheid gebruik om, in samenwerking met WSE in het kader van het Transitieteam, een risicoanalyse uit te voeren op de acht thematische velden die het meest worden geïmpacteerd door de fusie, met name: de begroting, de organisatiebeheersing, ICT en Data, de organisatie, het facilitair management, de beleidscoördinatie, de regelgeving en de communicatie.

Daarbovenop bracht het departement de potentiële risico's in kaart die de fusie zou kunnen hebben op de werking en de organisatie van het Departement EWI zelf.

Het management waardeert de erkenning door Audit Vlaanderen dat het Departement EWI de voorbije periode 'een matuur systeem van risicomangement ontwikkelde'.

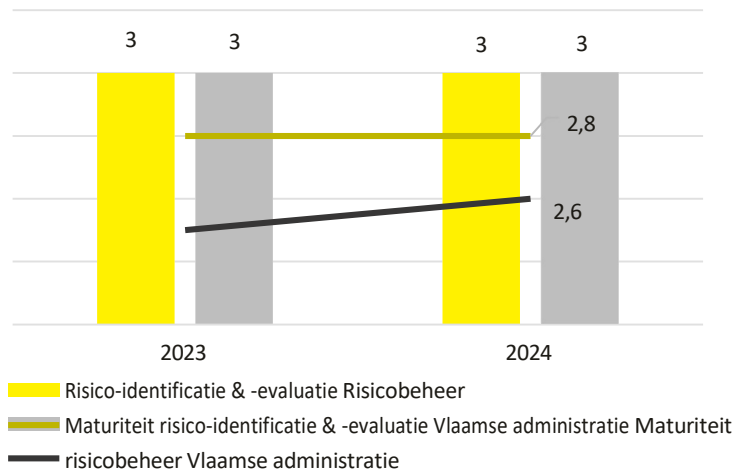
Het is onze vaste ambitie de ontwikkelde inzichten mee te nemen naar het aankomende fusiedepartement en verder te stijgen op de maturiteitsladder.

3 RISICOMANAGEMENT

In 2017 evalueerde Audit Vlaanderen het risicomanagement binnen het Departement EWI. Jaarlijks actualiseert Audit Vlaanderen de maturiteitsinschattingen op basis van een analyse van de aangeleverde documentatie, in combinatie met een gesprek met de coördinatoren rond risicomanagement van de departementen EWI & WSE en de secretaris-generaal van DEWI.

Het Departement EWI heeft in 2024 opnieuw actief ingezet op risicomanagement, dit zowel binnen de organisatie als tijdens het fusietraject. Dit blijkt uit o.a. uit:

Evolutie maturiteit risicomanagement

- de opvolging van de vooropgestelde acties m.b.t. de geïdentificeerde risico's op strategisch en operationeel niveau.
 - Vorig jaar werden de operationele risico's geïntegreerd in een Sharepoint-pagina die een automatische opvolgingsflow naar de betrokken proceseigenaars genereert. Deze systematiek werd verder doorgetrokken. Het ankerpunt organisatiebeheersing houdt de flow actueel en volgt deze op, de proceseigenaars zijn verantwoordelijk voor het invullen van de statussen.
 - Op strategisch niveau worden alle acties periodiek besproken met een beperkte groep. Men gaat na wat er inhoudelijk gebeurde rond een actie en afdelingshoofden worden eraan herinnerd om overzicht te houden op hun risico's. Bepaalde risico's zoals bv. cybersecurity worden continu gemonitord.

Het risico-eigenaarschap binnen het departement vergroot, er wordt ingezet op een brede gedragenheid van risicomanagement en het management neemt een actieve rol op.

- Het belang dat gehecht werd aan risicomanagement tijdens het fusietraject. Het afgelopen jaar vond immers de voorbereiding plaats van de samenvoeging van het Departement Werk en Sociale Economie en het Departement Economie, Wetenschap en Innovatie. In dat kader identificeerde en evalueerde het transitieteam in samenwerking met de verschillende transitiewerkgroepen de externe en interne risico's die een vlotte transitie in de weg staan. Waar de aanwezige beheersmaatregelen onvoldoende bleken, formuleerde het transitieteam bijkomende maatregelen. Deze oefening focuste op de volgende uitgangspunten: (1) het garanderen van de continuïteit van de dienstverlening, (2) het inzetten op participatie om kennis te integreren, draagvlak te creëren en om de kwaliteit van beslissingen te verbeteren, (3) het garanderen van de beheersbaarheid van de verandering door gradueel en pragmatisch te werken en voldoende wendbaar te zijn als organisatie.

AUDIT VLAANDEREN

Naar aanleiding van de nieuwe beleidsnota's en in afwachting van de samenvoeging van de beide departementen op 1 januari 2025 worden momenteel de strategische doelstellingen voor het nieuwe departement ontwikkeld. Op basis daarvan wordt voorzien om het strategisch risicomanagement in 2025 opnieuw invulling te geven.

Bij het afronden van het fusietraject zal het nieuwe departement een nieuwe strategische oefening maken om het risicomanagement in zijn globaliteit te actualiseren.

4 AUDITOPDRACHTEN

AUDIT VAN HET KERNPROCES ONDERSTEUNING VAN DE INDUSTRIËLE ONDERZOEKSFONDSEN EN DE INTERFACE- ACTIVITEITEN

In 2021 auditeerde Audit Vlaanderen bij het departement EWI het proces rond de ondersteuning van de industriële onderzoeksfondsen en de interfaceactiviteiten.

De conclusie van deze opdracht wees erop dat:

- de nodige beheersmaatregelen aanwezig waren om te garanderen dat de financiering in het kader van de ondersteuning van de industriële onderzoeksfondsen en de interfaceactiviteiten bij de associaties hoger onderwijs volledig, correct en tijdig gebeuren. Ook rond het informatiebeheer werden de nodige inspanningen gedaan om de bijhorende risico's in te perken.
- de ondersteuning van de industriële onderzoeksfondsen en de interfaceactiviteiten een eerder tijdsintensief proces was, dat resulteerde in relatief beperkte fluctuaties in de jaarlijks uitgekeerde IOF- en interfacemiddelen. Dit uitte zich voornamelijk in een vrij significante tijdsinvestering voor de berekening van parameters P5 (octrooien) en in mindere mate P2 (publicaties en citaties).

Audit Vlaanderen formuleerde één aanbeveling met betrekking tot de kosten-batenefficiënte opzet van het proces, die het departement EWI aanvaardde.

De afgelopen jaren nam de organisatie verschillende initiatieven m.n. voor de parameters:

- P2 m.b.t. het aantal publicaties en citaties onderzocht ECOOM (Expertisecentrum Onderzoek en Ontwikkelingsmonitoring) hoe innovatieve technologieën zoals AI en RPA, in combinatie met procesautomatisatie, de efficiëntie en effectiviteit van het proces kunnen verhogen zonder aan kwaliteit in te boeten.
- P5 m.b.t. het aantal octrooien onderzocht het departement verdere mogelijkheden tot efficiëntieverhoging. Op basis van de analyse blijkt dat verdere aanpassingen, zoals automatisaties potentieel kunnen leiden tot inconsistenties in de data en het bijgevolg niet aangewezen is om dit te automatiseren.

Op basis van bovenstaande bevindingen oordeelt Audit Vlaanderen dat de openstaande aanbeveling gerealiseerd is en het desbetreffende proces onder controle is.

5 AANBEVELINGEN

Audit Vlaanderen rapporteert jaarlijks over de opvolging van de aanbevelingen. Deze rapportering geeft inzicht in de globale stand van zaken van de aanbevelingen van de afgelopen vijf jaar.

GLOBALE STAND VAN ZAKEN AANBEVELINGEN EN INDICATOREN

Audit Vlaanderen rapporteert over de realisatie van aanbevelingen aan de hand van vier indicatoren. Voor het Departement EWI wordt momenteel enkel de procesaudit IOF meegenomen, aangezien de in het verleden uitgevoerde evaluatie rond risicomanagement en de organisatie-audit dateren van 2017.

Overzicht statussen aanbevelingen in functie van indicatoren

	RA	G	L	O	N	NVT	NA	Nog niet opgevolgd	Totaal	Realisatiegraad = G/(G+L+O+N)
	#	#	#	#	#	#	#	#	#	%
Procesaudit IOF (2021)	0	1	0	0	0	0	0	0	1	100%
Totaal in #	0	1	0	0	0	0	0	0	1	100%
Totaal in %	0%	100%	0%	0%	0%	0%	0%	0%		

Legende

RA Risicoacceptatie	L Lopende	N Niets
G Gerealiseerd	O Ontwerp	NVT Niet meer van toepassing
NA Niet aanvaard		

AUDIT VLAANDEREN

Voor de beoordeling van de implementatie van de aanbevelingen worden vier indicatoren gehanteerd. Het resultaat wordt vergeleken met het voorafgaande jaar.

Indicator	Omschrijving	Resultaat op 30/09/2023	Resultaat op 30/09/2024
Acceptatiegraad	Geeft aan hoeveel (%) van de aanbevelingen geaccepteerd werden door het management.	100%	100%
Realisatiegraad	Geeft aan hoeveel (%) van de opgevolgde aanbevelingen gerealiseerd zijn.	100%	100%
Tijdige realisatie	Geeft aan hoeveel (%) aanbevelingen gerealiseerd werden (of nog kunnen worden) vóór of op de tweede streefdatum opgegeven door het management.	100%	100%
Aanvaardbaarheid streefdata	Geeft aan voor hoeveel (%) van de openstaande aanbevelingen de voorziene streefdatum van realisatie een aanvaardbare termijn heeft t.o.v. de formuleringsdatum ³ .	100%	N.V.T.

Legende

Acceptatiegraad	Realisatiegraad	Tijdige realisatie	Aanvaardbare streefdata
100%	≥ 80%	≥ 80%	≥ 90%
≥ 80% en < 100%	≥ 50% en < 80%	≥ 50% en < 80%	≥ 50% en < 90%
< 80%	< 50%	< 50%	< 50%

Toelichting

Tijdens deze opvolgingsronde werd voor het departement EWI één aanbeveling opgevolgd. Door de tijdige realisatie blijven de indicatoren in hun totaliteit op 100% staan. Het departement toont opnieuw aan werk te maken van de geformuleerde aanbevelingen.

BIJLAGE 1: MATURITEIT RISICOMANAGEMENT

		Inschatting	
		2023	2024
Risico-identificatie en -evaluatie	Doelstellingen en risicocascade	3	3
	Betrokkenen bij de risicoanalyse	3	3
	Methodiek risico-identificatie	3	3
	Methodiek risico-evaluatie	3	3
	Medewerkers, rollen en verantwoordelijkheden	3	3
	Periodiciteit van de risicoanalyse	3	3
	Procesdocumentatie van de risicoanalyse	3	3
	Gewogen gemiddelde maturiteitsinschatting	3,0	3,0
Risicobeheer	Risicostrategie	3	3
	Risicorespons	3	3
	Architectuur en operationele effectiviteit van de beheersmaatregelen voor de kernprocessen	3	3
	Architectuur en operationele effectiviteit van de beheersmaatregelen voor de ondersteunende processen	3	3
	Medewerkers, rollen en verantwoordelijkheden	3	3
	Gewogen gemiddelde maturiteitsinschatting	3,0	3,0

Legende

0	1	2	3	4	5
Onbestaand	Intuïtief / ad hoc	Gestructureerde aanzet	Gedefinieerd	Beheerst / meetbaar	Geoptimaliseerd

BIJLAGE 2: OPGEVOLGDE AANBEVELINGEN MET UITERSTE STREEFDATUM 30/09/24

Auditopdracht: 2101 012 Procesaudit IOF

Nr.	Aanbeveling	Status	Motivering
A01	<p>Onderzoek of de verdeelsleutel van de IOF-middelen, in het bijzonder de berekening van parameters P5 en P2 op een kosten-batenefficiëntere wijze kan gebeuren. Treed hierover in overleg met ECOOM. Volgende vragen lijken pertinent: Welke niveau van granulariteit is wenselijk/nodig om de parameters op een voldoende nauwkeurige manier te kunnen berekenen? Kan een toegenomen inzet van nieuwe technologieën zoals Artificiële Intelligentie (AI) en Robotic Process Automation (RPA) de dataverwerking efficiënter maken? Kan de kwaliteit of relevantie van de brondata beter zodat de verwerking minder tijdsintensief is? Etc.Stem tegelijkertijd inspanningen inzake kosten- batenefficiëntie af met de toekomstige verwachtingen / visie op het gebruik van deze of andere parameters. Beschouw de impact van zulke wijzigingen op systeemniveau gezien de verwevenheid en het gebruik op meerdere plaatsen van de IOF-verdeelsleutel en de onderliggende parameters alsook de meerwaarde van het opschonen en verrijken van de individuele datapunten.</p>	Gerealiseerd	<p>Audit Vlaanderen gaat akkoord met de status 'gerealiseerd'.</p> <p>Regelmatige interne analyses en experimenteren met procedures en processen naar efficiëntie toe, blijven een continue activiteit, genoodzaakt door de toenemende vraag naar indicatoren waaraan departement EWI met de huidige capaciteit moeten voldoen. Het departement volgt internationaal nauwgezet alle ontwikkelingen op die kunnen bijdragen tot onze procedures voor data enhancements en het valideert nieuwe ontwikkelingen, vaak in samenwerking met de betreffende instellingen.</p> <p>De kernprocessen die deel uitmaken van het onderhouden en updaten van de databankinfrastructuur vormen een essentiële backbone van ontwikkelingen die maximale efficiëntie verzekert bij het extraheren van indicatoren. De procedures zijn er telkens op gericht om met een maximale efficiëntie in de eerste plaats een erg gedegen validatie te kunnen uitvoeren. Voor IOF in het bijzonder zijn de transparante procedure en de interactieve feedback loops met de betreffende universiteiten en hogescholen van het grootste belang.</p>

BIJLAGE 3: VERZENDLIJST

Het rapport wordt verstuurd naar:

Het Departement Economie, Wetenschap en Innovatie

- Johan Hanssens Secretaris-generaal
- Thomas Callens Ankerpunt Organisatiebeheersing

De bevoegde minister

- Matthias Diependaele Minister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Economie, Innovatie en Industrie, Buitenlandse Zaken, Digitalisering en Facilitair Management

De minister bevoegd voor interne audit

- Hilde Crevits Viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenland, Steden- en Plattelandsbeleid, Samenleven, Integratie en Inburgering, Bestuurszaken, Sociale Economie en Zeevisserij

De minister-president en viceminister-presidenten

- Matthias Diependaele Minister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Economie, Innovatie en Industrie, Buitenlandse Zaken, Digitalisering en Facilitair Management
- Melissa Depraetere Viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Wonen, Energie en Klimaat, Toerisme en Jeugd
- Ben Weyts Viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting en Financiën, Vlaamse Rand, Onroerend Erfgoed en Dierenwelzijn

De leden van het auditcomité van de Vlaamse administratie

De onafhankelijke leden

- Jean-Pierre Garitte Voorzitter van het auditcomité van de Vlaamse administratie en onafhankelijk deskundige
- Lieze Moeyersons Onafhankelijk deskundige
- Johan Christiaens Onafhankelijk deskundige
- Iwona Muchin Onafhankelijk deskundige

Vertegenwoordigers van de Vlaamse Regering

- Miet Vandersteegen Vertegenwoordiger van de Vlaamse Regering
- Helga Coppen Vertegenwoordiger van de Vlaamse Regering
- Jeroen Vervloessem Vertegenwoordiger van de Vlaamse Regering

De secretaris van het auditcomité van de Vlaamse administratie

- Joris Scheers Hoofdadviseur-projectleider bij het Departement Kanselarij en Buitenlandse Zaken

Rekenhof

- Hilde François Eerste voorzitter van het Rekenhof

Vlaanderen
verbeelding werkt

Ondernemingsplan Departement WEWIS Onderdeel Sociale Economie Planning 2025

DEPARTEMENT
WERK, ECONOMIE
WETENSCHAP, INNOVATIE &
SOCIALE ECONOMIE

departementwewis.be

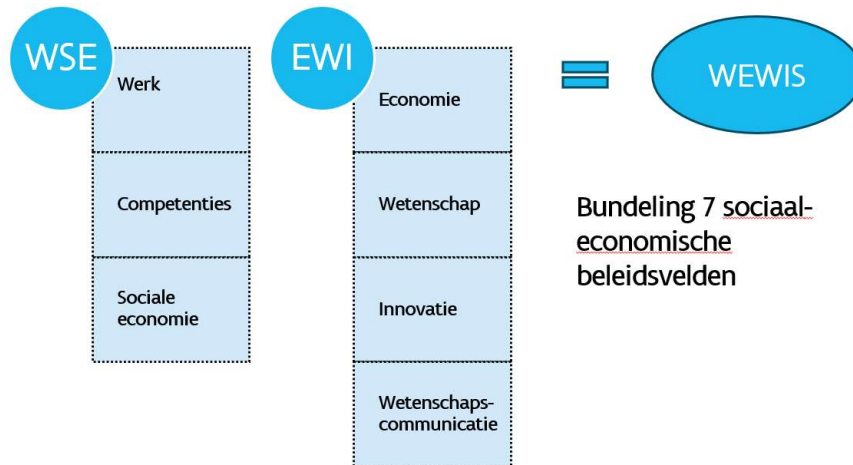
INHOUD

1	Woord vooraf	3
2	Situering	4
3	Structuur van het ondernemingsplan	6
3.1	Beleidsdoelstellingen	6
3.1.1	Strategische en operationele beleidsdoelstellingen	6
3.1.2	Strategische beleidsprojecten	6
3.1.3	Maatregelen (kernprocessen)	6
3.2	Organisatie-doelstellingen	7
3.2.1	Strategische organisatie-doelstellingen	7
3.2.2	Strategische organisatieprojecten	7
3.3	Organogram Departement WEWIS	7
4	Beleidsveld Sociale Economie	9
4.1	ISE Activering (sociale economie)	9
4.1.1	Strategische doelstelling: Versterken van de tewerkstellingskansen voor personen met een arbeidsbeperking	9
4.2	ISE Duurzame Arbeidsmarkt (Sociale Economie)	10
4.2.1	Strategische doelstelling: Zorgen voor een betere wisselwerking tussen sociale en reguliere economie	10
5	Organisatie (interne werking)	12
5.1	Inleiding	12
5.2	Organisatie-domeinen	12
5.2.1	Mens en Omgeving (M&O)	12
5.2.2	Regie en Beheer (R&B)	13
5.2.3	Financiën (FIN)	13
5.2.4	Communicatie	14
5.2.5	ICT (data en digitalisering)	15
5.2.6	Organisatie-beheersing	17
6	Horizontale strategische doelstellingen	19
6.1	De aanbevelingen van Audit Vlaanderen	19
6.2	Het Globaal Preventieplan (GPP)	19
6.3	Het diversiteitsplan	19
7	Een doelstelling m.b.t. energiebesparing	20
8	Opvolging van EU-regelgeving	20
9	Het personeelsplan	20
10	Bijlagen	21
10.1	Budget 2025	22
10.2	Overzicht ESF+ en AMIF-Oproepen	23
10.3	Overzicht van de toepassingen in beheer gegroepeerd per beleidsveld	25

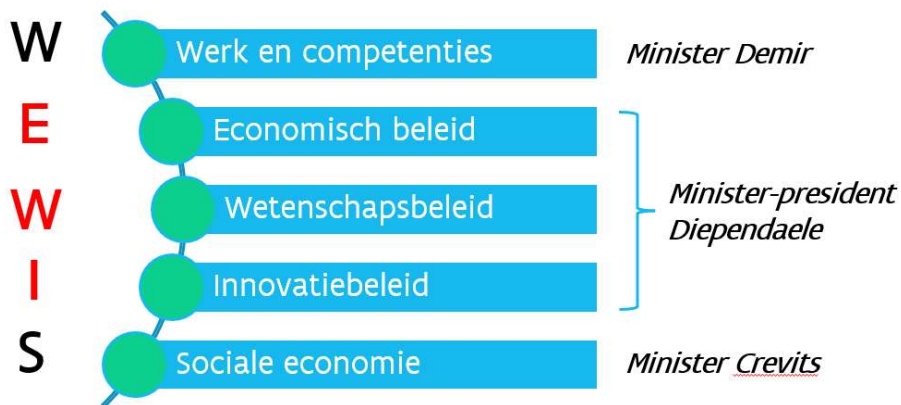
1 WOORD VOORAF

Het voorliggend document betreft het Jaarondernemingsplan 2025 van het Departement Werk, Economie, Wetenschap, Innovatie en Sociale Economie (WEWIS), **voor wat betreft de WSE-bevoegdheden: Werk en Sociale Economie** onder de verantwoordelijkheid van respectievelijk minister Zuhal Demir en minister Hilde Crevits.

Het Departement WEWIS is **in 2025 immers ontstaan** uit het samengaan van de vroegere Departementen EWI en WSE. De belangrijke sociaal-economische beleidsinstrumenten van het arbeidsmarkt- en competentiebeleid, economisch beleid, wetenschapsbeleid, innovatiebeleid en sociale economie kwamen zo samen in één organisatie.

Ingevolge de bevoegdheidsverdeling binnen de **Vlaamse regering Diependaele, na haar eedaflegging op 30 september 2024**, heeft het nieuwe Departement WEWIS **drie voorgedijministers**:

Voorliggend Jaarondernemingsplan 2025 slaat – inzake de **beleidsdoelstellingen** - enkel op de bevoegdheden Werk en Sociale Economie. Voor de bevoegdheden Economie, Wetenschap en Innovatie is er een ander ondernemingsplan onder verantwoordelijkheid van een andere minister, uiteraard **afgestemd** met het voorliggende, aangezien het opgesteld werd door eenzelfde departement. Wat betreft de **beheerdoelstellingen** – doelstellingen met betrekking tot de interne werking van de entiteit – zijn de bepalingen in de beide Jaarondernemingsplannen (EWI-luik en WSE-luik) uiteraard dezelfde.

Vooraleer dieper in te gaan op het Jaarondernemingsplan, wordt evenwel eerst het **Departement WEWIS gesitueerd** binnen het **Beleidsdomein Werk, Economie, Wetenschap, Innovatie, Landbouw en Sociale Economie (WEWILS)** binnen de Vlaamse overheid.

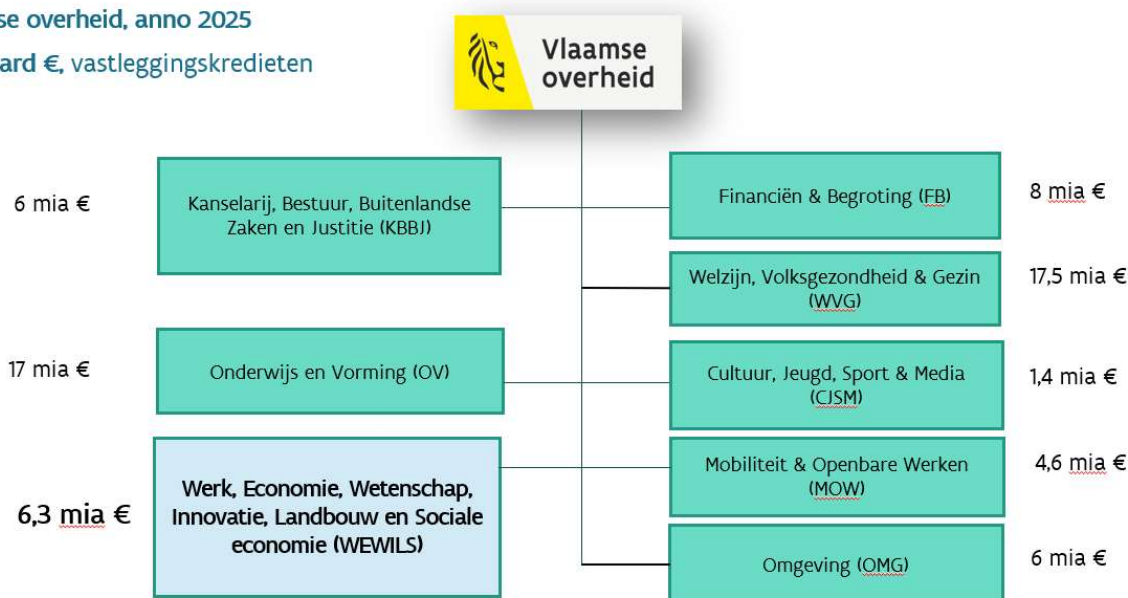
Vervolgens worden de **beleidsdoelstellingen en -acties binnen het Departement WEWIS weergegeven** die verband houden met de bevoegdheden **Werk en Sociale Economie**.

2 SITUERING

De Vlaamse overheid kent vandaag 8 beleidsdomeinen, waaronder het Beleidsdomein WEWILS: Werk, Economie, Wetenschap, Innovatie, Landbouw en Sociale Economie. Het Departement WEWIS behoort tot het Beleidsdomein WEWILS.

Onderstaand worden deze beleidsdomeinen weergegeven met bijhorende budgetten 2025 in vastleggingskredieten.

Vlaamse overheid, anno 2025
67 miljard €, vastleggingskredieten

Binnen elk beleidsdomein van de Vlaamse overheid bestaat er een departement en zijn er diverse agentschappen.

Op 1 januari 2024 werden de beleidsdomeinen EWI, WSE en LV samengevoegd tot één nieuw beleidsdomein.

Op 1 januari 2025 werden de voormalige departementen Economie, Wetenschap en Innovatie (EWI) en Werk en Sociale Economie (WSE) geïntegreerd worden tot één nieuw departement bevoegd voor economie, wetenschap, innovatie, werk en sociale economie.

Merk dus op dat de **bevoegdheid landbouw** tot het Beleidsdomein WEWILS behoort, maar niet tot de bevoegdheden van het Departement WEWIS. De bevoegdheid landbouw wordt immers uitgeoefend via het Agentschap Landbouw en Zeevisserij.

Bovenstaande agentschappen (groene kleur) vallen, ingevolge het bevoegdheidsbesluit (VR 2024 3009 DOC.1137/2) onder de verantwoordelijkheid van de minister-president Diependaele, uitgezonderd de VDAB (minister Demir) en het ILVO, de VLAM en het Agentschap Landbouw en Zeevisserij (minister Brouns).

In dit document focussen we op het **Departement WEWIS**.

Het nieuwe departement staat sinds 1 januari 2025 in voor de beleidsvoorbereiding, -opvolging en -evaluatie voor het beleidsdomein Werk, Economie, Wetenschap, Innovatie, Landbouw en Sociale Economie.

Het departement bundelt de belangrijke Vlaamse sociaal-economische hefboomen van enerzijds het arbeidsmarkt-, competentie-, talent- en sociale economiebeleid en anderzijds het economisch- wetenschaps- en innovatiebeleid en focust op tien strategische doelstellingen:

1. De productiviteit en concurrentiekracht van onze economie en industrie duurzaam versterken;
2. Strategische sectoren ondersteunen en strategische autonomie verhogen;
3. Een ondernemers- en kmo-vriendelijke overheid en omgeving creëren;
4. Extra investeren in onderzoek, ontwikkeling en innovatie (O&O&I) en tegelijkertijd inzetten op een sterkere economische valorisatie;
5. Meer talent aan de slag krijgen op een inclusieve arbeidsmarkt, zowel werkzoekenden als niet-beroepsactieven;
6. Talent aan de slag houden in actieve, werkbare en duurzame loopbanen;
7. Talent slimmer inzetten op werkbare en inclusieve werkvloeren;
8. Talent opleiden, omscholen en bijscholen;
9. Talent van buiten Vlaanderen aantrekken;
10. Versterken van de tewerkstellingskansen voor personen met een arbeidsbeperkingen en een betere wisselwerking tussen de sociale en reguliere economie.

Conform de binnen de Vlaamse Regering gemaakte afspraken (VR 2025 2401 MED.0017/1) stelt het Departement WEWIS een voorstel ondernemingsplan op voor de regeerperiode 2024-2029. Het voorliggend ondernemingsplan bevat de bijdrage van de aan de entiteit toegewezen beleids- en beheerdoelstellingen wat betreft **Sociale Economie**; beschrijvend wat betreft het meerjarig perspectief en in de vorm van mijlpalen wat betreft de beleidsdoelstellingen voor het lopende kalenderjaar. Het geheel vormt het stuur- en planningsdocument voor de entiteit en vormt een element voor de planning en evaluatie van de leidend ambtenaar.

Naast de beleids- en beheerdoelstellingen worden in het ondernemingsplan volgende zaken opgenomen: de horizontale doelstellingen gelinkt aan de aanbevelingen van Audit Vlaanderen, het preventieplan en het diversiteitsplan. Daarnaast wordt stilgestaan bij de EU-regelgeving en wordt het personeelsplan als bijlage opgenomen.

Het jaarrapport met de evaluatie van de uitvoer van het Ondernemingsplan 2024 wordt als bijlage bij dit ondernemingsplan gevoegd en bevat een status van de uitvoering van de beleids- en beheerdoelstellingen en de concrete beleidsuitvoering.

3 STRUCTUUR VAN HET ONDERNEMINGSPLAN

3.1 Beleidsdoelstellingen

Het ondernemingsplan 2025 bevat de operationele doorvertaling van het Regeerakkoord en de beleidsdoelstellingen geformuleerd in de respectievelijke beleidsnota's:

- Beleidsnota 2024-2029. Werk
- Beleidsnota 2024-2029. Sociale Economie

3.1.1 Strategische en operationele beleidsdoelstellingen

De strategische beleidsdoelstellingen zijn niet enkel geformuleerd in de beleidsnota's maar vormen ook de ruggengraat voor de Beleids- en Begrotingstoelichting (BBT). Ook in dit ondernemingsplan worden ze gebruikt als structuur. Het ondernemingsplan 2025 wordt dus opgehangen aan de verschillende **beleidsvelden** en de hieraan gelinkte **Inhoudelijke Structuurelementen**. Op deze manier is voorliggend document ook **complementair** aan de Beleids- en Begrotingstoelichtingen Werk en Sociale Economie.

3.1.2 Strategische beleidsprojecten

Om de operationele doelstellingen die in de BBT's zijn geformuleerd vorm te geven worden verschillende **beleidsacties** opgezet en in meerjarige strategische **beleidsprojecten** gegoten met het oog op een goede opvolging en beheersing.

In dit ondernemingsplan wordt ingezoomd op de verschillende deelresultaten die in het **lopende kalenderjaar** verwezenlijkt moeten worden om de operationele en strategische beleidsdoelstellingen te bereiken. Op deze manier wordt in beeld gebracht welke de bijdrage van het departement is aan de realisatie van de **strategische** beleidsdoelstellingen. Voor de verschillende **operationele** doelstellingen worden de mijlpalen voor 2025 bepaald.

3.1.3 Maatregelen (kernprocessen)

Om de beleidsdoelstellingen te bereiken voert het departement uiteraard ook het **reguliere beleid** uit. Ook het mogelijks bijsturen van het huidige beleid is opgenomen in de te behalen mijlpalen binnen de strategische beleidsprojecten. De reguliere werking omhelst de beleidsuitvoering van de bestaande beleidsmaatregelen. De

inhoud van de maatregelen is beschreven in de Infobundel 2024 Werk en Competenties en de Infobundel 2024 Sociale Economie. De beheersmonitoring van de operationele maatregelen gebeurt aan de hand van managementstatistieken en de strategische boordtabel (te raadplegen in de Evaluatie Ondernemingsplan 2024).

3.2 Organisatiedoelstellingen

3.2.1 Strategische organisatie

Sinds 1 januari 2025 vormen het Departement EWI en het Departement WSE dus samen het Departement WEWIS. In 2024 werd een transitieproces doorlopen met als doelstelling enerzijds het garanderen van de **continuïteit van de dienstverlening** voor de externe klanten evenals voor de interne organisatie en anderzijds het realiseren van **synergiën** tussen de twee voormalige departementen. Er werd gekozen de transitie **gradueel, pragmatisch en wendbaar** door te voeren.

Dit jaar wordt een **strategische oefening** voorzien om de organisatie

3.2.2 Strategische organisatie

Voor het eerste jaar ligt de focus wat betreft de organisatie

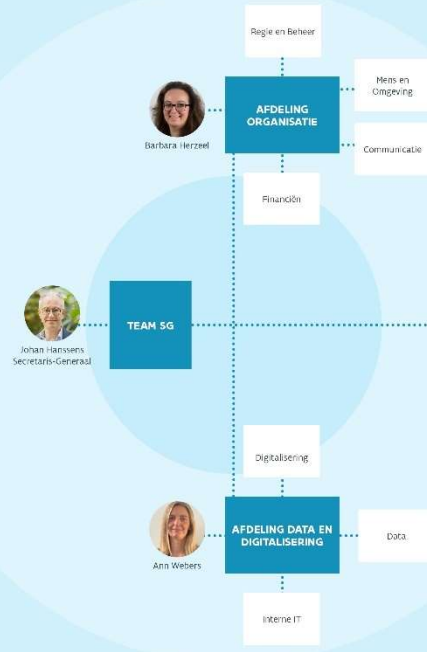
Op basis van de strategische oefening voorzien voor 2025 en het expliciteren van strategische organisatie

Daarnaast zijn heel wat taken van de ondersteunende diensten vervat in de strategische beleidsprojecten.

3.3 Organogram Departement WEWIS

Sinds 1 januari 2025 bestaat het Departement WEWIS uit 9 afdelingen die instaan voor beleidsontwikkeling en -evaluatie, beleidsuitvoering en toezicht en handhaving.

Daarnaast zijn er 2 afdelingen waarbinnen de organisatie-ondersteunende diensten zijn ondergebracht. De afdeling AZO van het voormalige departement EWI en de afdeling Algemene Diensten van het voormalige Departement WSE versterkten hun samenwerking en vanaf 2025 zijn zij binnen het nieuwe departement als een **geïntegreerde afdeling Organisatie** van start gaan.

AFDELING BELEID WERK EN SOCIALE ECONOMIE

- Beleidscoördinatie
- Juridische dienst
- Strategische beleidsondersteuning
- studeerinst.

AFDELING TEWERKSTELLING EN COMPETENTIES

- Staf en secretariaat
- Competentie maatregelen
- Economische Migratie
- Dienstencheques en Uitzendarbeid
- Tewerkstellingsmaatregelen

AFDELING DUAAL LEREN EN SECTOREN

- Secretariaat
- Digitalisering
- Netwerken
- Regiosen en informeren

AFDELING EUROPESE PROGRAMMAS*

- inclusie
- Intersectorale Competentie-versterking en Levenslang leren
- Lerende Organisaties en Ecosystemen
- Organisatie en Programma-beheer

AFDELING VLAAMSE SOCIALE INSPECTIE*

- Tesam dossierbeheer en secretariaat
- Stafdienst
- Dienst Oost
- Dienst West
- Projectteam Kwaliteitszorg

AFDELING ECONOMIE, INNOVATIE EN TRANSITIES

- Digitale transitie
- Transitie Klimaat-neutraliteit
- Industrieel beleid
- Financiering en (kmo-) ondernemerschap
- Kenniscentrum O&O&I

AFDELING WETENSCHAPS-BELEID

- Fundamenteel onderzoek
- Toegepast onderzoek
- Thematische wetenschaps-domeinen
- Onderzoeks-infrastucturen
- Open Science, wetenschapscommunicatie en PRIS

AFDELING COÖRDINATIE, EVALUATIE, EU & INTERNATIONAAL O&O&I-BELEID

- Beleidscoördinatie
- Begroting WEWS
- EU- en Internationaal O&O&I-beleid
- Beleids-evaluaties

AFDELING SOCIALE ECONOMIE EN WERKBAAR WERK**

- Staf en Secretariaat
- Sociaal ondernemerschap en MVO
- Sociale Economie
- Werkbaar Werk

Zuhal Demir
Vlaams minister van Onderwijs, Justitie en Werk.

Matthias Diependaele
Minister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Economie, Innovatie en Industrie, Buitenlandse Zaken, Digitalisering en Facilitair Management.

Hilde Creveits
Vlaams minister van Binnenlandse Zaken, Steden- en Plattelandbeleid, Samenleving, Integratie en Inburgering, Bestuurszaken, Sociale Economie en Zeevisserij.

* De Afdeling Beleid Werk en Sociale Economie, de Afdeling Europese Programma's en de Afdeling Vlaamse Sociale Inspectie werken ook voor Sociale Economie
** Onderdeel: Werkbaar werk valt onder minister Demir

4 BELEIDSVELD SOCIALE ECONOMIE

4.1 ISE Activering (sociale economie)

4.1.1 Strategische doelstelling: Versterken van de tewerkstellingskansen voor personen met een arbeidsbeperking

Omschrijving

De sector van de sociale economie en de maatwerkbedrijven bieden aan personen met een arbeidsbeperking vaak onmisbare hulp om de stap naar werk te kunnen zetten, met als uitgangspunt werk te vinden dat afgestemd is op maat van de mogelijkheden van de persoon. We optimaliseren de maatwerkregelgeving en realiseren een groeipad in de sociale economie. We versterken de samenwerking tussen de sociale en reguliere economie en hervormen het doorstroomkader. Via individueel maatwerk ondersteunen we de tewerkstelling van personen met een arbeidsbeperking op de reguliere arbeidsmarkt. In een samenwerking tussen de bevoegdheden Sociale Economie, Werk en Welzijn en Volksgezondheid bekijken we hoe we het aanbod binnen het geïntegreerde beleidskader rond de werk- en zorgtrajecten verder kunnen verbeteren en stroomlijnen en passen we de regelgeving indien nodig aan. Vanuit de bevoegdheid Sociale Economie zetten we in op de arbeidsmatige activiteiten in de sociale economie.

Planning 2025

Geplande projectmijlpalen 2025

Mijlpalen 2025	Voorziene timing
Optimaliseren van de maatregel collectief maatwerk	
– Optimalisatievoorstellen (incl. doorstroom) aan kabinet	Q2
Groeipad	
– Realisatie in 2025 van een eerste fase van het groeipad met minstens 1000 plaatsen binnen Sociale economie – toekenning plaatsen	Q2
Inzetten op tewerkstellingskansen van personen met een arbeidsbeperking in reguliere bedrijven en als zelfstandige via individueel maatwerk	
– Communicatieplan opgemaakt, inclusief lancering simulator IMW	Q2
– Regelgeving	
○ Advies over al dan niet verlengen van de mogelijkheid van een verhoogd startpakket voor periode van 2 jaar met mogelijke aanpassing regelgeving	Q3
Versterken van de werk- en zorgtrajecten	
– Versterken aanbod arbeidsmatige activiteiten AMA SE	
○ Nota aan kabinet met vaststellingen provinciale gesprekken over invulling arbeidsmatige activiteiten in de sociale economie	Q2
○ Toekenning oproep omzetten tijdelijke plaatsen arbeidsmatige activiteiten in de sociale economie	Q2
– Mededeling jaarlijkse rapportering werk- en zorgtrajecten (ag. VR)	Q2
– Startnota met plan van aanpak voor aanpassing regelgeving	Q2

Uitvoering kernprocessen

In het kader van deze beleidsdoelstelling beheert het departement WEWIS verschillende maatregelen:

- Individueel Maatwerk
- Collectief Maatwerk
- Arbeidsmatige activiteiten Sociale Economie

4.2 ISE Duurzame Arbeidsmarkt (Sociale Economie)

4.2.1 Strategische doelstelling: Zorgen voor een betere wisselwerking tussen sociale en reguliere economie

Omschrijving

We maken werk van een brede bekendmaking van het bestaande ondersteuningsaanbod voor personen met een arbeidsbeperking. We versterken de wisselwerking tussen de reguliere en de sociale economie. We werken een complementair aanbod uit voor de ondersteuning van sociale economie en maatschappelijk verantwoord ondernemen. We ondersteunen de lokale besturen en de provincies bij het voeren van een slagkrachtig lokaal sociaal-economisch beleid. We onderzoeken de ondersteuning van de Sociale Tewerkstellingsondernemingen in het kader van lokale maatschappelijke uitdagingen. En we werken aan een toekomstvisie voor de digibanken.

Planning 2025

Geplande projectmijlpalen 2025

Mijlpalen 2025	Voorziene timing
Een sterkere wisselwerking tussen de reguliere en de sociale economie	
– Voorstel actieplan brug SE-NEC	Q3
Een complementair aanbod voor de ondersteuning van sociale economie en maatschappelijk verantwoord ondernemen	
– Nota aan kabinet MVO en duurzaamheidswetgeving in bredere ondersteuningskader Vlaamse ondernemingen door Vlaamse overheid	Q2
Ondersteunen van de lokale besturen en de provincies bij een slagkrachtig lokaal sociaal-economisch beleid	
– WijzigingsBVR regierol (ag. pr. goedk.)	Q2
– (o.v.) Oproep regierol 2026-2028 gelanceerd	Q3
Onderzoek ondersteuning Sociale Tewerkstellingsondernemingen in het kader van lokale maatschappelijke uitdagingen	
– Kader voor aanvullende lokale diensten	
o BVR aanvullende lokale diensten (ag. pr. goedk.)	Q3
o (o.v.) oproep aanvullende lokale diensten	Q3
Digibanken	
– Nota aan kabinet toekomst digibanken	Q4

Uitvoering kernprocessen

In het kader van deze beleidsdoelstelling beheert het departement WEWIS verschillende **maatregelen**:

- Ondersteuningsmaatregelen sociale economie
- Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO)
- Regierol werk en sociale economie
- Adviespremies
- Activiteitencoöperaties
- Digibanken

5 ORGANISATIE (INTERNE WERKING)

5.1 Inleiding

2025 staat in het teken van het verder realiseren van de transitie van het departement EWI en het departement WSE in het Departement WEWIS. Om de integratie van beide organisatieculturen te bewerkstelligen zorgen we voor verandering door het nemen van kleine beheersbare stappen, daar waar het onmiddellijk toegevoegde waarde oplevert, zodat snel kan ingespeeld worden op de problemen of feedback om gericht bij te sturen.

In het verlengde van de voorziene strategische oefening zullen in 2025 de organisatiedoelstellingen worden verfijnd.

5.2 Organisatiedomeinen

Vanuit de organisatiedomeinen focussen we op het departement als organisatie. We zetten in op het adviseren, begeleiden en ondersteunen van de organisatiestrategie, als organisatiepartner van het management. De uitdagingen waar het nieuwe departement voor staat hebben het nodige effect op de dienstverlening en vanuit de afdeling organisatie ondersteunen we de noodzakelijke verandering (help change the business). Daarnaast coördineren en organiseren we de eigenlijke organisatieondersteuning, vertaald in een directe dienstverlening ten aanzien van onze interne klant zodat de dienstverlening goed georganiseerd kan worden (run the business).

In 2025 zal de focus vooral op deze flank liggen, met name het waken over de continuïteit van de dienstverlening ten aanzien van de interne klanten en partners enerzijds en anderzijds de opmaak en coördinatie van het strategisch organisatiebeleid en de vertaalslag ervan naar de praktijk inzake de diverse organisatiedomeinen, van en voor het departement WEWIS.

In concreto betekent dit het afstemmen van de bestaande organisatiekaders en -principes om te komen tot:

- het ontwikkelen en optimaliseren van instrumenten en methodes (creatieve en innovatieve ideeën aanbrengen en omzetten in instrumenten en methodes);
- het uitwerken en vormgeven van bestaande instrumenten en methodes, zodat ze aangepast zijn aan de dagelijkse en toekomstige realiteit van de organisatie in het brede organisatiedomein;
- het ondersteunen van de interne klanten of partners bij de implementatie van vernoemde instrumenten en methodes (informerend, adviserend, ondersteunend en begeleidend in de vorm van diensten en producten);
- het professionaliseren van de interne dienstverlening: Servicepunt HR, Informatiebeheer, Attentiebeleid, Facility/Logistiek.

5.2.1 Mens en Omgeving (M&O)

Het domein Mens en Omgeving (M&O) heeft als focus de levensloopbaan van de mens in de organisatie (de zogenaamde employee journey). Concreet gaat het over het aantrekken en betrekken/inbedden, over ontwikkelen, behouden, verbinden en engageren tot uitzwaaien van ons menselijk potentieel. Dit omvat in concreto de ondersteuning bij de levensloopbaan van onze (potentiële) personeelsleden: rekrutering en selectie, loopbaan (van onthaal, over mobiliteit/ doorgroei, tot exit), groei en ontwikkeling (leren, starterstrajecten, managementontwikkeling, ...). Het departement zet in op een adequate en permanente vorming van de personeelsleden met het oog op het verhogen van inzetbaarheid en efficiëntie.

In dit domein situeert zich de coördinatie op het vlak van de mens als belangrijke schakel in onze organisatie en de mens als waardevol menselijk kapitaal voor ons departement.

Ook de arbeidsorganisatie en -omgeving wordt vanuit dit domein gecoördineerd en ondersteund: personeelsplanning (koppen, kredieten, capaciteit, ...), welzijn (arbeidsveiligheid, -gezondheid, -bescherming, integriteit, ...) en inclusie (gelijke kansen en diversiteit, re-integratie, integratieprotocollen, ...)

Tot slot worden de personeelszaken, zoals interne richtlijnen personeel (vertaalslag VPS e.d.) en coördinatie personeelsadministratie (DCPA) eveneens binnen dit domein gecoördineerd.

5.2.2 Regie en Beheer (R&B)

Vanuit het domein Regie en Beheer (R&B) waken we over WEWIS als organisatie an sich. Hier situeert zich de focus op ons departement als levende, lerende en beheerste organisatie (organisation journey), nl. het analyseren van onze organisatie in al haar facetten (organisatieanalyse), het exploreren van opportuniteiten voor onze organisatie ter verbetering of vernieuwing, het detecteren van en anticiperen op organisatierisico's (een strategisch, tactisch en operationeel proces- en risicobeheer) en het organiseren van een betrouwbaar, vindbaar, begrijpbaar en ontsluitbaar informatiebeheer, evenals de veranderexpertise.

Hier zit tevens de focus op de organisatie-inrichting of de ondersteuning van het departement op het vlak van voorzieningen en middelen die nodig zijn voor onze organisatie als werkplek en het ontzorgen van onze personeelsleden, zoals ondermeer het kantoorvloerbeheer en de praktisch-logistieke inrichting van en ondersteuning op de werkvloer (o.a. meubilair, catering, arbeidsmiddelen, veiligheid, mobiliteit, ...), evenals de ondersteuning van de werkplek (fysieke werkplek, internet, telefonie, ...).

Tot slot wordt vanuit dit domein gezorgd voor administratieve dienstverlening ten dienste van het departement (o.a. aankopen, secretariaatsondersteuning, post, event-ondersteuning, ...).

5.2.3 Financiën (FIN)

We zorgen voor het beheer en de coördinatie van de financiële processen en verrichtingen WEWIS. De opmaak van de begroting, de meerjarenraming, de monitoring, de uitvoering, de jaarrekening en de adviesaanvragen Inspectie van Financiën worden geïntegreerd in de begrotings- en consolidatietool (BCT), een centrale toepassing die de kwaliteit, de betrouwbaarheid en traceerbaarheid van de cijfergegevens binnen deze processen verhoogt.

Een belangrijk werkstuk in 2025 blijft het VO-brede project van het departement F&B 'Finance on the Move' (FOMO). Dit project heeft een grote impact op de werking van de diensten F&B binnen de inhoudelijke beleidsdomeinen. Er wordt actieve participatie verwacht van de diensten F&B aan dit project. FOMO, is een project van het Dienstencentrum Boekhouding (DCB). De bedoeling is om het huidige financieel systeem, ORAFIN, te vervangen door een nieuwe tool. Het betreft hier een groot project, met een zware projectstructuur. De concrete roll-out van de nieuwe tool is voorzien voor 2028.

In 2025 worden de verschillende entiteiten verondersteld een aantal kerngebruikers ter beschikking te stellen van dit project. Deze kerngebruiker zal fungeren als klankbord, zal de verschillende onderdelen van de tool mee testen en valideren, zal via het 'train de trainer-principe' instaan voor de training van toekomstige gebruikersgroepen en zal tot slot de verandering begeleiden binnen zijn organisatie door te zorgen voor de

aanvaarding en op te treden als aanspreekpunt bij de 'go live'. Een interne werkgroep zal nog worden opgericht bestaande uit deze kerngebruikers, collega's van de diensten Financiën en Begroting van het departement, data-analisten en de financiële en technische SPOC's. Op die manier kan er tijdens het implementatietraject van FOMO worden teruggekoppeld, kunnen er aandachtspunten besproken worden enz.

5.2.4 Communicatie

Hier situeert zich de coördinatie van zowel de externe als interne communicatie. De dienst communicatie staat in voor o.a. communicatieondersteuning, redactiecoördinatie, contentmanagement en coördinatie van de communicatiekanalen en -events. Externe communicatie acties omtrent de beleidsontwikkeling zitten vervat in de mijlpalen van de respectievelijke beleidsprojecten.

Na de fusie tussen Departement EWI en Departement WSE bouwen we in 2025 verder aan een coherent en effectief communicatiebeleid voor het nieuwe Departement WEWIS. De focus hierbij ligt op transparantie, betrokkenheid en strategische zichtbaarheid om een stevige basis te leggen voor het nieuwe departement. Ook arbeidsmarktcommunicatie, woordvoerderschap en persrelaties verdienen de nodige aandacht.

Het communicatiebeleid van WEWIS richt zich op zowel interne als externe communicatie. De voornaamste doelstellingen zijn:

- Medewerkers en stakeholders helder informeren, sensibiliseren en betrekken bij de visie, identiteit en ontwikkelingen van het nieuwe departement.
- Een sterke reputatie en beeldvorming opbouwen en de zichtbaarheid van WEWIS, de dienstverlening en beleidsinitiatieven vergroten.
- Ondersteuning bieden bij strategische organisatie- en beleidsprojecten.
- Een efficiënte interne kennisdeling en verbinding tussen medewerkers waarborgen.

Externe communicatie : de externe communicatie van WEWIS draagt bij tot een grotere zichtbaarheid van het departement, deelt kennis en informatie over de beleidscyclus en de beleidsmaatregelen.

Het opstellen van een strategisch extern communicatiebeleid voor het nieuwe departement zal in 2025 van start gaan. Verder wordt er gewerkt aan de optimalisatie en verdere ontwikkeling van bestaande en nieuwe communicatiekanalen, zoals de corporate website, de specifieke maatregelcommunicatie en de diverse sociale mediakanalen die door de Dienst Communicatie worden beheerd.

Interne communicatie : interne communicatie speelt een cruciale rol in het betrekken en informeren van medewerkers over de werking van het nieuwe departement. Zo blijven personeelsleden op de hoogte van het reilen en zeilen van het departement.

- Het personeelsbeleid en de organisatieveranderingen worden helder en tijdig gecommuniceerd.
- Een strategisch intern communicatieplan wordt geïmplementeerd als vervolg op de fusie.
- Ontwikkeling van een nieuw intranet om medewerkers te voorzien van relevante informatie en een platform te bieden voor samenwerking en kennisdeling.
- Dagelijkse persoverzichten en actualiteitsitems blijven een belangrijk communicatiemiddel om medewerkers op de hoogte te houden van relevante dossiers.

Event- en projectcommunicatie : WEWIS neemt deel aan diverse overlegstructuren en vertegenwoordigt het beleidsdomein/werkveld/departement bij strategische initiatieven.

- Er wordt een gedegen eventmanagement opgezet voor de organisatie van evenementen in lijn met de beleidsdoelstellingen.
- Evaluaties en nazorg na evenementen worden systematisch uitgevoerd om de effectiviteit van de communicatie-inspanningen te verbeteren.

Changecommunicatie : de samensmelting tot één geïntegreerd departement vereist ook na de fusie in 2025 gerichte changecommunicatie om verschillende veranderingstrajecten goed te begeleiden en te verankeren in de organisatie:

- Het verdere verloop van het fusieproces wordt transparant gecommuniceerd naar medewerkers en externe stakeholders.
- Verschillende ondersteunende diensten krijgen communicatieve ondersteuning bij de strategische reorganisatie van hun diensten en structuren.
- Er wordt gewerkt aan een consistente communicatiestrategie die draagvlak creëert en medewerkers betreft bij de veranderingen.

5.2.5 ICT (data en digitalisering)

Data en Digitalisering vormen belangrijke hoekstenen binnen de werking van het Departement. We blijven daarom verder investeren in de digitalisering van onze dienstverlening en een datagedreven werking.

Beleidsmatige ontwikkeling

Prioritair kijken we waar nieuw of gewijzigd beleid digitaal ondersteund kan en moet worden. De digitaliseringsmijlpalen zijn in dit ondernemingsplan bij het desbetreffende beleidsproject reeds opgenomen, o.a. de digitale ondersteuning van de sectorconvenanten, het brengen van transparantie m.b.t. administratiekosten van de dienstencheques, de vernieuwing van de digitale ondersteuning van economische migratie met oog op efficiëntie en fraudemitigatie en de overstap naar Mijn burgerprofiel voor dienstencheques. Voor de Vlaamse Sociale Inspectie werken we aan de integratie met het Vlaams handnavingsplatform en de implementatie van ketenaansprakelijkheid. Daarnaast zorgen we voor continuïteit en verdere uitbouw van bestaande toepassingen (o.a. individueel maatwerk, jobbonus (eg jaarlijkse berekenings- en betaalcyclus, ...)) en doen we de nodige aanpassingen aan de systemen n.a.v. beleidsopties betreffende de besparingen.

Om nieuw beleid vlot te kunnen vertalen naar digitale oplossingen voorzien we in eigen basisbouwstenen en hergebruiken we deze van de Vlaamse overheid.

Transversale projecten

Ter ondersteuning van bovenstaande en de algemene werking, bouwen we verder aan een aantal transversale trajecten ten behoeve van de hele organisatie zoals de ondernemingsfoto. Hiermee bieden we verschillende diensten en afdelingen een tool aan die data m.b.t. ondernemingen uit verschillende databronnen samenbrengt en zo indicaties geeft m.b.t. de (financiële) gezondheid van een onderneming in het kader van het toekennen van subsidies en erkenningen. Het CRM-initiatief dat de voorbije jaren is opgestart wordt verder uitgerold. Met de WEWIS-catalogus willen we naar een uniforme en eenduidige catalogus van alle producten en diensten van het departement. Ook de nazorg en het zoeken naar synergieën n.a.v. de fusie van de departementen WSE en EWI kaderen hierbinnen.

Nieuwe technologieën

Tegelijk investeren we in nieuwe technologieën zoals GenAI, als drijfveer voor veranderingen, waarbij zowel bestaande werkwijzen als nieuw te implementeren beleid worden geoptimaliseerd of zelfs getransformeerd. We bekijken zorgvuldig welke meerwaarde dergelijke technologieën voor onze organisatie kunnen betekenen. Zoals de AI-act ons voorschrijft zullen we inzetten op opleidingstrajecten om de organisatie bewuster te leren omgaan met AI (cfr het in 2024 opgestarte Columbus traject). We zullen eerste genAI experimenten omzetten in bruikbare toepassingen (o.a. in het kader van sectorconvenanten) en op een veilige en verantwoorde manier verankeren in onze werking.

Datagebruik

Het departement erkent de strategische waarde van datamonitoring en -gebruik, zowel binnen de dienstverlenende processen, de handhavingsprocessen als in de beleids- en beheersmonitoring. Vanuit het dataplatform zorgen we dat data zonder belemmeringen, met respect voor privacy en beveiliging, door de gehele organisatie kan stromen en dat medewerkers in hun dagelijkse werk snel kunnen beschikken over de juiste, kwaliteitsvolle data. We zetten in 2025 expliciet in op de uitbouw van een robuuster databeheer (o.a. afsprakenkaders, rollen en verantwoordelijkheden, ...). We blijven ook aandacht besteden aan innovatieve datatechnieken en -technologieën, in het bijzonder de ontwikkeling van slimmere methoden (oa datascience) van controle zodat de Vlaamse Sociale Inspectie doelgerichte controles kan uitvoeren. We stimuleren hergebruik naar externe (data)gebruikers vanuit ons opendataplatform, hetgeen we in 2025 geleidelijk aan verder zullen uitbreiden.

Interne organisatie (monitoring, bouwstenen, gebruikers, ecosysteem)

Om bovengenoemde digitaliseringsambities te realiseren en de algemene dienstverlening op een kwalitatieve en doordachte wijze te realiseren, zetten we continu in op een verdere verhoging van de maturiteit op het vlak van de eigen werkings- en beheerprocessen binnen de afdeling en de overkoepelende governance ervan binnen het departement. We werken effectief en efficiënt en gaan op zoek naar optimalisaties en besparingsmogelijkheden door in te zetten op een striktere **monitoring** (FinOps) en kosten gericht toe te wijzen, te werken met businesscases, etc.

Bouwstenen die onze toepassingen centraal ondersteunen bevorderen een efficiënte en toekomstgerichte werking vanuit hergebruik. In 2025 wordt een bredere inzet van de financiële **bouwstenen** voorzien. We brengen de belangrijkste business capability's of activiteiten van onze organisatie in kaart om beter zicht te krijgen op noden en mogelijkheden tot hergebruik.

We hebben hierbij steeds oog voor **de gebruiker**, ook deze die minder digitaal vaardig zijn (inclusie) en bouwen hiervoor een instrumentarium uit. We hebben ook aandacht voor vaardigheden en mediawijsheid van de eigen medewerkers en maken hen bewust van mogelijke privacy- en veiligheidsrisico's en werken aan hun Data en digitale vaardigheden.

Deze prioriteiten zijn ook gelinkt aan het regeerakkoord en in lijn met de Vlaamse digitale strategie. We hebben aandacht voor de inbedding in het (Vlaamse) **ecosysteem**. We werken volgens de Vlaamse dienstverleningsstrategie en zullen onze maatregelen en dienstverlening voor burgers maximaal integreren in het burgerprofiel (dienstencheques, aanmoedigingspremies) en voor ondernemingen in het ondernemersloket. We nemen de afname- en instapverplichting in het Digitaal Archief Vlaanderen ter harte en maken er actief werk vanuit een initiatief m.b.t. archivering.

Kernprocessen

Nagenoeg alle kernprocessen worden digitaal ondersteund (zie bijlage). De meerwaarde van digitalisering ligt in het toegankelijker maken, het vlotter samenbrengen van de noodzakelijke data en het kunnen afdwingen van controles, audit en veiligheidsvereisten. Het inzetten van authentieke databronnen, voornamelijk via het MAGDA-platform is hierin cruciaal. Het departement heeft ondertussen meer dan 100 integraties met authentieke bronnen gerealiseerd. Het applicatielandschap is doorheen de jaren, o.a. zesde staatshervorming en de beleidsinitiatieven van de voorgaande legislatuur aanzienlijk gegroeid. Het IT-landschap telt momenteel 50 productieve bedrijfstoepassingen.

Processen waar de digitale ondersteuning te minimaal was, werden in 2024 in kaart gebracht en geprioriteerd om waar nodig de digitale ondersteuning te versterken. Als meest prioritair kwam hierbij het proces van administratieve geldboetes naar voren. We zullen hiervoor de nodige analyses in 2025 opnemen.

De vereisten waaraan bestaande en toekomstige toepassingen moeten voldoen (o.a. veiligheid, gebruiksvriendelijkheid...) nemen bovendien alsmat toe. We willen bovendien de continuïteit waarborgen, ook in veranderende omstandigheden. De bestaande toepassingen moeten niet alleen de nodige updates krijgen om geen veiligheidsrisico's te lopen, een basisinvestering blijft noodzakelijk voor onderhoud en kleinere aanpassingen. Het 'in de lucht houden' van onze applicaties neemt hierdoor een groot deel van de beschikbare middelen in beslag.

Informatieveiligheid en privacy

Bovenstaande toont aan dat het Departement informatie verwerkt verstuurt die een rechtstreekse invloed hebben op de persoonlijke levenssfeer van burgers en werking van ondernemingen. Daarom hechten we veel belang aan veiligheid en dienen de verwerkingen steeds legitiem te zijn en te voldoen aan een gepast (lees: hoog) niveau van vertrouwelijkheid, integriteit en beschikbaarheid. We hebben hier continu aandacht voor vanuit een risicobenadering waarbij we de bedreigingen trachten te identificeren, te analyseren en in voldoende mate te beheersen. Instrumenten die hier worden ingezet zijn het veiligheidsbeleid en het jaarlijks veiligheidsplan. Voor 2025 hebben we vooral aandacht voor de invoering van NIS2, de actualisatie van de instrumenten naar aanleiding van de fusie, het beheer van de kwetsbaarheden (SAST, pentesten, ...), de interactie met het gevoerde beleid binnen de Vlaamse overheid op vlak van Informatieveiligheid (o.a. compliance met het informatieclassificatieraamwerk (ICR)) en de bewustwording bij de eigen medewerkers.

5.2.6 Organisatiebeheersing

Om de maturiteit inzake organisatiebeheersing te versterken wordt vooral geïnvesteerd in het proces- en risicobeheer (zie Regie en Beheer) en de monitoringsfunctie. Het beheersbaar maken van de dienstverlening van het departement wil vertrekken van duidelijke beleidsdoelstellingen, hieraan gekoppelde beheersdoelstellingen en een goed beschreven dienstverlening zodat de performantie kan opgevolgd worden.

De start van een nieuwe legislatuur zorgt voor nieuwe accenten in de dienstverlening. De ondersteunende managementinstrumenten dienen conform de nieuwe doelstellingencascade aangepast te worden en heeft impact op de beleids- en begrotingstoelichting (BBT) en het **ondernemingsplan**.

Ook de **monitoringsfunctie** dient binnen het nieuwe departement opnieuw uitgelijnd te worden. De voor veel dienstverlening van het oude departement WSE geautomatiseerde rapportering op vlak van volume (aantal ontvangen dossiers, aantal afgehandelde dossiers, aantal betaalde dossiers, voorschotten), de wettelijke bepalingen, de controles, waarschuwingen/processen verbaal en het gerealiseerde VEK/VAK - waar relevant ook klachten en tevredenheidsscore's – blijft behouden. Waar mogelijk worden de rapporteringsmogelijkheden aangepast aan de noden.

Een belangrijk aandachtspunt is de toepassing van de regels die in de Vlaamse Codex Overheidsfinanciën naar voor worden geschoven. Naast bepalingen over de meerjarenraming en de beleids- en begrotingsinformatie en het toezicht hierop is aandacht voor het gebruik van subsidies en de evaluatie hiervan. In het verlengde van het correct gebruik van subsidies zet het departement in op meer coherente controle op mogelijke fraude voor de verschillende subsidies. Een interne **werkgroep anti-fraudebeleid** werkt aan een voor de verschillende dienstverleningen coherente aanpak.

In het kader van het **bedrijfscontinuïteitsmanagement** (BCM) moeten de bestaande continuïteitsplannen (EWI en WSE) worden samengevoegd en aangepast aan de nieuwe realiteit. De nieuwe samenstelling van het crisis managementteam en het crisiscommunicatieteam werd reeds opgenomen. Niet enkel de fusie maar ook de omslag naar een veel intensievere digitalisering (veel in eigen beheer, gebruik makend van de Cloud), noopt het departement het bedrijfscontinuïteitsverhaal veel beter in te bedden in de complexe omgeving. Daarnaast zit

er ook een link met het Vlaamse niveau via het Crisiscentrum van de Vlaamse Overheid (CCVO). Vanuit deze speler wordt een nieuwe dynamiek gelanceerd en wordt een vakwerkgemeenschap opgestart rond crisismanagement, crisiscommunicatie, continuïteitsbeheer en riskmanagement.

6 HORIZONTALE STRATEGISCHE DOELSTELLINGEN

6.1 De aanbevelingen van Audit Vlaanderen

Op basis van de evaluatie van het risicobeheer van het toenmalige DWSE en rekening houdend met de fusie met het departement EWI werd volgende aanbeveling geformuleerd: *In het licht van de fusie ontwikkelt het departement WSE een gedragen visie op de manier waarop het verder vorm wenst te geven aan de omgang met de strategische risico's in kader van het fusietraject; de operationele risico's voor de ondersteunende processen die primair ingekanteld zullen worden en de risico's van de belangrijkste recurrente kernprocessen. Op deze manier legt departement vast op welke wijze de betrokkenen praktisch invulling dienen te geven aan de risico-identificatie en -evaluatie, de rollen en verantwoordelijkheden voor risicoanalyse en -beheer, de periodiciteit voor de (her)uitvoering of actualisatie van de risicoanalyses en de risicostrategie- en respons.*

Concreet gaat de aanbeveling over acties gericht op het verhogen van de maturiteit van het risicomanagement en op het versterken van de organisatiebeheersing/interne controle van de organisatie. Centraal staat het creëren van een integrale visie op risicobeheer. Onder begeleiding van een externe dienstverlener wordt in 2025 gewerkt aan het in kaart brengen van de strategische risico's. Van deze oefening wordt gebruik gemaakt om na te denken over de uitrol van een risicobeheer dat beantwoordt aan de behoeften van een organisatie zoals het nieuwe departement.

De output hiervan zal gebruikt worden om de gedeelde visie op risicobeheer te formuleren, een aanbeveling uit de evaluatie van het risicobeheer uitgevoerd door Audit Vlaanderen in 2023.

6.2 Het Globaal Preventieplan (GPP)

Elke werkgever is wettelijk verplicht (wet van 4 augustus 1996 over het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk) om het welzijn binnen haar organisatie te bevorderen. Het globaal preventieplan (GPP) omvat de doelstellingen en maatregelen in het kader van het welzijnsbeleid (bv. arbeidsveiligheid, gezondheid, ergonomie, psychosociaal welzijn) voor een periode van 5 jaar. Het plan geeft een concrete omschrijving van de resultaten van de risicoanalyse(s) (om de geïdentificeerde risico's te voorkomen of de schade ervan te beperken), de prioritaire welzijnsdoelstellingen en de acties, middelen en betrokken personen om die doelstellingen te realiseren. Het is een dynamisch plan: evalueer het elk jaar en stuur bij als dat nodig is (via jaaractieplannen).

Voor 2025 voorzien we – bij beslissing van het transitieteam in december 2024 – een **overgangsplan GPP WEWIS**, waarbij de focus ligt op het continueren van de actuele jaarplannen GPP 2024 van DEWI en DWSE. We kiezen voor deze overgangsfase, aangezien in het najaar 2025 er voor het departement reeds een nieuwe risicoanalyse psychosociaal welzijn op de agenda staat, waaruit nieuwe acties kunnen voortvloeien, evenals relevantie acties n.a.v. de uitkomst van de Personeelspeiling 2024, dewelke zullen verwerkt worden in een nieuw GPP WEWIS.

Om het welzijnsbeleid verder te versterken, wordt in 2025 wel reeds een nieuwe **werkgroep welzijn** opgericht. Deze werkgroep helpt bij de duurzame verankering van welzijnsinitiatieven en zorgt voor een breed gedragen beleid binnen de organisatie.

6.3 Het diversiteitsplan

Het diversiteitsplan omvat de doelstellingen en acties die de entiteit zal ondernemen op het gebied van diversiteit en gelijke kansen. Het diversiteitsplan WEWIS wordt in de loop van 2025 opgemaakt, met acties zoals o.a. het werken aan een actieplan toegankelijke informatie en communicatie én digitale toegankelijkheid i.s.m. de dienst communicatie, het verruimen van de organisatieblik diversiteit met diversiteitsactoren

(wisselwerking - organisatie/afdeling beleid): de kenniscirkel ‘inclusieve samenleving’ ondersteunen vanuit een zo divers en inclusief mogelijke blik en meebrengen wat we, als diversiteitsambtenaren, in de praktijk ervaren en resultaten van deze werking gebruiken in onze praktijk en onze communicatie en tot slot het blijvend inzetten op bewustmaking en sensibilisering door de werking van diversiteitsambtenaren kenbaar te maken (vb. bij onthaalmomenten voor nieuwe medewerkers, via een interne ‘roadshow Welzijn en re-integratie’ voor onze personeelsleden, via de vernieuwde inclusiepagina’s op ons intranet, enz.).

7 EEN DOELSTELLING M.B.T. ENERGIEBESPARING

De entiteiten vertalen de doelstelling van 35% primaire energiebesparing en 55% koolstofemissie-reductie tegen 2030 door naar concrete acties.

Het Departement WEWIS huist sinds augustus 2024 in het Marie-Elisabeth Belpaire gebouw. Het beheer van het gebouw is in handen van het Facilitair Bedrijf. In het actieplan gebouwen vertaalt HFB deze reductiedoelstelling naar haar volledige vastgoedportefeuille en worden verschillende maatregelen voorzien.

8 OPVOLGING VAN EU-REGELGEVING

EU-regelgeving omgezet naar interne regelgeving.

9 HET PERSONEELSPLAN

Het ondernemingsplan vormt het vertrekpunt voor het actualiseren of wijzigen van het personeelsplan van de entiteit. Waar mogelijk wordt er een koppeling gemaakt met arbeidsplaatsbeheer en processen in de entiteit.

In de mededeling aan de Vlaamse Regering betreft de opmaak van de ondernemingsplannen regeerperiode 2024-2029, wordt aangekondigd dat in de loop van 2025 de geactualiseerde instructies voor de opmaak van de personeelsplannen op de Vlaamse Regering zullen worden agenderen. Op basis van deze instructies zal het Departement WEWIS het personeelsplan opmaken.

Hieronder het overzicht van het personeelsbestand maart 2025:

Niveau	Rang	DEWI		Totaal DEWI	DWSE		Totaal DWSE	Eindtotaal
		Ambtenaar	Contractueel		Ambtenaar	Contractueel		
Niveau A	A1	20	13	33	163	66	229	262
	A2	38	1	39	31	4	35	74
	A2A	3		3	7		7	10
	A2E	1		1	2		2	3
	A2M				2		2	2
	A3	1		1	1		1	2
Totaal		63	14	77	206	70	276	353
Niveau B	B1	1	1	2	15	21	36	38
	B2				11		11	11
	B3	9		9	4	2	6	15
Totaal		10	1	11	30	23	53	64

Niveau C	C1	2	6	8	34	15	49	57
	C2	3		3	23		23	26
	C3	10		10	9		9	19
Totaal		15	6	21	66	15	81	102
Niveau D	D1	1	1	2	2		2	4
	D2				5		5	5
	D3	2		2	3		3	5
Totaal		3	1	4	10		10	14
Eindtotaal		91	22	113	312	108	420	533

10 BIJLAGEN

- Budget 2025
- Overzicht ESF+ en AMIF-Oproepen
- Overzicht van de toepassingen in beheer gegroepeerd per beleidsveld

10.1 Budget 2025

DOELSTELLING/MAATREGEL	Begrotingsartikel	2025 VAK BUDGET	2025 VEK BUDGET
Collectief maatwerk versterken			
Arbeidsmatige activiteiten in de sociale economie	TB0-1THC2UC-WT	6.125.000,00	6.125.000,00
Collectief maatwerk	TB0-1THC2UA-WT	597.698.000,00	597.698.000,00
Doelgroepkorting GESCO (SW)	TB0-1THC2UE-WT	113.000,00	113.000,00
Individueel Maatwerk	TB0-1THC2UF-WT/TB0-1THC2UG-WT	106.302.000,00	106.302.000,00
Invoeg	TB0-1THC2UA-WT	0,00	0,00
Lokale diensteneconomie	TB0-1THC2UB-WT	0,00	0,00
SINE	TB0-1THC2UD-WT	0,00	0,00
VIA5			
Vormingsfonds SW, BW, LDE	TB0-1THC2TA-WT	1.252.000,00	1.252.000,00
Sociaal ondernemerschap ondersteunen			
Activiteitencoöperaties	TB0-1THC2TA-WT	835.000,00	835.000,00
Collectief ondersteuningsaanbod			
Leningen i,k,v, de SE & het duurzaam ondernemerschap	TB0-1THC2TB-PA	5.000.000,00	5.000.000,00
Managementadvies	TB0-1THC2TA-WT	74.000,00	124.000,00
Ondersteuningsmaatregelen SE & duurzaam sociaal ondernemerschap	TB0-1THC2TA-WT/TB0-1THC2TY-IS	383.000,00	1.745.000,00
Ondersteuningsmaatregelen SE & duurzaam sociaal ondernemerschap - Relance Budget 127 - Digibanken	TB0-1THC2TA-WT	0,00	14.111.000,00
Digibanken - Bijkomende oproep	TB0-1THC2TA-WT	0,00	1.748.000,00
Ondersteuningsmaatregelen SE & duurzaam sociaal ondernemerschap - Relance Budget 16 - Activering / Verhogen van de Werkzaamheidsgraad 80% VESOC	TB0-1THC2TA-WT	0,00	0,00
Regierol	TB0-1THC2TA-WT	3.000.000,00	10.806.000,00
Sociaal investeringsfonds	TB0-1THC2TA-WT	120.000,00	120.000,00
Tracé	TB0-1TDE2SC-WT	230.000,00	230.000,00
Trividend	TB0-1THC2TA-WT	271.000,00	271.000,00
Apparaat			
Lonen	TB0-1TAX2ZZ-LO/TB0-1TAX4ZZ-LO	45.352.750,55	45.352.750,55
Werking	TB0-1TAX2ZZ-WT/TB0-1TAE4ZZ-WT	32.535.955,55	29.790.955,48
Werking - Relance Budget 128 - Digitale Vaardigheden	TB0-1TAX2ZZ-WT	0,00	0,00

10.2 Overzicht ESF+ en AMIF-Oproepen

	<i>oproepnr</i>	<i>programma</i>	<i>deadline indienings- datum oproep</i>	<i>status oproep</i>	<i>start looptijd</i>	<i>einde looptijd</i>	<i>status projecten</i>
OD1 Versterkte activering van werkzoekenden en langdurig zieken							
Regionale organisatienetwerken "participatie- en netwerktrajecten" - 4de pijler inburgering	41	AMIF 2021-2027		Afgesloten	2023-01	2026-12	In uitvoering
Oproep Brussel - Projecten voor de duurzame participatie op de arbeidsmarkt van personen met een complexe problematiek	56	ESF+ 2021 -2027		Afgesloten	2024-01	2026-12	In uitvoering
Herhaling Netwerkorganisaties voor Gevangenen	57	ESF+ 2021 -2027		Afgesloten	2024-01	2025-06	In uitvoering
Dienstverlening Detentie	58	ESF+ 2021 -2027		Afgesloten	2024-01	2025-06	In uitvoering
Samen bouwen aan sociale netwerken voor nieuwkomers in jouw regio - Actiemiddelen	60	AMIF 2021-2027		Afgesloten	2024-04	2026-11	In uitvoering
Lokale partnerschappen voor de duurzame participatie op de arbeidsmarkt van personen met een complexe multiproblematiek	64	ESF+ 2021 -2027		Afgesloten	2024-01	2029-12	In uitvoering
Knelpuntpremie voor niet-beroepsactieven (VDAB)	71	ESF+ 2021 -2027		In opbouw			
Oproep Warm Welkom - Vlaamse Provincies en/of Lokale Besturen	73	Focus op Talent		Afgesloten	2024-01	2025-12	In uitvoering
Directe toewijzing van subsidieprojecten aan een publieke entiteit – VDAB (VDAB Actor)	87	ESF+ 2021 -2027		Afgesloten	2024-01	2029-12	In uitvoering
Re-integratiekansen voor personen in detentie	91	ESF+ 2021 -2027	2025-03	Gepubliceerd	2025-07	2029-12	
Directe toewijzing Ondersteuningsstructuur aan Oproep 91 - Agentschap Justitie & Handhaving	92	ESF+ 2021 -2027	2025-03	Gepubliceerd	2025-07	2029-12	
Dienstverlening in het kader van duurzame participatie op de arbeidsmarkt van EU-burgers uit de oostelijke Europese Unie met multiproblematiek in en rond Antwerpen, Gent en Roeselare (Directe toewijzing van subsidieproject aan lokale besturen van Antwerpen, Gent en Roeselare)	95	ESF+ 2021 -2027		Afgesloten	2024-01	2029-12	In uitvoering
Intermediaire Instantie VDAB Regie	106	ESF+ 2021 -2027		Afgesloten	2024-01	2029-12	In uitvoering
OD3 Werkbaar werk en inclusief ondernemen ingang doen vinden in ondernemingen							
Inclusieve Werkvloeren	59	ESF+ 2021 -2027		Afgesloten	2024-01	2029-12	In uitvoering
DRIVE 2.0 Raamovereenkomst voor de begeleiding van kmo's bij het creëren van motiverende werkomgevingen	77	ESF+ 2021 -2027		Afgesloten	2024-05	2028-12	Offertes In gunning
Anders Organiseren	97	ESF+ 2021 -2027		Afgesloten	2025-03	2027-02	Aanvragen In beslissing
OD8 Inzetten op een opleidingsoffensief voor de arbeidsmarkt							
Leerecosystemen	65-66	ESF+ 2021 -2027	2025-09	Gepubliceerd	2024-01	2027-09	In uitvoering
Leergoesting	67	ESF+ 2021 -2027		Afgesloten	2024-01	2028-10	In uitvoering
Leerjobs	70	ESF+ 2021 -2027		Afgesloten	2024-01	2027-12	projecten lopen

Samenwerkingsovereenkomst m.b.t. ESF- subsidies tussen Europa WSE en Departement Onderwijs en Vorming (II DOV)	86	ESF+ 2021 -2027	Afgesloten	2022-01	2029-06	projecten lopen
Intersectorale samenwerking met oog op competentieversterking	107	ESF+ 2021 -2027	In opbouw	2024-11	2029-12	Overheidsopdrachten MESO- en MICRO- prognoses in opbouw

Transitieregio Limburg

Limburgse inclusieve arbeidsmarkt	69	ESF+ 2021 -2027	Afgesloten	2024-01	2027-12	In uitvoering
Limburgse inclusieve arbeidsmarkt 2.0	102	ESF+ 2021 -2027	Afgesloten	2025-04	2029-12	Aanvragen in bestissing

10.3 Overzicht van de toepassingen in beheer gegroepeerd per beleidsveld

<p>Activering werk</p> <ul style="list-style-type: none"> Jobbonus (+) Arbeidskaarten (ABK en nieuwe VLAMa) Beroepskaarten (ABK) Aanwervingsincentive (AWI) Vlaamse ondersteuningspremie (VOP) Transitiepremie (TP) Sportmakelaars 	<p>Competenties</p> <ul style="list-style-type: none"> Kwalificerend werkplekleren (KWPL) Vlaams opleidingsverlof (OVA) Opleidingsdatabank (ODB) Beroepskwalificerende trajecten (BTK) Opleidingscheques (OPCH) Leer-en loopbaanrekening (LLR) 	<p>Loopbanen</p> <ul style="list-style-type: none"> Aanmoedigingspremie (AWAP) Vlaams zorgkrediet (VZA) Dienstencheques Dienstencheques erkenningen (DCE) Dienstencheques opleidingsfonds (DCO) Dienstencheques sodexo 	<p>Duurzame arbeidsmarkt</p> <ul style="list-style-type: none"> Europese programma's (Oude ESF-toepassing en Platos) ESF tijdsregistratie (Platos) Platform inclusief ondernemen (PIO) Sustatool (SUS)
<p>Thema overschrijdend</p> <ul style="list-style-type: none"> Vlaams sociale inspectie (Argus) Kwaliteitsdatabank Kwaliteitsdatabank (KDB) 	<p>Duaal leren & Sectoren</p> <ul style="list-style-type: none"> Werkplek dual (WPD) Sectorconvenanten (in opstart) 	<p>Sociale economie</p> <ul style="list-style-type: none"> Collectief maatwerk (CM, BEST en BASE) Individueel maatwerk (IMW) Oproepen sociale economie (in Platos) 	<p>Interne werking</p> <ul style="list-style-type: none"> Parlementaire Vragen Regelgevingstool Machtigingentool Wie is wie Servicepunt Finito (budget) DOSOP,...
<p>Bouwstenen (proces en data-bouwstenen)</p> <ul style="list-style-type: none"> Ondernemingscontext Persoonscontext Betaalcontext SUMO / SEMO, ... 	<p>Data</p> <ul style="list-style-type: none"> BI/analytics: operationele, beheers- en beleidsrapportering opendata datascience en AI 	<p>Gebruikers</p> <ul style="list-style-type: none"> WSE loket websites: MVO, SE, webplatform Mail-to-case (CRM) Accountwerking (CRM) 	<p>Ondersteund door</p> <ul style="list-style-type: none"> Infrastructuur Team veiligheid Team werkplek Team architectuur DIGI-WOW

Vlaanderen
verbeelding werkt

Ondernemingsplan Departement WEWIS

Onderdeel Werk - Competenties

Planning 2025

DEPARTEMENT
WERK, ECONOMIE
WETENSCHAP, INNOVATIE &
SOCIALE ECONOMIE

departementwewis.be

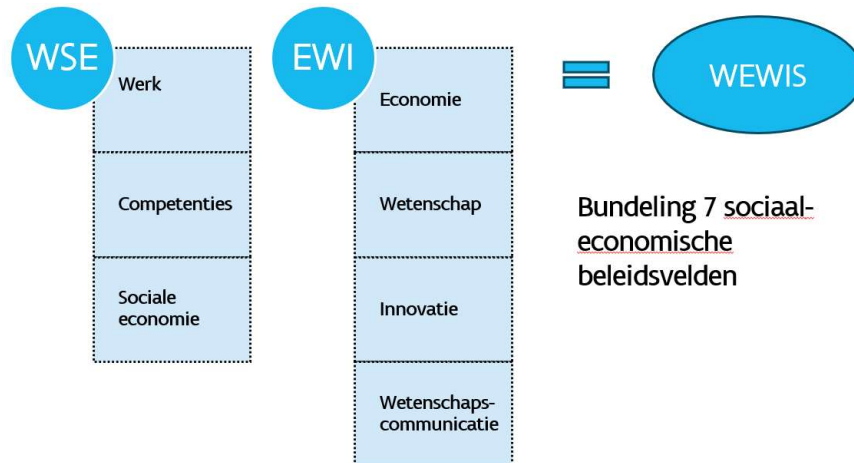
INHOUD

1	Woord vooraf	3
2	Situering	4
3	Structuur van het ondernemingsplan	6
3.1	Beleidsdoelstellingen	6
3.1.1	Strategische en operationele beleidsdoelstellingen	6
3.1.2	Strategische beleidsprojecten	6
3.1.3	Maatregelen (kernprocessen)	6
3.2	Organisatie-doelstellingen	7
3.2.1	Strategische organisatie-doelstellingen	7
3.2.2	Strategische organisatieprojecten	7
3.3	Organogram Departement WEWIS	7
4	Beleidsveld Werk	9
4.1	ISE Activering	9
4.1.1	Strategische doelstelling: Talent aan het werk krijgen op een inclusieve arbeidsmarkt	9
4.2	ISE Loopbanen	10
4.2.1	Strategische doelstelling: Talent aan het werk houden in dynamische loopbanen en een werkbare combinatie arbeid-privé	10
4.3	ISE Duurzame arbeidsmarkt	11
4.3.1	Strategische doelstelling: Talent slimmer inzetten op werkbare en inclusieve werkvloeren	11
4.4	ISE Thema-overschrijdend	12
4.4.1	Strategische doelstelling: Talent van buiten Vlaanderen aantrekken	12
4.4.2	Governance-doelstellingen	13
5	Beleidsveld Competenties	15
5.1	ISE Competenties	15
5.1.1	Strategische Doelstelling: Talent opleiden, omscholen en bijscholen doorheen de loopbaan	15
6	Organisatie (interne werking)	18
6.1	Inleiding	18
6.2	Organisatie-domeinen	18
6.2.1	Mens en Omgeving (M&O)	18
6.2.2	Regie en Beheer (R&B)	19
6.2.3	Financiën (FIN)	19
6.2.4	Communicatie	20
6.2.5	ICT (data en digitalisering)	21
6.2.6	Organisatiebeheersing	23
7	Horizontale strategische doelstellingen	25
7.1	De aanbevelingen van Audit Vlaanderen	25
7.2	Het Globaal Preventieplan (GPP)	25
7.3	Het diversiteitsplan	25
8	Een doelstelling m.b.t. energiebesparing	26
9	Opvolging van EU-regelgeving	26
10	Het personeelsplan	26
11	Bijlagen	27
11.1	Budget 2025	28
11.2	Overzicht ESF+ en AMIF-Oproepen	31
11.3	Overzicht van de toepassingen in beheer gegroepeerd per beleidsveld	33

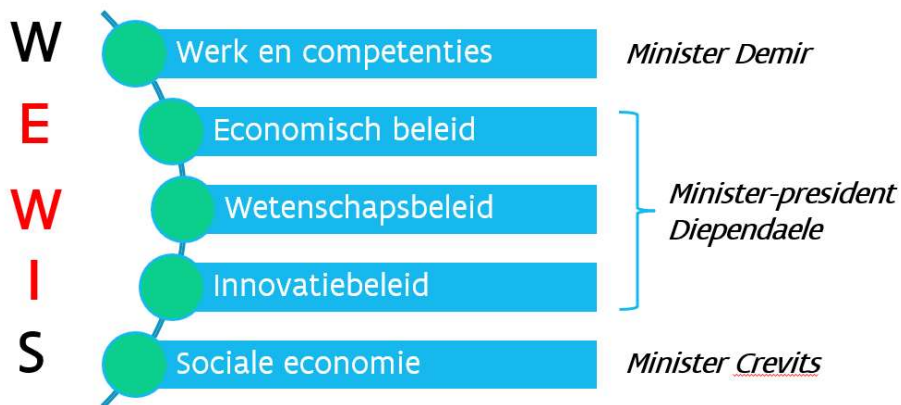
1 WOORD VOORAF

Het voorliggend document betreft het Jaarondernemingsplan 2025 van het Departement Werk, Economie, Wetenschap, Innovatie en Sociale Economie (WEWIS), **voor wat betreft de WSE-bevoegdheden: Werk en Sociale Economie** onder de verantwoordelijkheid van respectievelijk minister Zuhal Demir en minister Hilde Crevits.

Het Departement WEWIS is **in 2025 immers ontstaan** uit het samengaan van de vroegere Departementen EWI en WSE. De belangrijke sociaal-economische beleidsinstrumenten van het arbeidsmarkt- en competentiebeleid, economisch beleid, wetenschapsbeleid, innovatiebeleid en sociale economie kwamen zo samen in één organisatie.

Ingevolge de bevoegdheidsverdeling binnen de **Vlaamse regering Diependaele, na haar eedaflegging op 30 september 2024**, heeft het nieuwe Departement WEWIS **drie voorgedijministers**:

Voorliggend Jaarondernemingsplan 2025 slaat – inzake de **beleidsdoelstellingen** - enkel op de bevoegdheden Werk en Sociale Economie. Voor de bevoegdheden Economie, Wetenschap en Innovatie is er een ander ondernemingsplan onder verantwoordelijkheid van een andere minister, uiteraard **afgestemd** met het voorliggende, aangezien het opgesteld werd door eenzelfde departement. Wat betreft de **beheerdoelstellingen** – doelstellingen met betrekking tot de interne werking van de entiteit – zijn de bepalingen in de beide Jaarondernemingsplannen (EWI-luik en WSE-luik) uiteraard dezelfde.

Vooraleer dieper in te gaan op het Jaarondernemingsplan, wordt evenwel eerst het **Departement WEWIS gesitueerd** binnen het **Beleidsdomein Werk, Economie, Wetenschap, Innovatie, Landbouw en Sociale Economie (WEWILS)** binnen de Vlaamse overheid.

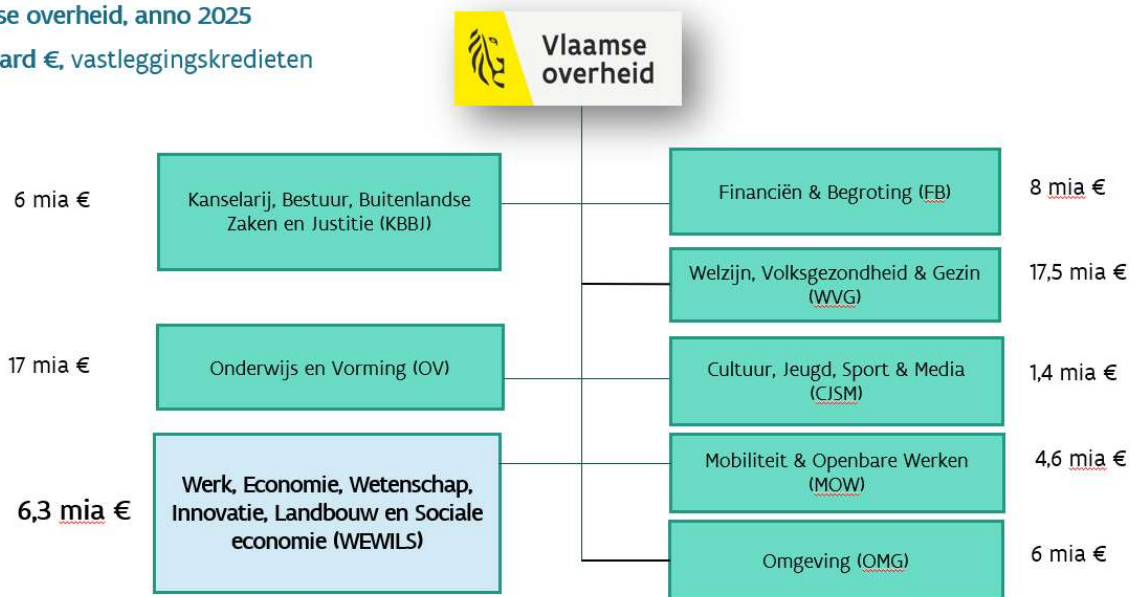
Vervolgens worden de **beleidsdoelstellingen en -acties binnen het Departement WEWIS weergegeven** die verband houden met de bevoegdheden **Werk en Sociale Economie**.

2 SITUERING

De Vlaamse overheid kent vandaag 8 beleidsdomeinen, waaronder het Beleidsdomein WEWILS: Werk, Economie, Wetenschap, Innovatie, Landbouw en Sociale Economie. Het Departement WEWIS behoort tot het Beleidsdomein WEWILS.

Onderstaand worden deze beleidsdomeinen weergegeven met bijhorende budgetten 2025 in vastleggingskredieten.

Vlaamse overheid, anno 2025
67 miljard €, vastleggingskredieten

Binnen elk beleidsdomein van de Vlaamse overheid bestaat er een departement en zijn er diverse agentschappen.

Op 1 januari 2024 werden de beleidsdomeinen EWI, WSE en LV samengevoegd tot één nieuw beleidsdomein.

Op 1 januari 2025 werden de voormalige departementen Economie, Wetenschap en Innovatie (EWI) en Werk en Sociale Economie (WSE) geïntegreerd worden tot één nieuw departement bevoegd voor economie, wetenschap, innovatie, werk en sociale economie.

Merk dus op dat de **bevoegdheid landbouw** tot het Beleidsdomein WEWILS behoort, maar niet tot de bevoegdheden van het Departement WEWIS. De bevoegdheid landbouw wordt immers uitgeoefend via het Agentschap Landbouw en Zeevisserij.

Bovenstaande agentschappen (groene kleur) vallen, ingevolge het bevoegdheidsbesluit (VR 2024 3009 DOC.1137/2) onder de verantwoordelijkheid van de minister-president Diependaele, uitgezonderd de VDAB (minister Demir) en het ILVO, de VLAM en het Agentschap Landbouw en Zeevisserij (minister Brouns).

In dit document focussen we op het **Departement WEWIS**.

Het nieuwe departement staat sinds 1 januari 2025 in voor de beleidsvoorbereiding, -opvolging en -evaluatie voor het beleidsdomein Werk, Economie, Wetenschap, Innovatie, Landbouw en Sociale Economie.

Het departement bundelt de belangrijke Vlaamse sociaal-economische hefboomen van enerzijds het arbeidsmarkt-, competentie-, talent- en sociale economiebeleid en anderzijds het economisch- wetenschaps- en innovatiebeleid en focust op tien strategische doelstellingen:

1. De productiviteit en concurrentiekracht van onze economie en industrie duurzaam versterken;
2. Strategische sectoren ondersteunen en strategische autonomie verhogen;
3. Een ondernemers- en kmo-vriendelijke overheid en omgeving creëren;
4. Extra investeren in onderzoek, ontwikkeling en innovatie (O&O&I) en tegelijkertijd inzetten op een sterkere economische valorisatie;
5. Meer talent aan de slag krijgen op een inclusieve arbeidsmarkt, zowel werkzoekenden als niet-beroepsactieven;
6. Talent aan de slag houden in actieve, werkbare en duurzame loopbanen;
7. Talent slimmer inzetten op werkbare en inclusieve werkvloeren;
8. Talent opleiden, omscholen en bijscholen;
9. Talent van buiten Vlaanderen aantrekken;
10. Versterken van de tewerkstellingskansen voor personen met een arbeidsbeperkingen en een betere wisselwerking tussen de sociale en reguliere economie.

Conform de binnen de Vlaamse Regering gemaakte afspraken (VR 2025 2401 MED.0017/1) stelt het Departement WEWIS een voorstel ondernemingsplan op voor de regeerperiode 2024-2029. Het voorliggend ondernemingsplan bevat de bijdrage van de aan de entiteit toegewezen beleids- en beheerdoelstellingen wat betreft **Werk, Competenties en Sociale Economie**; beschrijvend wat betreft het meerjarig perspectief en in de vorm van mijlpalen wat betreft de beleidsdoelstellingen voor het lopende kalenderjaar. Het geheel vormt het stuur- en planningsdocument voor de entiteit en vormt een element voor de planning en evaluatie van de leidend ambtenaar.

Naast de beleids- en beheerdoelstellingen worden in het ondernemingsplan volgende zaken opgenomen: de horizontale doelstellingen gelinkt aan de aanbevelingen van Audit Vlaanderen, het preventieplan en het diversiteitsplan. Daarnaast wordt stilgestaan bij de EU-regelgeving en wordt het personeelsplan als bijlage opgenomen.

Het jaarrapport met de evaluatie van de uitvoer van het Ondernemingsplan 2024 wordt als bijlage bij dit ondernemingsplan gevoegd en bevat een status van de uitvoering van de beleids- en beheerdoelstellingen en de concrete beleidsuitvoering.

3 STRUCTUUR VAN HET ONDERNEMINGSPLAN

3.1 Beleidsdoelstellingen

Het ondernemingsplan 2025 bevat de operationele doorvertaling van het Regeerakkoord en de beleidsdoelstellingen geformuleerd in de respectievelijke beleidsnota's:

- Beleidsnota 2024-2029. Werk
- Beleidsnota 2024-2029. Sociale Economie

3.1.1 Strategische en operationele beleidsdoelstellingen

De strategische beleidsdoelstellingen zijn niet enkel geformuleerd in de beleidsnota's maar vormen ook de ruggengraat voor de Beleids- en Begrotingstoelichting (BBT). Ook in dit ondernemingsplan worden ze gebruikt als structuur. Het ondernemingsplan 2025 wordt dus opgehangen aan de verschillende **beleidsvelden** en de hieraan gelinkte **Inhoudelijke Structuurelementen**. Op deze manier is voorliggend document ook **complementair** aan de Beleids- en Begrotingstoelichtingen Werk en Sociale Economie.

3.1.2 Strategische beleidsprojecten

Om de operationele doelstellingen die in de BBT's zijn geformuleerd vorm te geven worden verschillende **beleidsacties** opgezet en in meerjarige strategische **beleidsprojecten** gegoten met het oog op een goede opvolging en beheersing.

In dit ondernemingsplan wordt ingezoomd op de verschillende deelresultaten die in het **lopende kalenderjaar** verwezenlijkt moeten worden om de operationele en strategische beleidsdoelstellingen te bereiken. Op deze manier wordt in beeld gebracht welke de bijdrage van het departement is aan de realisatie van de **strategische** beleidsdoelstellingen. Voor de verschillende **operationele** doelstellingen worden de mijlpalen voor 2025 bepaald.

3.1.3 Maatregelen (kernprocessen)

Om de beleidsdoelstellingen te bereiken voert het departement uiteraard ook het **reguliere beleid** uit. Ook het mogelijks bijsturen van het huidige beleid is opgenomen in de te behalen mijlpalen binnen de strategische beleidsprojecten. De reguliere werking omhelst de beleidsuitvoering van de bestaande beleidsmaatregelen. De

inhoud van de maatregelen is beschreven in de Infobundel 2024 Werk en Competenties en de Infobundel 2024 Sociale Economie. De beheersmonitoring van de operationele maatregelen gebeurt aan de hand van managementstatistieken en de strategische boordtabel (te raadplegen in de Evaluatie Ondernemingsplan 2024).

3.2 Organisatiedoelstellingen

3.2.1 Strategische organisatiedoelstellingen

Sinds 1 januari 2025 vormen het Departement EWI en het Departement WSE dus samen het Departement WEWIS. In 2024 werd een transitieproces doorlopen met als doelstelling enerzijds het garanderen van de **continuïteit van de dienstverlening** voor de externe klanten evenals voor de interne organisatie en anderzijds het realiseren van **synergiën** tussen de twee voormalige departementen. Er werd gekozen de transitie gradueel, pragmatisch en wendbaar door te voeren.

Dit jaar wordt een **strategische oefening** voorzien om de organisatiedoelstellingen voor het nieuwe departement te verfijnen. Deze organisatiedoelstellingen of beheersdoelstellingen zijn doelstellingen met betrekking tot de interne werking met het oog op een efficiënte en effectieve dienstverlening en om de toekomst van de organisatie in de juiste richting te sturen.

3.2.2 Strategische organisatieprojecten

Voor het eerste jaar ligt de focus wat betreft de organisatiedoelstellingen op de uitvoering van de courante interne dienstverlening op het vlak van de verschillende organisatiedomeinen (mens en omgeving, regie en beheer, financiën, communicatie, ICT, organisatiebeheersing en facilitaire dienstverlening). Concreet zal in 2025 gewerkt worden op de harmonisatie van systemen, procedures, mensen en cultuur.

Op basis van de strategische oefening voorzien voor 2025 en het expliciteren van strategische organisatiedoelstellingen zullen de nodige veranderacties op een projectmatige manier worden uitgewerkt. Een participatief traject zal worden doorlopen teneinde kennis te integreren, draagvlak te creëren en de kwaliteit van de beslissingen te verbeteren.

Daarnaast zijn heel wat taken van de ondersteunende diensten vervat in de strategische beleidsprojecten.

3.3 Organogram Departement WEWIS

Sinds 1 januari 2025 bestaat het Departement WEWIS uit 9 afdelingen die instaan voor beleidsontwikkeling en -evaluatie, beleidsuitvoering en toezicht en handhaving.

Daarnaast zijn er 2 afdelingen waarbinnen de organisatie-ondersteunende diensten zijn ondergebracht. De afdeling AZO van het voormalige departement EWI en de afdeling Algemene Diensten van het voormalige Departement WSE versterkten hun samenwerking en vanaf 2025 zijn zij binnen het nieuwe departement als een **geïntegreerde afdeling Organisatie** van start gaan.

AFDELING BELEID WERK EN SOCIALE ECONOMIE

- Beleidscoördinatie
- Juridische dienst
- Strategische beleidsondersteuning
- Stuudienst

AFDELING TEWERKSTELLING EN COMPETENTIES

- Staf en secretariaat
- Competentie maatregelen
- Economische Migratie
- Dienstencheques en Uitzendarbeid
- Tewerkstellingsmaatregelen

AFDELING DUAAL LEREN EN SECTOREN

- Secretariaat
- Digitalisering
- Netwerken
- Regiosen en informeren

AFDELING EUROPESE PROGRAMMAS*

- inclusie
- Intersectorale Competentie-versterking en Levenslang leren
- Lerende Organisaties en Ecosystemen
- Organisatie en Programma-beheer

AFDELING VLAAMSE SOCIALE INSPECTIE*

- Tesam dossierbeheer en secretariaat
- Stafdienst
- Dienst Oost
- Dienst West
- Projectteam Kwaliteitszorg

AFDELING ECONOMIE, INNOVATIE EN TRANSITIES

- Digitale transitie
- Transitie Klimaat-neutraliteit
- Industrieel beleid
- Financiering en (kmo-) ondernemerschap
- Kenniscentrum O&O&I

AFDELING WETENSCHAPS-BELEID

- Fundamenteel onderzoek
- Toegepast onderzoek
- Thematische wetenschaps-domeinen
- Onderzoeks-infrastucturen
- Open Science, wetenschapscommunicatie en PRIS

AFDELING COÖRDINATIE, EVALUATIE, EU & INTERNATIONAAL O&O&I-BELEID

- Beleidscoördinatie
- Begroting WEWS
- EU- en Internationaal O&O&I-beleid
- Beleids-evaluaties

AFDELING SOCIALE ECONOMIE EN WERKBAAR WERK**

- Staf en Secretariaat
- Sociaal ondernemerschap en MVO
- Sociale Economie
- Werkbaar Werk

Zuhal Demir
Vlaams minister van Onderwijs, Justitie en Werk.

Matthias Diependaele
Minister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Economie, Innovatie en Industrie, Buitenlandse Zaken, Digitalisering en Facilitair Management.

Hilde Creveits
Vlaams minister van Binnenlandse Zaken, Steden- en Plattelandbeleid, Samenleving, Integratie en Inburgering, Bestuurszaken, Sociale Economie en Zeevisserij.

* De Afdeling Beleid Werk en Sociale Economie, de Afdeling Europese Programma's en de Afdeling Vlaamse Sociale Inspectie werken ook voor Sociale Economie
** Onderdeel: Werkbaar werk valt onder minister Demir

4 BELEIDSVELD WERK

4.1 ISE Activering

4.1.1 Strategische doelstelling: Talent aan het werk krijgen op een inclusieve arbeidsmarkt

4.1.1.1 Operationele doelstelling: Versterkte activering van werkzoekenden, langdurig zieken en niet-beroepsactieven

Omschrijving

We zetten in op een versterking van het activeringsbeleid. Daartoe brengen we voor niet-beroepsactieve personen drempels tot werk in kaart en werken die weg. We ondersteunen werkzoekenden op weg naar ondernemerschap, richten ons op de re-integratie via werk van personen in detentie of onder toezicht van justitie en we versterken de werk- en zorgtrajecten in een samenwerking tussen de bevoegdheden Sociale Economie, Werk en Welzijn en Volksgezondheid.

Loonkostsubsidies met beperkte effectiviteit (DAC, GESCO, bepaalde sectorale doelgroepverminderingen, jongerenbonus) bouwen we af. Om werken meer lonend te maken, is er ook nood aan federale arbeidsmarkthervormingen. We anticiperen op deze toekomstige hervormingen.

Planning 2025

Geplande projectmijlpalen 2025

Mijlpalen 2025	Voorziene timing
Stimuleren van niet-beroepsactieve personen naar richting werk	
Drempels in kaart brengen en wegwerken	
– Nota aan kabinet aanpak drempels	Q1
– Conceptnota drempels (agendering VR)	Q3
– Uitrol aanpak	Q4
– Nota aan kabinet beleidsaanbevelingen vrouwen met een migratieachtergrond	Q2
Aanklappend bemiddelen en matchen van werkzoekenden	
Werkzoekenden ondersteunen op weg naar ondernemerschap	
– Start VIONA-onderzoek 'Transities naar ondernemerschap in het kader van het arbeidsmarktbeleid in Vlaanderen'	Q1
Vindplaatsgericht en outreachend bereiken van personen in welzijns- of zorgsetting	
– Oplevering rapport 'Vindplaatsgericht en outreachend bereiken van personen in welzijns- of zorgsetting' met beleidsadvies	Q3
Personen in detentie of onder toezicht van justitie re-integreren via werk	
– Analyse innovatieve praktijken m.b.t. gedetineerden (oproep netwerkorganisaties)	Q2
Werk- en zorgtrajecten versterken	
– Mededeling jaarlijkse rapportering werk- en zorgtrajecten (agendering VR)	Q2
– Startnota met plan van aanpak voor aanpassing regelgeving	Q2
Loonkostsubsidies met beperkte effectiviteit afbouwen	
DAC	
– Nota aan kabinet met analyse, voorstel en plan van aanpak	Q1
– BVR (met opheffings- en vergoedingsregeling voor DAC) (agendering princ. goedk.)	Q2
– Beslissing gecommuniceerd aan DAC-werkgevers en implementatie en afwikkeling stopzetting (tot 2028)	Q2
GESCO	
– Communicatie stopzetting aan de gesco-werkgevers en implementatie en afwikkeling stopzetting	Q2

Sectorale korting	
– Sectorale doelgroepvermindering zeevarenden – besparing doorvoeren via BVR	Q2
– Evaluatie tewerkstellingsnorm zeevarenden – nota aan kabinet	Q1
Jongerenbonus	
– Stopzetting via programmadecreet	Q2
Werken lonend maken	
Jobbonus voor werknemers	
– Aanpassing BVR loongrenzen en top-up voor refertejaar 2025 (ag. pr. goedk.)	Q2

Uitvoering kernprocessen

In het kader van deze beleidsdoelstelling beheert het departement WEWIS verschillende **maatregelen**:

- Doelgroepvermindering
- Jobbonus
- Jobbonus Plus
- Deeltijds leren en werken i.k.v. de Jongerenbonus
- Transitiepremie
- Sectorale kortingen
- Uitdovende maatregelen:
 - o Gesubsidieerde contractuelen (GESCO)
 - o Derde Arbeidscircuit (DAC)
 - o Vlaamse Ondersteuningspremie (VOP - uiterste einddatum 30/6/2028)
 - o Werkhervattingstoelage

4.2 ISE Loopbanen

4.2.1 Strategische doelstelling: Talent aan het werk houden in dynamische loopbanen en een werkbare combinatie arbeid-privé

4.2.1.1 Operationele doelstelling: Inzetten op duurzame loopbanen en een werkbare combinatie arbeid-privé

Omschrijving

We maken werk van een loopbaanversterkend beleid voor de arbeidsmarkt. Via een robuust combinatiemodel met gezinsvriendelijke regelingen, diensten en voorzieningen (bv. dienstencheques, zorgkrediet, ...) voor de verschillende fases van de loopbaan dragen we bij aan een meer werkbare combinatie van werk en privé voor mensen die aan het werk zijn. De doelstelling is om mensen maximaal inzetbaar te houden voor de arbeidsmarkt, terwijl ze toch hun welzijn en de combinatie arbeid-gezin versterken.

Geplande projectmijlpalen 2025

Mijlpalen 2025	Voorziena timing
Een toekomstplan voor de dienstencheques	
– (o.v.) Aangepaste regelgeving n.a.v. eventuele prijsverhoging (i.k.v. Sociaal akkoord over de verbetering van de loon-en arbeidsvoorwaarden van poetschulpen)	Q4
– Beheersing van de administratiekosten die dienstencheque-ondernemingen aanrekenen aan de gebruikers	
o Beleidsadvies over beheersing administratiekosten	Q1
o Wijziging BVR n.a.v. beheersing administratiekosten (agendering princ. goedk.)	Q1
o Administratiekosten zijn online te consulteren	Q3
– Volledige digitalisering van de dienstenchequeportefeuille van gebruikers	
o Officiële start nieuwe systeem met transitieperiode	Q2
o Nieuwe systeem volledig operationeel na transitieperiode	Q4
– Operationeel jaarrapport 2023	Q2
– Jaarrapport Dienstencheques 2024	Q3
– Nota aan kabinet m.b.t. methodiek rendabiliteitsrapport voor 2024	Q3
Aanmoedigingspremies selectiever inzetten	
<i>(o.v. aangepaste regelgeving n.a.v. het federaal familiekrediet)</i>	
Regionale toetsing	
– Operationeel jaarrapport gepubliceerd	Q2

Uitvoering kernprocessen

In het kader van deze beleidsdoelstelling beheert het departement WEWIS verschillende **maatregelen**:

- Opvolging uitbesteding uitgiftemaatschappij
- Erkenning dienstenchequeondernemingen
- Opleidingsfonds dienstencheques (erkenning en subsidiëring opleidingen)
- Aanmoedigingspremies social profit en privé
- Vlaams Zorgkrediet
- Regionale toetsing
- Uitdovende maatregel:
 - o Loopbaanonderbreking

4.3 ISE Duurzame arbeidsmarkt

4.3.1 Strategische doelstelling: Talent slimmer inzetten op werkbare en inclusieve werkvloeren

4.3.1.1 Operationele doelstelling: Werkbaar werk en inclusief ondernemen ingang doen vinden in ondernemingen

Omschrijving

We willen sectoren en ondernemingen (en kmo's in het bijzonder) helpen om de omslag naar werkbaar werk en inclusie te maken. We werken een strategie uit om een doorbraak te realiseren vanuit doelmatige instrumenten en praktijken. We kiezen ervoor om deze instrumenten vanuit een integrale aanpak binnen te brengen in zoveel mogelijk sectoren en ondernemingen. Specifiek met betrekking tot de sectorconvenants, heroriënteren we het

instrument naar een meer resultaatgericht model voor partnerschap met de sectoren, en dit binnen een duidelijker en meer gefocust inhoudelijk kader. We verlengen de huidige generatie sectorconvenants en addenda met een jaar met het oog op het grondig voorbereiden van een nieuwe generatie sectorconvenants. Als sluitstuk van deze benadering voeren we de strijd tegen uitbuiting en discriminatie verder op.

Specifiek met betrekking tot de sectorconvenants, heroriënteren we het instrument naar een meer resultaatgericht model voor partnerschap met de sectoren, en dit binnen een duidelijker en meer gefocust inhoudelijk kader. We verlengen de huidige generatie sectorconvenants en addenda met een jaar met het oog op het grondig voorbereiden van een nieuwe generatie sectorconvenants.

Planning 2025

Geplande projectmijlpalen 2025

Mijlpalen 2025	Voorziene timing
We versterken de acties in het kader van werkbaar werk en inclusief ondernemen	
Een bereik- en benaderingsstrategie naar ondernemingen i.k.v. werkbaar werk	
– Nota voor kabinet bereik- en benaderingsstrategie	Q1
Een integrale aanpak naar ondernemingen en sectoren	
Naar een resultaatgericht partnerschap met sectoren	
– Verlenging 9de generatie sectorconvenants en addenda 2025-2026	
o Nota aan kabinet kadering doelgroep vrouwen met migratieachtergrond	Q1
o Verlenging 9de generatie: onderhandeling, agendering en goedkeuring VR	Q2
o Rapportering en eindevaluatie 9de generatie 23-25	Q4
– Opleveren evaluatie huidige werking sectorconvenants (ter voorbereiding 10de generatie sectorconvenants en toekomst)	Q2
– Conceptnota nieuwe generatie sectorconvenants (vastlegging nieuw kader) (agendering VR)	Q3
Een kordate aanpak van discriminatie en uitbuiting op de arbeidsmarkt	
Invoering praktijktesten	
– Procesevaluatie opgeleverd	Q1
– Conceptnota aan kabinet	Q2

Uitvoering kernprocessen

In het kader van deze beleidsdoelstelling beheert het departement WEWIS verschillende maatregelen:

- Sectorconvenants (en addenda)
- Werkbaar Werk en Inclusie (Focus op Talent)

4.4 ISE Thema-overschrijdend

4.4.1 Strategische doelstelling: Talent van buiten Vlaanderen aantrekken

4.4.1.1 Operationele doelstelling: Interregionale mobiliteit en arbeidsmigratie als sluitstuk

Omschrijving

We zetten in op het aantrekken van talent uit andere EU-landen en van buiten de EU richting knelpuntberoepen voor hooggeschoolde en middengeschoolde profielen, wat geldt als het sluitstuk van het zogenaamde 'concentrische model' van arbeidsbemiddeling.

Geplande projectmijlpalen 2025

Mijlpalen 2025	Voorziena timing
Arbeidsmigratie voor hooggeschoolden en knelpuntberoepen	
– Operationeel jaarrapport	Q1
Het kanaal van arbeidsmigratie aantrekkelijker maken voor specifieke profielen	
– Nota aan kabinet migratielijst middengeschoolden	Q1
– MB migratielijst middengeschoolden (mededeling VR)	Q3
– Single permit richtlijn 2024/1233 omgezet	
o Principiële goedkeuring instemmingsdecreet samenwerkingsakkoord 02/02/2018	Q4
– Onderzoek uitwerking fast lane	Q1
– Nota aan kabinet opleggen van retributie	Q1
Flankerend beleid voor economische migratie realiseren	
– Conceptnota horizontaal beleid (cfr. actieplan OESO) (agendering VR)	Q2
– Visienota Internationale huizen (agendering VR)	Q2
– Conceptnota verplicht inburgeringstraject (gezamenlijk Dep ABB en DWEWIS) (agendering goedkeuring VR)	Q2
De mazen van het net dicht, fraude en misbruik aanpakken	
– Optimalisering ketenaansprakelijkheid	
o Aanpassing regelgeving ketenaansprakelijkheid	
▪ BVR beperking tot risicosectoren (agendering principiële goedkeuring)	Q2
▪ Aanpassing decreet (agendering definitieve goedkeuring)	Q2
o Operationalisering (IT-toepassing): meldapplicatie ontwikkeld	Q4
– Aanpassing regelgeving au pairs (nog geen concrete timing)	
o (o.v.) BVR private arbeidsbemiddeling en BVR economische migratie aangepast	<i>opstarten na politiek akkoord federaal arbeidsrechtelijk statuut</i>

Uitvoering kernprocessen

In het kader van deze beleidsdoelstelling beheert het departement WEWIS verschillende maatregelen:

- Toelating tot arbeid voor werknemers van buiten de EER (arbeidskaarten)
- Toelating tot arbeid voor zelfstandigen van buiten de EER (beroepskaarten)

4.4.2 Governance-doelstellingen

Omschrijving

Binnen deze doelstelling plaatsen we de maatregelen en initiatieven die we nemen om de governance van de arbeidsmarkt te optimaliseren. Dit behelst zowel de erkenningsvoorwaarden voor een aantal arbeidsmarktactoren als de minimale kwaliteitsvereisten voor onze dienstverleners. We bouwen het nieuw samengestelde departement WEWIS verder uit als onderdeel van een efficiënte en slagkrachtige overheid. We zetten in op een performante bestrijding van fraude en misbruik en een gedegen kennisinfrastructuur rond Werk en Sociale Economie.

Ook de inspanningen die we leveren om de beleidsmatige afstemming voor de Vlaamse grenzen heen te ondersteunen komen hier aan bod. Over de verschillende inhoudelijke thema's heen waken we over een

federaal arbeidsmarktbeleid op maat van de Vlaamse arbeidsmarkt en dragen we bij aan een Europese sociale agenda, met respect voor het subsidiariteitsbeginsel.

Planning 2025

Geplande projectmijlpalen 2025

Mijlpalen 2025	Voorziene timing
Een arbeidsmarktbeleid op maat van de Vlaamse arbeidsmarkt	
– Analyse impact federaal regeerakkoord	Q1
– Analyse federale beleidsnota's	Q1
– (o.v.) Werkzaamheden/opstart werkgroepen ...	
Bijdragen aan een Europese sociale agenda, met respect voor het subsidiariteitsbeginsel	
– Voorbereiding Vlaams-Nederlandse top	Q2
– Screening Union of Skills	Q1
– Screening Actieplan Pijler van de Sociale rechten	Q4
– Screening Roadmap kwaliteitsvolle jobs	Q4
Een efficiënte en slagkrachtige overheid	
<i>Zie organisatieprojecten</i>	
Een nieuwe kennisinfrastructuur voor Werk en Sociale Economie	
– Ontwerp nieuwe kennisinfrastructuur ter bespreking met kabinet en stuurgroepen VIONA en Steunpunt Werk – nota aan kabinet	Q1
– Uitwerking en implementatie nieuwe kennisinfrastructuur	
o Kennisagenda WSE gepubliceerd	Q4
o Steunpunt Werk	
▪ Nota aan kabinet scenario's Steunpunt Werk	Q1
▪ Uitvoering beslissing m.b.t. de kennisinfrastructuur	Q2
o Planning beleidsvoorbereidend onderzoek	
▪ 'Onderzoekplanning WSE 2026-2031' opgemaakt	Q2
o Evaluatieplanning gepubliceerd (als bijlage bij BBT BO)	Q3
Complementair inzetten van Vlaamse en Europese fondsen	
– Screening van de financieringsmogelijkheden vanuit EU (MFK)	Q2
<i>Zie ook bijlage 'Overzicht ESF+ en AMIF-oproepen'</i>	
Een performante bestrijding van fraude en misbruik	
– Structurele versterking van de betrokken diensten: alle procedures opgestart	Q2

Uitvoering kernprocessen

In het kader van deze beleidsdoelstelling beheert het departement WEWIS verschillende maatregelen:

- Erkennung uitzendkantoren en sportmakelaars
- Kwaliteits- en registratiemodel van dienstverleners
- Administratieve Geldboeten (ontvangsten)
- VIONA-onderzoek
- Steunpunt Werk
- Competentieprognoses
- Kennisplatform en disseminatie
- ESF+ evaluatieplan
- ESF+ oproepen
- AMIF

5 BELEIDSVELD COMPETENTIES

5.1 ISE Competenties

5.1.1 Strategische Doelstelling: Talent opleiden, omscholen en bijscholen doorheen de loopbaan

5.1.1.1 Operationele Doelstelling: Inzetten op een opleidingsoffensief voor de arbeidsmarkt (OD 8)

Omschrijving

Kennis is onze enige economische grondstof. Daarom zetten we sterk in op levenslang leren om de kloof tussen gevraagde en beschikbare vaardigheden te dichten. Dit gebeurt via een breed opleidingsoffensief, gericht op werknemers en werkzoekenden, met opleidingen die beter aansluiten op de competentiebehoeften van de arbeidsmarkt. Daartoe worden competentieprognoses uitgewerkt, gericht op beleidsmakers, onderwijs- en opleidingsactoren en bedrijven, en in het kader van intersectorale samenwerking. We hervormen het Vlaamse opleidingsverlof en sturen opleidingsincentives waar mogelijk bij met oog voor doelmatigheid.

We breiden de leer- en loopbaanrekening uit met andere relevante opleidingsrechten en -incentives en moedigen het gebruik van het bijhorende platform aan. We zoeken afstemming en stroomlijning van de instrumenten en initiatieven voor opleiding, levenslang leren en competentieontwikkeling voor werknemers en ondernemers.

Met een strategisch programma ondersteunt het Expertisecentrum Innovatieve Leerwegen een sterke leercultuur en initiatieven die daaraan bijdragen. Duaal leren breiden we uit en optimaliseren we, met focus op flexibilisering en samenwerking met sectoren en ondernemingen en we versterken het imago ervan.

- **Planning 2025**

Geplande projectmijlpalen 2025

Mijlpalen 2025	Voorziene timing
Een kwalitatief opleidingsaanbod gebaseerd op competentienoden	
Competentieprognoses	
– Nota communicatiestrategie rond competentieprognoses (inclusief uitwerking concept product competentie-outlook)	Q4
Macro-niveau competentie-outlook	
– Nota input toekomstige aanpak macro-prognose in nieuw Steunpunt	Q2
– Nota evaluatie/roundup addendum macro-competentieprognosemodel	Q4
Meso- en microniveau ESF-programma intersectorale samenwerking	
– Afnames raamovereenkomst mesoprognoses	Q3
Microniveau	
– Gunningsbeslissing voor beslissing naar VR	Q4
Beroepskwalificerende trajecten en EVC mogelijk maken	
– Private aanbieders geïnformeerd over organiseren BKT	Q1
– Rapport 'Organisatie, verloop en resultaten van het kwaliteitstoezicht op beroepskwalificerende trajecten'	Q2
– Rapport erkenning beroepskwalificerende trajecten	Q2
Inzetten op doelmatige opleidingsincentives	
Algemeen	
– Jaarrapport VOI * Om de 3 jaar met beleidsevaluatie: 2027	Q2
Hervorming Vlaams Opleidingsverlof (VOV)	
– BVR optimalisatie administratief proces VOV (ag. def. goedk. VR)	Q1

– BVR besparingen VOV (ag. pr. goedk. VR)	Q2
– BVR verlenging gemeenschappelijk initiatiefrecht (ag. pr. goedk. VR)	Q2
– BVR opleidingscheques (uitgaven binnen begroting) (ag. pr. goedk. VR)	Q2
– Wijziging herstellwet in functie van hervorming VOV en inspectiedecreet (ag. pr. goedk. VR)	Q4
– Wijziging BVR in functie van hervorming VOV (ag. pr. goedk. VR)	Q4
Uitbreiding LLR met andere relevante opleidingsrechten en -incentives en aanmoedigen gebruik van LLR-platform	
– Nota voor het kabinet over een plan van aanpak betreffende de uitbreiding van de LLR	Q4
– Nota voor het kabinet over een onderzoek naar rol van toeleiders	Q3
– Nota voor het kabinet over de communicatiestrategie	Q3
Afstemming en stroomlijning van de instrumenten en initiatieven voor opleiding, levenslang leren en competentieontwikkeling voor werknemers en ondernemers	
– Exploratienota aan kabinet synergieën beleidsdomein WEWILS	Q2
Leercultuur in Vlaanderen versterken	
Overkoepelende mijlpalen	
– Inspiratiedag Levenslang Leren i.k.v. het Festival Levenslang Leren	Q1
– Nota aan kabinet Heroriëntering van het PLL naar een expertengroep i.k.v. de competentieprognoses	Q2
– Jaarrapport LLL	Q1
Vergroten en professionaliseren van toeleiding tot leerkansen voor burgers	
– Eindrapport onderzoek naar effectieve manieren om leernoodbewustzijn van burgers te versterken en leernoodsensitiviteit van potentiële brugfiguren te versterken	Q2
– Thematische bijeenkomst voor werkveldactoren rond het thema 'brugfiguren'	Q3
– 4 inspirerende getuigenisfilmpjes van LLL	Q3
Optimaliseren van leerrendement en identificeren van impactvolle leerwegen i.f.v. prioritaire beleidsdoelstellingen	
– Praktijkguides uitgewerkt rond de thema's leerrendement, leerleiderschap en informeel leren	Q3
– Eindrapport onderzoek informeel leren in organisaties	Q3
Streven naar betrouwbare, data-gedreven inzichten m.b.t. levenslang leren	
– Gebruiksvriendelijk dashboard n.a.v. de studie dashboard LLL geïmplementeerd	Q2
– Start onderzoeksproject informeel leren (OESO) met een omvattende, gedeelde definitie van informeel leren, methoden om informeel leren te meten en aanvullende beleidsmaatregelen om informeel leren te bevorderen	Q1
Optimaliseren en uitbreiden van duaal leren	
– Opmaak startnota voor de kabinetten met drempels en acties voor de optimalisering van Duaal leren	Q2
– Startnota voor kabinet en VPDL met scenario's voor flexibilisering van de voorwaarden voor duaal leren (in de dubbele finaliteit)	Q2
– Uitbreiding van duaal leren	
o Advies over programmatie aan kabinet en stakeholders i.f.v. agendering BVR programmatie duale structuuronderdelen	Q1
o Advies over curriculumdossiers met rubriek duaal leren kabinet i.f.v. agendering BVR Curriculumdossiers	Q4
– Versterken imago duaal leren	
o Week Duaal Leren	Q1
o Nota communicatiestrategie voor imago duaal leren i.s.m. Onderwijs opgeleverd aan kabinet	Q3
– Jaarlijks monitoringsrapport Vlaams Partnerschap Duaal Leren gepubliceerd	Q1
– Ondersteunen van ondernemingen in alternerende en duale opleidingen	
o Nota met overzicht ondersteuning WEWIS met betrekking tot de werkplekcomponent in ondernemingen in duaal leren opgeleverd aan kabinet	Q2
o Monitoringsrapport Premie Kwalificerend Werkpleklernen en Leerlingenpremie alternerende opleiding opgeleverd aan kabinet	Q2
– Nota voor kabinet met overzicht van de gekende drempels in de federale wetgeving, reeds gezette stappen en voorstel volgende stappen	Q2

Uitvoering kernprocessen

In het kader van deze beleidsdoelstelling beheert het departement WEWIS verschillende **maatregelen**:

- Vlaams opleidingsverlof
- Opleidingscheques
- Vlaams Opleidingskrediet
- Kwalificerend werkplekleren
- Regie werkplekcomponent voor duaal leren en alternerend leren
- Erkenning beroepskwalificerende trajecten (BKT)
- Expertisecentrum Innovatieve Leerwegen

Aan de hand van een aantal kernindicatoren op het vlak van volume (aantal dossiers), behandeltermijnen, inspecties en budgetten geven we in de bijlage “Uitvoering kernprocessen: boordtabel” inzicht in het beheer van deze maatregelen.

6 ORGANISATIE (INTERNE WERKING)

6.1 Inleiding

2025 staat in het teken van het verder realiseren van de transitie van het departement EWI en het departement WSE in het Departement WEWIS. Om de integratie van beide organisatieculturen te bewerkstelligen zorgen we voor verandering door het nemen van kleine beheersbare stappen, daar waar het onmiddellijk toegevoegde waarde oplevert, zodat snel kan ingespeeld worden op de problemen of feedback om gericht bij te sturen.

In het verlengde van de voorziene strategische oefening zullen in 2025 de organisatiedoelstellingen worden verfijnd.

6.2 Organisatiedomeinen

Vanuit de organisatiedomeinen focussen we op het departement als organisatie. We zetten in op het adviseren, begeleiden en ondersteunen van de organisatiestrategie, als organisatiepartner van het management. De uitdagingen waar het nieuwe departement voor staat hebben het nodige effect op de dienstverlening en vanuit de afdeling organisatie ondersteunen we de noodzakelijke verandering (help change the business). Daarnaast coördineren en organiseren we de eigenlijke organisatieondersteuning, vertaald in een directe dienstverlening ten aanzien van onze interne klant zodat de dienstverlening goed georganiseerd kan worden (run the business).

In 2025 zal de focus vooral op deze flank liggen, met name het waken over de continuïteit van de dienstverlening ten aanzien van de interne klanten en partners enerzijds en anderzijds de opmaak en coördinatie van het strategisch organisatiebeleid en de vertaalslag ervan naar de praktijk inzake de diverse organisatiedomeinen, van en voor het departement WEWIS.

In concreto betekent dit het afstemmen van de bestaande organisatiekaders en -principes om te komen tot:

- het ontwikkelen en optimaliseren van instrumenten en methodes (creatieve en innovatieve ideeën aanbrengen en omzetten in instrumenten en methodes);
- het uitwerken en vormgeven van bestaande instrumenten en methodes, zodat ze aangepast zijn aan de dagelijkse en toekomstige realiteit van de organisatie in het brede organisatiedomein;
- het ondersteunen van de interne klanten of partners bij de implementatie van vernoemde instrumenten en methodes (informerend, adviserend, ondersteunend en begeleidend in de vorm van diensten en producten);
- het professionaliseren van de interne dienstverlening: Servicepunt HR, Informatiebeheer, Attentiebeleid, Facility/Logistiek.

6.2.1 Mens en Omgeving (M&O)

Het domein Mens en Omgeving (M&O) heeft als focus de levensloopbaan van de mens in de organisatie (de zogenaamde employee journey). Concreet gaat het over het aantrekken en betrekken/inbedden, over ontwikkelen, behouden, verbinden en engageren tot uitzwaaien van ons menselijk potentieel. Dit omvat in concreto de ondersteuning bij de levensloopbaan van onze (potentiële) personeelsleden: rekrutering en selectie, loopbaan (van onthaal, over mobiliteit/ doorgroei, tot exit), groei en ontwikkeling (leren, starterstrajecten, managementontwikkeling, ...). Het departement zet in op een adequate en permanente vorming van de personeelsleden met het oog op het verhogen van inzetbaarheid en efficiëntie.

In dit domein situeert zich de coördinatie op het vlak van de mens als belangrijke schakel in onze organisatie en de mens als waardevol menselijk kapitaal voor ons departement.

Ook de arbeidsorganisatie en -omgeving wordt vanuit dit domein gecoördineerd en ondersteund: personeelsplanning (koppen, kredieten, capaciteit, ...), welzijn (arbeidsveiligheid, -gezondheid, -bescherming, integriteit, ...) en inclusie (gelijke kansen en diversiteit, re-integratie, integratieprotocollen, ...)

Tot slot worden de personeelszaken, zoals interne richtlijnen personeel (vertaalslag VPS e.d.) en coördinatie personeelsadministratie (DCPA) eveneens binnen dit domein gecoördineerd.

6.2.2 Regie en Beheer (R&B)

Vanuit het domein Regie en Beheer (R&B) waken we over WEWIS als organisatie an sich. Hier situeert zich de focus op ons departement als levende, lerende en beheerste organisatie (organisation journey), nl. het analyseren van onze organisatie in al haar facetten (organisatieanalyse), het exploreren van opportuniteiten voor onze organisatie ter verbetering of vernieuwing, het detecteren van en anticiperen op organisatierisico's (een strategisch, tactisch en operationeel proces- en risicobeheer) en het organiseren van een betrouwbaar, vindbaar, begrijpbaar en ontsluitbaar informatiebeheer, evenals de veranderexpertise.

Hier zit tevens de focus op de organisatie-inrichting of de ondersteuning van het departement op het vlak van voorzieningen en middelen die nodig zijn voor onze organisatie als werkplek en het ontzorgen van onze personeelsleden, zoals ondermeer het kantoorvloerbeheer en de praktisch-logistieke inrichting van en ondersteuning op de werkvloer (o.a. meubilair, catering, arbeidsmiddelen, veiligheid, mobiliteit, ...), evenals de ondersteuning van de werkplek (fysieke werkplek, internet, telefonie, ...).

Tot slot wordt vanuit dit domein gezorgd voor administratieve dienstverlening ten dienste van het departement (o.a. aankopen, secretariaatsondersteuning, post, event-ondersteuning, ...).

6.2.3 Financiën (FIN)

We zorgen voor het beheer en de coördinatie van de financiële processen en verrichtingen WEWIS. De opmaak van de begroting, de meerjarenraming, de monitoring, de uitvoering, de jaarrekening en de adviesaanvragen Inspectie van Financiën worden geïntegreerd in de begrotings- en consolidatietool (BCT), een centrale toepassing die de kwaliteit, de betrouwbaarheid en traceerbaarheid van de cijfergegevens binnen deze processen verhoogt.

Een belangrijk werkstuk in 2025 blijft het VO-brede project van het departement F&B 'Finance on the Move' (FOMO). Dit project heeft een grote impact op de werking van de diensten F&B binnen de inhoudelijke beleidsdomeinen. Er wordt actieve participatie verwacht van de diensten F&B aan dit project. FOMO, is een project van het Dienstencentrum Boekhouding (DCB). De bedoeling is om het huidige financieel systeem, ORAFIN, te vervangen door een nieuwe tool. Het betreft hier een groot project, met een zware projectstructuur. De concrete roll-out van de nieuwe tool is voorzien voor 2028.

In 2025 worden de verschillende entiteiten verondersteld een aantal kerngebruikers ter beschikking te stellen van dit project. Deze kerngebruiker zal fungeren als klankbord, zal de verschillende onderdelen van de tool mee testen en valideren, zal via het 'train de trainer-principe' instaan voor de training van toekomstige gebruikersgroepen en zal tot slot de verandering begeleiden binnen zijn organisatie door te zorgen voor de

aanvaarding en op te treden als aanspreekpunt bij de 'go live'. Een interne werkgroep zal nog worden opgericht bestaande uit deze kerngebruikers, collega's van de diensten Financiën en Begroting van het departement, data-analisten en de financiële en technische SPOC's. Op die manier kan er tijdens het implementatietraject van FOMO worden teruggekoppeld, kunnen er aandachtspunten besproken worden enz.

6.2.4 Communicatie

Hier situeert zich de coördinatie van zowel de externe als interne communicatie. De dienst communicatie staat in voor o.a. communicatieondersteuning, redactiecoördinatie, contentmanagement en coördinatie van de communicatiekanalen en -events. Externe communicatie acties omtrent de beleidsontwikkeling zitten vervat in de mijlpalen van de respectievelijke beleidsprojecten.

Na de fusie tussen Departement EWI en Departement WSE bouwen we in 2025 verder aan een coherent en effectief communicatiebeleid voor het nieuwe Departement WEWIS. De focus hierbij ligt op transparantie, betrokkenheid en strategische zichtbaarheid om een stevige basis te leggen voor het nieuwe departement. Ook arbeidsmarktcommunicatie, woordvoerderschap en persrelaties verdienen de nodige aandacht.

Het communicatiebeleid van WEWIS richt zich op zowel interne als externe communicatie. De voornaamste doelstellingen zijn:

- Medewerkers en stakeholders helder informeren, sensibiliseren en betrekken bij de visie, identiteit en ontwikkelingen van het nieuwe departement.
- Een sterke reputatie en beeldvorming opbouwen en de zichtbaarheid van WEWIS, de dienstverlening en beleidsinitiatieven vergroten.
- Ondersteuning bieden bij strategische organisatie- en beleidsprojecten.
- Een efficiënte interne kennisdeling en verbinding tussen medewerkers waarborgen.

Externe communicatie : de externe communicatie van WEWIS draagt bij tot een grotere zichtbaarheid van het departement, deelt kennis en informatie over de beleidscyclus en de beleidsmaatregelen.

Het opstellen van een strategisch extern communicatiebeleid voor het nieuwe departement zal in 2025 van start gaan. Verder wordt er gewerkt aan de optimalisatie en verdere ontwikkeling van bestaande en nieuwe communicatiekanalen, zoals de corporate website, de specifieke maatregelcommunicatie en de diverse sociale mediakanalen die door de Dienst Communicatie worden beheerd.

Interne communicatie : interne communicatie speelt een cruciale rol in het betrekken en informeren van medewerkers over de werking van het nieuwe departement. Zo blijven personeelsleden op de hoogte van het reilen en zeilen van het departement.

- Het personeelsbeleid en de organisatieveranderingen worden helder en tijdig gecommuniceerd.
- Een strategisch intern communicatieplan wordt geïmplementeerd als vervolg op de fusie.
- Ontwikkeling van een nieuw intranet om medewerkers te voorzien van relevante informatie en een platform te bieden voor samenwerking en kennisdeling.
- Dagelijkse persoverzichten en actualiteitsitems blijven een belangrijk communicatiemiddel om medewerkers op de hoogte te houden van relevante dossiers.

Event- en projectcommunicatie : WEWIS neemt deel aan diverse overlegstructuren en vertegenwoordigt het beleidsdomein/werkveld/departement bij strategische initiatieven.

- Er wordt een gedegen eventmanagement opgezet voor de organisatie van evenementen in lijn met de beleidsdoelstellingen.
- Evaluaties en nazorg na evenementen worden systematisch uitgevoerd om de effectiviteit van de communicatie-inspanningen te verbeteren.

Changecommunicatie : de samensmelting tot één geïntegreerd departement vereist ook na de fusie in 2025 gerichte changecommunicatie om verschillende veranderingstrajecten goed te begeleiden en te verankeren in de organisatie:

- Het verdere verloop van het fusieproces wordt transparant gecommuniceerd naar medewerkers en externe stakeholders.
- Verschillende ondersteunende diensten krijgen communicatieve ondersteuning bij de strategische reorganisatie van hun diensten en structuren.
- Er wordt gewerkt aan een consistente communicatiestrategie die draagvlak creëert en medewerkers betreft bij de veranderingen.

6.2.5 ICT (data en digitalisering)

Data en Digitalisering vormen belangrijke hoekstenen binnen de werking van het Departement. We blijven daarom verder investeren in de digitalisering van onze dienstverlening en een datagedreven werking.

Beleidsmatige ontwikkeling

Prioritair kijken we waar nieuw of gewijzigd beleid digitaal ondersteund kan en moet worden. De digitaliseringsmijlpalen zijn in dit ondernemingsplan bij het desbetreffende beleidsproject reeds opgenomen, o.a. de digitale ondersteuning van de sectorconvenanten, het brengen van transparantie m.b.t. administratiekosten van de dienstencheques, de vernieuwing van de digitale ondersteuning van economische migratie met oog op efficiëntie en fraudemitigatie en de overstap naar Mijn burgerprofiel voor dienstencheques. Voor de Vlaamse Sociale Inspectie werken we aan de integratie met het Vlaams handavingsplatform en de implementatie van ketenaansprakelijkheid. Daarnaast zorgen we voor continuïteit en verdere uitbouw van bestaande toepassingen (o.a. individueel maatwerk, jobbonus (eg jaarlijkse berekenings- en betaalcyclus, ...) en doen we de nodige aanpassingen aan de systemen n.a.v. beleidsopties betreffende de besparingen.

Om nieuw beleid vlot te kunnen vertalen naar digitale oplossingen voorzien we in eigen basisbouwstenen en hergebruiken we deze van de Vlaamse overheid.

Transversale projecten

Ter ondersteuning van bovenstaande en de algemene werking, bouwen we verder aan een aantal transversale trajecten ten behoeve van de hele organisatie zoals de ondernemingsfoto. Hiermee bieden we verschillende diensten en afdelingen een tool aan die data m.b.t. ondernemingen uit verschillende databronnen samenbrengt en zo indicaties geeft m.b.t. de (financiële) gezondheid van een onderneming in het kader van het toekennen van subsidies en erkenningen. Het CRM-initiatief dat de voorbije jaren is opgestart wordt verder uitgerold. Met de WEWIS-catalogus willen we naar een uniforme en eenduidige catalogus van alle producten en diensten van het departement. Ook de nazorg en het zoeken naar synergieën n.a.v. de fusie van de departementen WSE en EWI kaderen hierbinnen.

Nieuwe technologieën

Tegelijk investeren we in nieuwe technologieën zoals GenAI, als drijfveer voor veranderingen, waarbij zowel bestaande werkwijzen als nieuw te implementeren beleid worden geoptimaliseerd of zelfs getransformeerd. We bekijken zorgvuldig welke meerwaarde dergelijke technologieën voor onze organisatie kunnen betekenen. Zoals de AI-act ons voorschrijft zullen we inzetten op opleidingstrajecten om de organisatie bewuster te leren omgaan met AI (cfr het in 2024 opgestarte Columbus traject). We zullen eerste genAI experimenten omzetten in bruikbare toepassingen (o.a. in het kader van sectorconvenanten) en op een veilige en verantwoorde manier verankeren in onze werking.

Datagebruik

Het departement erkent de strategische waarde van datamonitoring en -gebruik, zowel binnen de dienstverlenende processen, de handavingsprocessen als in de beleids- en beheersmonitoring. Vanuit het dataplatform zorgen we dat data zonder belemmeringen, met respect voor privacy en beveiliging, door de gehele organisatie kan stromen en dat medewerkers in hun dagelijkse werk snel kunnen beschikken over de juiste, kwaliteitsvolle data. We zetten in 2025 expliciet in op de uitbouw van een robuuster databeheer (o.a. afsprakenkaders, rollen en verantwoordelijkheden, ...). We blijven ook aandacht besteden aan innovatieve datatechnieken en -technologieën, in het bijzonder de ontwikkeling van slimmere methoden (oa datascience) van controle zodat de Vlaamse Sociale Inspectie doelgerichte controles kan uitvoeren. We stimuleren hergebruik naar externe (data)gebruikers vanuit ons opendataplatform, hetgeen we in 2025 geleidelijk aan verder zullen uitbreiden.

Interne organisatie (monitoring, bouwstenen, gebruikers, ecosysteem)

Om bovengenoemde digitaliseringsambities te realiseren en de algemene dienstverlening op een kwalitatieve en doordachte wijze te realiseren, zetten we continu in op een verdere verhoging van de maturiteit op het vlak van de eigen werkings- en beheerprocessen binnen de afdeling en de overkoepelende governance ervan binnen het departement. We werken effectief en efficiënt en gaan op zoek naar optimalisaties en besparingsmogelijkheden door in te zetten op een striktere **monitoring** (FinOps) en kosten gerichter toe te wijzen, te werken met businesscases, etc.

Bouwstenen die onze toepassingen centraal ondersteunen bevorderen een efficiënte en toekomstgerichte werking vanuit hergebruik. In 2025 wordt een bredere inzet van de financiële **bouwstenen** voorzien. We brengen de belangrijkste business capability's of activiteiten van onze organisatie in kaart om beter zicht te krijgen op noden en mogelijkheden tot hergebruik.

We hebben hierbij steeds oog voor **de gebruiker**, ook deze die minder digitaal vaardig zijn (inclusie) en bouwen hiervoor een instrumentarium uit. We hebben ook aandacht voor vaardigheden en mediawijsheid van de eigen medewerkers en maken hen bewust van mogelijke privacy- en veiligheidsrisico's en werken aan hun Data en digitale vaardigheden.

Deze prioriteiten zijn ook gelinkt aan het regeerakkoord en in lijn met de Vlaamse digitale strategie. We hebben aandacht voor de inbedding in het (Vlaamse) **ecosysteem**. We werken volgens de Vlaamse dienstverleningsstrategie en zullen onze maatregelen en dienstverlening voor burgers maximaal integreren in het burgerprofiel (dienstencheques, aanmoedigingspremies) en voor ondernemingen in het ondernemersloket. We nemen de afdame- en instapverplichting in het Digitaal Archief Vlaanderen ter harte en maken er actief werk vanuit een initiatief m.b.t. archivering.

Kernprocessen

Nagenoeg alle kernprocessen worden digitaal ondersteund (zie bijlage). De meerwaarde van digitalisering ligt in het toegankelijker maken, het vlotter samenbrengen van de noodzakelijke data en het kunnen afdwingen van controles, audit en veiligheidsvereisten. Het inzetten van authentieke databronnen, voornamelijk via het MAGDA-platform is hierin cruciaal. Het departement heeft ondertussen meer dan 100 integraties met authentieke bronnen gerealiseerd. Het applicatielandschap is doorheen de jaren, o.a. zesde staatshervorming en de beleidsinitiatieven van de voorgaande legislatuur aanzienlijk gegroeid. Het IT-landschap telt momenteel 50 productieve bedrijfstoepassingen.

Processen waar de digitale ondersteuning te minimaal was, werden in 2024 in kaart gebracht en geprioriteerd om waar nodig de digitale ondersteuning te versterken. Als meest prioritair kwam hierbij het proces van administratieve geldboetes naar voren. We zullen hiervoor de nodige analyses in 2025 opnemen.

De vereisten waaraan bestaande en toekomstige toepassingen moeten voldoen (o.a. veiligheid, gebruiksvriendelijkheid...) nemen bovendien alsmaar toe. We willen bovendien de continuïteit waarborgen, ook in veranderende omstandigheden. De bestaande toepassingen moeten niet alleen de nodige updates krijgen om geen veiligheidsrisico's te lopen, een basisinvestering blijft noodzakelijk voor onderhoud en kleinere aanpassingen. Het 'in de lucht houden' van onze applicaties neemt hierdoor een groot deel van de beschikbare middelen in beslag.

Informatieveiligheid en privacy

Bovenstaande toont aan dat het Departement informatie verwerkt verstuurt die een rechtstreekse invloed hebben op de persoonlijke levenssfeer van burgers en werking van ondernemingen. Daarom hechten we veel belang aan veiligheid en dienen de verwerkingen steeds legitiem te zijn en te voldoen aan een gepast (lees: hoog) niveau van vertrouwelijkheid, integriteit en beschikbaarheid. We hebben hier continu aandacht voor vanuit een risicobenadering waarbij we de bedreigingen trachten te identificeren, te analyseren en in voldoende mate te beheersen. Instrumenten die hier worden ingezet zijn het veiligheidsbeleid en het jaarlijks veiligheidsplan. Voor 2025 hebben we vooral aandacht voor de invoering van NIS2, de actualisatie van de instrumenten naar aanleiding van de fusie, het beheer van de kwetsbaarheden (SAST, pentesten, ...), de interactie met het gevoerde beleid binnen de Vlaamse overheid op vlak van Informatieveiligheid (o.a. compliance met het informatieclassificatieraamwerk (ICR)) en de bewustwording bij de eigen medewerkers.

6.2.6 Organisatiebeheersing

Om de maturiteit inzake organisatiebeheersing te versterken wordt vooral geïnvesteerd in het proces- en risicobeheer (zie Regie en Beheer) en de monitoringsfunctie. Het beheersbaar maken van de dienstverlening van het departement wil vertrekken van duidelijke beleidsdoelstellingen, hieraan gekoppelde beheersdoelstellingen en een goed beschreven dienstverlening zodat de performantie kan opgevolgd worden.

De start van een nieuwe legislatuur zorgt voor nieuwe accenten in de dienstverlening. De ondersteunende managementinstrumenten dienen conform de nieuwe doelstellingencascade aangepast te worden en heeft impact op de beleids- en begrotingstoelichting (BBT) en het **ondernemingsplan**.

Ook de **monitoringsfunctie** dient binnen het nieuwe departement opnieuw uitgelijnd te worden. De voor veel dienstverlening van het oude departement WSE geautomatiseerde rapportering op vlak van volume (aantal ontvangen dossiers, aantal afgehandelde dossiers, aantal betaalde dossiers, voorschotten), de wettelijke bepalingen, de controles, waarschuwingen/processen verbaal en het gerealiseerde VEK/VAK - waar relevant ook klachten en tevredenheidsscore's – blijft behouden. Waar mogelijk worden de rapporteringsmogelijkheden aangepast aan de noden.

Een belangrijk aandachtspunt is de toepassing van de regels die in de Vlaamse Codex Overheidsfinanciën naar voor worden geschoven. Naast bepalingen over de meerjarenraming en de beleids- en begrotingsinformatie en het toezicht hierop is aandacht voor het gebruik van subsidies en de evaluatie hiervan. In het verlengde van het correct gebruik van subsidies zet het departement in op meer coherente controle op mogelijke fraude voor de verschillende subsidies. Een interne **werkgroep anti-fraudebeleid** werkt aan een voor de verschillende dienstverleningen coherente aanpak.

In het kader van het **bedrijfscontinuïteitsmanagement** (BCM) moeten de bestaande continuïteitsplannen (EWI en WSE) worden samengevoegd en aangepast aan de nieuwe realiteit. De nieuwe samenstelling van het crisis managementteam en het crisiscommunicatieteam werd reeds opgenomen. Niet enkel de fusie maar ook de omslag naar een veel intensievere digitalisering (veel in eigen beheer, gebruik makend van de Cloud), noopt het departement het bedrijfscontinuïteitsverhaal veel beter in te bedden in de complexe omgeving. Daarnaast zit

er ook een link met het Vlaamse niveau via het Crisiscentrum van de Vlaamse Overheid (CCVO). Vanuit deze speler wordt een nieuwe dynamiek gelanceerd en wordt een vakwerkgemeenschap opgestart rond crisismanagement, crisiscommunicatie, continuïteitsbeheer en riskmanagement.

7 HORIZONTALE STRATEGISCHE DOELSTELLINGEN

7.1 De aanbevelingen van Audit Vlaanderen

Op basis van de evaluatie van het risicobeheer van het toenmalige DWSE en rekening houdend met de fusie met het departement EWI werd volgende aanbeveling geformuleerd: *In het licht van de fusie ontwikkelt het departement WSE een gedragen visie op de manier waarop het verder vorm wenst te geven aan de omgang met de strategische risico's in kader van het fusietraject; de operationele risico's voor de ondersteunende processen die primair ingekanteld zullen worden en de risico's van de belangrijkste recurrente kernprocessen. Op deze manier legt departement vast op welke wijze de betrokkenen praktisch invulling dienen te geven aan de risico-identificatie en -evaluatie, de rollen en verantwoordelijkheden voor risicoanalyse en -beheer, de periodiciteit voor de (her)uitvoering of actualisatie van de risicoanalyses en de risicostrategie- en respons.*

Concreet gaat de aanbeveling over acties gericht op het verhogen van de maturiteit van het risicomanagement en op het versterken van de organisatiebeheersing/interne controle van de organisatie. Centraal staat het creëren van een integrale visie op risicobeheer. Onder begeleiding van een externe dienstverlener wordt in 2025 gewerkt aan het in kaart brengen van de strategische risico's. Van deze oefening wordt gebruik gemaakt om na te denken over de uitrol van een risicobeheer dat beantwoordt aan de behoeften van een organisatie zoals het nieuwe departement.

De output hiervan zal gebruikt worden om de gedeelde visie op risicobeheer te formuleren, een aanbeveling uit de evaluatie van het risicobeheer uitgevoerd door Audit Vlaanderen in 2023.

7.2 Het Globaal Preventieplan (GPP)

Elke werkgever is wettelijk verplicht (wet van 4 augustus 1996 over het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk) om het welzijn binnen haar organisatie te bevorderen. Het globaal preventieplan (GPP) omvat de doelstellingen en maatregelen in het kader van het welzijnsbeleid (bv. arbeidsveiligheid, gezondheid, ergonomie, psychosociaal welzijn) voor een periode van 5 jaar. Het plan geeft een concrete omschrijving van de resultaten van de risicoanalyse(s) (om de geïdentificeerde risico's te voorkomen of de schade ervan te beperken), de prioritaire welzijnsdoelstellingen en de acties, middelen en betrokken personen om die doelstellingen te realiseren. Het is een dynamisch plan: evalueer het elk jaar en stuur bij als dat nodig is (via jaaractieplannen).

Voor 2025 voorzien we – bij beslissing van het transitieteam in december 2024 – een **overgangsplan GPP WEWIS**, waarbij de focus ligt op het continueren van de actuele jaarplannen GPP 2024 van DEWI en DWSE. We kiezen voor deze overgangsfase, aangezien in het najaar 2025 er voor het departement reeds een nieuwe risicoanalyse psychosociaal welzijn op de agenda staat, waaruit nieuwe acties kunnen voortvloeien, evenals relevantie acties n.a.v. de uitkomst van de Personeelspeiling 2024, dewelke zullen verwerkt worden in een nieuw GPP WEWIS.

Om het welzijnsbeleid verder te versterken, wordt in 2025 wel reeds een nieuwe **werkgroep welzijn** opgericht. Deze werkgroep helpt bij de duurzame verankering van welzijnsinitiatieven en zorgt voor een breed gedragen beleid binnen de organisatie.

7.3 Het diversiteitsplan

Het diversiteitsplan omvat de doelstellingen en acties die de entiteit zal ondernemen op het gebied van diversiteit en gelijke kansen. Het diversiteitsplan WEWIS wordt in de loop van 2025 opgemaakt, met acties zoals o.a. het werken aan een actieplan toegankelijke informatie en communicatie én digitale toegankelijkheid i.s.m. de dienst communicatie, het verruimen van de organisatieblik diversiteit met diversiteitsactoren

(wisselwerking - organisatie/afdeling beleid): de kenniscirkel 'inclusieve samenleving' ondersteunen vanuit een zo divers en inclusief mogelijke blik en meebrengen wat we, als diversiteitsambtenaren, in de praktijk ervaren en resultaten van deze werking gebruiken in onze praktijk en onze communicatie en tot slot het blijvend inzetten op bewustmaking en sensibilisering door de werking van diversiteitsambtenaren kenbaar te maken (vb. bij onthaalmomenten voor nieuwe medewerkers, via een interne 'roadshow Welzijn en re-integratie' voor onze personeelsleden, via de vernieuwde inclusiepagina's op ons intranet, enz.).

8 EEN DOELSTELLING M.B.T. ENERGIEBESPARING

De entiteiten vertalen de doelstelling van 35% primaire energiebesparing en 55% koolstofemissie-reductie tegen 2030 door naar concrete acties.

Het Departement WEWIS huist sinds augustus 2024 in het Marie-Elisabeth Belpaire gebouw. Het beheer van het gebouw is in handen van het Facilitair Bedrijf. In het actieplan gebouwen vertaalt HFB deze reductiedoelstelling naar haar volledige vastgoedportefeuille en worden verschillende maatregelen voorzien.

9 OPVOLGING VAN EU-REGELGEVING

EU-regelgeving omgezet naar interne regelgeving.

10 HET PERSONEELSPLAN

Het ondernemingsplan vormt het vertrekpunt voor het actualiseren of wijzigen van het personeelsplan van de entiteit. Waar mogelijk wordt er een koppeling gemaakt met arbeidsplaatsbeheer en processen in de entiteit.

In de mededeling aan de Vlaamse Regering betreft de opmaak van de ondernemingsplannen regeerperiode 2024-2029, wordt aangekondigd dat in de loop van 2025 de geactualiseerde instructies voor de opmaak van de personeelsplannen op de Vlaamse Regering zullen worden agenderen. Op basis van deze instructies zal het Departement WEWIS het personeelsplan opmaken.

Hieronder het overzicht van het personeelsbestand maart 2025:

Niveau	Rang	DEWI		Totaal DEWI	DWSE		Totaal DWSE	Eindtotaal
		Ambtenaar	Contractueel		Ambtenaar	Contractueel		
Niveau A	A1	20	13	33	163	66	229	262
	A2	38	1	39	31	4	35	74
	A2A	3		3	7		7	10
	A2E	1		1	2		2	3
	A2M				2		2	2
	A3	1		1	1		1	2
Totaal		63	14	77	206	70	276	353
Niveau B	B1	1	1	2	15	21	36	38
	B2				11		11	11
	B3	9		9	4	2	6	15
Totaal		10	1	11	30	23	53	64

Niveau C	C1	2	6	8	34	15	49	57
	C2	3		3	23		23	26
	C3	10		10	9		9	19
Totaal		15	6	21	66	15	81	102
Niveau D	D1	1	1	2	2		2	4
	D2				5		5	5
	D3	2		2	3		3	5
Totaal		3	1	4	10		10	14
Eindtotaal		91	22	113	312	108	420	533

11 BIJLAGEN

- Budget 2025
- Overzicht ESF+ en AMIF-Oproepen
- Overzicht van de toepassingen in beheer gegroepeerd per beleidsveld

11.1 Budget 2025

DOELSTELLING/MAATREGEL	Begrotingsartikel	2025 VAK BUDGET	2025 VEK BUDGET
Het activeringsbeleid versterken en elke werkzoekende een aanbod op maat bieden			
Aanwervingsincentive voor langdurig werkzoekenden	TB0-1TDE2QH-WT	1.000,00	555.000,00
Activeringsuitkeringen	TB0-1TDE2QC-WT	0,00	0,00
Derde Arbeidscircuit	TB0-1TDE2QH-WT	3.316.000,00	3.316.000,00
Doelgroepvermindering	TB0-1TDE2QA-WT	78.020.000,00	78.020.000,00
Gesubsidieerde contractuelen (Veralgemeend stelsel)	TB0-1TDE2QH-WT	423.000,00	423.000,00
Jobbonus+	TB0-1TDE2QD-WT	16.981.000,00	16.981.000,00
Jongerenbonus	TB0-1TDE2QF-WT	836.000,00	836.000,00
Regionale toetsing			
Sectorale vermindering	TB0-1TDE2QG-WT	59.734.000,00	59.734.000,00
Startbaanovereenkomsten	TB0-1TDE2QF-WT	0,00	0,00
Transitiepremie	TB0-1TDE2QJ-WT	5.986.000,00	5.986.000,00
Transitiepremie - Relance Budget 16 - Activering / Verhogen van de Werkzaamheidsgraad 80% VESOC	TB0-1TDE2QJ-WT	0,00	0,00
Uitzend erkenningen			
Vlaamse ondersteuningspremie	TB0-1TDE2QB-WT	74.098.000,00	74.098.000,00
Werkhervattingstoelage	TB0-1TDE2QE-WT	2.591.000,00	2.591.000,00
Talent van buiten Vlaanderen aantrekken			
Arbeidskaarten			
Beroepskaarten (ontvangsten!)	TB0-9TDEAAI-OW	-	205.000,00
Werkbaar werk - Een betere combinatie van arbeid en privé nastreven voor alle werkenden			
Aanmoedigingspremie	TB0-1TDE2RB-WT/TB0-1TDE2RE-WT	17.680.000,00	17.680.000,00
Dienstencheques	TB0-1TDE2RA-WT	1.610.117.000,00	1.610.117.000,00
Dienstencheques opleidingsfonds	TB0-1TDE2RA-WT	4.384.000,00	4.384.000,00
Loopbaanonderbreking Openbare Sector	TB0-1TDE2RC-WT/TB0-1TDE2RD-WT	12.871.000,00	12.871.000,00
Vlaams Zorgkrediet	TB0-1TDE2RC-WT/TB0-1TDE2RD-WT	59.118.000,00	59.118.000,00
Werkbaarheidscheques en verhoging KMO-P	TB0-1TDE2SC-WT	3.000.000,00	3.825.000,00

Transities en transformaties op de arbeidsmarkt ondersteunen			
Ervaringsfonds	TB0-1TDE2SD-WT	0,00	0,00
Focus op talent	TB0-1TDE2SC-WT	1.160.000,00	6.035.000,00
Sectorconvenants	TB0-1TDE2SB-WT	9.477.000,00	9.515.000,00
Discriminatie op de arbeidsmarkt bestrijden			
Sectorconvenants (Focus op talent)	TB0-1TDE2SB-WT	2.058.000,00	2.066.000,00
Het werkgelegenheidsbeleid onderbouwen met data en wetenschappelijke inzichten			
Ondersteuning tewerkstellingsbeleid	TB0-1TDE2AA-WT	1.561.000,00	1.914.000,00
Ondersteuning tewerkstellingsbeleid - Relance Budget 158 - Spending Reviews	TB0-1TDE2AA-WT	0,00	0,00
SERV	TB0-1TDE2AY-IS	261.000,00	261.000,00
Het werkgelegenheidsbeleid versterken met ESF-middelen			
AMIF	TB0-1TDE2AH-WT/TB0-1TDE2AH-IS	0,00	0,00
ESF	TB0-1TDE2AD-WT/TB0-1TDE2AD-IS/TB0-1TDE4AD-WT/TB0-1TDE4AD-IS	35.349.625,10	37.034.672,12
ESF - Relance Budget 128 - Digitale Vaardigheden	TB0-1TDE2AD-WT	0,00	0,00
ESF - Relance Budget 128 - Digitale Vaardigheden- Hoger Onderwijs	TB0-1TDE2AD-IS	0,00	0,00
De dienstverlening vanuit de overheid performant en klantgericht uitbouwen			
Administratieve geldboetes (ontvangsten!)	TB0-9TDEAAE-OW	-	5.364.000,00
Kwaliteits- en registratiemodel		-	-
Een vraag- en toekomstgericht opleidingsaanbod garanderen voor iedereen en de stap zetten naar een individuele leer- en loopbaanrekening			
Betaald educatief verlof	TB0-1TIE2VB-WT	0,00	0,00
Opleidingscheques	TB0-1TIE2VB-WT	1.073.000,00	1.073.000,00
Opleidingsdatabank (erkennen van opleidingen)			
VI, Opleidingsverlof - Relance Budget 18 - Oproepen opleiding; Vraaggerichte stimuli werknemers; Werkplek-leren; Regionale partnerschappen gericht op mobiliteit en transitie naar openstaande vacatures; Duaal Leren - VOV Gemeenschappelijk initiatiefrecht	TB0-1TIE2VB-WT	0,00	0,00
Vlaams Opleidingsverlof (vergoeding opleidingsverlof)	TB0-1TIE2VB-WT	59.824.000,00	59.824.000,00
Levenslang leren stimuleren en nieuwe leerwegen verkennen			
Beroepskwalificatietrajecten			

Kwalificerend werkplekieren – Premie kwalificerend werkplekieren voor ondernemingen	TB0-1TIE2VE-WT	5.084.000,00	5.084.000,00
Kwalificerend werkplekieren – Leerlingenpremie alternerende opleidingen	TB0-1TIE2VE-WT	1.500.000,00	1.500.000,00
Mentorkorting	TB0-1TIE2VD-WT	0,00	0,00
Regie werkplekcomponent alternerende opleidingen			
Start- en stagebonus	TB0-1TIE2VB-WT	0,00	0,00
Start- en stagebonus - Relance Budget 18 - Oproepen opleiding; Vraaggerichte stimuli werknemers; Werkplek-leren; Regionale partnerschappen gericht op mobiliteit en transitie naar openstaande vacatures; Duaal Leren - Aanvullende en verruimde stagebonus	TB0-1TIE2VB-WT	0,00	0,00
Studies en onderzoek in het kader van levenslang leren	TB0-1TIE2VC-WT	714.000,00	714.000,00
Werknemersopleidingen voor via Werk gefinancierde sectoren	TB0-1TIE2VF-WT	2.218.000,00	2.218.000,00
Apparaat			
Lonen	TB0-1TAX2ZZ-LO/TB0-1TAX4ZZ-LO	45.352.750,55	45.352.750,55
Werking	TB0-1TAX2ZZ-WT/TB0-1TAE4ZZ-WT	32.535.955,55	29.790955,48
Werking - Relance Budget 128 - Digitale Vaardigheden	TB0-1TAX2ZZ-WT	0,00	0,00
Provisies			
Competitiviteitsprovisie	TB0-1TBE2AN-PR	92.000,00	0,00
Provisie maatregelen voor de ondersteuning van werkgelegenheidsbeleid	TB0-1TBE2AL-PR	1.139.000,00	2.125.000,00

11.2 Overzicht ESF+ en AMIF-Oproepen

	<i>oproepnr</i>	<i>programma</i>	<i>deadline indienings- datum oproep</i>	<i>status oproep</i>	<i>start looptijd</i>	<i>einde looptijd</i>	<i>status projecten</i>
OD1 Versterkte activering van werkzoekenden en langdurig zieken							
Regionale organisatienetwerken "participatie- en netwerktrajecten" - 4de pijler inburgering	41	AMIF 2021-2027		Afgesloten	2023-01	2026-12	In uitvoering
Oproep Brussel - Projecten voor de duurzame participatie op de arbeidsmarkt van personen met een complexe problematiek	56	ESF+ 2021 -2027		Afgesloten	2024-01	2026-12	In uitvoering
Herhaling Netwerkorganisaties voor Gevangenen	57	ESF+ 2021 -2027		Afgesloten	2024-01	2025-06	In uitvoering
Dienstverlening Detentie	58	ESF+ 2021 -2027		Afgesloten	2024-01	2025-06	In uitvoering
Samen bouwen aan sociale netwerken voor nieuwkomers in jouw regio - Actiemiddelen	60	AMIF 2021-2027		Afgesloten	2024-04	2026-11	In uitvoering
Lokale partnerschappen voor de duurzame participatie op de arbeidsmarkt van personen met een complexe multiproblematiek	64	ESF+ 2021 -2027		Afgesloten	2024-01	2029-12	In uitvoering
Knelpuntpremie voor niet-beroepsactieven (VDAB)	71	ESF+ 2021 -2027		In opbouw			
Oproep Warm Welkom - Vlaamse Provincies en/of Lokale Besturen	73	Focus op Talent		Afgesloten	2024-01	2025-12	In uitvoering
Directe toewijzing van subsidieprojecten aan een publieke entiteit – VDAB (VDAB Actor)	87	ESF+ 2021 -2027		Afgesloten	2024-01	2029-12	In uitvoering
Re-integratiekansen voor personen in detentie	91	ESF+ 2021 -2027	2025-03	Gepubliceerd	2025-07	2029-12	
Directe toewijzing Ondersteuningsstructuur aan Oproep 91 - Agentschap Justitie & Handhaving	92	ESF+ 2021 -2027	2025-03	Gepubliceerd	2025-07	2029-12	
Dienstverlening in het kader van duurzame participatie op de arbeidsmarkt van EU-burgers uit de oostelijke Europese Unie met multiproblematiek in en rond Antwerpen, Gent en Roeselare (Directe toewijzing van subsidieproject aan lokale besturen van Antwerpen, Gent en Roeselare)	95	ESF+ 2021 -2027		Afgesloten	2024-01	2029-12	In uitvoering
Intermediaire Instantie VDAB Regie	106	ESF+ 2021 -2027		Afgesloten	2024-01	2029-12	In uitvoering
OD3 Werkbaar werk en inclusief ondernemen ingang doen vinden in ondernemingen							
Inclusieve Werkvloeren	59	ESF+ 2021 -2027		Afgesloten	2024-01	2029-12	In uitvoering
DRIVE 2.0 Raamovereenkomst voor de begeleiding van kmo's bij het creëren van motiverende werkomgevingen	77	ESF+ 2021 -2027		Afgesloten	2024-05	2028-12	Offertes In gunning
Anders Organiseren	97	ESF+ 2021 -2027		Afgesloten	2025-03	2027-02	Aanvragen In beslissing
OD8 Inzetten op een opleidingsoffensief voor de arbeidsmarkt							
Leerecosystemen	65-66	ESF+ 2021 -2027	2025-09	Gepubliceerd	2024-01	2027-09	In uitvoering
Leergoesting	67	ESF+ 2021 -2027		Afgesloten	2024-01	2028-10	In uitvoering
Leerjobs	70	ESF+ 2021 -2027		Afgesloten	2024-01	2027-12	projecten lopen

Samenwerkingsovereenkomst m.b.t. ESF- subsidies tussen Europa WSE en Departement Onderwijs en Vorming (II DOV)	86	ESF+ 2021 -2027	Afgesloten	2022-01	2029-06	projecten lopen
Intersectorale samenwerking met oog op competentieversterking	107	ESF+ 2021 -2027	In opbouw	2024-11	2029-12	Overheidsopdrachten MESO- en MICRO- prognoses in opbouw

Transitieregio Limburg

Limburgse inclusieve arbeidsmarkt	69	ESF+ 2021 -2027	Afgesloten	2024-01	2027-12	In uitvoering
Limburgse inclusieve arbeidsmarkt 2.0	102	ESF+ 2021 -2027	Afgesloten	2025-04	2029-12	Aanvragen in bestissing

11.3 Overzicht van de toepassingen in beheer gegroepeerd per beleidsveld

<p>Activering werk</p> <ul style="list-style-type: none"> Jobbonus (+) Arbeidskaarten (ABK en nieuwe VLAMa) Beroepskaarten (ABK) Aanwervingsincentive (AWI) Vlaamse ondersteuningspremie (VOP) Transitiepremie (TP) Sportmakelaars 	<p>Competenties</p> <ul style="list-style-type: none"> Kwalificerend werkplekleren (KWPL) Vlaams opleidingsverlof (OVA) Opleidingsdatabank (ODB) Beroepskwalificerende trajecten (BTK) Opleidingscheques (OPCH) Leer-en loopbaanrekening (LLR) 	<p>Loopbanen</p> <ul style="list-style-type: none"> Aanmoedigingspremie (AWAP) Vlaams zorgkrediet (VZA) Dienstencheques Dienstencheques erkenningen (DCE) Dienstencheques opleidingsfonds (DCO) Dienstencheques sodexo 	<p>Duurzame arbeidsmarkt</p> <ul style="list-style-type: none"> Europese programma's (Oude ESF-toepassing en Platos) ESF tijdsregistratie (Platos) Platform inclusief ondernemen (PIO) Sustatool (SUS)
<p>Thema overschrijdend</p> <ul style="list-style-type: none"> Vlaams sociale inspectie (Argus) Kwaliteitsdatabank Kwaliteitsdatabank (KDB) 	<p>Duaal leren & Sectoren</p> <ul style="list-style-type: none"> Werkplek dual (WPD) Sectorconvenanten (in opstart) 	<p>Sociale economie</p> <ul style="list-style-type: none"> Collectief maatwerk (CM, BEST en BASE) Individueel maatwerk (IMW) Oproepen sociale economie (in Platos) 	<p>Interne werking</p> <ul style="list-style-type: none"> Parlementaire Vragen Regelgevingstool Machtigingentool Wie is wie Servicepunt Finito (budget) DOSOP,...
<p>Bouwstenen (proces en data-bouwstenen)</p> <ul style="list-style-type: none"> Ondernemingscontext Persoonscontext Betaalcontext SUMO / SEMO, ... 	<p>Data</p> <ul style="list-style-type: none"> BI/analytics: operationele, beheers- en beleidsrapportering opendata datascience en AI 	<p>Gebruikers</p> <ul style="list-style-type: none"> WSE loket websites: MVO, SE, webplatform Mail-to-case (CRM) Accountwerking (CRM) 	<p>Ondersteund door</p> <ul style="list-style-type: none"> Infrastructuur Team veiligheid Team werkplek Team architectuur DIGI-WOW